

Ministerie van Buitenlandse Zaken

ONGERUBRICEERD / GEEN MERKING

Algemeen ambtsbericht Somalië

maart 2025

Datum	31 maart 2025
Status	Definitief

Colofon

Versienummer	1.0
Plaats	Den Haag
Contactpersoon	DAF/AB

Inhoud

1	Politieke ontwikkelingen.....	8
1.1	Deelstaten.....	8
1.2	Grondwetsherziening	8
1.3	Spanningen tussen federale regering en deelstaten	9
1.3.1	Puntland	9
1.3.2	Jubbaland.....	9
1.4	Spanningen met Ethiopië.....	11
1.5	Electorale hervormingen	12
1.6	Verkiezingen	13
1.7	Overdracht ATMIS naar AUSSOM	13
2	Veiligheidssituatie.....	15
2.1	Algemene veiligheidssituatie	15
2.1.1	Strijd tegen Al Shabaab.....	15
2.1.2	Clangeweld	17
2.1.3	Somalische strijdkrachten.....	18
2.1.4	ATMIS/AUSSOM.....	20
2.1.5	Al Shabaab	20
2.1.6	Belastinginning door Al Shabaab buiten controlegebieden	24
2.1.7	IS-Somalië	25
2.1.8	Belastinginning door IS-S	27
2.1.9	Geweld tegen burgers	27
2.1.10	Gedwongen rekrutering	30
2.1.11	Afpersing en smeergeld	30
2.1.12	Mogelijkheden zich binnen Zuid-Centraal Somalië aan dreiging te onttrekken	30
2.2	Veiligheidssituatie per regio	31
2.2.1	Benadir/Mogadishu	32
2.2.2	Jubbaland.....	37
2.2.3	South West	45
2.2.4	Hirshabelle	53
2.2.5	Galmudug	59
2.2.6	Puntland	64
2.2.7	Somaliland en SSC-Khatumo.....	69
2.3	Bewegingsvrijheid.....	78
2.3.1	Beperkingen van bewegingsvrijheid	78
2.3.2	Incidenten met explosieven	79
2.3.3	Controleposten	81
2.3.4	Reizen over land tussen steden	83
2.3.5	Vliegverbindingen	83
2.3.6	Bootverbinding tussen Mogadishu en andere steden.....	84
2.4	Leefomstandigheden	84
3	Identiteit, nationaliteit en documenten	87
3.1	Identificatieplicht en identificerende documenten	87

3.2	Valse en vervalste documenten.....	87
3.3	Nationaliteit	87
4	Mensenrechten.....	89
4.1	Mensenrechtenschendingen	89
4.1.1	Arbitraire arrestaties en detenties door de Somalische autoriteiten.....	89
4.1.2	Marteling en mishandeling.....	90
4.1.3	Verdwijningen en ontvoeringen	90
4.1.4	Buitengerechtelijk executies en moorden	91
4.2	Positie van specifieke groepen	92
4.2.1	Etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans	92
4.2.2	Religieuze minderheden	94
4.2.3	Lhbtq+.....	95
4.2.4	Vrouwen	96
4.2.5	(Alleenstaande) minderjarigen	100
4.2.6	Leden van oppositiepartijen/ politieke activisten	104
4.2.7	Personen door Al Shabaab gezien als collaborateurs van de regering.....	105
4.2.8	Zakenlieden	105
4.2.9	Militairen van het regeringsleger	107
4.2.10	Journalisten en mensenrechtenactivisten	107
4.2.11	Medewerkers van ngo's	108
4.2.12	Religieuze leiders	108
4.2.13	Clanouderen.....	109
4.3	Bescherming	109
4.3.1	Bescherming tegen geweld	109
4.3.2	Rechtsstaat	110
4.3.3	Rechtbanken van Al Shabaab	111
5	Ontheemden en vluchtelingen	112
5.1	Ontheemden.....	112
5.1.1	Ontheemden nederzettingen	112
5.2	Vluchtelingen in Somalië	113
5.3	Opvang in de regio.....	113
5.3.1	Kenia	113
5.3.2	Ethiopië.....	114
6	Terugkeer.....	116
6.1	Terugkeer uit de regio	116
6.2	Situatie na terugkeer	116
6.3	Terugkeer naar gebied onder controle van Al Shabaab	117
7	Bijlagen	119
7.1	Afkortingen	119
7.2	Bronnenlijst.....	119
7.2.1	Nieuwsbronnen	119
7.2.2	Rapporten en artikelen.....	4
7.2.3	Websites	10
7.2.4	Wetgeving.....	12

7.2.5	Berichten op X	12
7.3	Kaart controlegebieden Somalië vorige verslagperiode	13

Inleiding

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de vragen en aandachtspunten in de *Terms of Reference* (ToR) van het ministerie van Justitie en Veiligheid (thans Asiel en Migratie). De ToR voor het ambtsbericht is vastgesteld op 28 mei 2024. Deze ToR is samen met het ambtsbericht gepubliceerd op de website van de rijksoverheid.

In dit algemeen ambtsbericht wordt de situatie in Somalië beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielaanvragen van personen die uit Somalië komen, en voor de besluitvorming over terugkeer van afgewezen Somalische asielzoekers. De verslagperiode beslaat de periode van 1 juli 2023 tot en met februari 2025. Het ambtsbericht betreft een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode. Het is geen beleidsstuk en geeft niet de visie van de regering of het beleid jegens een land of regio weer, noch bevat het conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie. Bij de opstelling is onder meer informatie gebruikt van rapporten van (Europese) *Country of Origin Information* (COI)-organisaties, niet-gouvernementele organisaties (ngo's), vakliteratuur, berichtgeving in de media en relevante overheidsinstanties. De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij anders vermeld of in het geval van algemeen onbetwiste feiten. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in de bijlagen bij dit ambtsbericht.

Een deel van de gebruikte informatie is ingewonnen tijdens een onderzoeksmissie naar Mogadishu en Nairobi die plaatsvond in november 2024. In dit ambtsbericht is gebruikgemaakt van informatie van tijdens deze missie gehouden interviews met relevante en deskundige bronnen ter plaatse. Daarnaast is informatie gebruikt die onder andere verkregen is via de diplomatieke vertegenwoordiging van Nederland voor Somalië en afkomstig is uit gesprekken en correspondentie buiten de dienstreis om. Die informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning van en aanvulling op passages die zijn gebaseerd op openbare informatie. De bronnen zijn in het voetnotenapparaat aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' en voorzien van een datum.

Hoofdstuk 1 behandelt de politieke ontwikkelingen in Somalië tijdens de verslagperiode. Hoofdstuk 2 zet ontwikkelingen in de veiligheidssituatie uiteen. Hoofdstuk 3 gaat in op Somalische documenten en de nationaliteitswetgeving. Hoofdstuk 4 beschrijft naleving en schendingen van de mensenrechten. Hoofdstuk 5 beschrijft de positie van vluchtelingen en ontheemden. Hoofdstuk 6 behandelt de situatie rondom (gedwongen) terugkeer van Somalische staatsburgers.

1 Politieke ontwikkelingen

De verslagperiode werd gekenmerkt door een gedeeltelijke herziening van de federale grondwet van Somalië en electorale hervormingen die leidden tot spanningen tussen de federale regering en enkele deelstaten. Daarnaast had een overeenkomst tussen Somaliland en Ethiopië gevolgen voor zowel de verhoudingen tussen Somalië en Ethiopië als voor de interne verhoudingen in Somalië. De Afrikaanse vredesmissie *African Union Transition Mission in Somalia* (ATMIS) werd in de verslagperiode omgezet in de *African Union Support and Stabilisation Mission* (AUSSOM). Deze overgang werd eveneens bemoeilijkt door de spanningen tussen Somalië en Ethiopië.

1.1 Deelstaten

Somalië is een federale staat die bestaat uit afzonderlijke deelstaten, die ieder verschillende regio's omvatten, en de administratieve regio Benadir die het gebied van de hoofdstad Mogadishu omvat. De deelstaten beschikken over hun eigen parlement, grondwet en strijdkrachten. In het zuidelijke en centrale deel van Somalië bevinden zich de regio Benadir en de deelstaten Galmudug, Hirshabelle, South-West en Jubbaland. De deelstaat Puntland in het noorden kent een grote mate van autonomie binnen de federale staat Somalië. Somaliland, dat in het noordwesten van Somalië ligt, riep in 1991 de onafhankelijkheid uit, maar wordt internationaal niet als zodanig erkend.¹ In 2023 werd in het gebied op de grens tussen Puntland en Somaliland een nieuwe deelstaat uitgeroepen: SSC-Khatumo (zie ook paragraaf 2.2.7).

Er vond geregeld informeel overleg plaats tussen de leiders van de federale regering en de deelstaten, inclusief de regio Benadir (Mogadishu), in de Nationale Consultatieve Raad (*National Consultative Council*, NCC).

1.2 Grondwetsherziening

In maart 2024 werd de federale grondwet van Somalië deels herzien. Sinds 2012 had Somalië een voorlopige grondwet waarin delen nog niet afgrond waren. Deze delen betroffen onderwerpen als de relatie en verdeling van middelen tussen de federale regering en de deelstaten, en de staatsinrichting.² Sindsdien lukte het de verschillende regeringen echter niet om tot een consensus te komen. President Hassan Sheikh Mohamud besloot in mei 2023 het proces nieuw leven in te blazen.³ Van februari tot en met maart 2024 besprak het parlement amendementen over de eerste vier hoofdstukken van de grondwet over de staatsinrichting, de burgerlijke grondrechten en -plichten, land en eigendom, volksvertegenwoordiging en verkiezingen.⁴ Een van de elementen die werd herzien was dat de premier voortaan kon worden ontslagen door de president in plaats van door het parlement, zoals voorheen. Daarnaast werd besloten het universeel kiesrecht (one man, one vote) in

¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, 21 december 2021, p. 10; Council for Foreign Relations, *Somaliland: The Horn of Africa's Breakaway State*, 21 januari 2025.

² Constitutionnet, [Constitutional History of Somalia | ConstitutionNet](#), geraadpleegd op 3 december 2024; The East African, *Somalia constitution review generates heated debate among leaders*, 21 maart 2024.

³ ACLED, *Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks*, 26 april 2024.

⁴ UNSC, *S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 1; VOA, *Somalia's Parliament Approves Historic Constitutional Amendments*, 30 maart 2024.

te voeren.⁵ De amendementen werden op 30 maart 2024 door een meerderheid van het parlement aangenomen.⁶

Er kwam veel kritiek op de amendementsvoorstellen omdat ze gevolgen zouden hebben voor het informele machtsverdelingssysteem van Somalië.⁷ In dat systeem werden de zetels in de kiescolleges en parlement verdeeld volgens een verdeelsleutel die bekend staat als het '4.5-systeem': de vier grootste clanfamilies (Hawiye, Darood, Dir⁸ en Rahanweyn⁹) kregen ieder een gelijk deel van de zetels, de minderheidsclans kregen samen het resterende halve deel.¹⁰

In februari 2020 had toenmalig president Farmaajo reeds een wet ondertekend die het kiesstelsel moest veranderen in het universeel kiesrecht.¹¹ Toch waren de presidentverkiezingen van 2021 grotendeels gehouden op basis van een indirect getrappt verkiezingsmodel.¹²

1.3 Spanningen tussen federale regering en deelstaten

De verslagperiode stond in het teken van spanningen tussen de federale regering en sommige deelstaten. Met de grondwetsherziening kwamen de verhoudingen tussen de federale regering, oppositiepolitici en de sommige deelstaten op scherp te staan.¹³

1.3.1 Puntland

De regering van Puntland had al eerder had aangegeven niet meer gezamenlijk met de andere deelstaten te zullen onderhandelen over de machtsverdeling tussen de federale regering en de deelstaten.¹⁴ Naar aanleiding van de grondwetsherziening zegde Puntland op 31 maart 2024 het vertrouwen in de federale regering en federale instituties op.¹⁵ Puntland beschuldigde president Mohamud ervan de macht in eigen handen te willen concentreren.¹⁶ In de verslagperiode nam Puntland niet meer deel aan de informele overleggen van het NCC.¹⁷

1.3.2 Jubbaland

In oktober 2024 liepen ook de spanningen tussen de federale regering en de deelstaat Jubbaland op. Tijdens een bijeenkomst van de NCC begin oktober 2024 vertrok president Ahmed Mohamed Islam (ook 'Madobe' genoemd) van Jubbaland

⁵ ACLED, *Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks*, 26 april 2024; VOA, *Somalia's Parliament Approves Historic Constitutional Amendments*, 30 maart 2024.

⁶ UNSC, *S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 1; VOA, *Somalia's Parliament Approves Historic Constitutional Amendments*, 30 maart 2024.

⁷ ACLED, *Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks*, 26 april 2024; VOA, *Somalia's Parliament Approves Historic Constitutional Amendments*, 30 maart 2024.

⁸ Onder de Dir worden in het systeem ook de Isaaq geschaard.

⁹ De Rahanweyn worden ook wel naar hun subclans genoemd, de Digil-Mirifle.

¹⁰ United Nations Assistance Mission in Somalia (UNSOM), *Fact sheet on Somalia's 2016 electoral process*, 23 oktober 2016; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, pagina 36, 21 december 2021; Freedom House, *Freedom in the world 2022 – Somalia*, 24 februari 2022; BBC News, *Somalia's elections – where the people don't vote*, 14 april 2022; Deutsche Welle (DW), *Somalia finally holds long-delayed elections*, 13 mei 2022; Reuters, *Factbox: Old faces compete for presidency of turbulent Somalia*, 15 mei 2022; International Crisis Group (ICG), *A welcome chance for a reset in Somalia*, 31 mei 2022.

¹¹ Hieronder wordt verstaan: rechtstreekse verkiezingen met algemeen kiesrecht.

¹² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, pagina's 7-9, 21 december 2021.

¹³ UNSC, *S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 2; The East African, *Somalia constitution review generates heated debate among leaders*, 21 maart 2024; ACLED, *Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks*, 26 april 2024.

¹⁴ UNSC, *S/2023/109 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 16 februari 2023, p. 2.

¹⁵ UNSC, *S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 2; The East African, *Somalia constitution review generates heated debate among leaders*, 21 maart 2024.

¹⁶ The Guardian, *Somalia accused of 'threatening national unity' with new constitution*, 5 april 2024.

¹⁷ UNSC, *S/2023/758 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 1; UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 2; UNSC, *S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 1.

voortijdig; hij was het oneens met het voorstel om het universele kiesrecht voor alle verkiezingen (deelstaat en federaal) tegelijkertijd door te voeren. De mandaten van de zittende deelstaatspresidenten die verlopen waren, zouden hiertoe met een jaar verlengd worden.¹⁸

Enkele dagen na zijn vertrek uit de NCC, op 10 oktober 2024, kondigde president Madobe aan dat Jubbaland in november 2024 verkiezingen zou houden.¹⁹ De federale regering noemde de verkiezingen illegitiem omdat met Madobe in het verleden een maximum aantal van twee termijnen was afgesproken.²⁰ Niet alleen was Madobe's mandaat in 2023 verlopen, het parlement van Jubbaland had in 2024 de grondwet van de deelstaat aangepast om een nieuw mandaat voor de president mogelijk te maken.²¹ In reactie de positie van de federale regering kondigde Jubbaland aan de relaties met Mogadishu te verbreken.²² Enkele dagen later arresteerden de regionale autoriteiten van Gedo (Jubbaland) zes officieren van het federale leger.²³

Op 25 november 2024 werd Madobe met 55 van de 75 stemmen in het (niet direct gekozen) parlement van Jubbaland opnieuw gekozen tot president.²⁴ Hierop vaardigde de federale overheid een internationaal arrestatiebevel uit tegen president Madobe van Jubbaland.²⁵ Volgens berichten stuurde Mogadishu in aanloop naar de verkiezingen eveneens federale troepen naar de deelstaat.²⁶

Reacties van buurlanden Kenia en Ethiopië

Kenia, het buurland waarmee de regering Jubbaland van oudsher de beste relaties had en dat troepen leverde aan ATMIS²⁷ (zie ook paragrafen 1.7 en 2.1.4), nam over het algemeen een neutrale positie in in het conflict tussen Jubbaland en de federale regering.²⁸ Wel kreeg president Madobe in januari 2025 alle ruimte om in Nairobi de internationale gemeenschap te ontmoeten.²⁹ Ethiopië, dat een eigen conflict had met de federale regering over een overeenkomst tussen Somaliland en Ethiopië (zie ook paragraaf 1.4), steunde Jubbaland. In november 2024 weigerden Ethiopische troepen in Jubbaland een vliegtuig met daarin federale overheidsfunctionarissen te laten landen op het vliegveld van Garbaharey.³⁰ In december 2024 braken in Gedo regio hevige gevechten uit tussen troepen van het

¹⁸ BBC Monitoring, *Briefing: Mogadishu talks collapse as Somali politicians squabble over elections*, 7 oktober 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somali PM says leaders' meeting underway amid disagreement on voting*, 8 oktober 2024.

¹⁹ BBC Monitoring, *Briefing: Somalia's Jubbaland to hold regional elections in November*, 11 oktober 2024; BBC Monitoring, *Somalia's Jubbaland to 'hold regional presidential election'*, 9 oktober 2024 (Radio Shabelle).

²⁰ BBC Monitoring, *Somali president criticises Jubbaland leader, urges popular vote*, 11 december (Somali National TV, Mogadishu); Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

²¹ BBC Monitoring, *Constitutional changes allow Somali regional leader to seek a third term*, 2 juli 2024 (Jubbaland TV, Kismaayo); BBC Monitoring, *Briefing: Somalia's Jubbaland to hold regional elections in November*, 11 oktober 2024; BBC Monitoring, *Somali government questions Jubbaland leader's legitimacy amid row*, 10 november 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somalia poll row worsens as PM condemns Jubbaland leader*, 18 november 2024; BBC Monitoring, *Somali PM warns regional leader over re-election bid amid dispute*, 19 november 2024 (Hiiraan Online).

²² BBC Monitoring, *Somalia's Jubbaland state suspends relations with federal government*, 10 november 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somalia's Jubbaland cut ties with federal government amid tension*, 28 november 2024.

²³ BBC Monitoring, *Somali government suspends flight to Jubbaland town amid row*, 21 november 2024.

²⁴ BBC Monitoring, *Briefing: President of Somalia's Jubbaland re-elected in controversial poll*, 25 november 2024.

²⁵ BBC Monitoring, *Briefing: Somali court issues arrest warrant for Jubbaland leader amid tensions*, 27 november 2024; BBC Monitoring, *Somalia's cabinet orders legal action against leader of Jubbaland state*, 26 november 2024; Robert Lansing Institute, *Tension Rises Between Somalia And Jubbaland*, 29 november 2024.

²⁶ BBC Monitoring, *Somalia deploys troops to town in Jubbaland amid tensions*, 15 november 2024; BBC Monitoring, *Somalia's Jubbaland warns of violence over troop deployment in town*, 25 november 2024.

²⁷ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Horn Examiner, *KENYA'S FAILED PROJECT IN JUBALAND: Buffer Zone Strategy Stumbles Under Madobe Leadership*, 1 juli 2023; International Crisis Group, *Ending the Dangerous Standoff in Southern Somalia*, 14 juli 2020.

²⁸ BBC Monitoring, *Explainer: Somalia's Jubbaland poll heightens fears of military fallout*, 27 november 2024; BBC Monitoring, *Kenyan forces 'vacate' key bases in Somalia's Jubbaland amid tensions*, 4 december 2024 (Radio Shabelle, Mogadishu).

²⁹ Garow Online, *Jubbaland leader's trip to Nairobi stirs divisions in Villa Somalia*, 21 januari 2025; Vertrouwelijke bron, 13 februari 2025.

³⁰ BBC Monitoring, *Ethiopian army blocks officials from landing in Somali town*, 23 november 2024.

ationale leger en de paramilitaire troepen van Jubbaland, waarbij volgens de Somalische autoriteiten zeker tien, en volgens International Crisis Group (ICG) zeker 75 federale militairen om het leven kwamen.³¹

1.4 Spanningen met Ethiopië

Op 1 januari 2024 tekenden Ethiopië en Somaliland een overeenkomst die Ethiopië toegang zou geven tot een haven en een militaire basis.³² In ruil daarvoor zou Ethiopië de onafhankelijkheid van Somaliland erkennen. Somaliland scheidde zich in de jaren negentig eenzijdig af van Somalië, maar werd noch door Somalië noch internationaal als onafhankelijk erkend.³³ In reacties op de overeenkomst gaf Somalië aan deze te zien als een daad van agressie³⁴ en de president van Somalië verklaarde de overeenkomst nietig.³⁵

De overeenkomst tussen Somaliland en Ethiopië leidde tot het uitzetten van de Ethiopische ambassadeur³⁶, toenadering tussen Somalië en landen waarmee Ethiopië op gespannen voet stond zoals Egypte en Eritrea³⁷, en dreigementen vanuit Somalië om Ethiopische troepen het land uit te zetten.³⁸ Dat laatste was binnen en buiten Somalië aanleiding tot zorg over de toekomst van de vredesmissie van de Afrikaanse Unie en de strijd tegen Al Shabaab (zie ook hoofdstuk 2).³⁹ Naast ruim drieduizend troepen binnen ATMIS had Ethiopië bilateraal nog eens vele duizenden (schattingen lagen tussen de drie en tienduizend) troepen in Somalië.⁴⁰ Als deze zich zouden moeten terugtrekken, zou er een belangrijk tekort aan troepen ontstaan waarvoor alternatieven moeilijk te vinden zouden zijn geweest. Daarbij kwam dat sommige ATMIS-bases logistiek werden bediend vanuit de Ethiopische hoofdstad, Addis Abeba.⁴¹

³¹ BBC Monitoring, Jubbaland says Somali army 'used drones' against its troops, 11 december 2024 (Jubbaland TV); BBC Monitoring, *Somali forces 'lose' Jubbaland town after 12 hours of fighting*, 11 december 2024 (Caasimada Online, Mogadishu); BBC Monitoring, *Briefing: Somali government, regional forces clash in southern region*, 11 december 2024; Reuters, *Fighting breaks out between Somalia's Jubbaland region and federal government*, 11 december 2024; VOA Officials: *Fighting breaks out between Somalia's Jubbaland region and federal government*, 11 december 2024; BBC Monitoring, *Ten killed as Somali troops clash with Ethiopian-backed regional forces*, 24 december 2024 (Shabelle Media Network website, Mogadishu); The Horn Observer, *Jubbaland Forces Regain Control of Dolow After Deadly Battle With Somalia Government Forces*, 23 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somalia says 23 December fighting won't affect recent deal with Ethiopia*, 24 december 2024; International Crisis Group, *December 2024 trends and January 2025 alerts*, januari 2025.

³² BBC Monitoring, *Ethiopia and Somaliland sign MoU on port access*, 1 januari 2024; BBC Monitoring, *PM says Somaliland MoU to heal 'Ethiopia's heartbreak'*, 2 januari 2024.

³³ BBC Monitoring, *Ethiopia and Somaliland sign MoU on port access*, 1 januari 2024; BBC Monitoring, *Ethiopia alludes to Somaliland recognition for first time*, 3 januari 2023; BBC Monitoring, *Somalia's president 'nullifies' Ethiopia-Somaliland pact*, 7 januari 2024; BBC Monitoring, *Ethiopian official says formal recognition part of Somaliland deal*, 20 januari 2024.

³⁴ BBC News, *Somalia calls Ethiopia-Somaliland agreement act of aggression*, 2 januari 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somalia accuses Ethiopia of provocation over port deal with Somaliland*, 2 januari 2024.

³⁵ UNSC, *Report of the Secretary General on the situation in Somalia*, S/2024/129, 2 februari 2024, p. 2; BBC Monitoring, *Somali leader dismisses lease of territory to Ethiopia amid row*, 5 januari 2024; BBC Monitoring, *Somalia's president 'nullifies' Ethiopia-Somaliland pact*, 7 januari 2024; International Crisis Group, *The Stakes in the Ethiopia-Somaliland Deal*, 6 maart 2024.

³⁶ BBC Monitoring, *Ethiopia's army chief issues warning to Somalia amid diplomatic tensions*, 6 oktober 2024; The Africa Report, *Renewed tension as Somalia expels Ethiopian ambassador over 'sovereignty'*, 5 april 2024; Vertrouwelijke bron, 17 december 2024.

³⁷ Vertrouwelijke bron, 17 december 2024.

³⁸ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; BBC Monitoring, *Somalia asks Ethiopian forces to leave country amid tension*, 1 juni 2024; Reuters, *Somalia to expel Ethiopian troops unless Somaliland port deal scrapped, official says*, 3 juni 2024; The Africa Report, *Somalia's threat to expel Ethiopian troops spurs escalating tension*, 4 juni 2024; BBC Monitoring, *African Union to deploy new stabilisation mission to Somalia*, 7 augustus 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

³⁹ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁴⁰ BBC Monitoring, *Explainer: Could tensions in the Horn of Africa lead to conflict?*, 18 september 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁴¹ Vertrouwelijke bron, 8 november 2024.

Uiteindelijk werd enkele dagen voor het eind van het mandaat van ATMIS op 12 december 2024, na bemiddeling van Turkije, een overeenkomst gesloten tussen Somalië en Ethiopië.⁴² De overeenkomst werd mede mogelijk door de verkiezingen van 13 november 2024 in Somaliland. De verkiezing daar van een nieuwe president, Abdirahman Mohamed Abdullahi (ook 'Irro' genoemd), maakte het mogelijk de overeenkomst tussen Somaliland en Ethiopië ter discussie te stellen.⁴³ Door het akkoord kwam de weg vrij voor een nieuwe AU-missie ter opvolging van ATMIS (zie ook paragraaf 1.7). Op 22 februari 2025 sloten de Somalische en Ethiopische autoriteiten een overeenkomst over de inzet van Ethiopische troepen in Somalië, zowel in het kader van AUSSOM als bilateraal⁴⁴, en op 27 februari 2025 bracht premier Abiy van Ethiopië een bezoek aan Mogadishu.⁴⁵

Het dreigen met het wegsturen van de Ethiopische troepen had echter reeds de deur opengezet voor besprekingen over de levering van Egyptische troepen aan Somalië.⁴⁶ Vanwege een langlopend conflict tussen Egypte en Ethiopië over een dam in de Nijl, was Egyptische deelname aan AUSSOM onacceptabel voor Ethiopië.⁴⁷

De regionale spanningen tussen Somalië, Ethiopië en Egypte waren ook olie op het vuur van de reeds bestaande spanningen tussen de federale regering en de deelstaten Jubbaland en South West (zie ook paragrafen 1.3.2 en 2.2.3); deze deelstaten wilden niet dat de Ethiopische troepen zich zouden terugtrekken.⁴⁸ Ondanks de overgang van het mandaat van ATMIS in AUSSOM in januari 2025 bleef tot het eind van de verslagperiode onduidelijk of Egyptische troepen deel zouden gaan uitmaken van AUSSOM, en wat de gevolgen hiervoor zouden zijn voor de relaties met Ethiopië.

1.5 Electorale hervormingen

Ondanks het vertrek van Puntland en Jubbaland uit de NCC (zie ook paragraaf 1.3) en het ongemak van South West met de hervormingen (zie ook paragraaf 2.2.3), zette president Mohamud de voorbereidingen voor verkiezingen door middel van het universeel kiesrecht met een sneltreinvaart door. In november 2024 werd een kiescommissie opgericht, het universeel kiesrecht wettelijk mogelijk gemaakt en wetgeving over de oprichting van politieke partijen aangenomen.⁴⁹ Desalniettemin was aan het eind van de verslagperiode nog veel onduidelijk, en was onzeker of alle benodigde hervormingen tijdig zouden kunnen worden afgerond voor de volgende verkiezingen.⁵⁰

⁴² BBC Monitoring, *Briefing: Leaders agree to end Somalia-Ethiopia row after talks in Turkey*, 12 december 2024; BBC Monitoring, *Ethiopia and Somalia reach deal in Turkey to end Somaliland port feud*, 12 december 2024; Vertrouwelijke bron, 17 december 2024.

⁴³ BBC Monitoring, *BBCM Watchlist 6 Jan 25, Somaliland says to review maritime agreement with Ethiopia*, 6 januari 2025; BBC, *Somaliland opposition leader wins presidential election*, 19 november 2024; VOA News, *Somalia, Ethiopia agree to end dispute*, 12 december 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 12 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

⁴⁴ BBC Monitoring, *Ethiopia and Somalia reach agreement on troop deployment*, 24 februari 2025.

⁴⁵ BBC Monitoring, *Ethiopian prime minister welcomed in Somali capital*, 27 februari 2025.

⁴⁶ BBC Monitoring, *Briefing: Egypt joins AU peacekeeping force in Somalia*, 24 december 2024.

⁴⁷ Vertrouwelijke bron, 28 januari 2025.

⁴⁸ BBC Monitoring, *Somali regional state opposes withdrawal of Ethiopian troops*, 2 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024.

⁴⁹ BBC Monitoring, *Somali parliament passes controversial electoral regulations*, 11 november 2024; BBC Monitoring, *Somali MPs greenlight formation of new poll committee*, 16 november 2024; BBC Monitoring, *Somali lawmakers pass bill on formation of political parties*, 20 november 2024; BBC Monitoring, *Somali MPs pass electoral law allowing universal suffrage*, 24 november 2024; BBC Monitoring, *Somali cabinet approves new national poll body amid opposition*, 27 november 2024; BBC Monitoring, *Somali parliament approves new electoral agency officials*, 28 november 2024; BBC Monitoring, *Somalia poll commission elects chairperson amid opposition*, 2 december 2024.

⁵⁰ Vertrouwelijke bron, 13 februari 2025.

1.6 Verkiezingen

Verkiezingen Puntland

Op 8 januari 2024 werd Said Abdullahi Deni opnieuw gekozen tot president van de deelstaat Puntland.⁵¹ Deni had in aanloop naar de verkiezingen ingezet op het universeel kiesrecht (one man, one vote), maar dit leverde zoveel verzet op van de oppositie, dat hij uiteindelijk instemde met indirecte verkiezingen.⁵² Federaal president Mohamud steunde dit besluit.⁵³

Verkiezingen Somaliland

Op 13 november 2024 werden in Somaliland presidentiële verkiezingen gehouden door middel van het universeel kiesrecht. Uitgaand president Muse Bihi van de Kulmiye partij verloor van Abdirahman Mohamed Abdullahi (Irro) van de Waddani partij. Er vond een vreedzame overdracht van de macht plaats.⁵⁴ Op 12 december 2024 werd president Irro geïnaugureerd.⁵⁵ Hoewel zijn verkiezing leidde tot een ontdooiing van de relaties tussen Somalië en Ethiopië (zie ook paragraaf 1.4) gaf hij na zijn verkiezing aan de inspanningen voor internationale erkenning van de onafhankelijkheid van Somaliland te zullen intensiveren.⁵⁶

Voor verkiezingen in Jubbaland en het uitstel van de verkiezingen in andere deelstaten, zie paragraaf 1.3.2.

1.7 Overdracht ATMIS naar AUSSOM

In de vorige verslagperiode werd de vredesmissie van de Afrikaanse Unie in Somalië, African Union Mission in Somalia (AMISOM)⁵⁷, vervangen door ATMIS. Het mandaat van ATMIS omvatte het tegengaan van de dreiging van Al Shabaab, het bevorderen van de veiligheid in stedelijke centra en langs de belangrijke handelsroutes in het land, het bevorderen van de ontwikkeling van de capaciteit van de veiligheids- en justitiële structuren van de federale overheid en het ontwikkelen van de capaciteit van de federale veiligheidstroepen, teneinde in december 2024 de veiligheidsverantwoordelijkheden aan hen over te dragen.⁵⁸ Bij aanvang in april 2022 omvatte ATMIS zo'n twintigduizend troepen.⁵⁹

Aan het begin van deze verslagperiode, op 1 juli 2023, was de uitfasering van ATMIS begonnen.⁶⁰ Tegen het eind van 2024 waren 27 van de vijftig bases waar ATMIS mee was begonnen, overgedragen aan het Somalische leger of gesloten.⁶¹

⁵¹ BBC monitoring, *President of Somalia's Puntland state wins second term*, 8 januari 2024.

⁵² BBC Monitoring, *Somalia's Puntland leader backs down on direct elections push*, 6 december 2023.

⁵³ BBC Monitoring, *Somali leader commends Puntland's plan to hold poll in January*, 7 december 2023.

⁵⁴ International Crisis Group, *Somaliland's Peaceful Handover Withstands Neighbourhood Strains*, 11 december 2024.

⁵⁵ AP News, *Somaliland's new president is sworn in after elections that boosted region's drive for recognition* | AP News, 12 december 2024.

⁵⁶ AP News, *Somaliland's new president is sworn in after elections that boosted region's drive for recognition*, 12 december 2024.

⁵⁷ AMISOM werd opgericht in 2007.

⁵⁸ African Union Peace and Security Council, *Communiqué (PSC/PR/COMM.1068)*, 8 maart 2022.

⁵⁹ Institute for the Study of War, *Africa File: "AUSSOM" New AU Mission in Somalia; Burkina Faso Reaches Boiling Point*, 22 augustus 2024.

⁶⁰ The Horn Observer, *AU Launches New Somalia Mission Amid Rising Rivalry and Funding Challenges*, 8 augustus 2024; Xinhua Net, *ATMIS completes third phase of troops' drawdown in Somalia*, 15 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

⁶¹ UNSC, *S/2024/698 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, pp. 12-13; UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, pp. 11-12; UNSC, *S/2023/758 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 11; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

Tijdens de uitfasering werd duidelijk dat het Somalische leger (zie ook paragraaf 2.1.3) nog niet in staat was de rol van ATMIS geheel over te nemen.⁶² Om die reden besloot de Afrikaanse Unie in augustus 2024 toch weer tot een tijdelijke opvolger voor ATMIS vanaf 1 januari 2025: AUSSOM. Het mandaat van deze nieuwe missie was om de overdracht van veiligheidstaken aan de Somalische autoriteiten geleidelijk door te zetten.⁶³ Het aantal troepen voor AUSSOM werd beperkt tot maximaal twaalfduizend, en de missie diende volledig uitgefaseerd te zijn voor het eind van 2028.⁶⁴

Door de overeenkomst tussen Ethiopië en Somaliland verslechterden in de verslagperiode de relaties tussen Somalië en Ethiopië. Als gevolg hiervan was er lange tijd sprake van dat Somalië zou weigeren dat Ethiopië troepen zou leveren aan AUSSOM (zie ook paragraaf 1.4). Door de overeenkomst tussen Somalië en Ethiopië die eind 2024 gesloten werd in Turkije, kon Ethiopië toch weer troepen leveren.⁶⁵

⁶² The Horn Observer, *AU Launches New Somalia Mission Amid Rising Rivalry and Funding Challenges*, 8 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁶³ The Horn Observer, *AU Launches New Somalia Mission Amid Rising Rivalry and Funding Challenges*, 8 augustus 2024; Xinhua Net, *ATMIS completes third phase of troops' drawdown in Somalia*, 15 november 2024; Vertrouwelijke bron, 3 oktober 2024.

⁶⁴ Institute for the Study of War, *Africa File: "AUSSOM" New AU Mission in Somalia; Burkina Faso Reaches Boiling Point*, 22 augustus 2024; Security Council Report, *What's in blue: Somalia: Vote on the AU Transition Mission in Somalia (ATMIS)*, 9 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 3 oktober 2024.

⁶⁵ Vertrouwelijke bron, 28 januari 2025.

2 Veiligheidssituatie

In de verslagperiode liep de strijd tegen Al Shabaab tegen grenzen aan: de offensieven namen in intensiteit af en de groep nam weer in kracht toe. Aan het eind van de verslagperiode begon Al Shabaab een offensief in de gebieden rond de hoofdstad Mogadishu. IS-Somalië profiteerde aanvankelijk van de strijd tegen Al Shabaab en nam aanvankelijk eveneens in kracht toe. Aan het eind van de verslagperiode leidde een offensief in Puntland tot strategische overwinningen op IS-S. Verder was er een toename in clangeweld, met name in gebieden waar Al Shabaab minder controle had.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de actoren, controlegebieden en belangrijke incidenten. Ook wordt ingegaan op 'belastinginning'⁶⁶ door de verschillende actoren. Verder komen aan bod de bewegingsvrijheid, leefomstandigheden en de mogelijkheden tot bescherming.

2.1 Algemene veiligheidssituatie

2.1.1 Strijd tegen Al Shabaab

Na een vrij succesvolle militaire campagne in de vorige verslagperiode, liep de strijd tegen Al Shabaab in deze verslagperiode tegen grenzen aan. Aan het eind van de verslagperiode zette Al Shabaab een offensief in rondom Mogadishu, in Middle en Lower Shabelle (zie hieronder).

De impasse in de strijd tegen Al Shabaab was mede het gevolg van de spanningen tussen Somalië en Ethiopië en tussen de federale regering en Jubbaland. Enkele gebieden die in de vorige verslagperiode waren ingenomen door het nationale leger en zijn bondgenoten, vielen in deze periode weer in handen van Al Shabaab (zie ook paragraaf 2.1.5.2).⁶⁷ Het vertrouwen in het door president Mohamud ingezette offensief nam af, en door corruptie en het gebrek aan samenwerking tussen de federale regering, de deelstaten en clans kon Al Shabaab weer op krachten komen. Politieke strijd en clanconflicten lagen ten grondslag aan dit gebrek aan samenwerking.⁶⁸ Al Shabaab richtte aanslagen doelbewust op lokale autoriteiten om de steun aan de federale regering onder druk te zetten.⁶⁹

De gevechten tegen Al Shabaab gingen door, met grote verliezen in troepen, maar leidden niet duurzaam tot inname van gebieden, noch voor Al Shabaab, noch voor de autoriteiten.⁷⁰ De elitetroepen van het Somalische leger waren soms in staat om Al Shabaab te verdrijven en belangrijke spelers van Al Shabaab uit te schakelen,

⁶⁶ In overeenstemming met de Terms of Reference wordt hier gebruik gemaakt van de term belasting. Gezien het feit dat de inning gepaard gaat met dreiging en geweld, zou ook gesproken kunnen worden van afpersing.

⁶⁷ BBC Monitoring, *Analysis: Regional row, internal tensions undermine war on Somali militants*, 29 november 2024; Afyare A Elmi, *Engaging Al-Shabaab in Somalia: Military Failures and the Merits of Dialogue*, 31 oktober 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; BBC Monitoring, *Somali leader establishes four new army commands as war on al-Shabab falters*, 14 juni 2024 (X); BBC Monitoring, *Explainer: Somalia constitutional amendments trigger discord among leaders*, 18 april 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024.

⁶⁸ Daisy Muibu, *Somalia's Stalled Offensive Against al-Shabaab: Taking Stock of Obstacles*, CTC Sentinel, Volume 17, Issue 2, februari 2024; BBC Monitoring, *Explainer: Somalia constitutional amendments trigger discord among leaders*, 18 april 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; ACLED, *Somalia: Renewed counter-insurgency operations expected as al-Shabaab regroup*, 31 mei 2024; Vertrouwelijke bron, 21 juni 2024.

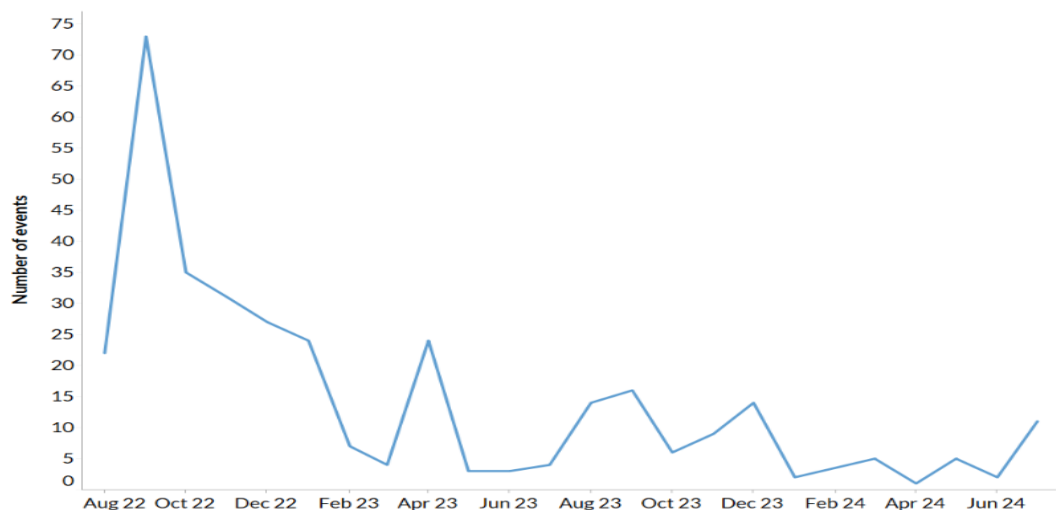
⁶⁹ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024.

⁷⁰ Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

maar er was onvoldoende capaciteit om gebieden vervolgens langdurig onder controle te houden.⁷¹ Volgens verschillende vertrouwelijke bronnen was het een strategische keuze van Al Shabaab om niet altijd gebieden in te nemen, zolang ze er konden opereren.⁷² Volgens Armed Conflict Location and Events Data Project (ACLED)⁷³ trok Al Shabaab in 2024 richting de deelstaten South West en Jubbaland in het zuiden en Puntland in het noorden, toen het leger actiever werd in de deelstaten Galmudug en Hirshabelle.⁷⁴

Op 10 november 2024 werd de commandant der strijdkrachten van het nationale leger vervangen na kritiek op de tegenslagen die het leger te verduren had. Hij werd vervangen door zijn voorganger, die de baas van het leger was tijdens het offensief uit de vorige verslagperiode.⁷⁵

Territorial gains by Somali government forces
1 August 2022 - 30 August 2024

Grafiek 1: Trend in aantallen incidenten waarbij de Somalische veiligheidstroepen gebieden innamen die voorheen door Al Shabaab waren gecontroleerd tussen augustus 2022 (begin van het offensief tegen Al Shabaab) en augustus 2024.⁷⁶

Voor informatie over de (groeierende) capaciteit van Al Shabaab toe wordt verwezen naar paragraaf 2.1.5.1.

Na zijn verkiezing in 2022 had president Mohamud niet alleen een militair offensief tegen Al Shabaab ingezet, maar ook een offensief om de belastingheffing door Al Shabaab tegen te gaan. Dit deed hij bijvoorbeeld door personeel in de haven en bij controleposten van het leger te vervangen.⁷⁷ Volgens de autoriteiten was het in 2024 gelukt om belastingheffing door Al Shabaab in de haven van Mogadishu tegen

⁷¹ Daisy Muibu, *Somalia's Stalled Offensive Against al-Shabaab: Taking Stock of Obstacles*, CTC Sentinel, Volume 17, Issue 2, februari 2024; ACLED, *Al-Shabaab targets civilians in Somalia in retaliation for installing CCTV cameras*, 29 november 2024; BBC Monitoring, *Somali forces capture leader of al-Shabab 'extortion' unit in operation*, 6 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 21 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

⁷² Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁷³ ACLED is een ngo die zich bezighoudt met het verzamelen, analyseren en in kaart brengen van conflictgegevens. Bezoek <https://acleddata.com> voor meer informatie over ACLED.

⁷⁴ ACLED, *Somalia: Renewed counter-insurgency operations expected as al-Shabaab regroup*, 31 mei 2024.

⁷⁵ BBC Monitoring, *Somali president reappoints Odowa Yusuf Rageh as army chief*, 11 november 2024.

⁷⁶ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024.

⁷⁷ Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

te gaan.⁷⁸ Volgens een andere bron was Al Shabaab echter in 2023 alweer belasting gaan heffen in de haven van Mogadishu.⁷⁹ Het algemene beeld dat uit bronnen naar voren kwam was dat Al Shabaab in Mogadishu bleef opereren doordat de overheid onvoldoende capaciteit had om de veiligheid in Mogadishu volledig te garanderen.⁸⁰

Eind februari 2025, aan het eind van de verslagperiode, zette Al Shabaab een offensief in in de regio's Middle en Lower Shabelle.⁸¹ Al Shabaab was rond half maart Mogadishu tot op afstanden van tien tot enkele tientallen kilometers genaderd.⁸² Volgens de internetkrant *Somali Guardian* waren er berichten dat Al Shabaab in dit gebied op de uitvalswegen van Mogadishu controleposten had ingesteld.⁸³ Op 18 maart 2025 overleefde president Mohamud een aanslag op zijn konvooi in de buurt van het presidentieel paleis in Mogadishu, maar zeker acht personen, waarvan de meesten burgers en waaronder twee journalisten, kwamen om het leven.⁸⁴

2.1.2

Clangeweld

Conflicten tussen clans en subclans kwamen van oudsher regelmatig voor in Somalië, met name in delen van het land waar de invloed van Al Shabaab en de autoriteiten zwak is. Aan deze conflicten lagen doorgaans politieke of territoriale geschillen ten grondslag, en strijd om de toegang tot natuurlijke hulpbronnen als water en land.⁸⁵

Volgens verschillende bronnen nam het clangeweld vaak toe in gebieden waar Al Shabaab in de vorige verslagperiode minder controle had gekregen.⁸⁶ Dit had onder andere te maken met het feit dat Al Shabaab clanconflicten niet oploste, maar onderdrukte.⁸⁷ Clanconflicten werden gewelddadiger doordat de overheid de clanmilities in het kader van de strijd tegen Al Shabaab bewapend had.⁸⁸

⁷⁸ BBC Monitoring, *Somalia says militants 'no longer collect taxes' from port*, 3 september 2024.

⁷⁹ Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 13 februari 2025.

⁸⁰ UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, p. 15; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

⁸¹ BBC Monitoring, *Briefing: Al-Shabab intensifies attacks in regions near Somali capital*, 16 maart 2025; BBC Monitoring, *Al-Shabab 'seizes' southern town near Somali capital*, 27 februari 2025; BBC Monitoring, *US warns of imminent 'terrorist' attacks in Somali capital*, 5 maart 2025.

⁸² BBC Monitoring, *Briefing: Al-Shabab intensifies attacks in regions near Somali capital*, 16 maart 2025.

⁸³ Somali Guardian, *Ethiopia 'has no plans to deploy its infantry' in Somalia's Middle Shabelle region amid militant advance*, 17 maart 2025.

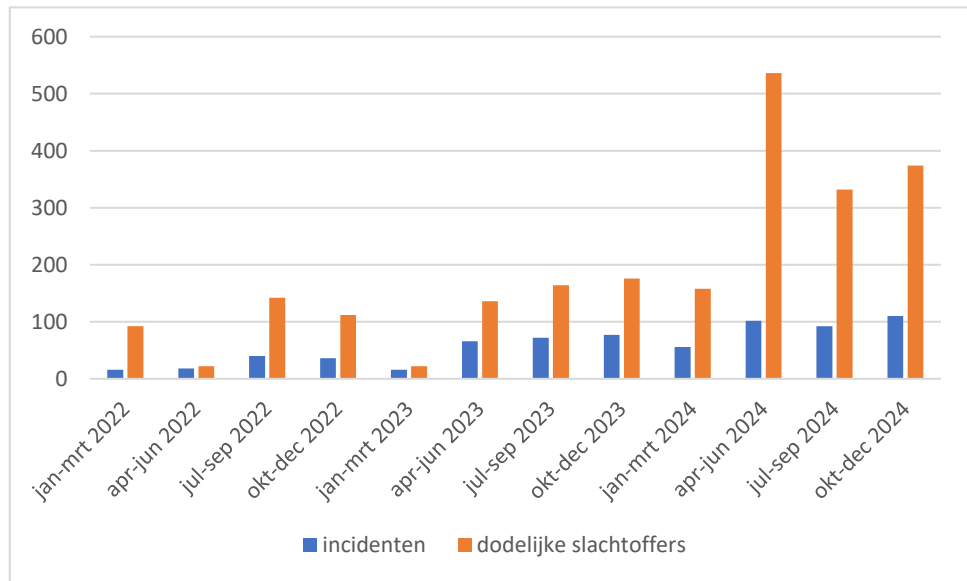
⁸⁴ BBC Monitoring, *Blast targeting Somali presidential convoy kills eight*, 18 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Somalia acknowledges attack on president as militant fight intensifies*, 19 maart 2025; *The Somali Wire*, Issue No. 801, 19 maart 2025; Somali Guardian, *Somalia's president narrowly escapes assassination attempt, travels to frontlines*, 18 maart 2025.

⁸⁵ UNSOM, OHCHR, *Protection of civilians report; Building the foundation for peace, security and human rights in Somalia*, pagina's 16-17, 3 november 2019; The Hill, *The violence in Somalia needs to be addressed*, 7 juli 2021; UN Security Council, S/2021/849, pagina 13, 6 oktober 2021; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, pagina's 88-89, september 2022.

⁸⁶ Vertrouwelijke bron, 21 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023

⁸⁷ Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024.

⁸⁸ ADF, *'Natural Warriors': Somalia's Local Militias Take the Fight to al-Shabaab*, 26 september 2023; The Arab Wall, *The Benefits and Hazards of Arming Tribal Militias in Somalia*, 29 september 2022; Vertrouwelijke bron, 21 juni 2024.

Grafiek 2: Clangeweld tussen januari 2022 en december 2024.⁸⁹

Clangeweld nam in 2024 scherp toe, met name in zuid en centraal Somalië.⁹⁰ Al Shabaab werd ervan beschuldigd bij te dragen aan clan-conflicten.⁹¹ Volgens de lokale pers instigeerde Al Shabaab clanconflicten met het doel de strijd tegen Al Shabaab te ondermijnen.⁹²

2.1.3 Somalische strijdkrachten

2.1.3.1 Nationale leger

Het Somalische nationale leger was in de verslagperiode nog steeds in opbouw.⁹³ Het was volgens verschillende bronnen onduidelijk over hoeveel operationele troepen het leger beschikte, of waar deze troepen zich precies bevonden.⁹⁴ Daarbij kwam dat de aantallen doden bij gevechten groot waren.⁹⁵ Volgens de cijfers van ACLED kwamen tussen juli 2023 en december 2024 bij ongeveer 450 incidenten zeker 2.450 militairen om het leven.⁹⁶ Internationale partners verzorgden trainingen voor capaciteitsopbouw, maar volgens een vertrouwelijke bron gingen investeringen in het leger vooral naar het op peil houden van de aantallen troepen.⁹⁷

⁸⁹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 17 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = all; Periode = van januari 2022 t/m december 2024; Event type = Battles + Remote violence + Riots; Interaction = identity militia – identity militia.

⁹⁰ BBC Monitoring, *Central Somalia clan clashes kill at least five people*, 25 mei 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁹¹ Daisy Muibu, *Somalia's Stalled Offensive Against al-Shabaab: Taking Stock of Obstacles*, CTC Sentinel, Volume 17, Issue 2, februari 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Reuters, *Fighting between central Somalia clans kills at least 55, residents say*, 10 juni 2024; Hiiraan Online, *President Mohamud accuses al-Shabab of instigating clan conflicts to disrupt military operations*, 7 juli 2024; BBC Monitoring, *Somali local official accuses al-Shabab of fuelling clan clashes*, 21 april 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

⁹² BBC Monitoring, *Three killed in Somali clan clashes in southern town*, 18 april 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁹³ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024.

⁹⁴ Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁹⁵ Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 11 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Alle; Periode = van juli 2023 t/m januari 2025; Event type = Battles + Remote violence; Actors = Military Forces of Somalia + Military Forces of Somalia, Special Forces.

⁹⁶ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 11 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Alle; Periode = van juli 2023 t/m januari 2025; Event type = Battles + Remote violence; Actors = Military Forces of Somalia + Military Forces of Somalia, Special Forces.

⁹⁷ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 13 februari 2025.

Binnen het Somalische leger bestonden enkele elite-eenheden, zoals de Danab (getraind door de Verenigde Staten) en de Gorgor (getraind door Turkije).⁹⁸ Deze troepen waren goed getraind, maar waren volgens een vertrouwelijke bron niet representatief voor waar de rest van het leger toe in staat was.⁹⁹ Toch waren ook onder die troepen de verliezen (waaronder door desertie) groot.¹⁰⁰ Volgens een analyse zou Turkije sinds 2017 zesduizend troepen hebben getraind, maar zouden daar in 2024 slechts ongeveer vierduizend van over zijn.¹⁰¹

Het federale leger was door clandynamieken gevoelig voor politieke invloed. Daarnaast werd het leger door veel verschillende landen getraind, wat de eenheid binnen het leger niet ten goede kwam. Ook waren er berichten over wijdverbreide corruptie en diefstal van materieel, wapens, munitie en voedsel.¹⁰² In april 2024 zetten de Verenigde Staten voedselvoorzieningen aan de Danab troepen stil vanwege corruptie.¹⁰³ Volgens een vertrouwelijke bron kregen militairen aan het front hun salarissen vaak niet uitbetaald. Ook logistiek was het leger zeer zwak: de bevoorrading van troepen, vooral op plekken die verder verwijderd waren van het centrum, was beperkt. Hierdoor liepen sommige militairen over naar Al Shabaab.¹⁰⁴ Het functioneren van het nationale leger werd ook beïnvloed door de gespannen relaties tussen de federale regering en de deelstaten. Er waren nog onvoldoende afspraken gemaakt over hoe de verantwoordelijkheden over het nationale leger verdeeld werden. Dit leidde tot zorg bij de deelstaten dat het leger tegen hen gebruikt zou worden.¹⁰⁵

Puntland stond niet toe dat er in die deelstaat troepen voor het nationale leger gerekruteerd werden. Eveneens weigerden de autoriteiten van Puntland het nationale leger in de deelstaat te laten opereren.¹⁰⁶ Volgens een vertrouwelijke bron werd het wantrouwen van verschillende deelstaten ten opzichte van het federale leger sterker na de gehele opheffing van het wapenembargo in december 2023; het federale leger kon daardoor namelijk gemakkelijker aan wapens komen.¹⁰⁷ Dit embargo tegen wapenleveringen aan de federale overheid van Somalië had de VN Veiligheidsraad in 1992 ingesteld. In 2007 was de invoer van wapens aan de Somalische veiligheidssector weer toegestaan onder voorwaarde dat het VN-sanctiecomité daarvoor toestemming gaf. Deze restrictie werd in december 2023 opgeheven. Wapeninvoer ten behoeve van niet-statelijke actoren bleef verboden.¹⁰⁸

2.1.3.2 Politie en paramilitaire troepen op deelstaatniveau

⁹⁸ ACLED, *Somalia: Renewed counter-insurgency operations expected as al-Shabaab regroup*, 31 mei 2024; Garowe Online, *Hassan Sheikh: Gorgor soldiers, important in Al-Shabaab war*, 15 september 2023.

⁹⁹ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹⁰⁰ The Somali Digest, *Gorgor Forces in Crisis: Desertions and Leadership Failures*, 28 maart 2024; The Somali Digest, *SNA deserters sentenced*, 29 januari 2024.

¹⁰¹ The Somali Digest, *Gorgor Forces in Crisis: Desertions and Leadership Failures*, 28 maart 2024.

¹⁰² The Horn Observer, *AU Launches New Somalia Mission Amid Rising Rivalry and Funding Challenges*, 8 augustus 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; VOA News, *Al-Shabab reverses Somali force gains, now working with Houthis in Somalia*, 17 juni 2024; The Somali Digest, *U.S. Stops Rations to Danab Amid Corruption Scandal [Exclusive]*, 25 april 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024.

¹⁰³ The Somali Digest, *U.S. Stops Rations to Danab Amid Corruption Scandal [Exclusive]*, 25 april 2024; NBC News, *Somalia detains US-trained commando's over theft of rations*, 26 april 2024.

¹⁰⁴ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹⁰⁵ Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024.

¹⁰⁶ Hiraan Online, *Minister Adala accuses Puntland of blocking national army deployment in Galgala mountains*, 9 oktober 2024.

¹⁰⁷ Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 13 februari 2025.

¹⁰⁸ UNSC, *Press release: Security Council Lifts Arms Embargo on Federal Government of Somalia, Unanimously Adopting Resolution 2714 (2023)*, 1 december 2023; Reuters, *UN Security Council lifts arms embargo on Somalia government*, 1 december 2023; SIPRI website, [UN arms embargo on Somalia | SIPRI](#), geraadpleegd op 24 december 2024.

Somalië had (nog) geen federale politie.¹⁰⁹ De deelstaten beschikten over paramilitaire troepen (ook wel special police forces genoemd, of darwish).¹¹⁰ De capaciteit van deze troepen verschilde per deelstaat¹¹¹; volgens informatie van het Europese Unie Agentschap voor Asiel (EUAA) uit 2021 beschikten Jubbaland en South West ieder over enkele duizenden manschappen.¹¹² De paramilitaire troepen in South West en Jubbaland speelden een rol in de strijd tegen Al Shabaab¹¹³, maar waren ook kwetsbaar. Zo viel in april 2024 een deel van de South West darwish uiteen langs (sub)clanlijnen, waarna beide groepen zich aansloten bij verschillende zijden van een clanconflict.¹¹⁴ De Jubbaland troepen raakten in de verslagperiode juist slaags met het federale leger (zie ook paragraaf 1.3.2). In Puntland deserteerde in de verslagperiode een contingent van de regionale troepen om zich vervolgens bij de politieke oppositie aan te sluiten.¹¹⁵

2.1.4 ATMIS/AUSSOM

ATMIS en opvolger AUSSOM hadden geen offensieve rol in de strijd tegen Al Shabaab. De AU-troepen bevonden zich in zogenaamde Forward Operation Bases (FOB), van waaruit zij af en toe patrouilles uitvoerden. Een belangrijke rol van de ATMIS-troepen was dat zij vanuit de FOBs een zekere mate van diensten verleenden, zoals toegang tot water en minimale medische zorg. Hierdoor vestigden ontheemden en ngo's zich vaak in de buurt van deze bases. Bij vertrek van deze bases namen de ATMIS troepen hun materieel echter mee, en het federale leger was niet altijd in staat deze dienstverlening over te nemen.¹¹⁶

Volgens bronnen kregen verschillende contingenten hun toeslagen niet (tijdig) uitbetaald.¹¹⁷ ATMIS troepen werden niet direct door de Afrikaanse Unie betaald. De AU betaalde de overheden van de landen die troepen stuurden. Veel ATMIS troepen werden vaak slecht betaald door hun eigen overheid, of pas uitbetaald als zij na hun plaatsing in Somalië waren teruggekeerd naar huis. Volgens een vertrouwelijke bron gebruikten de Ethiopische autoriteiten de vergoedingen van de Afrikaanse Unie om de bilaterale inzet van militairen in Somalië te bekostigen.¹¹⁸ In de verslagperiode waren er berichten dat Ethiopische troepen belasting hieven op de bevolking in de regio Gedo.¹¹⁹

2.1.5 Al Shabaab

¹⁰⁹ Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

¹¹⁰ Vanda Felbab-Brown, *The problem with militias in Somalia: Almost everyone wants them despite their dangers*, 14 april 2020; ATMIS News, *ATMIS ENDF troops commended for securing Southwest State during Ramadan*, 12 april 2024; Daisy Muibu, *Somalia's Stalled Offensive Against al-Shabaab: Taking Stock of Obstacles*, CTC Sentinel, Volume 17, Issue 2, februari 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

¹¹¹ Daisy Muibu, *Somalia's Stalled Offensive Against al-Shabaab: Taking Stock of Obstacles*, CTC Sentinel, Volume 17, Issue 2, februari 2024; BBC Monitoring, *Explainer: Somalia's Jubbaland poll heightens fears of military fallout*, 27 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

¹¹² EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, pp. 69-70.

¹¹³ BBC Monitoring, *Army captures al-Shabab operative in southwest Somalia raid*, 11 mei 2024; BBC Monitoring, *Somali forces kill militants and seize village in south-west region*, 21 juli 2024 (Somali National TV, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somali army kills 12 militants in south-west region*, 18 september 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Somalia's Jubbaland forces 'seize villages' from al-Shabab*, 13 oktober 2024; BBC Monitoring, *Explainer: Somalia's Jubbaland poll heightens fears of military fallout*, 27 november 2024.

¹¹⁴ BBC Monitoring, *Somali state to court-martial soldiers over inter-clan clashes – report*, 22 april 2024; UNHCR, *Somalia: Protection and Return Monitoring (PRMN) FLASH ALERT #4*, 31 maart 2024.

¹¹⁵ BBC Monitoring, *Somalia's Puntland soldiers join pro-opposition force amid poll row*, 20 november 2023.

¹¹⁶ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹¹⁷ Garowe Online, *Financial crisis hits ATMIS as Ugandan soldiers go without pay in Somalia*, 6 februari 2023; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹¹⁸ Vertrouwelijke bron, 8 november 2024.

¹¹⁹ BBC Monitoring, *Ethiopian troops 'tax' southwestern Somali residents*, 29 mei 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

2.1.5.1

Capaciteit Al Shabaab

Na flinke verliezen gedurende het offensief van de regering Mohamud tegen Al Shabaab in de vorige verslagperiode, nam Al Shabaab volgens verschillende bronnen in deze verslagperiode weer in kracht toe.¹²⁰ Ondertussen nam de capaciteit van Al Shabaab toe; niet alleen de aantallen strijders, maar ook de capaciteit om te innoveren (zoals het gebruik van drones en het bouwen van eigen wapens) nam toe¹²¹, evenals de precisie van aanslagen.¹²² Er waren in de verslagperiode verschillende berichten dat Al Shabaab zou samenwerken met de Houthis uit Jemen.¹²³

De geschatte aantallen strijders van Al Shabaab lagen tussen de zes tot vijftienduizend.¹²⁴ Volgens verschillende bronnen was rekrutering voor Al Shabaab niet moeilijk. Ten eerste controleerde Al Shabaab in de door haar gecontroleerde gebieden de informatievoorziening. Met name mannen, maar ook vrouwen, groeiden op met de wetenschap dat zij gevraagd konden worden zich aan te sluiten bij Al Shabaab.¹²⁵ Veel rekruten van Al Shabaab kwamen uit Jubaland en South West, waar Al Shabaab een grote aanwezigheid had. Vaak sloten zij zich aan uit onvrede over de buitenlandse presentie in Somalië, in het bijzonder van Ethiopië. De overeenkomst tussen Somaliland en Ethiopië (zie ook paragraaf 1.4) zou bijgedragen hebben aan de rekruteringscapaciteit van Al Shabaab.¹²⁶ Door zich op te stellen als een organisatie die stond voor de ontmanteling van clanverhoudingen, was Al Shabaab ook aantrekkelijk onder minderheidsclans.¹²⁷

Over (gedwongen) rekrutering door Al Shabaab is in het vorig ambtsbericht uitgebreid geschreven.¹²⁸ Er was geen reden om aan te nemen dat hierin in de verslagperiode grote wijzigingen waren opgetreden.¹²⁹

2.1.5.2

Gebieden onder controle van Al Shabaab

Onderstaande kaart laat zien welke gebieden de verschillende actoren aan het eind van de verslagperiode onder controle hadden. Voor een vergelijking met de vorige verslagperiode is de kaart uit het vorige ambtsbericht bijgevoegd in de bijlage.

Uit een vergelijking blijkt dat de federale regering in de verslagperiode haar controle in Hirshabelle enigszins had uitgebreid, terwijl in Jubaland, South-West en Galmudug Al Shabaab zijn controlegebied had vergroot. In Puntland had IS-S meer voet aan de grond gekregen, en Somaliland had aan controle ingeboet in het gebied van SSC-Khatumo. Op de kaart wordt onderscheid gemaakt tussen gebieden onder controle van de federale regering en onder controle van autonome troepen, zoals die van Puntland en Jubaland. In Jubaland werden hier ook onderdelen van de AUSSOM-troepen onder gerekend.

¹²⁰ VOA News, *Al-Shabab reverses Somali force gains, now working with Houthis in Somalia*, 17 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

¹²¹ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

¹²² Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

¹²³ VOA News, *Al-Shabab reverses Somali force gains, now working with Houthis in Somalia*, 17 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 4 oktober 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

¹²⁴ VOA News, *Al-Shabab reverses Somali force gains, now working with Houthis in Somalia*, 17 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

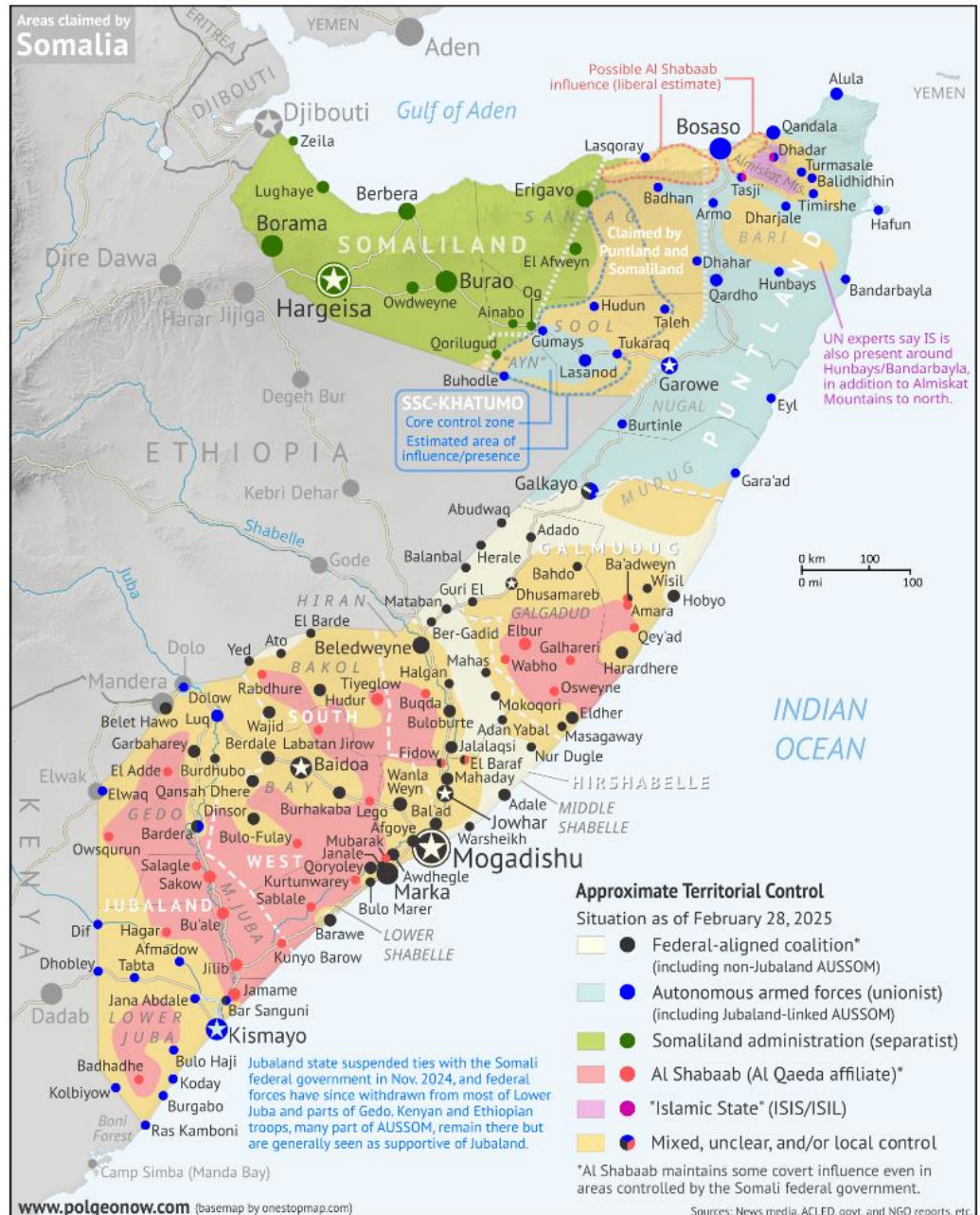
¹²⁵ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹²⁶ VOA News, *Al-Shabab reverses Somali force gains, now working with Houthis in Somalia*, 17 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

¹²⁷ Daisy Muibu, *Somalia's Stalled Offensive Against al-Shabaab: Taking Stock of Obstacles*, CTC Sentinel, Volume 17, Issue 2, februari 2024; Vertrouwelijke bron, 6 november 2024.

¹²⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, pp. 36-40.

¹²⁹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p.16; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 13 november 2024.

Kaart 1: Controlegebieden in Somalië.¹³⁰

De autoriteiten bleken niet of onvoldoende in staat geweest om herwonnen gebieden duurzaam onder controle te krijgen en te stabiliseren.¹³¹ Ook in door de federale regering gecontroleerde gebieden had Al Shabaab nog een vorm van controle (zie ook legenda Kaart 1). Daarmee had Al Shabaab meer controle dan op het eerste gezicht het geval leek. Dit was volgens verschillende bronnen het gevolg van het feit dat Al Shabaab meer geïnteresseerd was in belastingheffing dan in gebiedscontrole. Ze namen vaak genoeg met overvallen en het opzetten van

¹³⁰ Evan Centanni / Political Geography Now (<https://www.polgeonow.com/>), 28 februari 2025.

¹³¹ Combating Terrorism Center, *The Somali National Army Versus al-Shabaab: A Net Assessment*, Volume 17, Issue 4, april 2024.

controleposten.¹³² Volgens verschillende bronnen koos Al Shabaab ervoor stedelijke gebieden en de bases van ATMIS die zich daar bevonden niet over te nemen. De groep gaf er de voorkeur aan af en toe aanvallen te doen om aan wapens en materieel te komen, om zich vervolgens weer terug te trekken in de rurale gebieden. De stedelijke gebieden die in handen van de overheid waren, waren over het algemeen belegerd door Al Shabaab in de omliggende gebieden.¹³³

Al Shabaab kon zich vrij bewegen en infiltreren, ook in de stedelijke gebieden inclusief Mogadishu¹³⁴, en volgens een vertrouwelijke bron soms zelfs in de beveiligde zone rondom het vliegveld (zie ook paragraaf 2.2.1.2).¹³⁵ De stad Baidoa was bijzonder kwetsbaar, omdat de stad zich in het binnenland bevond en daardoor moeilijk te bereiken was.¹³⁶ Hoewel er begin 2024 sprake leek te zijn van een daling van het aantal aanslagen door Al Shabaab, was er in september 2024 weer een piek.¹³⁷ Aan het eind van de verslagperiode trok Al Shabaab op tot enkele tientallen kilometers van Mogadishu (zie ook paragraaf 2.1.1).

Aanvallen door Al Shabaab richtten zich volgens een vertrouwelijke bron met name op de elitetroepen van het Somalische leger, met als doel de moraal binnen het leger te ondermijnen.¹³⁸

2.1.5.3

Leven in door Al Shabaab gecontroleerde gebieden

In gebieden waar Al Shabaab de volledig controle had, paste de organisatie een strenge versie van de sharia toe. Dit leverde enerzijds een zekere mate van rechtstoegang op voor de bevolking, maar tegelijkertijd beperkte het de burgerlijke vrijheden van burgers. Zo was er bijvoorbeeld geen vrijheid van meningsuiting of van vergadering.¹³⁹ Ook beperkte Al Shabaab de informatievoorziening. Televisiekijken mocht niet en ook smartphones waren verboden; zelfs sommige religieuze boeken waren niet geoorloofd. Al Shabaab had overal informanten en in door de organisatie gecontroleerde gebieden ook veel controleposten. Al Shabaab deed huiszoekingen als het daartoe aanleiding zag. Tot slot waren veel ouders in Al Shabaab gebied bang dat hun zonen geronseld zouden worden door Al Shabaab en naar het front zouden worden gestuurd.¹⁴⁰

Sommige restricties die Al Shabaab oplegde aan de bevolking weken niet in heel grote mate af van de sociale norm. Het verschil zat erin dat Al Shabaab die normen formaliseerde en streng handhaafde. Een voorbeeld hiervan was dat een vrouw altijd in gezelschap moest zijn van haar man of een mannelijk familielid. Veel vrouwen hielden zich al aan deze norm, maar Al Shabaab zou hierop handhaven.¹⁴¹

¹³² Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹³³ UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

¹³⁴ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

¹³⁵ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹³⁶ Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

¹³⁷ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

¹³⁸ Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024.

¹³⁹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 12; Africa Center for Strategy & Policy, *Justice and terror: Al-Shabaab's informal justice mechanism*, 5 januari 2019; The Hiraal Institute, ODI and Centre on Armed Groups, *Playing the long game Exploring the relationship between Al-Shabab and civilians in areas beyond state control*, augustus 2023, p.12; USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, pp. 19, 24; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

¹⁴⁰ BBC Monitoring, *Somali militants ban sale of smartphones, beauty products*, 7 september 2024 (Radio Andalus); Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹⁴¹ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

Volgens verschillende bronnen kon het leven in duurzaam door Al Shabaab gecontroleerde gebieden relatief stabiel zijn door de afwezigheid van open conflict, en met name wanneer de bevolking gewend was aan de door Al Shabaab opgelegde restricties.¹⁴² Het bestuur in regeringsgebied werd onveiliger en onvoorspelbaarder geacht door zaken als corruptie, nepotisme en de invloed van clandynamieken.¹⁴³

2.1.5.4

Leven in gebieden waar de controle minder duidelijk was

In gebieden waar de controle de afgelopen jaren heen en weer ging tussen Al Shabaab en de regering was het leven voor burgers vaak relatief onveilig. Dit was zeker het geval als de gemeenschap intern verdeeld was, aangezien burgers door beide kampen beschuldigd konden worden van samenwerking met het andere kamp.¹⁴⁴ Het kwam soms voor dat het gemeenschappen die een hechte eenheid vormden, lukte om met Al Shabaab over een zekere mate van autonomie te onderhandelen.¹⁴⁵ Deze gemeenschappen moesten daardoor dan wel aan beide zijden belasting betalen.¹⁴⁶

In gebieden waar Al Shabaab minder controle had en waar vaker sprake was van geweldsincidenten, waren ze restrictiever en wantrouwender tegenover de burgerbevolking. Er was minder ruimte voor onderhandeling en de bewegingsvrijheid was minder groot.¹⁴⁷ Al Shabaab kon in die gebieden meer tijd besteden aan preken en indoctrinatie en soms scheidde Al Shabaab jongeren van de oudere generaties om meer invloed op de jongeren te kunnen uitoefenen.¹⁴⁸

2.1.6

Belastinginning door Al Shabaab buiten controlegebieden

In het vorige ambtsbericht is beschreven hoe belasting werd geheven door Al Shabaab. In de huidige verslagperiode bleef deze beschrijving van toepassing.¹⁴⁹ Al Shabaab bleef ook in de verslagperiode de capaciteit houden om in gebieden die niet volledig onder hun controle stonden belasting te heffen.¹⁵⁰ De schattingen over de jaarlijkse inkomsten van Al Shabaab uit belastingheffing liepen uiteen van tussen de 100 en 150 mln. USD. Ter vergelijking: de jaarlijkse inkomsten van de federale regering kwamen neer op zo'n 250 mln. USD.¹⁵¹

Al Shabaab verzamelde via zijn netwerk van informanten informatie over import en eigendom. Op basis van die informatie werd dan de eigenaar van de handelswaar of het bezit benaderd met de boodschap welk bedrag aan belasting diende te worden betaald.¹⁵² Volgens een vertrouwelijke bron was onderhandelen over het bedrag moeilijk, omdat de informatie waarover Al Shabaab beschikte meestal heel precies

¹⁴² The Hiraal Institute, ODI and Centre on Armed Groups, *Playing the long game Exploring the relationship between Al-Shabab and civilians in areas beyond state control*, augustus 2023, pp. 12, 28; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

¹⁴³ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; november 2023.

¹⁴⁴ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁴⁵ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

¹⁴⁶ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

¹⁴⁷ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

¹⁴⁸ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁴⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië, juni 2023*, paragraaf 2.5.3.

¹⁵⁰ Jay Bahadur, *TERROR AND TAXES. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine*, december 2022, p. 1; BBC Monitoring, *TV says businesses in Somali capital closing over al-Shabab fears*, 28 november 2023 (Radio Shabeelle, Mogadishu); Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁵¹ UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, p. 15; US Department of Treasury, *Treasury Designates Transnational al-Shabaab Money Laundering Network*, 11 maart 2024; Africa Center for Strategic Studies, *Reclaiming Al Shabaab's Revenue*, 27 maart 2023.

¹⁵² Jay Bahadur, *TERROR AND TAXES. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine*, december 2022, p. 1; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

was.¹⁵³ Volgens verschillende vertrouwelijke bronnen was er niet altijd meteen sprake van represailles als iemand niet onmiddellijk betaalde. Soms was er sprake van verschillende waarschuwingen voordat Al Shabaab overging tot geweld. Enige onderhandeling over het tijdstip van de betaling was soms wel mogelijk, bijvoorbeeld door bemiddeling van een clanoudste. Er was echter geen mogelijkheid tot afstel.¹⁵⁴ Of Al Shabaab een persoon zou opsporen hing af van de soort problemen die de persoon had met Al Shabaab (zie ook paragraaf 2.1.9.2), en de bereidheid die Al Shabaab had om tijd en middelen te investeren in het vinden van de persoon. Deze afweging was afhankelijk van de context en van de betrokken Al Shabaab functionaris.¹⁵⁵ Ontkomen aan represailles door Al Shabaab was vrijwel onmogelijk in de Somalische context.¹⁵⁶ De overheid had niet de capaciteit om burgers tegen Al Shabaab te beschermen.¹⁵⁷

Bedrijven en niet-gouvernementele organisaties (ngo's) hadden geen andere keuze dan om belasting te betalen, aangezien Al Shabaab de capaciteit had om medewerking af te dwingen. Die capaciteit bestond uit strafmaatregelen zoals executies, maar ook bijvoorbeeld door transport van de handelswaar naar het binnenland onmogelijk te maken.¹⁵⁸ Dat Al Shabaab hiertoe in staat was, bleek ook uit de executies van winkeleigenaren die in opdracht van de overheid camera's op hun bedrijfspanden hadden aangebracht (zie ook paragraaf 2.2.1.3).¹⁵⁹ In december 2024 riep de Somalische premier zakenmensen op om zich te bewapenen om belastingheffing door Al Shabaab tegen te gaan.¹⁶⁰

Ook werd er bij de controleposten belasting geheven. Al Shabaab verdiende volgens een vertrouwelijke bron het meeste geld met de controleposten in de gebieden waar het volledige controle had¹⁶¹, maar was ook in staat belastingheffing af te dwingen in gebieden die niet onder Al Shabaab bestuur stonden (zie ook paragraaf 2.1.5.2). Met name bij controleposten hing de ruimte tot onderhandelen af van de financiële nood en van het humeur en de omstandigheden van de betrokken Al Shabaab strijder.¹⁶²

2.1.7

IS-Somalië

Islamitische Staat-Somalië (IS-S) werd in 2015 opgericht door strijders die Al Shabaab verlaten hadden.¹⁶³ In 2022 was er volgens experts bijna niets over van de

¹⁵³ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁵⁴ Ripamonti, D., Dowd, C., Patel, R., Gleason, K., & Polzin, S. S. (2024), Non-state armed groups as food system actors in Somalia and Haiti. *Conflict, Security & Development*, 24(4), 348; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

¹⁵⁵ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁵⁶ Ripamonti, D., Dowd, C., Patel, R., Gleason, K., & Polzin, S. S. (2024), Non-state armed groups as food system actors in Somalia and Haiti. *Conflict, Security & Development*, 24(4), 348; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

¹⁵⁷ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

¹⁵⁸ Jay Bahadur, *TERROR AND TAXES. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine*, december 2022, p. 1; BBC Monitoring, *TV says businesses in Somali capital closing over al-Shabab fears*, 28 november 2023 (Radio Shabeelle, Mogadishu); Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁵⁹ Mareeg Media, *Mogadishu Shop Owners Under Attack for CCTV Installations*, 28 oktober 2024; BBC Monitoring, *Suspected al-Shabab militants kill businessman in Somali capital*, 5 november 2024; BBC Monitoring, *Suspected militants kill businessmen in Somali capital*, 10 oktober 2024; BBC Monitoring, *Businesses in Somali capital bombed after installing CCTV cameras*, 2 oktober 2024; BBC Monitoring, *Suspected al-Shabab blasts destroy mall outside Somali capital*, 31 augustus 2024; BBC Monitoring, *Somalia arrests two for facilitating treatment for militants*, 16 november 2023 (Somali News Agency Website, Mogadishu); Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

¹⁶⁰ BBC Monitoring, *Briefing: Somali PM calls on traders to arm against al-Shabab's 'taxation'*, 15 december 2024.

¹⁶¹ Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

¹⁶² Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

¹⁶³ BBC Monitoring, *Somalia's Puntland state to launch new offensive against militants*, 22 november 2024.

organisatie.¹⁶⁴ In tegenstelling tot Al Shabaab voerde IS-S historisch gezien veel minder grootschalige aanvallen uit op Somalische strijdkrachten.¹⁶⁵

In de verslagperiode nam de kracht van IS-S aanvankelijk toe.¹⁶⁶ Aan het eind van de verslagperiode vond een militaire campagne tegen IS-S plaats in Bari waarbij de Puntlandse autoriteiten met hulp van de Verenigde Staten en de Verenigde Arabische Emiraten strategische winsten boekten (zie ook paragraaf 2.2.6). Volgens het Africa Defense Forum hing de opkomst van IS-S samen met het offensief van de Somalische federale regering tegen Al Shabaab. Hierdoor had Al Shabaab minder middelen voor de strijd tegen IS-S.¹⁶⁷ In 2023 opende IS-S een offensief tegen Al Shabaab¹⁶⁸, en verjoeg het in 2024 uit het strategische¹⁶⁹ Al Miskaad-gebergte in de regio Bari.¹⁷⁰ Deze uitbreiding van de invloed van IS-S vergrootte ook de aantrekkingskracht van de organisatie op potentiële rekruten.¹⁷¹ IS-S bevond zich met name in de regio Bari, in Puntland (zie ook paragraaf 2.2.6).¹⁷²

Na Amerikaanse luchtaanvallen op IS-S posities in mei 2024 met het doel leider Abdulqadi Mumin uit te schakelen, werd IS-S nog actiever.¹⁷³ In 2024 voerde IS-S verschillende aanslagen uit op veiligheidstroepen en bedrijven in Puntland, en verhoogde de belastingheffing.¹⁷⁴ Wie geen belasting betaalde, kon het slachtoffer worden van aanslagen (zie ook paragraaf 2.1.8).¹⁷⁵ IS-S was volgens experts de financiële hub van ISIS. Dit werd met name mogelijk gemaakt door belastingheffing in met name de havenstad Bosaso, waar de inkomsten lokaal hoger zouden zijn dan die van Al Shabaab. IS-S mobiliseerde op nationale schaal veel minder inkomsten dan Al Shabaab, maar ruim voldoende om zich te kunnen bedruipen.¹⁷⁶ Met de toename in inkomsten kon de organisatie nog meer nieuwe strijders rekruteren.¹⁷⁷

¹⁶⁴ Africa Defense Forum, *Somalia Faces Critical Threat as Islamic State Group Expands in Puntland*, 18 juni 2024.

¹⁶⁵ BBC Monitoring, *Somalia's Puntland state to launch new offensive against militants*, 22 november 2024; ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024; BBC Monitoring, *Explainer: Was the recent military campaign a major setback for IS in Somalia?*, 10 februari 2025.

¹⁶⁶ UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, pp. 11-12.

¹⁶⁷ Africa Defense Forum, *Somalia Faces Critical Threat as Islamic State Group Expands in Puntland*, 18 juni 2024.

¹⁶⁸ Africa File, *Africa Crucial to IS Global Network*, 20 juni 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somali minister accuses Puntland of blocking national army deployment*, 10 oktober 2024; UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, p. 12.

¹⁶⁹ Al Miskaad was van strategisch belang omdat het water en bescherming bood, en omdat het in het gebied lag van de clan van IS-S leider Abdulqadir Mumin.

¹⁷⁰ Africa File, *Africa Crucial to IS Global Network*, 20 juni 2024; The Somali Digest, *Islamic State in Somalia Strategically Takes over Al Miskaad*, 21 april 2024; BBC Monitoring, *IS reportedly increasing presence in north-eastern Somalia*, 29 mei 2024 (Hiiraan Online, Toronto); ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024; Africa Defense Forum, *Somalia Faces Critical Threat as Islamic State Group Expands in Puntland*, 18 juni 2024; UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, p. 12.

¹⁷¹ Africa Defense Forum, *Somalia Faces Critical Threat as Islamic State Group Expands in Puntland*, 18 juni 2024.

¹⁷² UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, pp. 11-12.

¹⁷³ VOA, *Islamic State in Somalia poses growing threat*, US officials say, 18 juni 2024; ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024; ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somali minister accuses Puntland of blocking national army deployment*, 10 oktober 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹⁷⁴ ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024; Africa Defense Forum, *Somalia Faces Critical Threat as Islamic State Group Expands in Puntland*, 18 juni 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somali minister accuses Puntland of blocking national army deployment*, 10 oktober 2024.

¹⁷⁵ ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somali minister accuses Puntland of blocking national army deployment*, 10 oktober 2024.

¹⁷⁶ UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, pp. 12-13; Africa File, *Africa Crucial to IS Global Network*, 20 juni 2024; VOA, *Islamic State in Somalia poses growing threat*, US officials say, 18 juni 2024; US Treasury, *Fact Sheet: Countering ISIS Financing*, 27 februari 2024, p. 1; ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

¹⁷⁷ ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024.

In de verslagperiode zou het aantal strijders van IS-S volgens het VN Panel of Experts verdubbeld zijn.¹⁷⁸ Ongeveer de helft van de nieuwe rekruten zouden buitenlandse strijders zijn, bijvoorbeeld uit Jemen en Ethiopië, maar ook uit Sudan, Marokko en Tanzania.¹⁷⁹ Volgens berichten beschikte IS-S in de verslagperiode over honderdtallen strijders.¹⁸⁰

Volgens Africa Defence Forum leidde de opkomst van IS-S ook tot een toename van piraterij, doordat het piraten bescherming bood in ruil voor een deel van de opbrengst.¹⁸¹ Na zes jaar van relatief weinig gevallen van piraterij, nam het aantal in de verslagperiode weer toe.¹⁸² Het VN Panel of Experts registreerde 25 gevallen tussen november 2023 en oktober 2024.¹⁸³

2.1.8 Belastinginning door IS-S

In tegenstelling tot in sommige gevallen bij Al Shabaab was bij IS-S over het algemeen geen enkele ruimte om te onderhandelen. Dit was het gevolg van het feit dat IS-S veel minder capaciteit had om directieven op de langere termijn af te dwingen,¹⁸⁴ en van ideologisch oogpunt ook niet bereid was tot onderhandelen met clanleiders.¹⁸⁵ In de verslagperiode sloten verschillende bedrijven en ziekenhuizen in Bosaso, Puntland, hun deuren als gevolg van dreigementen van IS-S.¹⁸⁶

2.1.9 Geweld tegen burgers

2.1.9.1 Burgerslachtoffers in het algemeen

Volgens verschillende bronnen waren burgers vaak doelwit van geweld.¹⁸⁷ ACLED registreerde tussen 1 juli 2023 en eind februari 2025 806 incidenten gericht tegen burgers, waarbij 852 dodelijke slachtoffers vielen.¹⁸⁸ UNSOM, de politieke missie van de Verenigde Naties in Somalië, registreerde van juni 2023 tot en met

¹⁷⁸ UNSC, S/2024/748, Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab, 28 oktober 2024, p. 13.

¹⁷⁹ UNSC, S/2024/748, Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab, 28 oktober 2024, p. 13; VOA, *Islamic State in Somalia poses growing threat, US officials say*, 18 juni 2024; The Somali Digest, *Islamic State in Somalia Strategically Takes over Al Miskaad*, 21 april 2024; Hiraan, *Minister Adala accuses Puntland of blocking national army deployment in Galgala mountains*, 9 oktober 2024.

¹⁸⁰ BBC Monitoring, *Somalia's Puntland state to launch new offensive against militants*, 22 november 2024; Africa File, *Africa Crucial to IS Global Network*, 20 juni 2024; ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024.

¹⁸¹ Africa Defense Forum, *Somalia Faces Critical Threat as Islamic State Group Expands in Puntland*, 18 juni 2024.

¹⁸² UNSC, S/2024/748, Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab, 28 oktober 2024, p. 3; Africa Defense Forum, *Somalia Faces Critical Threat as Islamic State Group Expands in Puntland*, 18 juni 2024.

¹⁸³ UNSC, S/2024/748, Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab, 28 oktober 2024, p. 3.

¹⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 13 februari 2025.

¹⁸⁶ Garowe Online, *ISIS extortion threats force business closures in Bosaso, Somalia*, 18 juni 2023; Halqabsi News, *Bosaso Hospitals Shut Down Amidst ISIS Extortion Demands*, 24 juni 2024; Abdikhaliq Awil on X, 27 juni 2024, [Abdikhaliq Awil on X: "Within a month, #IS-Somalia has forced more than five major business companies to shut down due to #extortion demands. Today, Towfiq General Trading has also been closed by IS orders. Meanwhile, the #Puntland government remains silent and inactive." / X, geraadpleegd op 15 december 2024.](#)

¹⁸⁷ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

¹⁸⁸ ACLED, *Data - ACLED*, geraadpleegd op 20 maart 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = All; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

september 2024¹⁸⁹ 1.429 burgerslachtoffers, waarvan 562 dodelijke slachtoffers.¹⁹⁰ Er werden geen cijfers over burgerslachtoffers per regio gevonden.

De Somalische veiligheidstroepen maakten zich geregeld schuldig aan mensenrechtenschendingen, zowel in conflictgebieden als daarbuiten.¹⁹¹ Al Shabaab was volgens de VN verantwoordelijk voor het grootste deel van de burgerslachtoffers. Andere dadergroepen van burgerslachtoffers waren clanmilities, veiligheidstroepen op federaal en deelstatelijk niveau, en ongeïdentificeerde daders.¹⁹² Volgens de VN waren zo'n honderdvijftig van de 1.429 geregistreerde burgerslachtoffers tussen juni 2023 en september 2024¹⁹³ veroorzaakt door veiligheidstroepen.¹⁹⁴ Volgens Al Shabaab hadden ook luchtaanvallen door buitenlandse troepen zoals de Verenigde Staten, de Verenigde Arabische Emiraten, Ethiopië en Turkije burgerslachtoffers tot gevolg.¹⁹⁵ Volgens een vertrouwelijke bron was het niet altijd duidelijk wie achter drone-aanvallen zat.¹⁹⁶

2.1.9.2

Gericht geweld tegen burgers door Al Shabaab

Repressie door Al Shabaab was vaak extreem.¹⁹⁷ Gericht geweld tegen burgers door Al Shabaab was vaak het gevolg van het feit dat iemand zich niet aan de restricties of directieven van Al Shabaab hield, bijvoorbeeld met betrekking tot het betalen van belasting.¹⁹⁸ Volgens een vertrouwelijke bron waren de aanslagen op de Bakaara markt in Mogadishu op 6 februari 2024, en de aanslag op medewerkers van het Telecombedrijf Hormood op 28 april 2024 het gevolg van afpersing door Al Shabaab.¹⁹⁹ Voorbeeld van gericht geweld tegen burgers waren ook de executies van bedrijfseigenaren in Mogadishu die camera's op hun bedrijfspanden plaatsten (zie ook paragraaf 2.2.1.3).

Al Shabaab had het gemunt op personen en groepen die een gevaar waren voor de ideologische en economische belangen van de groepering.²⁰⁰ Groepen die gevaar liepen onder Al Shabaab waren onder andere overheidsfunctionarissen en personen

¹⁸⁹ Het laatste rapport van de Secretaris-Generaal van de VN over Somalië, opgesteld door UNSOM in de verslagperiode dateert van september 2024. UNSOM hield in november 2024 op te bestaan. De opvolger van UNSOM, UNTMIS, zal eens in de zes maanden rapporteren.

¹⁹⁰ UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, pp. 9-10; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

¹⁹¹ Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, pp. 9-10; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10.

¹⁹² UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, pp. 9-10; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10.

¹⁹³ Het laatste rapport van de Secretaris-Generaal van de VN over Somalië, opgesteld door UNSOM in de verslagperiode dateert van september 2024. UNSOM hield in november 2024 op te bestaan. De opvolger van UNSOM, UNTMIS, zal eens in de zes maanden rapporteren.

¹⁹⁴ UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, pp. 9-10; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10; Vertrouwelijke bron, 6 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

¹⁹⁵ BBC Monitoring, *Al-Shabab vows revenge over alleged civilian deaths in US raid, 7 september 2023* (Calamada website); BBC Monitoring, UAE airstrike 'kills nine civilians' in Somalia's Puntland, 11 maart 2025; BBC Monitoring, Al-Shabab accuses Ethiopia of killing Somali civilians in air strikes, 17 maart 2025; BBC Monitoring, Ethiopian warplanes reportedly kill minor in Somalia raid, 19 maart 2025; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

¹⁹⁶ Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

¹⁹⁷ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁹⁸ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

¹⁹⁹ Al Jazeera, *Ten dead, 20 others injured in multiple blasts in market in Somali capital*, 6 februari 2024; Datacenterdynamics, *Hormuud Telecom employees killed in bomb attack in Mogadishu, Somalia*, 3 mei 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

²⁰⁰ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

die ervan werden verdacht samen te werken met de overheid (zoals leden van milities of clanoudsten).²⁰¹ In het vorige ambtsbericht²⁰² werd aangegeven dat voornamelijk hooggeplaatste overheidsfunctionarissen gevaar liepen om doelwit te worden van Al Shabaab; in de verslagperiode werden ook bijvoorbeeld een politieagent en een belastinginnehmer op lokaal niveau geëxecuteerd door Al Shabaab.²⁰³ Ook personen die verdacht werden van spionage liepen gevaar; een dergelijke verdenking kon tot een (onmiddellijke) executie leiden.²⁰⁴ De verdenking kon het gevolg zijn van het feit dat men tijd in het buitenland had doorgebracht, veel telefonisch contact had buiten de regio²⁰⁵, gebrekkig Somalisch sprak, niet typisch Somalisch gekleed was of zelfs hoe men gesticuleerde bij het spreken.²⁰⁶ Mannen zonder baard waren verdacht, en men werd geacht de Koran te kunnen reciteren.²⁰⁷ Volgens een bron liepen mannen daarbij meer risico dan vrouwen, omdat mannen sneller verdacht werden van spionage.²⁰⁸ Voor informatie over specifieke groepen die problemen konden ondervinden met Al Shabaab, zie ook paragrafen 2.3.3 en 4.3.

Het kwam voor dat Al Shabaab gemeenschappen strafte door middel van restricties, bijvoorbeeld door te bepalen waar nomadische gemeenschappen hun vee wel of niet mochten laten grazen, of door toegang tot water te ontfagen. Het kwam ook voor dat Al Shabaab gemeenschappen belette te vertrekken uit een bepaald gebied.²⁰⁹

2.1.9.3 Willekeurig geweld tegen burgers door Al Shabaab

Naast gericht geweld tegen burgers maakte Al Shabaab zich ook schuldig aan willekeurig geweld tegen burgers.²¹⁰ Gedurende de verslagperiode pleegde Al Shabaab in Mogadishu verschillende aanslagen waarbij grote aantallen burgerslachtoffers vielen (zie ook paragraaf 2.2.1.3). Ook vielen er geregeld burgerslachtoffers bij aanslagen op wegverkeer door middel van bijvoorbeeld landmijnen (zie ook paragraaf 2.3.2).

Volgens een vertrouwelijke bron waren burgers over het algemeen niet het eerste doelwit van Al Shabaab, maar Al Shabaab deed ook geen pogingen burgers te ontzien bij aanslagen. Aanslagen door Al Shabaab hadden volgens diezelfde bron soms tot doel om bepaalde personen uit te schakelen; andere keren ging het Al Shabaab er om te laten weten dat de organisatie nog steeds actief was en om de bevolking ervan te weerhouden de strijd tegen Al Shabaab te steunen.²¹¹ Volgens een andere bron was het voornaamste doel van Al Shabaab om angst te zaaien om hun doelen te bereiken.²¹² Aanslagen van Al Shabaab met burgerslachtoffers vonden met name plaats in gebieden waar Al Shabaab niet de volledige controle had.²¹³

²⁰¹ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

²⁰² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 20.

²⁰³ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'beheads three civilians' in southern Somalia*, 17 december 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

²⁰⁴ BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills three security officers in southern Somalia*, 21 augustus 2024 (Radio Andalus); Halqabsi News, *Al-Shabaab Executes Seven in Jilib Over Espionage Allegations*, 15 januari 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

²⁰⁵ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024

²⁰⁶ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

²⁰⁷ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

²⁰⁸ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

²⁰⁹ VOA, *Al-Shabab 'bans' tree-cutting — but not to save the environment*, 16 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

²¹⁰ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

²¹¹ Vertrouwelijke bron, 4 november 2024

²¹² Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

²¹³ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

2.1.10

Gedwongen rekrutering

In de verslagperiode waren er berichten van rekrutering van minderjarige mannen voor het leger, politie (darwish) en militias.²¹⁴ Clanoudsten kregen vaak de opdracht jonge mannen aan te leveren (zie ook paragraaf 2.1.5.1).²¹⁵ Dezen werkten hier vaak aan mee, omdat niet leveren consequenties kon hebben. Hierbij konden ook minderjarigen aangeleverd worden, aangezien het in de Somalische samenleving gewoon gevonden werd dat minderjarigen het leger in gingen.²¹⁶

2.1.11

Afpersing en smeergeld

Bij controleposten inden veiligheidstroepen en militias vormen van belasting. In sommige gevallen gebeurde dit met toestemming of in opdracht van de autoriteiten, in andere gevallen niet.²¹⁷ Bij deze 'belastinginning' kwam geweld voor.²¹⁸ Voor meer informatie over controleposten, zie paragraaf 2.3.3.

In de verslagperiode waren er berichten dat Ethiopische troepen belasting hieven in de regio Gedo.²¹⁹

Volgens een vertrouwelijke bron kwam het voor dat mensen smeergeld of losgeld moesten betalen bij arrestaties, detenties of ontvoeringen waar politieke of aan de overheid gelieerde militias/overheidsafdelingen bij betrokken waren. Volgens de bron kwam het in alle regio's voor.²²⁰ Een andere vertrouwelijke bron stelde over dergelijke incidenten geen informatie te hebben, maar er zeker van te zijn dat het voorkwam.²²¹

2.1.12

Mogelijkheden zich binnen Zuid-Centraal Somalië aan dreiging te onttrekken

Voor informatie over bescherming door de autoriteiten, zie paragraaf 4.3. Personen die problemen hadden met Al Shabaab konden naar stedelijke gebieden als Mogadishu, Kismayo of Baidoa trekken – steden die onder bestuur van de overheid stonden. Hiermee konden ze zich echter niet altijd onttrekken aan geweld, want Al Shabaab had de capaciteit om zich ook buiten gebieden onder hun controle te verplaatsen (zie ook paragraaf 2.1.5). Of Al Shabaab een persoon zou opsporen hing af van de soort problemen die de persoon had met Al Shabaab, en de bereidheid die Al Shabaab had om tijd en middelen te investeren in het vinden van de persoon. Deze afweging was afhankelijk van de context en van de betrokken Al Shabaabfunctionaris.²²² De overheid had niet de capaciteit om burgers tegen Al Shabaab te beschermen.²²³

Personen die Al Shabaabgebied ontvluchtten hadden over het algemeen twee opties: of ze zochten in stedelijke gebieden bescherming en opvang binnen hun eigen clan, of ze gingen naar een kamp voor ontheemden. Steun door de clan kon

²¹⁴ Children in Armed Conflict, *Recommendations to the Security Council*, mei 2024; USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 15; EUAA, *Country Guidance: Somalia*, augustus 2023, p. 103; Vertrouwelijke bron, 6 november 2024; Vertrouwelijke bron, 13 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

²¹⁵ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 103; Vertrouwelijke bron, 13 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

²¹⁶ Vertrouwelijke bron, 6 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 13 november 2024.

²¹⁷ Vertrouwelijke bron, 4 februari 2025.

²¹⁸ PeaceRep, *Checkpoints in Hiraaan – 'Everything is Upside Down'*, 7 januari 2025.

²¹⁹ BBC Monitoring, *Ethiopian troops 'tax' southwestern Somali residents*, 29 mei 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

²²⁰ Vertrouwelijke bron, 4 februari 2025.

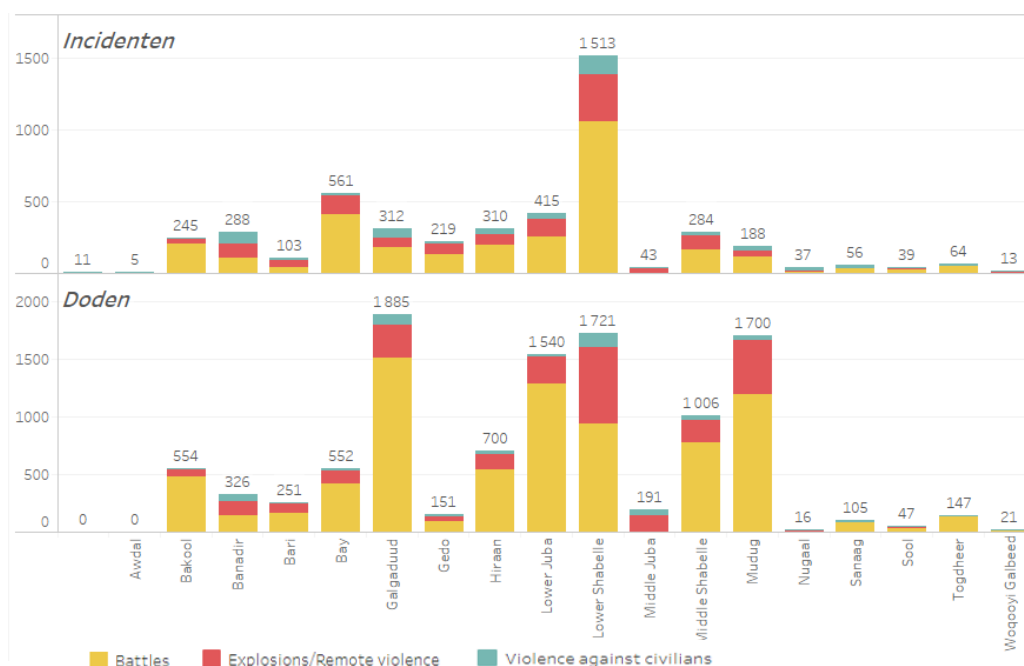
²²¹ Vertrouwelijke bron, 4 februari 2025.

²²² Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

²²³ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

de vorm aannemen van onderdak, werk, voedsel en financiële ondersteuning.²²⁴ Steun aan een clangenoot was een vanzelfsprekendheid in de Somalische samenleving, maar welke vorm die steun aannam was een persoonlijke afweging, en hing ook af van de subclan waartoe men behoorde. Binnen machtige clans bestonden namelijk ook gemarginaliseerde subclans.²²⁵ In rijke (sub)clans kon de steun zeer langdurig zijn. Wie geen of onvoldoende steun kon mobiliseren binnen de clan, ging naar een ontheemdenkamp (zie ook paragraaf 5.1.1). Deze kampen werden daarom over het algemeen bewoond door leden van de meer gemarginaliseerde en minder rijke clans.²²⁶

2.2 Veiligheidssituatie per regio

Grafieken 3 en 3a: Aantallen geweldsincidenten en dodelijke slachtoffers per regio in de verslagperiode.²²⁷

In de verslagperiode was Lower Shabelle de regio waar veruit de meeste geweldsincidenten geregistreerd werden. De meeste dodelijke slachtoffers, zowel burgers als strijdkrachten, werden geregistreerd in Galgaduud, Mudud, Lower Shabelle, Lower Juba en Middle Shabelle. Het overgrote deel van de geweldsincidenten betrof gevechten.

Hieronder volgt een beschrijving van de veiligheidssituatie per regio. Deze informatie moet gezien worden tegen de achtergrond van de informatie hierboven over de algemene veiligheidssituatie. In deze paragraaf worden per regio de

²²⁴ Humanitarian Policy Group, *The lives and livelihoods of forcibly displaced people in Mogadishu, Somalia*, april 2024, pp. 12, 15; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

²²⁵ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

²²⁶ The New Humanitarian, *'There's no future in this IDP camp': Why Somalia's crisis needs a rethink*, 17 augustus 2023; Humanitarian Policy Group, *The lives and livelihoods of forcibly displaced people in Mogadishu, Somalia*, April 2024, p. 18; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

²²⁷ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = All; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = All.

geografie en bevolking van de regio beschreven, inclusief het aantal ontheemden en de oorzaak van ontheemding in de verslagperiode. Daarna wordt beschreven welke actoren actief waren in de regio. Vervolgens wordt op basis van data van het ACLED getoond hoeveel geweldsincidenten er in de vorige en huidige verslagperiode plaatsvonden en waar deze incidenten plaatsvonden. Tot slot volgt een korte, niet uitputtende, beschrijving van de belangrijkste incidenten uit de verslagperiode.

Nota bene:

De cijfers over bevolkingsaantallen betreffen schattingen. De enige census waarvan de resultaten zijn gepubliceerd dateren van 1974. Van een census in 1986 werden de resultaten niet vrijgegeven.²²⁸ *Integrated Food Security Phase Classification* (IPC) is een mondiaal initiatief van organisaties en overheden die tot doel hebben de voedselzekerheid te verbeteren en ondervoeding tegen te gaan.²²⁹ Hiertoe maakt het netwerk, in samenwerking met de autoriteiten van een land, inschattingen van bevolkingsaantallen. Bij het gebruik van deze cijfers moet meegewogen worden dat cijfers over bevolkingsaantallen politiek gevoelig zijn en zonder onderbouwing door een recente en geaccepteerde census onderhevig kunnen zijn aan beïnvloeding door financiële en politieke belangen.²³⁰

De conflictgegevens van ACLED geven geen volledig beeld van de aantallen geweldsincidenten en dodelijke slachtoffers. ACLED geeft zelf in haar uitleg over de gebruikte methodologie aan dat gegevens over dodelijke slachtoffers vaak het minst nauwkeurige onderdeel van conflictrapportages zijn. ACLED verlaat zich naar eigen zeggen op de meest conservatieve schattingen en baseert zich meestal op openbare, secundaire berichtgeving. Indien bij een gerapporteerd geweldsincident het dodental onbekend is, noteert ACLED geen dodelijke slachtoffers. Berichtgeving waarin wordt gesproken over 'tientallen' of 'honderden' doden, wordt vertaald naar een registratie van respectievelijk tien en honderd doden. De gegevens van ACLED over dodenaantallen betreffen dus de laagste schatting en zijn daarom mogelijk onderrapportages.²³¹

Daarnaast registreert ACLED alleen dodelijke geweldsslachtoffers. Informatie over gewonden, slachtoffers van plundering, ontvoering en seksueel geweld wordt weliswaar omschreven in de database, maar komt niet naar voren in de rapporten en infographics van ACLED.

Tot slot maakt ACLED geen onderscheid tussen burgerslachtoffers en andere slachtoffers. Wel wordt bij verschillende soorten incidenten, zoals geweld op afstand en explosieven, aangegeven of burgers een doel waren van het geweld; alleen bij gevechten gebeurt dit niet. Dit betekent dat niet zichtbaar kan worden gemaakt bij welke gevechten burgerslachtoffers vielen. Ook kan niet zichtbaar worden gemaakt hoeveel burgers onbedoeld slachtoffer werden van geweld.

De gegevens van ACLED kunnen worden gebruikt als illustratie van trends en zijn geen reflectie van de werkelijkheid.²³²

2.2.1 Benadir/Mogadishu

2.2.1.1 Geografie en bevolking

²²⁸ Somali National Bureau of Statistics, [SOMALI POPULATION AND HOUSING CENSUS -](#), geraadpleegd op 1 april 2025.

²²⁹ IPC, *Overview and classification system*, [IPC Overview and Classification System | IPC - Integrated Food Security Phase Classification](#), geraadpleegd op 31 maart 2025.

²³⁰ Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

²³¹ ACLED website, [Fatalities - ACLED](#), geraadpleegd op 25 maart 2025.

²³² ACLED, *Fatalities, Uses and limitations of ACLED data*, gepubliceerd op 27 februari 2023, voor het laatst bijgewerkt op 7 mei 2024; ACLED, *Codebook*, gepubliceerd op 2 juni 2023.

De regio Benadir omvat ongeveer hetzelfde gebied als de stad Mogadishu, de hoofdstad van zowel de regio als de republiek Somalië. Benadir is gelegen aan de zuidoostelijke kust van Somalië aan de Indische Oceaan en grenst aan de regio's Middle Shabelle en Lower Shabelle. Benadir/Mogadishu bestaat uit 17 districten/wijken: Abdiaziz, Bondhere, Daynile, Hamar-Jajab, Hamar-Weyne, Hodan, Howl-Wadag, Huriwa (Heliwa), Kaxda, Karan, Shangani, Shibis, Yaqshid, Waberi, Wadajir (Medina), Warta Nabada (voorheen Whardiigleey) en Dharkenley. Mogadishu is naast de administratieve hoofdstad ook het belangrijkste economische kruispunt van Somalië.²³³

In Mogadishu wonen personen van alle clans en minderheidsgroepen aanwezig in Somalië, maar de dominante clanfamilie is de Hawiye. De meeste districten zijn verbonden met een specifieke Hawiye clan. Onder die specifieke Hawiye-clans zijn de Abgaal en de Habar Gidir de meest machtige. Hoewel alle clans vrij zijn zich te vestigen en handel te drijven in Mogadishu, profiteren de dominante clans het meest van toegang tot belastinginkomsten, contracten en banen. Volgens EUAA staan de volgende districten/wijken bekend om hun meer gemengde samenstelling met ook minderheden: Wadajir (Medina), Hamar Weyne, Hamar Jajab, Shibis, Shingan en Bondhere. De Reer Hamar minderheidsgroep (Benadiri) wonen met name in Hamar Weyne en Shangani, terwijl in Bondhere met name de minderheidsgroep Bantus wonen. De Yibr (Sab clan) wonen langs Mogadishu's kustlijn. Ook in de meer gemengde wijken zijn minderheids- en minder machtige groepen voor hun veiligheid afhankelijk van de dominante clan in de wijk.²³⁴

De bevolking van Mogadishu groeit gestaag. Volgens IPC had Benadir in januari 2024 een geschat aantal van 3.171.391 inwoners.²³⁵ Volgens OCHA was de regio de kleinste met een oppervlakte van ruim 327 km².²³⁶

In september 2024 bevonden zich volgens het International Office for Migration (IOM) in Benadir 1.058.177 ontheemden.²³⁷ In 2024 raakten in Benadir zo'n vierduizend personen ontheemd, waarvan zo'n duizend door conflict.²³⁸

2.2.1.2

Actoren en controlegebieden Benadir

Mogadishu was in naam onder controle van de federale regering. De federale regering was niet in staat de veiligheid in Mogadishu volledig te garanderen. Al Shabaab had weliswaar geen controle over gebieden in Mogadishu, maar was geïnfiltreerd in de overheid en had een groot netwerk aan informanten (zie ook paragrafen 2.1.5.3 en 2.1.6). Al Shabaab kon in Benadir belasting innen en beleid afdwingen, zoals duidelijk werd uit de aanslagen op bedrijven en personen die in opdracht van de autoriteiten camera's ophingen (zie ook paragraaf 2.2.1.3).

IS-S probeerde volgens een vertrouwelijke bron voet aan de grond te krijgen in Mogadishu, maar was vooral incidenteel aanwezig. Burgers riepen vaak de hulp in van Al Shabaab als IS-S hen belasting wilde opleggen.²³⁹

²³³ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 109; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

²³⁴ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 109; Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

²³⁵ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfo.org\)](#), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

²³⁶ OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

²³⁷ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Benadir.

²³⁸ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Benadir; (Reasons = Conflict/Insecurity).

²³⁹ EUAA, *Somalia: Country Guidance*, augustus 2023, p. 171; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

EUAA stelde dat de verschillende federale en regionale veiligheidstroepen aanwezig in Mogadishu in het verleden geregeld met elkaar in botsing kwamen. De loyaliteit van deze troepen lag over het algemeen meer bij hun clans dan bij de formele autoriteiten. Daarnaast bevond zich volgens de gegevens van EUAA een aantal clan- en persoonlijke milities in Mogadishu, en waren er private militaire en veiligheidsbedrijven actief.²⁴⁰ De federale regering riep burgers eind 2024 op zich te bewapenen tegen Al Shabaab.²⁴¹

In de zwaarbeveiligde zone rond de Aden Adde internationale luchthaven van Mogadishu waren onder meer VN-kantoren, het hoofdkwartier van ATMIS en buitenlandse diplomatieke posten gehuisvest. Toegang tot de ommuurde luchthavenzone was alleen mogelijk via drie poorten met zware veiligheidscontroles. Rondom de luchthaven ligt de zogenoemde 'groene zone'²⁴², waar andere internationale organisaties en hotels zijn gevestigd, en waar veel overheidsfunctionarissen wonen. Ook deze groene zone heeft een groot aantal controleposten en wordt bewaakt door Somalische veiligheidstroepen.²⁴³ Vanwege de aanwezigheid van Somalische overheidsfunctionarissen, veiligheidspersoneel en buitenlanders is het gebied rond de luchthaven al jaren een prominent doelwit voor Al Shabaab. Ook tijdens de huidige verslagperiode vonden in dit gebied aanslagen plaats (zie ook paragraaf 2.2.1.3).

2.2.1.3 Belangrijkste incidenten Benadir

Aanslagen Al Shabaab naar aanleiding van camera's

In 2023 vroeg de Somalische veiligheidsdienst (NISA) aan bedrijfseigenaren in Mogadishu om camera's op te hangen.²⁴⁴ Op 28 november 2023 kondigde Al Shabaab aan dat zij maatregelen zouden nemen tegen personen die een camera installeerden.²⁴⁵ Tegelijkertijd sloten de Somalische autoriteiten bedrijven die geen camera hadden geïnstalleerd.²⁴⁶ In 2024 nam de reactie van Al Shabaab op de camera's in heftigheid toe. Aanvankelijk werden bedrijven na werktijd aangevallen, zoals twee aanslagen op een winkelcentrum in augustus 2024.²⁴⁷ Daarna vonden de aanslagen ook tijdens werktijd plaats, en in oktober en november 2024 nam het aantal incidenten waarbij bedrijfseigenaren in Mogadishu door Al Shabaab werden geëxecuteerd toe.²⁴⁸ Bij een aanslag in december 2024 op woonhuizen die camera's

²⁴⁰ EUAA, *Somalia: Country Guidance*, augustus 2023, pp. 170-171.

²⁴¹ BBC Monitoring, *Briefing: Somali PM calls on traders to arm against al-Shabab's 'taxation'*, 15 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somali PM calls on traders to arm against al-Shabab's 'taxation'*, 15 december 2024.

²⁴² Landinfo, *Somalia: The security situation in Mogadishu and al-Shabab's influence in the city*, 8 september 2022, pp. 13-14.

²⁴³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, 21 december 2021, p. 22.

²⁴⁴ BBC Monitoring, *Shops in Somali capital 'remove cameras' after al-Shabab attacks*, 15 oktober 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

²⁴⁵ BBC Monitoring, *Briefing: Al-Shabab warns Somali capital businesses against CCTV camera use*, 29 november 2023; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

²⁴⁶ BBC Monitoring, *TV says businesses in Somali capital closing over al-Shabab fears*, 28 november 2023 (Radio Shabeelle, Mogadishu); BBC Monitoring, *Suspected militants kill businessmen in Somali capital*, 10 oktober 2025; BBC Monitoring, *Shops in Somali capital 'remove cameras' after al-Shabab attacks*, 15 oktober 2024.

²⁴⁷ BBC Monitoring, *Suspected al-Shabab blasts destroy mall outside Somali capital*, 31 augustus 2024; BBC Monitoring, *Businesses in Somali capital bombed after installing CCTV cameras*, 2 oktober 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

²⁴⁸ BBC Monitoring, *Suspected al-Shabab militants kill businessman in Somali capital*, 5 november 2024; BBC Monitoring, *Suspected militants kill businessmen in Somali capital*, 10 oktober 2024; BBC Monitoring, *Businesses in Somali capital bombed after installing CCTV cameras*, 2 oktober 2024; BBC Monitoring, *Suspected al-Shabab blasts destroy mall outside Somali capital*, 31 augustus 2024; BBC Monitoring, *Somalia arrests two for facilitating treatment for militants*, 16 november 2023 (Somali News Agency Website, Mogadishu); Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

hadden geïnstalleerd raakten ook kinderen gewond.²⁴⁹ Veel bedrijven sloten, of verhuisden naar bijvoorbeeld Nairobi.²⁵⁰

Volgens een vertrouwelijke bron had de toename van aanslagen door Al Shabaab te maken met de aanstelling van een nieuw hoofd van de veiligheidsdienst in april 2024. Deze zou de geheime politie die zijn voorganger in Mogadishu had opgezet, hebben ingezet buiten de hoofdstad, waardoor de dagelijkse controle op straat in Mogadishu was afgenomen.²⁵¹

In oktober 2024 pakte NISA enkele verdachten op van de aanslagen.²⁵²

Andere aanslagen op burgers

In de verslagperiode vonden verschillende aanslagen plaats in Mogadishu waarbij burgers om het leven kwamen. Onderstaande is een niet uitputtend overzicht. Op 14 juli 2024 kwamen zeker vijf personen om het leven en raakten twintig personen gewond bij een zelfmoordaanslag op een café waar naar een wedstrijd van de Europese voetbalkampioenschappen werd gekeken. Dit café bevond zich in de buurt van het presidentiële paleis, een gebied dat normaliter zwaar beveiligd is.²⁵³

In augustus 2024 vond een zelfmoordaanslag plaats op een strand in Mogadishu. Hierbij kwamen zeker veertig en mogelijk negentig mensen om het leven, met name jongeren.²⁵⁴ Volgens de Somalische nationale televisie werden verschillende beveiligingsagenten opgepakt op verdenking van het faciliteren van de aanslag.²⁵⁵

Twee weken later, op 17 augustus 2024, vielen zeker tien burgerslachtoffers (zowel doden als gewonden) bij een aanslag op een theewinkel in Mogadishu.²⁵⁶

Op 17 oktober 2024 vond een zelfmoordaanslag plaats op een restaurant in de buurt van de zwaarbeveiligde politieacademie in Mogadishu. Volgens Al Shabaab kwamen hierbij vijftien militairen om het leven, terwijl de Somalische autoriteiten spraken van zeven dodelijke slachtoffers, zowel veiligheidspersoneel als burgers.²⁵⁷

Aanslagen op de groene zone

Ook vonden verschillende aanslagen plaats in de zwaarbeveiligde zone bij het internationale vliegveld, waar de VN en Afrikaanse Unie, evenals diplomatieke vertegenwoordigingen hun bases hebben. Op 5 september 2024 vuurde Al Shabaab mortieren af op Mogadishu. Verschillende daarvan sloegen in op het internationale

²⁴⁹ BBC, Monitoring, *Al Shabab bombs civilian homes in Somali capital*, 16 december 2024.

²⁵⁰ BBC Monitoring, *Businesses shut in Somali capital over al-Shabab CCTV threat*, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

²⁵¹ VOA, *Somalia Names New Intelligence and Security Chief*, 4 april 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

²⁵² BBC Monitoring, *Somali security forces capture five militants in Mogadishu*, 1 oktober 2024 (Somali National TV, Mogadishu); BBC Monitoring, *Businesses shut in Somali capital over al-Shabab CCTV threat*, 7 november 2024; BBC Monitoring, *Somalia arrests two for facilitating treatment for militants*, 16 november 2023 (Somali News Agency Website, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somali spy agency captures 'militants' linked to killing of traders*, 13 november 2024.

²⁵³ BBC Monitoring, *Suicide bombing in Somali capital kills five watching Euro final*, 15 juli 2024 (Somali National TV)

²⁵⁴ Al Jazeera, *At least 32 killed in al-Shabab beach attack in Somalia's capital Mogadishu*, 3 augustus 2024; BBC Monitoring, *Death toll rises to 37 in Somalia beach attack by al-Shabab*, 3 augustus 2024 (Somali National TV); BBC Monitoring, *Somalia donates \$500,000 to victims of Mogadishu attack*, 7 augustus 2024 (Somali National News Agency, Mogadishu); Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

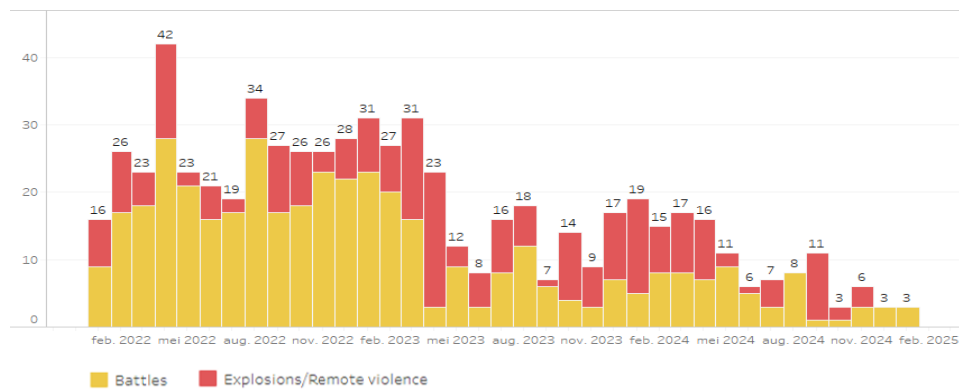
²⁵⁵ BBC Monitoring, *Somalia arrests security officers over deadly beach attack*, 4 augustus 2024 (Somali National TV, Mogadishu).

²⁵⁶ BBC Monitoring, *Blast at tea shop in Somali capital kills, wounds 10*, 17 augustus 2024.

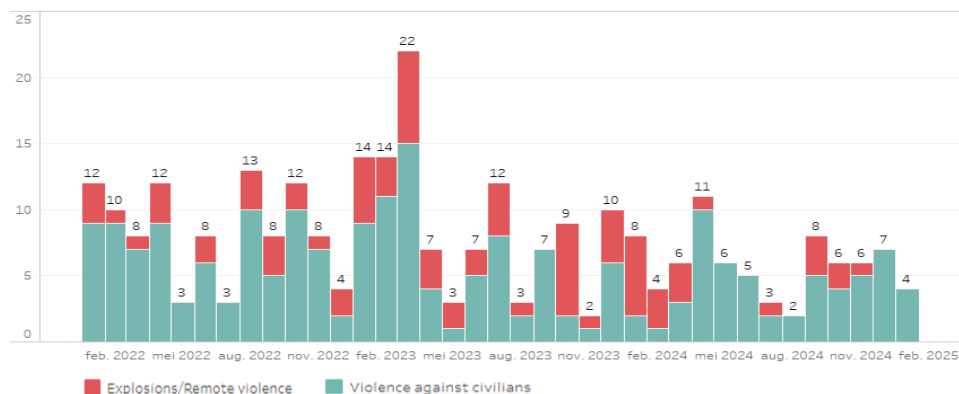
²⁵⁷ BBC Monitoring, *Briefing: Somalia launches probe into deadly suicide bombing*, 18 oktober 2024.

vliegveld en de beveiligde omliggende zone.²⁵⁸ Zeker twee burgers raakten gewond. Enkele van de mortieren kwamen op een naburige woonwijk terecht, met gewonden tot gevolg.²⁵⁹ Op 3 november vuurde Al Shabaab eveneens mortieren af op de beveiligde zone. Hierbij kwamen enkele VN-bewakers om het leven en raakten verschillende anderen gewond.²⁶⁰

2.2.1.4 Aantallen en spreiding geweldsincidenten Benadir

Grafiek 4: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Benadir in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.²⁶¹

Grafiek 5: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Benadir in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.²⁶²

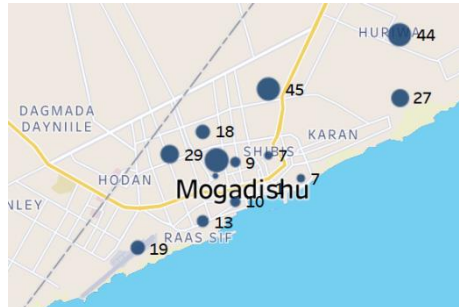
²⁵⁸ BBC Monitoring, *Mortar shelling targets airport, key compound in Somali capital*, 5 september 2024; BBC Monitoring, *Al-Shabab mortar attack on UN compound wounds civilians*, 5 september 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Al-Shabab claims mortar attack on Somalia's Halane complex*, 5 september 2024.

²⁵⁹ BBC Monitoring, *Al-Shabab mortar attack on UN compound wounds civilians*, 5 september 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

²⁶⁰ Garda World, *Somalia security report*, 4 november 2024, p. 3; Horn Observer, *Mortar Attack on Mogadishu's Halane Base Camp leaves Multiple Dead, Including UN Staff*, 4 november 2024; ATMIS, *ATMIS condemns mortar attacks on Halane Base Camp in Mogadishu*, 3 november 2024; Horseed Media, *Deadly Mortar Attack Strikes Halane Base camp in Mogadishu, Somalia*, 3 november 2024.

²⁶¹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Benadir; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

²⁶² ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Benadir; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

Kaart 2: Spreiding van geweldsincidenten in Benadir in de verslagperiode, met aantallen incidenten per locatie.²⁶³

2.2.2 Jubbaland

De deelstaat Jubbaland werd in 2013 opgericht. In dat jaar werd ook Ahmed Mohamed Islam (Madobe) tot president van de deelstaat gekozen.²⁶⁴ Het is de meest zuidelijk gelegen deelstaat van Somalië. Hoewel Bu'aale officieel de hoofdstad is van Jubbaland, bevonden de regionale en deelstatelijke overheden zich in Kismayo.²⁶⁵ In Kismayo bevond zich ook een sectorhoofdkwartier van ATMIS/AUSSOM.²⁶⁶

De dominante clanfamilie in Jubbaland was de Darood. Er waren echter grote verschillen tussen de dominante clans: Gedo werd gedomineerd door de Marehan, terwijl Lower Juba werd gedomineerd door de Ogadeni.²⁶⁷ Er was in het verleden een grote mate van politieke competitie tussen federale regering en Jubbaland, waarbij Jubbaland gesteund werd door Kenia. De Ogadeni, waartoe Madobe behoorde, hadden hechte banden met Kenia. De Marehan hadden van oudsher juist goede relaties met Ethiopië.²⁶⁸ Ethiopië steunde in het verleden daardoor de federale regering.²⁶⁹ De Marehan erkenden het presidentschap van Madobe niet.²⁷⁰

Door de zeer grote presentie van Al Shabaab in Jubbaland en het feit dat de deelstaat grenst aan zowel Kenia als Ethiopië, waren deze beide landen militair zowel bilateraal als via ATMIS actief in Jubbaland.²⁷¹

De verhoudingen veranderden in de verslagperiode, nadat Ethiopië op 1 januari 2024 een overeenkomst sloot met Somaliland (zie ook paragraaf 1.4). Hoewel de inhoud van de overeenkomst niet bekend werd gemaakt, werd aangenomen en niet

²⁶³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Benadir; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

²⁶⁴ Heritage Foundation, *State of Somalia Report*, 2021, p. 22; Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

²⁶⁵ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 73.

²⁶⁶ Vertrouwelijke bron, december 2024.

²⁶⁷ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

²⁶⁸ BBC Monitoring, *Explainer: Somalia's Jubbaland poll heightens fears of military fallout*, 27 november 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Horn Examiner, *KENYA'S FAILED PROJECT IN JUBALAND: Buffer Zone Strategy Stumbles Under Madobe Leadership*, 1 juli 2023; International Crisis Group, *Ending the Dangerous Standoff in Southern Somalia*, 14 juli 2020; Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

²⁶⁹ International Crisis Group, *Ending the Dangerous Standoff in Southern Somalia*, 14 juli 2020; EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 61.

²⁷⁰ BBC Monitoring, *Constitutional changes allow Somali regional leader to seek a third term*, 2 juli 2024 (Jubbaland TV, Kismaayo).

²⁷¹ Safer World, *Inside Kenya's war on terror: breaking the cycle of violence in Garissa*, 2017; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab in Kenya and Somalia*, 4 september 2024; VOA, *Somalia insists Ethiopia not be part of new AU mission*, 10 november 2024; Al Jazeera, *Somalia: Kenya's foreign policy failure*, 29 januari 2020; ATMIS website, Troop Contributing Countries [Home - African Transition Mission in Somalia \(ATMIS\)](#), geraadpleegd op 2 februari 2025; Vertrouwelijke bron, 4 februari 2025.

ontkend dat Ethiopië in ruil voor toegang tot een haven, bereid zou zijn Somaliland te erkennen. Somalië reageerde met de eis dat Ethiopische troepen Somalië verlieten. Daarnaast liepen de spanningen tussen de federale regering en president Madobe op door een verschil van mening over het kiessysteem en de machtsverdeling tussen de federale regering en de deelstaten (zie ook paragrafen 1.3 en 2.2.3). Door gezamenlijke veiligheidsbelangen trokken Ethiopië en Jubbaland in de verslagperiode naar elkaar toe, wat ertoe leidde dat Ethiopië in december 2024 de troepen van Jubbaland steunde toen deze in gevecht raakten met het federale leger.²⁷² De Somalische autoriteiten stelden overigens dat deze gevechten geen invloed zouden hebben op de implementatie van de door Turkije bemiddelde overeenkomst met Ethiopië eerder die maand (zie ook paragraaf 1.4).²⁷³

Jubbaland bestaat uit de regio's Lower Juba, Middle Juba en Gedo, die hieronder worden besproken.

2.2.2.1 Lower Juba

Geografie en bevolking

Lower Juba (Juba Hoose) is de meest zuidelijke regio van Somalië en grenst in het zuiden aan buurland Kenia. Daarnaast grenst het aan de regio's Gedo en Middle Juba. De regio heeft vier districten: Kismayo, Jamaame, Afmadow and Badhaadhe.²⁷⁴

Lower Juba was de dichtst bevolkte regio van Jubbaland.²⁷⁵ De belangrijkste gemeenschappen in Lower Juba zijn Somalische Bantu (ook Jareer genoemd), Biyomaal (Dir) clan, Tunni (Rahanweyn), Mohamed Zubier/Ogaden (Darood) clan, andere Darood clans, de Gaaljaal, de Harti (Darood), de Somalische Bajuni en kleine groepjes van andere clans. De bevolking van de stad Kismayo is gemengd en onderhevig aan grote veranderingen. Sinds 2012 wordt Kismayo politiek, economische en militair gedomineerd door de Ogaden clan, en dan met name de Mohamed Zubier subclan.²⁷⁶

Volgens de cijfers van IPC had Lower Juba in januari 2024 een bevolking van 648.937 inwoners.²⁷⁷ Volgens OCHA was de oppervlakte van Lower Juba 47.883 km².²⁷⁸

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Lower Juba 205.648 ontheemden.²⁷⁹ In 2024 raakten in Lower Juba zo'n 53 duizend personen ontheemd, waarvan 26 duizend door conflict of onveiligheid.²⁸⁰

²⁷² BBC Monitoring, *Ten killed as Somali troops clash with Ethiopian-backed regional forces*, 24 december 2024 (Shabelle Media Network website, Mogadishu); The Horn Observer, *Jubbaland Forces Regain Control of Dolow After Deadly Battle With Somalia Government Forces*, 23 december 2024.

²⁷³ BBC Monitoring, *Briefing: Somalia says 23 December fighting won't affect recent deal with Ethiopia*, 24 december 2024.

²⁷⁴ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 73; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

²⁷⁵ Reuters, *Somalia pulls troops out of Lower Juba after clashes with Jubbaland forces*, 12 december 2024.

²⁷⁶ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 73.

²⁷⁷ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfo.org\)](https://www.ipcinfo.org/), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

²⁷⁸ OCHA, [Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange](https://data.ocha.org/dataset/somalia-subnational-administrative-boundaries-humanitarian-data-exchange), geupdate op 15 januari 2025.

²⁷⁹ IOM, *Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024* [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](https://www.iom.int/publications/assessment-2024-dashboards-displacement-tracking-matrix), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Lower Juba.

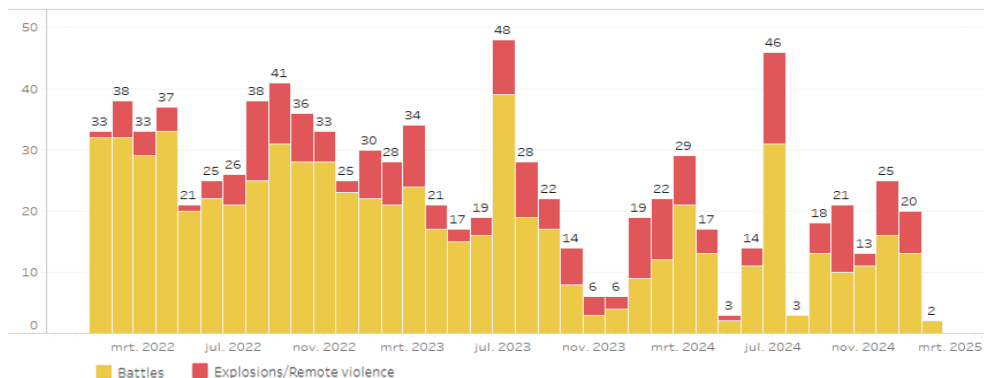
²⁸⁰ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Lower Juba; (Reasons = Conflict/Insecurity).

Actoren en incidenten

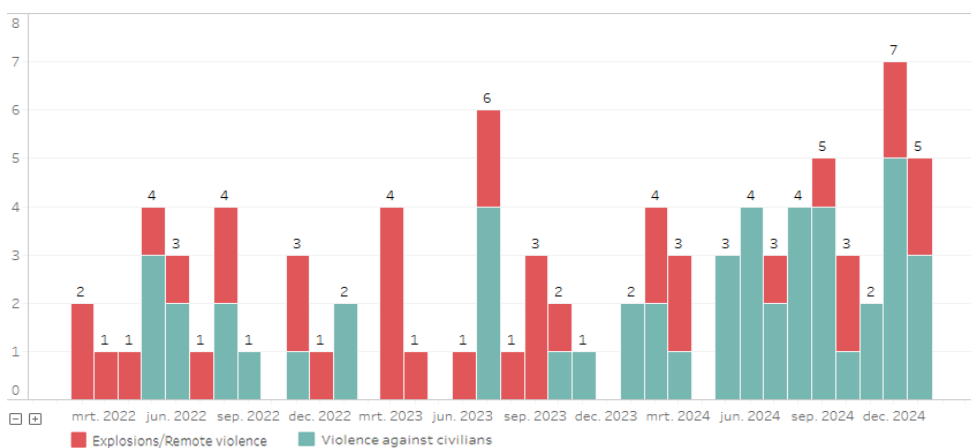
Het overgrote deel van de incidenten in Lower Juba in de verslagperiode betrof gevechten tussen Al Shabaab enerzijds en de Jubbaland darwish en het Somalische leger anderzijds. In een kleiner deel van de incidenten maakte Al Shabaab gebruik van explosieven, onder andere tegen een konvooi van ATMIS.²⁸¹ Het aantal geweldsincidenten in de regio nam af ten opzichte van de vorige verslagperiode (zie grafiek 6), maar het aantal incidenten waarbij burgers een doelwit waren, nam toe (zie grafiek 7).

In november 2024 vond in aanloop naar de verkiezingen in Jubbaland een schietincident plaats tussen de darwish en de beveiligers van een presidentskandidaat. Hierbij viel een dode.²⁸²

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 6: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Lower Juba in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.²⁸³

Grafiek 7: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Lower Juba in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.²⁸⁴

²⁸¹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Lower Juba; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

²⁸² BBC Monitoring, *One killed as tensions rise over election in Somalia's Jubbaland*, 23 november 2024.

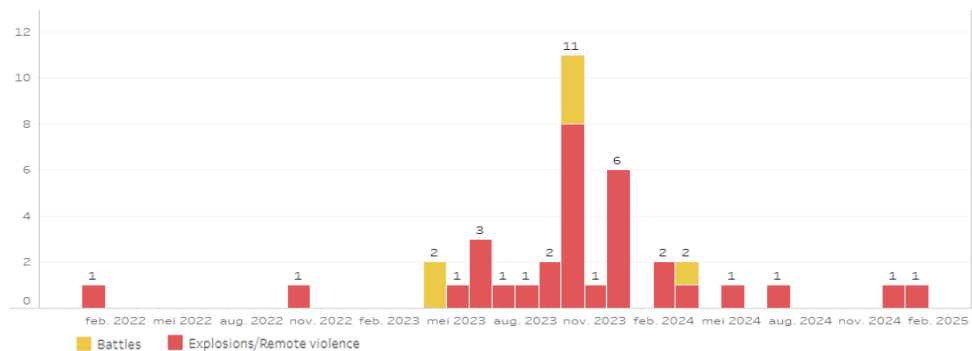
²⁸³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Lower Juba; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

²⁸⁴ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Lower Juba; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

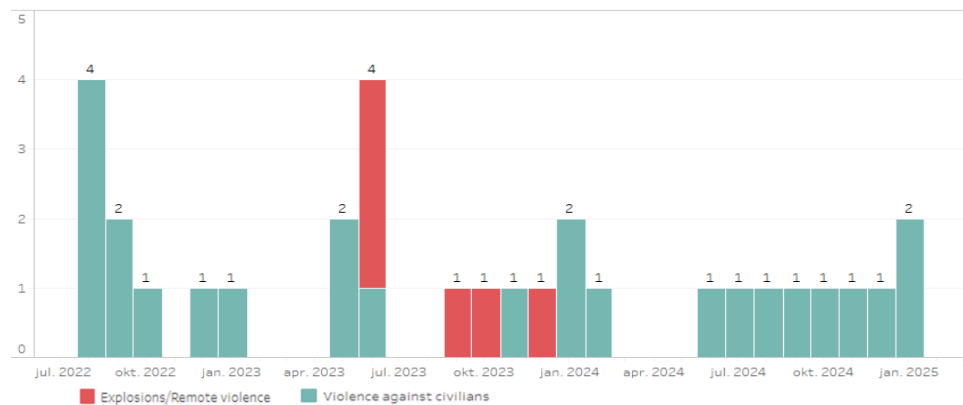
Actoren en incidenten

Ook in deze verslagperiode was Middle Juba vrijwel geheel onder controle van Al Shabaab.²⁹⁴ De meeste incidenten in de regio betroffen luchtaanvallen.²⁹⁵ In december 2023 werd een van de leiders van Al Shabaab in de buurt van Jilib gedood tijdens een Amerikaanse luchtaanval.²⁹⁶

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 8: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Middle Juba in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.²⁹⁷

Grafiek 9: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Middle Juba in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.²⁹⁸

²⁹⁴ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 68; BBC Monitoring, *Somali president criticises Jubbaland leader, urges popular vote*, 11 december (Somali National TV, Mogadishu).

²⁹⁵ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Middle Juba; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

²⁹⁶ VOA, *US-Somali Operation Kills a Top Al-Shabab Commander*, 21 december 2023.

²⁹⁷ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Middle Juba; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

²⁹⁸ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Middle Juba; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

Kaart 4: Spreiding van geweld in Middle Juba in de verslagperiode.²⁹⁹

2.2.2.3 Gedo

Geografie en bevolking

Gedo is de op een na grootste regio van Somalië en grenst aan Ethiopië en Kenia. De regio bestaat uit zes districten: Garbahaarey, Luuq, Doolow, Belet Xaawo (of Bulo Hawa), Ceel Waaq (of El Waq) en Bardhere (of Baardheere). De hoofdstad van de regio is Garbahaarey, en de grootste steden zijn Bardhere en Belet Xaawo.³⁰⁰

De bevolkingssamenstelling van Gedo is divers. De grootste en de politiek en militair meest machtige clan is de Marehan (Darood), die in vrijwel het gehele gebied ten westen van de Jubba rivier domineert.³⁰¹

Volgens de cijfers van IPC had Gedo in januari 2024 een bevolking van 430.941 inwoners.³⁰² Volgens OCHA was de oppervlakte van Gedo zo'n 45.057 km².³⁰³

In september 2024 bevonden zich in Gedo volgens IOM 237.138 ontheemden.³⁰⁴ In 2024 raakten in Gedo zo'n 110 duizend personen ontheemd, waarvan 86 duizend door conflict.³⁰⁵

In 2023 had de regio te maken met grote hoeveelheden regenval waarbij de Jubba rivier overstroomde en mensen omkwamen, de lokale landbouw schade opliep, bruggen instortten en veel mensen ontheemd raakten.³⁰⁶

Actoren en incidenten

Clans speelden een grote rol in de regionale politiek van Gedo, en daarbij kwam soms, zoals in de verslagperiode, geweld kijken. De Marehan waren veruit de meest machtige clan, zowel in Gedo als in de nationale politiek. Van de overige clans bevochten de Garre in Gedo het felst toegang tot land, handel en politieke

²⁹⁹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Middle Juba; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

³⁰⁰ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 59; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

³⁰¹ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 59.

³⁰² IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfo.org\)](#), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

³⁰³ OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

³⁰⁴ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Gedo.

³⁰⁵ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Middle Juba; (Reasons = Conflict/Insecurity).

³⁰⁶ Hiraan, *Floods displace hundreds in Gedo region as Jubba River overflows*, 3 november 2023; Somali Humanitarian News and Information, *Mothers and children sleep outside as floods wash away homes in Gedo region - Radio Ergo*, 2 december 2023.

rechten.³⁰⁷ De Marehan waren verdeeld in hun steun aan Al Shabaab, die uitvoerig mensen rekruteerde vanuit de clan.³⁰⁸

In het verleden waren de relaties tussen de regering van Jubbaland en de regionale autoriteiten van Gedo gespannen. Hierin stond Kenia aan de zijde van Jubbaland, terwijl Ethiopië goede relaties had met Gedo.³⁰⁹ In de verslagperiode verbeterden de relaties tussen de regering van Jubbaland en Gedo.³¹⁰ Vanaf het moment dat Ethiopië op 1 januari 2024 de onafhankelijkheid van Somaliland erkende, verslechterden de relaties tussen Somalië en Ethiopië. Dit leidde ertoe dat Somalië aan Ethiopië vroeg zijn troepen terug te trekken uit Somalië. Egypte toonde interesse om troepen te leveren om het gat op te vullen (zie ook paragraaf 1.4). Gedo was fel gekant tegen de mogelijke stationering van Egyptische troepen in Gedo onder AUSSOM, de toekomstige AU missie tegen Al Shabaab, omdat de diplomatieke relaties tussen Ethiopië en Egypte slecht waren.³¹¹

Door de verbeterde relaties tussen Gedo en de regering van Jubbaland kreeg deze laatste de controle over alle stedelijke gebieden in de Gedo regio, behalve in Garbahaarey waar de grieven van de gemeenschap over de autoriteiten van Jubbaland aanhielden.³¹²

Al Shabaab was in Gedo in de verslagperiode veruit de belangrijkste bron van geweld.³¹³ In juli 2023 veroverde Al Shabaab een militaire basis bij de plaats Geriley op de grens met Kenia nadat Keniaanse strijdkrachten van ATMIS die in juni 2024 hadden overgedragen aan veiligheidstroepen van deelstaat Jubbaland.³¹⁴ Ook voerde Al Shabaab volgens ACLED aanvallen uit tegen functionarissen van lokale autoriteiten nadat zij hadden geprobeerd clans te mobiliseren en mee te laten vechten tegen Al Shabaab.³¹⁵

In het district Luuq was van oudsher sprake van clangeweld als gevolg van geschillen over landrechten. Zowel de deelstaatregering van Jubbaland als de Somalische regering probeerden te bemiddelen tussen de clans wat in augustus 2024 leidde tot een vredesakkoord. Het conflict escaleerde in oktober 2024 opnieuw na een moord op een clanleider waardoor het vredesakkoord teniet leek te zijn gedaan.³¹⁶ Volgens OCHA raakten door het geweld 30.000 mensen ontheemd.³¹⁷

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

³⁰⁷ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 60.

³⁰⁸ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 87.

³⁰⁹ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab in Kenya and Somalia - August 2024*, 4 september 2024.

³¹⁰ United Nations Assistance Mission in Somalia (UNSOM), Report of the Secretary General on the situation in Somalia, S/2024/129, 2 februari 2024, p. 2.

³¹¹ Horn Observer, *Somalia's Gedo Regional Authorities Vow to Fight Egyptian Forces If They Deploy in Their Region*, 18 augustus 2024.

³¹² UNSC, S/2024/129 Report of the Secretary General on the situation in Somalia, , 2 februari 2024, p. 2.

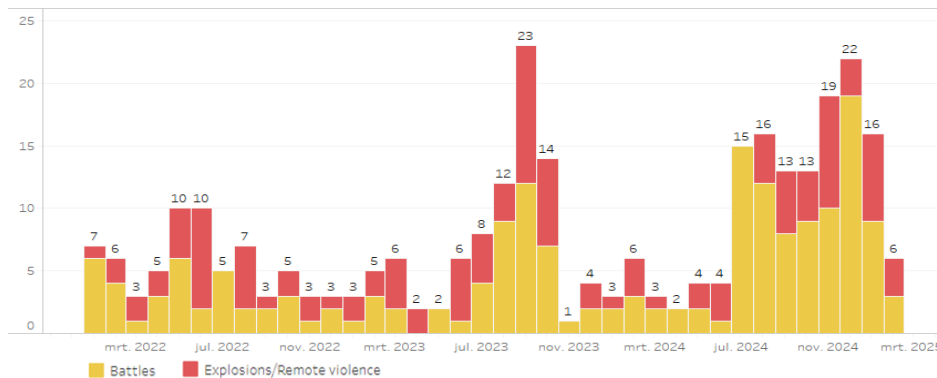
³¹³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 31 januari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Gedo; Periode = van juli 2023 t/m januari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

³¹⁴ Voice of America, *Al-Shabab Attacks Somali Base Handed Over by AU Forces*, 13 juli 2023; Hiiraan Online, *Al-Shabab Claims Seizure of key Military Base amid ATMIS troop drawdown*, 13 juli 2023; Somali Guardian, *Al-Shabab captures base recently handed over by ATMIS peacekeepers*, 13 juli 2023.

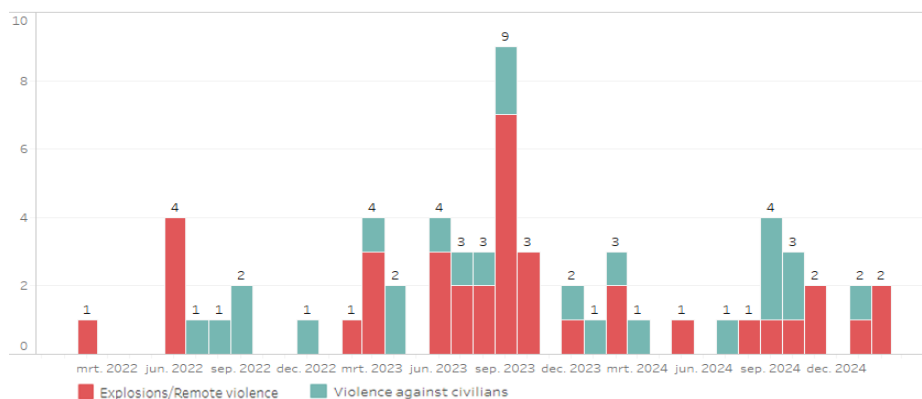
³¹⁵ ACLED, [Somalia Situation Update: October 2023 | Al-Shabaab Strikes Back at Local Administrators \(acleddata.com\)](#), 20 oktober 2023.

³¹⁶ EUAA, *Somalia: security situation*, augustus 2023, p. 60; Shabelle Media Network, *Somalia: Luuq District of Gedo Region Engulfed in clan Conflict After Land Dispute*, 6 juli 2024; Hiraan Online, *Somali clans reach peace agreement to end deadly conflict in Gedo region*, 5 augustus 2024; Hiraan Online, *Clan militias clash in Luuq after peace agreement collapse*, 14 oktober 2024.

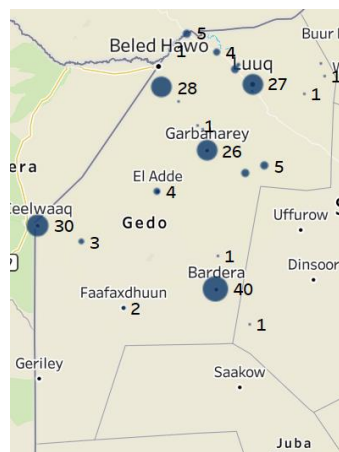
³¹⁷ OCHA, *Somalia: Conflict in Luuq District, Jubaland State Flash Update No.1*, 23 oktober 2024.

Grafiek 10: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Gedo in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.³¹⁸

Grafiek 11: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Gedo in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.³¹⁹

Kaart 5: Spreiding van geweld in Gedo in de verslagperiode.³²⁰

³¹⁸ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Gedo; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

³¹⁹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Gedo; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

³²⁰ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Gedo; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

2.2.3 South West

South West werd in 2014/2015 opgericht en in 2018 werd Abdulaziz Hassan Mohamed (ook 'Laftagareen' genoemd) tot de president van de deelstaat verkozen. In 2020 verlengde het parlement van South West Laftagareens mandaat tot 2024, zonder dat daar volgens de oppositie een wettelijke basis voor bestond.³²¹

Zowel de Rahanweyn clanfamilie, dominant in South West, als president Laftagareen persoonlijk hadden in het verleden veel steun gehad van Ethiopië, waardoor de banden met dat land hecht waren. De deelstaat was kwetsbaar doordat er nauwelijks inkomsten gegenereerd werden; dit kwam doordat het voor een groot deel door Al Shabaab bezet werd, en doordat het geen haven had. Hierdoor was president Laftagareen voor zijn positie afhankelijk van zowel de federale autoriteiten als de buitenlandse (Ethiopische) troepen. Laftagareen was geen voorstander van de electorale hervormingen van de federale regering (zie ook paragraaf 1.2), maar kon zich daar vanwege zijn relatief zwakke positie niet tegen uitspreken zoals de president van Jubbaland.³²² Het aankondiging van de Somalische federale regering in juni 2024 dat Ethiopische troepen gevraagd zouden worden te vertrekken uit Somalië, en indicaties dat Egypte troepen zou leveren, leidden in South West tot grote zorgen. Ethiopië en Egypte hadden onderling een langlopend conflict over de GERD-dam in de Nijl.³²³

De onenigheid tussen de federale regering en de deelstaat leidde tot een toename van de spanningen tussen de Hawiye (die de federale regering steunden) en Rahanweyn clanfamilies.³²⁴ Dit leidde ook tot conflicten over de controleposten die de verschillende clans in de deelstaat instelden. In september 2024 dreigden clanouderen van de Hawiye met geweld tegen de Rahanweyn, maar trokken dat later weer in.³²⁵ Een subclan van de Rahanweyn, de Dabarre, stond erom bekend Al Shabaab te steunen.³²⁶

South West beschikte over eigen veiligheidstroepen (darwish), die steun kregen van Ethiopië.³²⁷

De hoofdstad van de deelstaat is formeel Baraawe in Lower Shabelle, maar in de praktijk diende Baidoa, in de regio Bay, als hoofdstad.³²⁸ South West bestaat uit drie regio's: Bakool, Bay en Lower Shabelle. Deze worden hieronder apart besproken.

2.2.3.1 Bakool

Geografie en bevolking

Bakool ligt tegen de Ethiopische grens en wordt omgeven door de regio's Gedo (Jubbaland), Hiraan (Hirshabelle), Bay en Lower Shabelle (South West). De regio

³²¹ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

³²² Vertrouwelijke bron, 5 november 2024

³²³ Sudan War Monitor, *New security pact inflames regional tensions*, 2 september 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Garowe Online, *Southwest opposes withdrawal of Ethiopian troops from Somalia*, 4 juni 2024; The Somali Digest, *Southwest State Unmoved by PM's Visit, Stands Firm on Ethiopian Troops*, 13 september 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024.

³²⁴ The Somali Digest, *President Laftagareen Defends Southwest MPs and Ethiopian Military Presence*, 9 september 2024; ACLED, *State officials in Somalia crack down on clan militia checkpoints*, 30 september 2024.

³²⁵ ACLED, *State officials in Somalia crack down on clan militia checkpoints*, 30 september 2024.

³²⁶ BBC Monitoring, *Somali clan hands over '380 armed fighters' to al-Shabab*, 6 juni 2024 (Radio Andalus).

³²⁷ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

³²⁸ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 90.

bestaat uit vijf districten: Xudur, Tayeeglow, Ceel Barde, Rab Dhuure en Waajid. De hoofdstad van Bakool is Xudur.³²⁹

De regio wordt voornamelijk bewoond door verschillende subclans van de Rahanweyn (Mirifle en Digil). In een klein gebied in het noorden bevindt zich een subclan van de Hawiye, en in het grensgebied met Ethiopië (vooral aan Ethiopische zijde) een subclan van de Ogaden/Darood.³³⁰

Volgens de cijfers van IPC had Bakool in januari 2024 een bevolking van 284.354 inwoners.³³¹ Volgens OCHA had Bakool een oppervlakte van 25.798 km².³³²

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Bakool 81.132 ontheemden.³³³ In 2024 raakten in Bakool zo'n negentienduizend personen ontheemd, waarvan tienduizend door conflict.³³⁴

Actoren en incidenten

Al Shabaab was in de verslagperiode in Bakool veruit de grootste aanstichter van geweldincidenten, gevolgd door het federale leger.³³⁵ In Bakool nam in de verslagperiode het aantal confrontaties tussen Al Shabaab en de pro-regeringstroepen, inclusief Rahanweyn militie, licht toe ten opzichte van de vorige verslagperiode. Zowel Al Shabaab als de darwish en clanmilitie van South West claimden successen.³³⁶

Het platteland was in handen van Al Shabaab, terwijl het federale leger en deelstatelijke troepen (darwish) in stedelijke gebieden aanwezig waren.³³⁷ Volgens een bron blokkeerde Al Shabaab geregeld de toegang tot de stedelijke gebieden.³³⁸ In de grensgebieden met Ethiopië waren Ethiopische troepen aanwezig, zowel onder de vlag van ATMIS als op bilaterale basis.³³⁹ In juni 2024 beklagde de gouverneur van Bakool zich dat er te weinig logistieke steun kwam vanuit Mogadishu, en dat Bakool daardoor in handen van Al Shabaab dreigde te vallen.³⁴⁰

³²⁹ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 82; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

³³⁰ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 82.

³³¹ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification](#) ([ipcinfo.org](#)), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

³³² OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

³³³ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Bakool.

³³⁴ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Bakool; (Reasons = Conflict/Insecurity).

³³⁵ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bakool; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

³³⁶ BBC Monitoring, *Al-Shabab claims series of attacks in southern Somalia*, 13 oktober 2024 (Radio andalus); BBC Monitoring, *Somali army kills 12 militants in south-west region*, 18 september 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Army kills nine militants in southwestern Somalia operation*, 24 juli 2024 (Somali National TV, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somali forces kill militants and seize village in south-west region*, 21 juli 2024 (Somali National TV, Mogadishu); AllAfrica.com, *Somalia: Armed Forces Dismantles Al-Shabaab Trenches in Bakool Region Operation - Defense Ministry*, 19 december 2024.

³³⁷ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 83; BBC Monitoring, *Somali military police killed in Mogadishu attack, says al-Shabab radio*, 19 november 2024 (Radio Andalus); Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

³³⁸ BBC Monitoring, *Somali military police killed in Mogadishu attack, says al-Shabab radio*, 19 november 2024 (Radio Andalus).

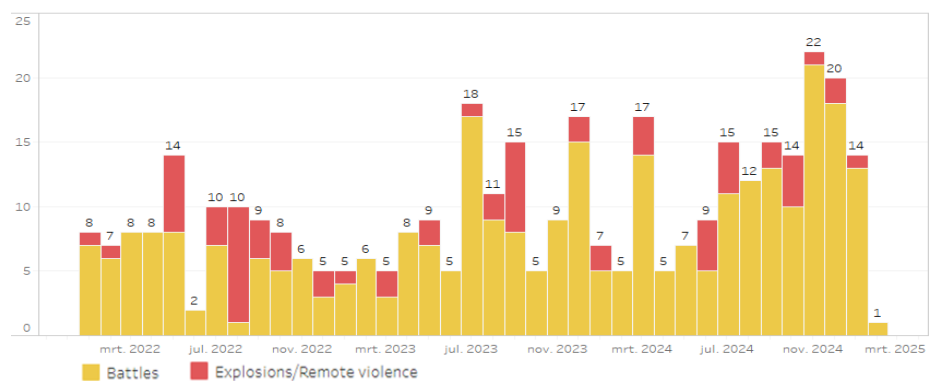
³³⁹ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 83; BBC Monitoring, *Explainer: Could tensions in the Horn of Africa lead to conflict?*, 18 september 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

³⁴⁰ BBC Monitoring, *Somalia's Bakool governor warns al-Shabab could seize region*, 4 juli 2024 (Garowe Online).

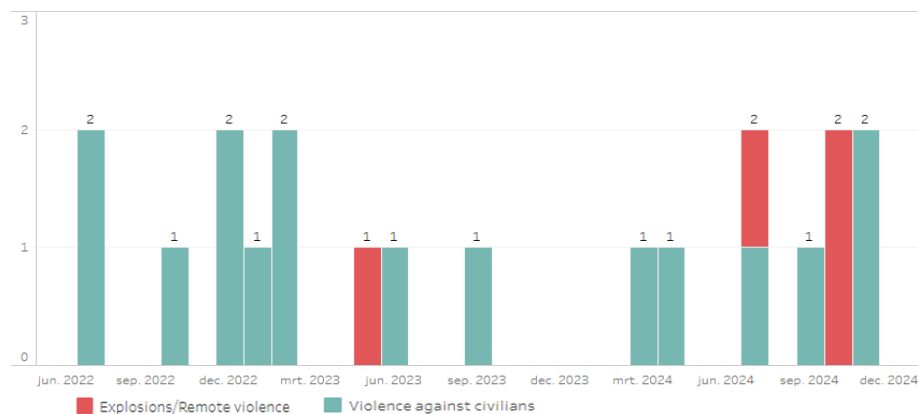
In augustus 2024 organiseerden de bevolking en lokale functionarissen een demonstratie tegen het vertrek van de Ethiopische troepen en de eventuele inzet van Egyptische troepen.³⁴¹

In januari 2025 werden zeker veertig Al Shabaabstrijders gedood in gevechten tussen verschillende facties van de organisatie. De gevechten gingen over de opbrengsten van lokale belastingheffing.³⁴²

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 12: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Bakool in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.³⁴³

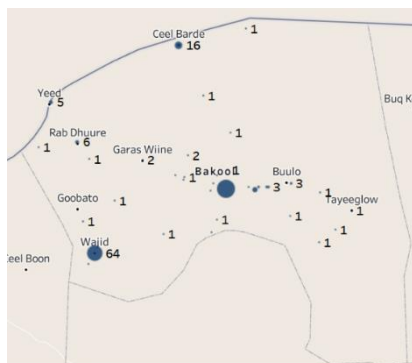
Grafiek 13: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Bakool in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.³⁴⁴

³⁴¹ BBC Monitoring, *Residents of south-west Somalia express support for Ethiopia amid row*, 30 augustus 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Somali MPs accuse regional state leader of 'treason' after pro-Ethiopia rally*, 31 augustus 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

³⁴² BBC Monitoring, *Forty 'killed' in south-west Somalia al-Shabab infighting*, 15 januari 2025 (Hiiraan Online, Toronto).

³⁴³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bakool; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

³⁴⁴ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bakool; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

Kaart 6: Spreiding van geweld in Bakool in de verslagperiode.³⁴⁵

2.2.3.2 Bay

Geografie en bevolking

Bay wordt geheel ingesloten door de regio's Middle Juba en Gedo (Jubbaland) en Bakool en Middle Shabelle (South West). De regio bestaat uit vier districten: Baydhaba, Buur Hakaba, Qansax Dheere, and Dinsoor. De hoofdstad is Baidoa (ook bekend als Baydhabo).³⁴⁶ Hoewel Baraawe in Lower Shabelle formeel de hoofdstad is van de staat South West, functioneert Baidoa de facto als de hoofdstad. Baidoa is de dichtstbevolkte stad van de regio. De regio heeft een strategisch en economisch belang doordat een belangrijke weg van Mogadishu richting Gedo en de Keniaanse grens door Baidoa loopt.³⁴⁷ In Baidoa bevond zich een sectorhoofdkwartier van ATMIS/AUSSOM met een groot contingent van AU troepen.³⁴⁸

De inwoners van Bay behoren met name tot de Rahanweyn clans. In het noorden van de regio, inclusief in de hoofdstad Baidoa, zijn de Mirifle clans in de meerderheid, en in het zuiden de Digil. De meeste inwoners zijn sedentair.^{349, 350}

Volgens de cijfers van IPC had Bay in januari 2024 een bevolking van 1.247.975 inwoners.³⁵¹ Volgens OCHA had Bay een oppervlakte van 43.932 km².³⁵²

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Bay 774.374 ontheemden.³⁵³ In 2024 raakten in Bay zo'n 56 duizend personen ontheemd, waarvan 21 duizend door conflict.³⁵⁴ Ongeveer een kwart van alle ontheemden in Somalië bevonden zich in en rondom Baidoa. Onder hen bevonden zich Rahanweyn die waren teruggekeerd uit

³⁴⁵ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bakool; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

³⁴⁶ OCHA, *Somalia administrative map*, geraadpleegd op 24 januari 2025

³⁴⁷ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 164; OCHA, *Somalia administrative map* [120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf](#), geraadpleegd op 24 januari 2025.

³⁴⁸ Vertrouwelijke bron, december 2024.

³⁴⁹ Sedentair betekent dat zij niet als nomaden van plek naar plek trekken, zoals voor ongeveer de helft van de Somalische bevolking het geval is.

³⁵⁰ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 164.

³⁵¹ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification](#) ([ipinfo.org](#)), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

³⁵² OCHA, [Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange](#), geupdate op 15 januari 2025.

³⁵³ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Bay.

³⁵⁴ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network* [PRMN Dashboard](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Bay; (Reasons = Conflict/Insecurity).

Kenia, maar velen behoorden ook tot clans die oorspronkelijk niet uit Baidoa kwamen, waardoor de demografische samenstelling van de stad veranderd was.³⁵⁵

Actoren en incidenten

De belangrijkste oorzaak van geweld in Bay was de strijd tussen Al Shabaab en pro-regeringstroepen. In de verslagperiode nam in Bay het aantal confrontaties tussen Al Shabaab en de pro-regeringstroepen licht toe ten opzichte van de vorige verslagperiode. Zowel de darwish van South West als Al Shabaab claimden aanvallen. Al Shabaab was in de verslagperiode onder andere verantwoordelijk voor een bomaanslag op een minister van de deelstaat en een aanslag op Ethiopische militairen.³⁵⁶ Volgens een vertrouwelijke bron pleegde Al Shabaab geregeld aanlagen in Baidoa.³⁵⁷

Het federale leger en de deelstatelijke darwish werkten samen, hoewel de spanningen tussen de South West en de federale regering in de verslagperiode opliepen.³⁵⁸ Al Shabaab was aanwezig in grote delen in Bay, en had ook toegang tot de stedelijke gebieden.³⁵⁹ Van alle grote steden in zuid-centraal Somalië was Baidoa de meeste kwetsbare aangezien de stad in het binnenland lag en daardoor moeilijker te verdedigen.³⁶⁰

Soms leidden conflicten over natuurlijke hulpbronnen tot geweld tussen clans.³⁶¹ In april 2024 vonden dodelijke gevechten plaats tussen clans in Bay over toegang tot graaslanden.³⁶² De lokale eenheid van de darwish van South West viel hierbij uiteen in twee facties die zich ieder bij de milities van hun eigen subclan aansloten.³⁶³

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

³⁵⁵ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 165.

³⁵⁶ BBC Monitoring, *Somali forces 'capture al-Shabab finance official' in south-west*, 4 december 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Al-Shabab claims attack on Somali regional minister's home*, 9 maart 2024 (Calamada website); BBC monitoring, *Al-Shabab 'kills six Ethiopian soldiers' in south-west Somalia town*, 14 juni 2024 (Radio Al-Furqaan website).

³⁵⁷ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

³⁵⁸ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 165; ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bay; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians. BBC Monitoring, *Somali regional state opposes withdrawal of Ethiopian troops*, 2 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

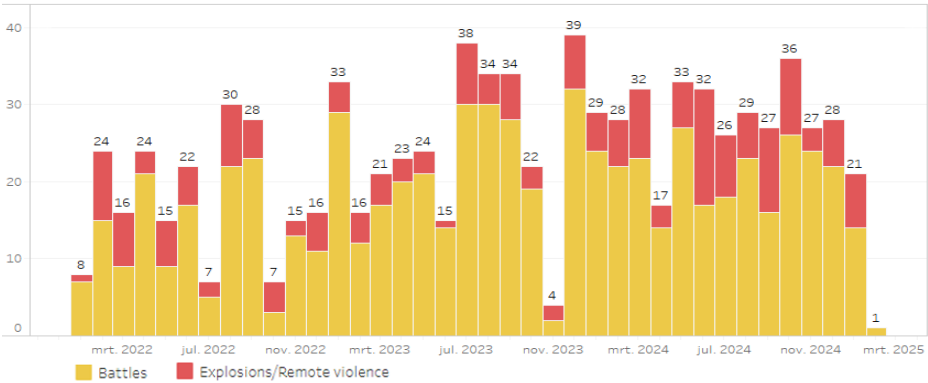
³⁵⁹ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 165; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

³⁶⁰ Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

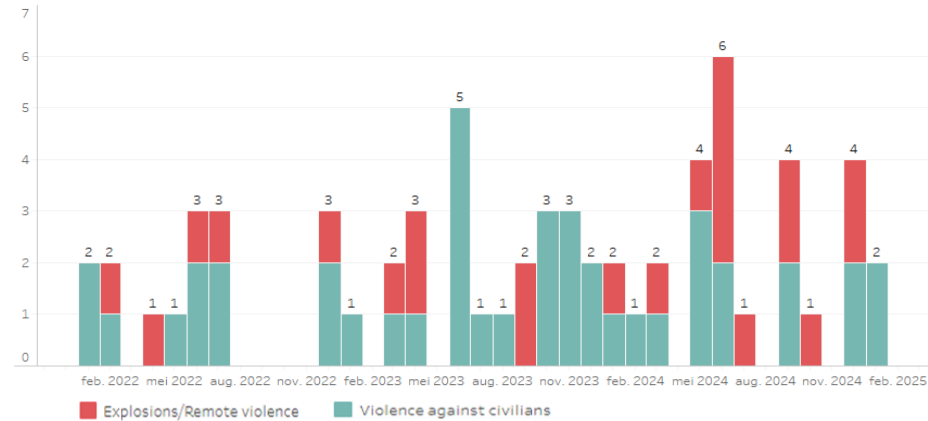
³⁶¹ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 165.

³⁶² BBC Monitoring, *Somali regional state reconciles clans after deadly violence*, 26 april 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Clan fighting kills 10 people in south-western Somali town*, 13 april 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somali local official accuses al-Shabab of fuelling clan clashes*, 21 april 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

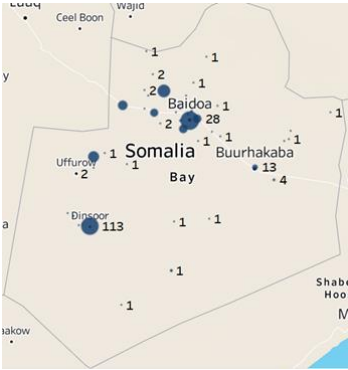
³⁶³ BBC Monitoring, *Somali state to court-martial soldiers over inter-clan clashes – report*, 22 april 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

Grafiek 14: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Bay in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.³⁶⁴

Grafiek 15: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Bay in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.³⁶⁵

Kaart 7: Spreiding van geweld in Bay in de verslagperiode.³⁶⁶

2.2.3.3 Lower Shabelle

Geografie en bevolking

³⁶⁴ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bay; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

³⁶⁵ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bay; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

³⁶⁶ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bay; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

Lower Shabelle heeft een lange kust aan de Indische Oceaan, en wordt verder omgeven door Middle Juba (Jubbaland), Bay en Bakool (South West), Hiraan en Middle Shabelle (Hirshabelle). De regio bestaat uit zeven districten: Wanla Weyn, Afgooye, Qoryooley, Marka, Kurtunwaarey, Sablaale en Baraawe. De hoofdstad is Marka. De regio is een van de belangrijkste voedselproducerende gebieden van Somalië. Twee belangrijke wegen doorkruisen de regio: een van Mogadishu naar Kismayo, en een andere van Mogadishu naar Baidoa. Daarnaast heeft de regio twee havensteden: Marka en Baraawe.³⁶⁷

De bevolkingssamenstelling van Lower Shabelle is divers. De regio wordt van oorsprong bewoond door Rahanweyn, Dir (Biyomaal) rondom de stad Marka, en vele Hawiye clans in het oosten van de regio. In de landelijke gebieden bevinden zich ook groepen Bantu. In de jaren negentig vestigden zich gewapende milities en hun families, vooral van de Habir Gedir (Hawiye) clan.³⁶⁸

Volgens de cijfers van IPC had Lower Shabelle in januari 2024 een bevolking van 1.593.117 inwoners.³⁶⁹ Volgens OCHA had Lower Shabelle een oppervlakte van 25.612 km².³⁷⁰

In september 2024 bevonden zich in Lower Shabelle volgens IOM 79.260 ontheemden.³⁷¹ In 2024 raakten in Lower Shabelle zo'n 28 duizend personen ontheemd, waarvan 18 duizend door conflict.³⁷² Veel ontheemden vestigden zich in de Afgooye corridor, het gebied tussen Mogadishu en Afgooye.³⁷³

Actoren en incidenten

De regio Lower Shabelle was lange tijd een van de machtscentra van Al Shabaab.³⁷⁴ In de verslagperiode was het de regio waarin de meeste geweldsincidenten geregistreerd werden (zie ook grafiek 3). Volgens de data van ACLED was Al Shabaab de belangrijkste actor van geweldsincidenten.³⁷⁵ Het federale leger voerde verschillende aanvallen uit op Al Shabaab, ook met luchtsteun van de Verenigde Staten en Turkije.³⁷⁶ Operaties werden uitgevoerd om Al Shabaab te verjagen van de aanvoerwegen tussen Mogadishu en Lower Shabelle. Deze wegen waren voor Al Shabaab van strategisch belang vanwege de controleposten die de organisatie daar had en de inkomsten die die posten opleverden.³⁷⁷

³⁶⁷ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, pp. 98-99; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

³⁶⁸ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, pp. 99-100.

³⁶⁹ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinform.org\)](#), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

³⁷⁰ OCHA, [Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange](#), geupdate op 15 januari 2025.

³⁷¹ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Lower Shabelle.

³⁷² UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Lower Shabelle; (Reasons = Conflict/Insecurity).

³⁷³ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, pp. 98-99.

³⁷⁴ ACLED, *Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks*, 26 april 2024.

³⁷⁵ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Lower Shabelle; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

³⁷⁶ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 167; ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Lower Shabelle; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; BBC Monitoring, *Army 'raids al-Shabab's logistics networks' in southern Somalia*, 31 december 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Air strikes hit al-Shabab camps in southwestern Somalia*, 22 juni 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

³⁷⁷ ACLED, *Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks*, 26 april 2024; BBC Monitoring, *Army 'raids al-Shabab's logistics networks' in southern Somalia*, 31 december 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

Al Shabaab voerde in Lower Shabelle geregeld aanslagen met dodelijke afloop uit op ATMIS-contingenten. In april 2024 werden zeker twee Burundese militairen gedood³⁷⁸ en tussen april en oktober 2024 meer dan twaalf Ugandese militairen.³⁷⁹ In januari 2025 doodde Al Shabaab binnen enkele dagen zeker zestien Ugandese militairen van ATMIS in verschillende aanslagen. Bij deze aanslagen vielen ook gewonden.³⁸⁰

Ook gebruikte Al Shabaab geweld tegen burgers. In december 2024 werden drie burgers geëxecuteerd, waaronder een belastinginnehmer van de lokale overheid en een politieagent.³⁸¹ In oktober 2024 werd een journaliste die bekend stond om haar berichtgeving over rekrutering door Al Shabaab, gedood door ongeïdentificeerde gewapende mannen.³⁸² In april 2024 overleefde een voormalige onderburgemeester van een wijk in Mogadishu een aanslag, maar twee van zijn beveiligers kwamen om het leven.³⁸³

Soms leidden conflicten over natuurlijke hulpbronnen tot clangeweld met dodelijke slachtoffers (zie ook paragraaf 2.1.2).³⁸⁴ In april 2024 werden zeker negen personen gedood en raakten velen gewond tijdens gevechten tussen clans in Qoryoley. Volgens de lokale pers instigeerde Al Shabaab clanconflicten in de regio met het doel de strijd tegen Al Shabaab te ondermijnen.³⁸⁵

Ook vonden in augustus en oktober 2024 gevechten plaats tussen clanmilities en de South West darwish als gevolg van de pogingen van de autoriteiten van South West om iets te doen aan de vele illegale controleposten die door milities werden opgericht. Daarbij kwamen zeker 25 mensen om het leven.³⁸⁶

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

³⁷⁸ BBC Monitoring, *Burundian peacekeepers in Somalia 'killed in roadside bombing'*, 7 april 2024 (Calamada website).

³⁷⁹ BBC Monitoring, *Al-Shabab claims killing Ugandan soldiers in Somalia attack*, 2 oktober 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab claims killing two African Union soldiers in Somalia*, 24 september 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab claims 'inflicting casualties' on AU soldiers in Somalia*, 21 september 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab claims killing six soldiers in southern Somalia*, 18 september 2024 (Calamada website); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills three Ugandan soldiers' in southern Somalia*, 8 juli 2024; BBC Monitoring, *Al-Shabab kills Ugandan soldiers in southern Somalia blast*, 13 juni 2024 (Radio Andalus).

³⁸⁰ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills Ugandan soldiers' in southern Somalia blasts*, 9 januari 2025 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills five' African Union soldiers in Somalia attacks*, 11 januari 2025 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills seven Ugandan soldiers' in southern Somalia*, 12 januari 2025 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills five Ugandan soldiers' in south Somalia blast*, 15 januari 2025 (Radio Andalus).

³⁸¹ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'beheads three civilians' in southern Somalia*, 17 december 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

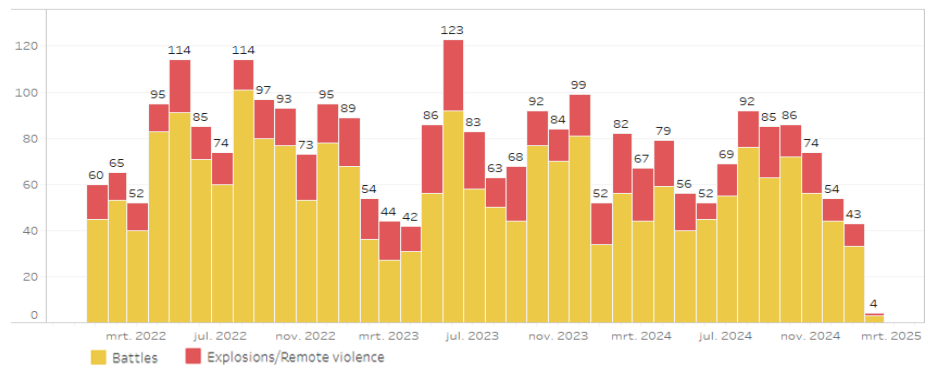
³⁸² BBC Monitoring, *Gunmen kill former journalist in southern Somalia*, 22 oktober 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

³⁸³ BBC Monitoring, *Ex-Somali official survives suspected al-Shabab bomb attack*, 22 april 2024 (Shabelle Media Network website, Mogadishu).

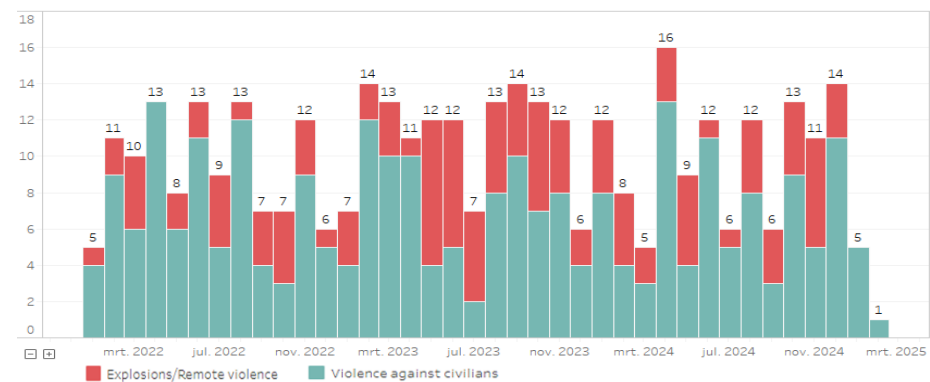
³⁸⁴ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 168.

³⁸⁵ BBC Monitoring, *Three killed in Somali clan clashes in southern town*, 18 april 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

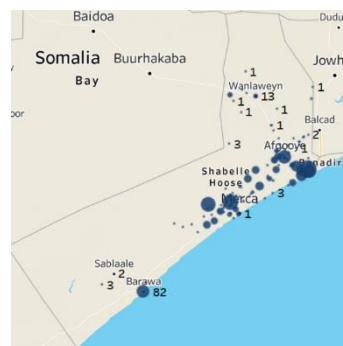
³⁸⁶ BBC Monitoring, *Fifteen killed in clashes between Somali forces, clan militias*, 26 oktober 2024 (Caasimada Online, Mogadishu); BBC Monitoring, *Scores killed in army, militia clashes in south Somali town*, 22 augustus 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

Grafiek 16: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Lower Shabelle in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.³⁸⁷

Grafiek 17: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Lower Shabelle in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.³⁸⁸

Kaart 8: Spreiding van geweld in Lower Shabelle in de verslagperiode.³⁸⁹

2.2.4

Hirshabelle

De deelstaat Hirshabelle werd in 2016 opgericht op basis van een verbond tussen de Hawiye clans van Hiraan en Middle Shabelle. In 2020 werd Ali Abullahi Hussein (ook Ali Gudlawe genoemd) tot president verkozen van deze deelstaat. Zijn verkiezing

³⁸⁷ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Lower Shabelle; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

³⁸⁸ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Lower Shabelle; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

³⁸⁹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Lower Shabelle; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

werd gezien als een breuk met de informele machtsverdeling binnen de deelstaat, wat leidde tot spanningen tussen de regio Hiraan en de deelstaat.³⁹⁰

Hirshabelle was de deelstaat waar het regeringsoffensief tegen Al Shabaab in 2022 van start ging. Met behulp van de pro-regeringsmilities (ma'awiisley) werd Al Shabaab ten oosten van de rivier Shabelle vrijwel geheel verdreven. Begin 2023 werd het regeringsoffensief uitgebreid naar Galmudug, waardoor de militaire capaciteit van de pro-regeringstroepen in Hirshabelle afnam en zij weer terrein verloren op Al Shabaab.³⁹¹

Hirshabelle bestaat uit de regio's Middle Shabelle en Hiraan.

2.2.4.1 Middle Shabelle

Geografie en bevolking

Middle Shabelle (Shabelle Dhexe) bestaat uit vier districten: Adan Yabaal, Cadale (Adale), Balcad en Jowhar. Jowhar is de hoofdstad van zowel de regio Middle Shabelle als van de staat Hirshabelle. De stad ligt langs een belangrijke weg die Mogadishu met de centrale regio's verbindt.³⁹² In Jowhar bevond zich een sectorhoofdkwartier van ATMIS/AUSSOM.³⁹³

Middle Shabelle wordt met name bewoond door Hawiye clans; ten oosten van de Shabelle rivieren rond de stad Jowhar wonen de Shiidle, een Bantu bevolkingsgroep.³⁹⁴

Volgens de cijfers van IPC had Middle Shabelle in januari 2024 een bevolking van 1.013.352 inwoners.³⁹⁵ Volgens OCHA had Middle Shabelle een oppervlakte van 18.661 km².³⁹⁶

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Middle Shabelle 56.088 ontheemden.³⁹⁷ In 2024 raakten in Middle Shabelle zo'n veertienduizend personen ontheemd, waarvan zesduizend door conflict.³⁹⁸

Actoren en incidenten

De strijd tussen Al Shabaab en het regeringsleger was in Middle Shabelle de belangrijkste oorzaak van geweld.³⁹⁹ In september 2024 riep de president van Hirshabelle het federale leger op meer milities te mobiliseren in de strijd tegen Al Shabaab, en dan met name om de weg tussen Mogadishu en Jowhar in Middle

³⁹⁰ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

³⁹¹ ACLED, *Somalia: Al-Shabaab Regains Lost Territories Amid Run-up to State Elections*, 28 maart 2024; Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

³⁹² EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 128; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

³⁹³ Vertrouwelijke bron, december 2024.

³⁹⁴ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, pp. 128-129.

³⁹⁵ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinform.org\)](#), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

³⁹⁶ OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

³⁹⁷ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Middle Shabelle.

³⁹⁸ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Bakool; (Reasons = Conflict/Insecurity).

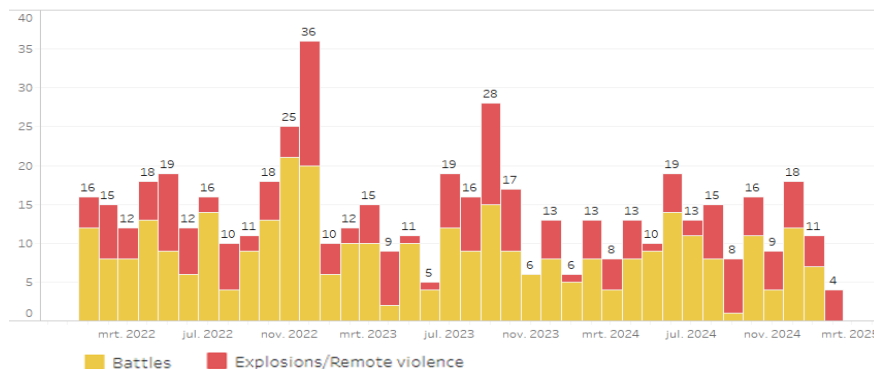
³⁹⁹ BBC Monitoring, *Briefing: Al-Shabab intensifies attacks in regions near Somali capital*, 16 maart 2025; BBC Monitoring, *Al-Shabab 'seizes' southern town near Somali capital*, 27 februari 2025; BBC Monitoring, *US warns of imminent 'terrorist' attacks in Somali capital*, 5 maart 2025; EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 177.

Shabelle beter te beveiligen.⁴⁰⁰ In februari 2024 doodden pro-regeringsmilities drie handelaren omdat zij voor Al Shabaab zouden hebben gespioneerd.⁴⁰¹ Al Shabaab was in de verslagperiode verantwoordelijk voor het grootste aantal geweldsincidenten in de regio.⁴⁰²

ATMIS was aanwezig in de regio met Burundese troepen, die vaak onder vuur lagen van Al Shabaab.⁴⁰³ In oktober 2024 kwamen binnen enkele dagen meerdere Burundese militairen om het leven bij gevechten, en in januari 2025 kwamen nog eens zeker twee Burundese militairen om het leven bij een serie aanslagen met explosieven.⁴⁰⁴

In de verslagperiode braken verschillende keren gevechten uit tussen clans op de grens tussen Hiraan en Middle Shabelle. Hierbij kwamen vele tientallen personen om het leven.⁴⁰⁵

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 18: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Middle Shabelle in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴⁰⁶

⁴⁰⁰ BBC Monitoring, *Somali regional leaders call for mobilisation of clan militias*, 17 september 2024 (Somali National News Agency).

⁴⁰¹ BBC Monitoring, *Somali militia accused of killing traders over espionage claims*, 18 februari 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁴⁰² ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Middle Shabelle; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

⁴⁰³ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 177; BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills AU, Somali soldiers' in southern region clashes*, 20 oktober 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills nine' Somali and Burundian soldiers in clashes*, 21 oktober 2024 (Calamada website); BBC Monitoring, *Al-Shabab blast kills departing Burundian soldiers*, 2 januari 2025 (Radio Al-Furqaan, Mogadishu).

⁴⁰⁴ BBC Monitoring, *Al-Shabab blast kills departing Burundian soldiers*, 2 januari 2025 Radio Al-Furqaan (Mogadishu); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills nine' Somali and Burundian soldiers in clashes*, 21 oktober 2024 (Calamada website); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills AU, Somali soldiers' in southern region clashes*, 20 oktober 2024 (Radio Andalus).

⁴⁰⁵ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 168; BBC Monitoring, *Thirty people killed in southern Somalia inter-clan fighting*, 13 mei 2024 (Caasimada Online, Mogadishu); BBC Monitoring, *Clan clashes reportedly kill 10 people in south-central Somalia*, 30 november 2024 (Radio Kulmiye); BBC Monitoring, *Twenty people killed in southern Somalia clan fighting*, 7 december 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Farmers wounded in south-central Somalia attack amid tensions*, 8 januari 2025 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somalia sends delegation to central town to address clan tensions*, 31 december 2024 (Caasimada Online, Mogadishu); BBC Monitoring, *Clan fighting leaves four dead in central Somalia*, 20 september 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Seven killed in fresh clashes in south-central Somali regions*, 19 juli 2024 (Radio Shabelle, Mogadishu).

⁴⁰⁶ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Middle Shabelle; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

Volgens de cijfers van IPC had Hiraan in januari 2024 een bevolking van 504.816 inwoners.⁴¹¹ Volgens OCHA had Hiraan een oppervlakte van 33.854 km².⁴¹²

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Hiraan 108.517 ontheemden.⁴¹³ In 2024 raakten in Hiraan zo'n 57 duizend personen ontheemd, waarvan vijfduizend door conflict, met een piek in maart 2024.⁴¹⁴ In mei 2024 raakten in Hiraan 51 duizend mensen ontheemd door overstromingen.⁴¹⁵

Actoren en incidenten

De strijd tussen Al Shabaab en het regeringsleger was in Hiraan de belangrijkste oorzaak van geweld. Pro-regeringsmilities (ma'awiisley) steunden het federale leger in de strijd tegen Al Shabaab.⁴¹⁶ Geweldsincidenten vonden voor het overgrote deel plaats langs en in de buurt van de weg die van Mogadishu via Jowhar richting Beledweyne loopt (zie ook kaart 10). In januari 2025 vuurde Al Shabaab verschillende mortieren af op de basis van het federale leger in Bula Burte, toen de nationale commandant der strijdkrachten en de directeur van de nationale veiligheidsdienst een bezoek brachten aan de basis.⁴¹⁷

In Hiraan kwamen veel conflicten voor tussen clans. In de verslagperiode braken verschillende keren gevechten uit tussen clans op de grens tussen Hiraan en Middle Shabelle. Hierbij kwamen vele tientallen personen om het leven.⁴¹⁸

Clandynamieken zorgden ook voor spanningen en geweld op politiek niveau. In de vorige verslagperiode ontsloeg de president van Hirshabelle de gouverneur van Hiraan, die daarop Hiraan tot autonome deelstaat uitriep.⁴¹⁹ De komst van een nieuwe gouverneur in maart 2024 leidde tot gevechten tussen de deelstatelijke darwish en een militie die de ontslagen gouverneur steunde.⁴²⁰ In juli 2024 maakten milities een bezoek van de president van Hirshabelle aan Hiraan onmogelijk.⁴²¹ ATMIS was in de regio aanwezig met troepen uit Djibouti.⁴²² De troepen van ATMIS

⁴¹¹ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification](https://ipcinform.org) (ipcinform.org), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

⁴¹² OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

⁴¹³ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Hiraan.

⁴¹⁴ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Hiraan; (Reasons = Conflict/Insecurity).

⁴¹⁵ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Hiraan; (Reasons = Flood).

⁴¹⁶ BBC Monitoring, *Somali forces 'kill unknown number of militants' in central region*, 2 januari 2025 (Radio Al-Furqaan, Mogadishu); BBC Monitoring, *Pro-government militia kills seven militants in central Somalia*, 14 oktober 2024 (Somali National Army Radio, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somali forces kill 15 al-Shabab militants in central region*, 19 juli 2024 (Somali National News Agency website); BBC Monitoring, *Pro-government clan militias kill four militants in central Somalia*, 16 januari 2025 (Caasimada Online, Mogadishu).

⁴¹⁷ BBC monitoring, *Al-Shabab claims attack on army base in central Somalia*, 14 januari 2025 (Radio Andalus).

⁴¹⁸ BBC Monitoring, *Thirty people killed in southern Somalia inter-clan fighting*, 13 mei 2024 (Caasimada Online, Mogadishu); BBC Monitoring, *Clan clashes reportedly kill 10 people in south-central Somalia*, 30 november 2024 (Radio Kulmiye); BBC Monitoring, *Twenty people killed in southern Somalia clan fighting*, 7 december 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Farmers wounded in south-central Somalia attack amid tensions*, 8 januari 2025 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somalia sends delegation to central town to address clan tensions*, 31 december 2024 (Caasimada Online, Mogadishu); BBC Monitoring, *Clan fighting leaves four dead in central Somalia*, 20 september 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Seven killed in fresh clashes in south-central Somali regions*, 19 juli 2024 (Radio Shabelle, Mogadishu); EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 174.

⁴¹⁹ BBC Monitoring, *Briefing: Fears of fresh violence as central Somalia tensions escalate*, 28 maart 2024; BBC Monitoring, *Clashes between Somali regional troops, militia group kill six*, 14 maart 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Militia blocks Somali state leader from visiting central town*, 27 juli 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

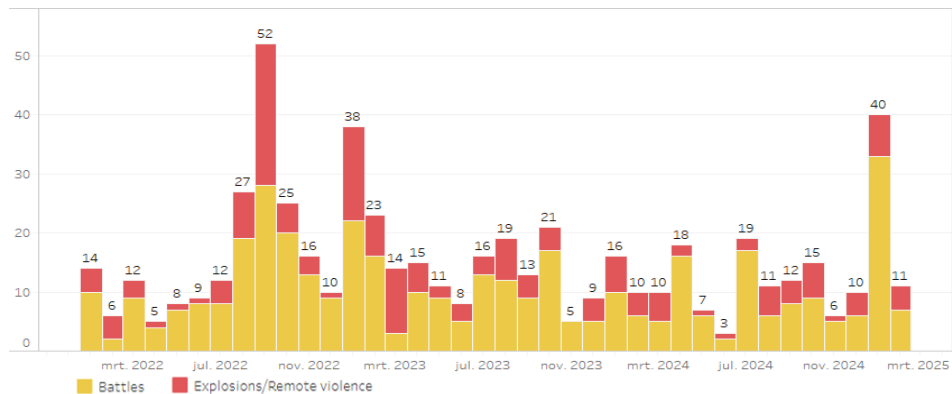
⁴²⁰ BBC Monitoring, *Clashes between Somali regional troops, militia group kill six*, 14 maart 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

⁴²¹ BBC Monitoring, *Militia blocks Somali state leader from visiting central town*, 27 juli 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

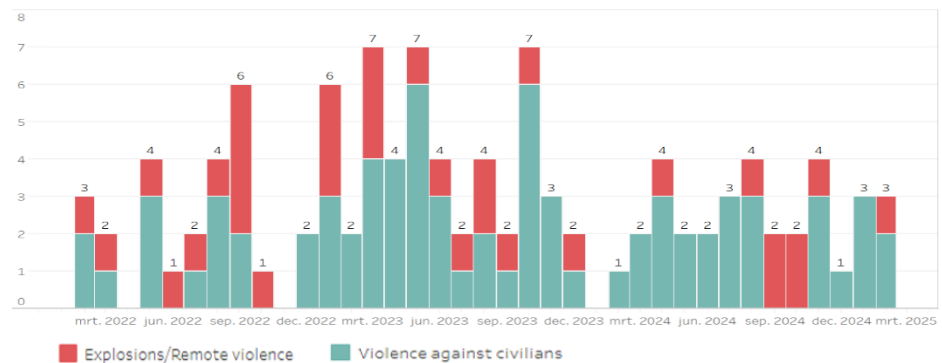
⁴²² Mogadishu24, *Djibouti troops under ATMIS withdraw from key bases in Beledweyne town in Hiiraan*, 12 maart 2024; ATMIS, *ATMIS, Djibouti peacekeepers mark 47th Independence Day Anniversary*, 29 juni 2024.

trokken zich vanwege dit conflict terug uit Beletweyne, waar troepen uit Djibouti tien jaar gestationeerd waren geweest.⁴²³

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 20: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Hiraan in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴²⁴

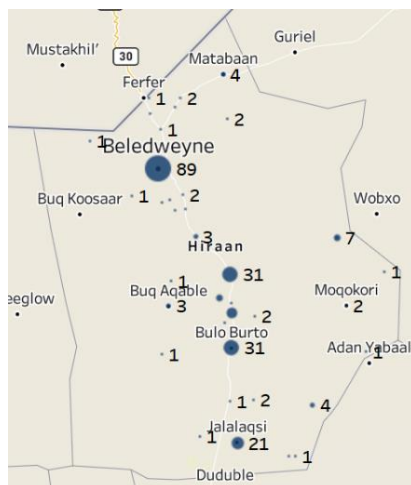

Grafiek 21: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Hiraan in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴²⁵

⁴²³ BBC Monitoring, *Djibouti troops leave central Somali base over 'local feuds'*, 12 maart 2024 (Hiraan Online, Toronto).

⁴²⁴ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Hiraan; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

⁴²⁵ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Hiraan; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

Kaart 10: Spreiding van geweld in Hiraan in de verslagperiode.⁴²⁶

2.2.5

Galmudug

De deelstaat Galmudug werd in 2015 opgericht. Sinds 2020 is Ahmed Abdi Kariye (ook 'Qoorqoor' genoemd) de door het deelstatelijke parlement gekozen president. In 2025 komt zijn ambtstermijn ten einde.⁴²⁷ Onduidelijkheid over de planning van de nieuwe verkiezingen leidde in de verslagperiode tot een toename van clangeweld.⁴²⁸

In de vorige verslagperiode herwonnen de pro-regeringstroepen gebieden op Al Shabaab⁴²⁹, maar een deel van die terreinwinst werd in de verslagperiode weer ongedaan gemaakt.⁴³⁰ In de verslagperiode vonden in de deelstaat verschillende militaire campagnes plaats tegen Al Shabaab, die echter niet tot echte terreinwinst leidden.⁴³¹ De (pro)regeringstroepen hadden de controle over de steden in Galmudug.⁴³²

Galmudug is onderverdeeld in de regio's: Galgaduud en een deel van Mudug.

2.2.5.1

Galgaduud

Geografie en bevolking

Galgaduud (of Galguduud) ligt in het centrum van Somalië, en grenst enerzijds aan Ethiopië en anderzijds aan de oceaan. Het wordt ten zuiden begrensd door Hiraan en Middle Shabelle (Hirshabelle) en ten noorden door Mudug (Galmudug). De regio bestaat uit vijf districten: Cabudwaaq, Cadaado, Dhuusamarreeb, Ceel Buur and Ceel Dheer. De hoofdstad van de regio is Dhusamareb.⁴³³

⁴²⁶ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Hiraan; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

⁴²⁷ Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

⁴²⁸ ACLED, *Somalia: Al-Shabaab Regains Lost Territories Amid Run-up to State Elections*, 28 maart 2024.

⁴²⁹ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 70; Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

⁴³⁰ ACLED, *Somalia: Al-Shabaab Regains Lost Territories Amid Run-up to State Elections*, 28 maart 2024.

⁴³¹ ACLED, *Controversy over electoral reform sparks debate in Somalia amid al-Shabaab operation*, 28 oktober 2024.

⁴³² EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 70; Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

⁴³³ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 181; OCHA, *Somalia administrative map* 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf, geraadpleegd op 24 januari 2025.

De regio wordt met name bewoond door Hawiye: de Habar Gidir en de Murasade clans. De Darood zijn aanwezig in het grensgebied met Ethiopië.⁴³⁴

Volgens de cijfers van IPC had Galgaduud in januari 2024 een geschatte hoeveelheid inwoners van 427.809.⁴³⁵ Volgens OCHA was de oppervlakte van Galgaduud 49.280 km².⁴³⁶

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Galgaduud 98.786 ontheemden.⁴³⁷ In 2024 raakten in Galgaduud zo'n vierduizend personen ontheemd, waarvan drieduizend door conflict.⁴³⁸ Dit was een sterke afname ten opzichte van de vorige verslagperiode, toen er alleen al door conflict minimaal honderdduizend personen per jaar ontheemd raakten.⁴³⁹

Actoren en incidenten

De strijd tussen Al Shabaab en het regeringsleger was in Hiraan de belangrijkste oorzaak van geweld. Pro-regeringsmilities (ma'awiisley) steunden het federale leger en speelden een belangrijke rol in de strijd tegen Al Shabaab.⁴⁴⁰ In de verslagperiode vonden verschillende offensieven plaats tegen Al Shabaab in het district Ceel Dheer. Dit dicht beboste gebied is van militair strategisch belang omdat Al Shabaab zich er gemakkelijk kan verstoppen en aanslagen kan plegen in verschillende regio's in Galmudug en Hirshabelle. Het lukte echter niet om Al Shabaab uit het gebied te verjagen.⁴⁴¹

Conflicten over natuurlijke hulpbronnen leidden geregeld tot clangeweld met dodelijke slachtoffers.⁴⁴² In de verslagperiode leidden verschillende confrontaties tussen clans tot zeker negentien doden en daarnaast gewonden.⁴⁴³ Volgens een artikel in de pers beschuldigde een van de clans Al Shabaab ervan mee te vechten aan de kant van de andere clan.⁴⁴⁴

Ahlu Sunna Wal Jama'a (ASWJ) was een soefimilitie (zie ook paragraaf 4.2.2) die in het verleden tegen Al Shabaab streed om de eigen religieuze gebruiken en heiligheden te beschermen.⁴⁴⁵ De militie ging in 2019 op in het federale leger, maar in 2021 en 2022 vonden confrontaties plaats tussen het leger en ASWJ over de controle in het westen van Galgaduud.⁴⁴⁶ In augustus 2024 vertrok een groot

⁴³⁴ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 181.

⁴³⁵ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfor.org\)](https://population-tracking-tool.org/), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

⁴³⁶ OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

⁴³⁷ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](https://www.iom.int/publications/somalia-baseline-assessment-2024), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Galgaduud.

⁴³⁸ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Galgaduud; (Reasons = Conflict/Insecurity).

⁴³⁹ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Departure Regions = Galgaduud; (Reasons = Conflict/Insecurity).

⁴⁴⁰ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 181; BBC Monitoring, *Vigilantes 'dislodge' militants from central Somali village*, 17 juli 2024; BBC Monitoring, *Vigilantes kill eight militants in central Somalia raid*, 29 augustus 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁴⁴¹ ACLED, *Controversy over electoral reform sparks debate in Somalia amid al-Shabaab operation*, 28 oktober 2024.

⁴⁴² EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 182; BBC Monitoring, *Central Somalia clan clashes kill at least five people*, 25 mei 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Central Somalia clan clashes kill four people*, 14 oktober 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Ten killed in fierce clan clashes in central Somalia*, 12 september 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁴⁴³ BBC Monitoring, *Central Somalia clan clashes kill at least five people*, 25 mei 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Central Somalia clan clashes kill four people*, 14 oktober 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Ten killed in fierce clan clashes in central Somalia*, 12 september 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

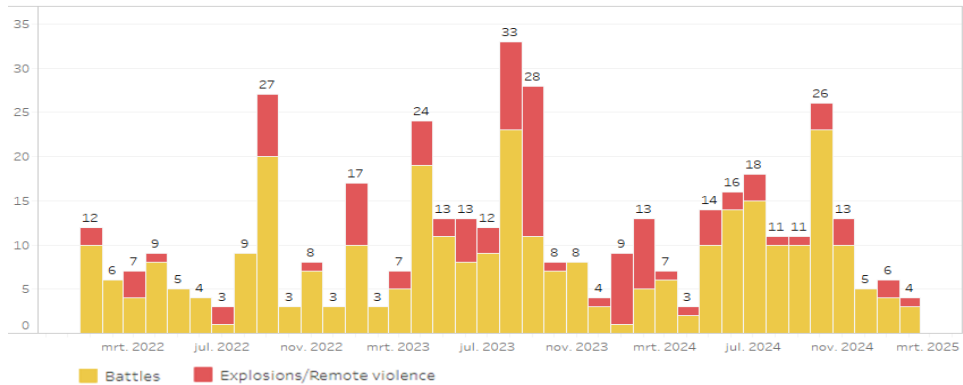
⁴⁴⁴ BBC Monitoring, *Central Somalia clan clashes kill at least five people*, 25 mei 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁴⁴⁵ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'abducts' 20 Sufi clerics in southern Somalia*, 8 juni (Caasimada Online).

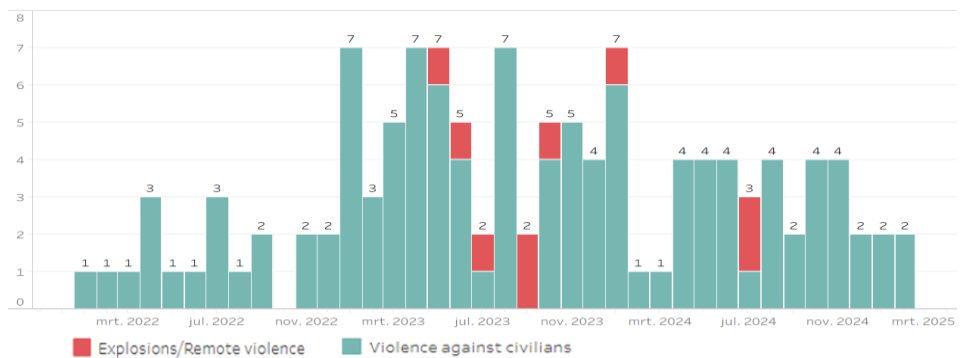
⁴⁴⁶ BBC Monitoring, *BBCM Africa Watchlist for 6 August*, 6 augustus 2024 (Caasimada Online); EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 70; Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2024.

deel van de voormalige ASWJ leden uit hun barakken uit protest tegen salarisverlagingen.⁴⁴⁷ Niet duidelijk werd waar zij heen gingen en of zij later terugkeerden naar de barakken.

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 22: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Galgaduud in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴⁴⁸

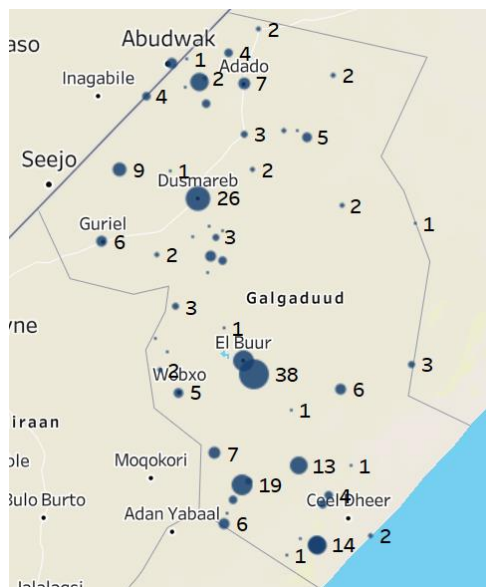

Grafiek 23: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Galgaduud in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴⁴⁹

⁴⁴⁷ BBC Monitoring, *BBCM Africa Watchlist for 6 August*, 6 augustus 2024 (Caasimada Online).

⁴⁴⁸ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Galgaduud; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

⁴⁴⁹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Galgaduud; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

Kaart 11: Spreiding van geweld in Galgaduud in de verslagperiode.⁴⁵⁰

2.2.5.2 Mudug (verdeeld tussen Galmudug en Puntland)

Geografie en bevolking

De noordelijke helft van de regio Mudug valt in de praktijk onder Puntland en de zuidelijke helft onder Galmudug. Mudug heeft vijf districten: Xarardheere en een klein deel van Hobyo vallen onder Galmudug, en de rest van Hobyo, Gaalkacyo, Galdogob en Jariiban vallen onder Puntland. De hoofdstad van Mudug, Gaalkacyo, in het westen van de regio is ook verdeeld tussen Puntland en Galmudug.⁴⁵¹

In het zuiden wordt Mudug bewoond door de Habr Gedir (Hawiye). In dit deel van de regio bevindt zich ook een kleine enclave met een Dir clan (Qubeys). Het noorden van de regio wordt met name bewoond door een subclan van de Darood familie. Daarnaast zijn er verschillende minderheidsgroepen in de regio.⁴⁵²

Volgens de cijfers van IPC had Mudug in januari 2024 1.470.309 inwoners.⁴⁵³ Volgens cijfers van OCHA had Mudug een oppervlakte van 58.716 km².⁴⁵⁴

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Mudug 133.198 ontheemden.⁴⁵⁵ In 2024 raakten in Mudug zo'n 23 duizend personen ontheemd, waarvan zestienduizend door conflict. Van die zestienduizend kwamen dertienduizend uit het district Xarardheere.⁴⁵⁶

⁴⁵⁰ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Galgaduud; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

⁴⁵¹ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 146; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

⁴⁵² EUAA, *Somalia: security situation*, augustus 2023, p. 146.

⁴⁵³ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfo.org\)](#), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

⁴⁵⁴ OCHA, [Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange](#), geupdate op 15 januari 2025.

⁴⁵⁵ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Mudug.

⁴⁵⁶ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Mudug; (Reasons = Conflict/Insecurity).

Actoren en controlegebieden

Zuid-Mudug (onder bestuur van de deelstaat Galmudug)

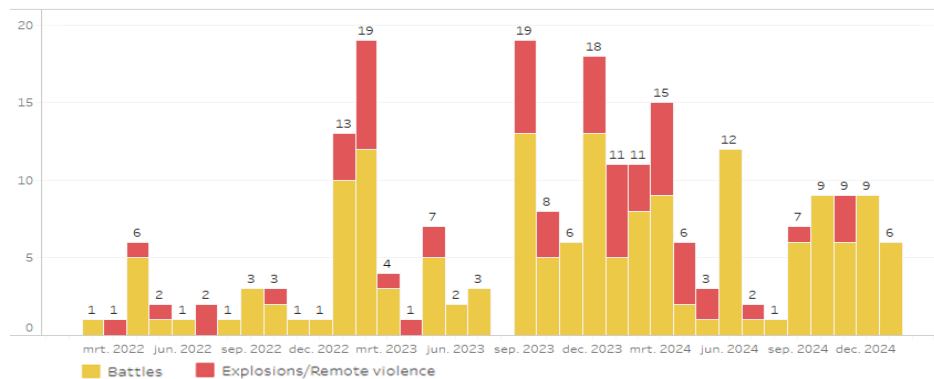
In het zuiden van Mudug, dat onder Galmudug viel, was de strijd tussen Al Shabaab en het regeringsleger de belangrijkste oorzaak van geweld. Pro-regeringsmilities (ma'awiisley) en deelstatelijke darwish steunden het federale leger en speelden een belangrijke rol in de strijd tegen Al Shabaab.⁴⁵⁷

Noord-Mudug (onder bestuur van Puntland)

In Puntland waren de Puntland Security Forces (PSF) actief.⁴⁵⁸ De autoriteiten van Puntland weigerden het nationale leger in de deelstaat te laten opereren.⁴⁵⁹ Naast de PSF had Puntland ook een Maritime Police Force (MPF) die een belangrijke rol speelde in de strijd tegen de piraterij.⁴⁶⁰

In de gehele regio leidden conflicten over natuurlijke hulpbronnen geregeld tot clangeweld met in de verslagperiode vele tientallen dodelijke slachtoffers.⁴⁶¹

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 24: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Mudug in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴⁶²

⁴⁵⁷ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 184; BBC Monitoring, *Pro-government militia kills seven militants in central Somalia*, 12 januari 2024 (Radio Mogadishu, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somali army destroys al-Shabab bases in central region*, 8 januari 2024 (Somali National Army Radio website); BBC Monitoring, *Somali forces seize village from al-Shabab in central region*, 17 september 2024 (Somali National TV, Mogadishu).

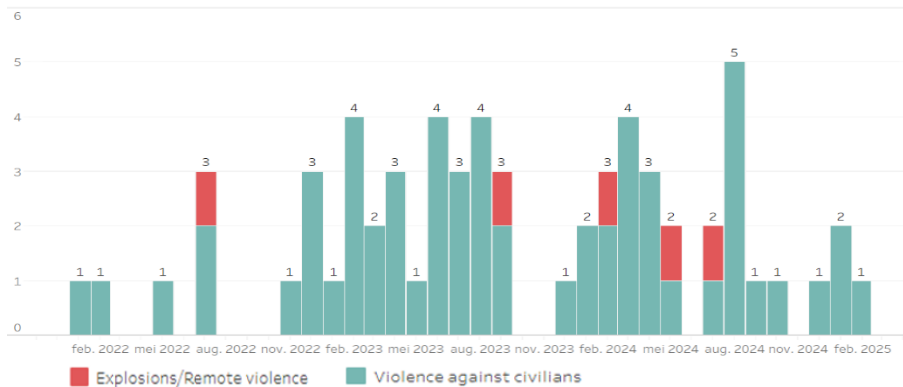
⁴⁵⁸ Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

⁴⁵⁹ Hiraan, *Minister Adala accuses Puntland of blocking national army deployment in Galgala mountains*, 9 oktober 2024.

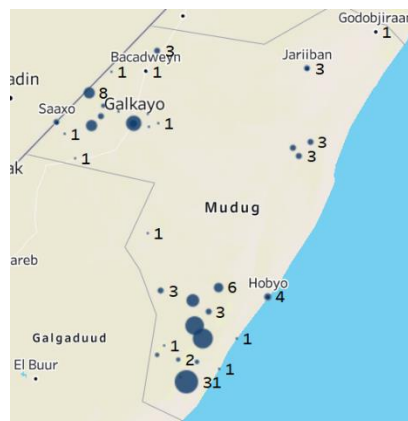
⁴⁶⁰ Somali Dispatch, *Police in Puntland nab pirate commander*, 18 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

⁴⁶¹ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 184; BBC Monitoring, *Clan clashes kill 15 people, wound 20 in central Somalia*, 12 september 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Twenty killed in central Somalia clan clashes*, 15 januari 2025 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Twenty killed in central Somalia clan clashes*, 28 december 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Clan clashes displace over 5,820 people in central Somalia*, 9 juli 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *More than 60 killed in fierce central Somalia clan clashes*, 28 juni 2024 (Radio Shabeelle, Mogadishu); BBC Monitoring, *Death toll from clan fighting in central Somalia reaches 50*, 9 juni 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

⁴⁶² ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Mudug; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

Grafiek 25: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Mudug in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴⁶³

Kaart 12: Spreiding van geweld in Mudug in de verslagperiode.⁴⁶⁴

2.2.6

Puntland

De deelstaat Puntland is het noordoostelijke deel van Somalië. In het westen grens het aan SSC-Khatumo en Ethiopië, in het zuiden aan de deelstaat Galmudug, in het oosten aan de Indische Oceaan en in het noorden aan de Golf van Aden.⁴⁶⁵ De deelstaat werd met name bewoond door de Darood clanfamilie.⁴⁶⁶

Puntland bestaat uit de regio's Bari en Nugaal, en het noordelijke deel van Mudug (zie ook paragraaf 2.2.5.2). Het zuidelijke deel van Mudug valt onder de deelstaat Galmudug. De hoofdstad van Puntland is Garowe (in Nugaal), maar de grootste stad met een belangrijke haven is Bosaso (in Bari).⁴⁶⁷

Actoren en incidenten

In Puntland waren de Puntland Security Forces (PSF) actief in de strijd tegen Al Shabaab en IS-S.⁴⁶⁸ Puntland begon in januari 2025 een offensief aan tegen IS-S en

⁴⁶³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Mudug; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

⁴⁶⁴ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Mudug; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

⁴⁶⁵ OCHA, *Somalia administrative map* [120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf](#), geraadpleegd op 24 januari 2025.

⁴⁶⁶ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, pp. 187, 189.

⁴⁶⁷ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, pp. 187, 189.

⁴⁶⁸ Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

Al Shabaab in Bari.⁴⁶⁹ Puntland werd daarbij gesteund door de VS.⁴⁷⁰ Ook de Verenigde Arabische Emiraten voerden luchtaanvallen uit.⁴⁷¹ Burgers werden opgeroepen ook de wapens op te nemen om Puntland te bevrijden van terrorisme.⁴⁷² In deze strijd gebruikte IS-S voor het eerst gewapende drones tegen de Puntlandse troepen.⁴⁷³ In februari 2025 waren er berichten dat IS-S leider Mumin zou zijn omgekomen bij luchtaanvallen.⁴⁷⁴ Een seniore IS-S commandant gaf zich in diezelfde periode over.⁴⁷⁵ Later die maand namen de Puntlandse troepen dorpen en een belangrijke basis van IS-S in in het Miskaad gebergte in.⁴⁷⁶ Volgens de Puntlandse autoriteiten werden hierbij zeker tweeduizend raketten buitgemaakt, evenals een fabriek waar deze raketten door IS-S werden gemaakt.⁴⁷⁷

De autoriteiten van Puntland stonden het nationale leger niet toe om in de deelstaat te opereren.⁴⁷⁸ Naast de PSF had Puntland ook een *Maritime Police Force* die een belangrijke rol speelde in de strijd tegen de piraterij.⁴⁷⁹

Eind 2024 had IS-S volgens het VN Panel of Experts geen controle over bevolkingscentra, maar had het wel bases in vier districten van Bari: Balidhidin; Hunbays; Iskushuban; and Qandala.⁴⁸⁰

Zoals uit grafiek 3 blijkt, was de veiligheidssituatie in Puntland over het algemeen rustig. In de voorgaande verslagperiodes voerde IS-S over het algemeen veel minder grootschalige aanvallen uit op Somalische strijdkrachten dan Al Shabaab elders in Somalië.⁴⁸¹ In de verslagperiode nam IS-S in omvang en slagkracht toe (zie ook paragraaf 2.1.7). Begin 2025 begon Puntland een offensief tegen IS-S en Al Shabaab, nadat IS-S op 31 december 2024 een dodelijke aanval pleegde op een militaire basis.⁴⁸² Bij het offensief kreeg Puntland steun van de Verenigde Staten in de vorm van luchtaanvallen.⁴⁸³ IS-S en Al Shabaab maakten in toenemende mate gebruik van drones.⁴⁸⁴

2.2.6.1 Nugaal

⁴⁶⁹ BBC Monitoring, *Somalia's Puntland state to launch new offensive against militants*, 22 november 2024; BBC Monitoring, *Somalia's Puntland launches military offensive against IS, al-Shabab*, 6 januari 2025 (X).

⁴⁷⁰ BBC Monitoring, *US military says 1 February Somalia airstrikes killed 14 IS fighters*, 11 februari 2025 (X); BBC Monitoring, *Somalia welcomes US airstrikes against Islamic State militants*, 1 februari 2025 (Somali National TV); BBC Monitoring, *Briefing: Air strikes hit IS camps in Somalia as Puntland steps up offensive*, 9 januari 2025; United States Africa Command, *U.S. Forces conduct strike targeting ISIS*, 31 mei 2024.

⁴⁷¹ BBC Monitoring, *UAE airstrike kills 25 IS militants in north-eastern Somalia*, 25 februari 2025.

⁴⁷² BBC Monitoring, *Somalia's Puntland state to launch new offensive against militants*, 22 november 2024; BBC Monitoring, *Somalia's Puntland mobilises clan militias to fight IS militants*, 6 januari 2025 (Hiiraan Online).

⁴⁷³ ACLED, *Expert Comment: January saw the first use of drone strikes by IS Somalia*, 13 februari 2025.

⁴⁷⁴ BBC Monitoring, *Explainer: Was the recent military campaign a major setback for IS in Somalia?*, 10 februari 2025; BBC Monitoring, *IS leader in Somalia 'believed' killed in US air strikes*, 3 februari 2025.

⁴⁷⁵ BBC Monitoring, *Senior IS operative surrenders in Somalia's Puntland state*, 3 februari 2025.

⁴⁷⁶ BBC Monitoring, *Somalia's Puntland forces seize another IS base in Al Miskad*, 23 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Somali forces seize territories as UAE airstrike kills 25 IS militants*, 25 februari 2025.

⁴⁷⁷ BBC Monitoring, *Somalia's Puntland forces recover 2,000 missiles from IS camp*, 27 februari 2025.

⁴⁷⁸ Hiraan, *Minister Adala accuses Puntland of blocking national army deployment in Galgala mountains*, 9 oktober 2024.

⁴⁷⁹ Somali Dispatch, *Police in Puntland nab pirate commander*, 18 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024.

⁴⁸⁰ UNSC, *S/2024/748, Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, pp. 12-13.

⁴⁸¹ BBC Monitoring, *Somalia's Puntland state to launch new offensive against militants*, 22 november 2024; ACLED, *The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia*, 31 juli 2024.

⁴⁸² BBC Monitoring, *Roadside bomb blast kills 13 soldiers in Somalia's Puntland*, 21 januari 2025 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Briefing: IS reports confronting army operations in Somalia's Puntland region*, 17 januari 2025 (Al Naba); BBC Monitoring, *Somali regional forces capture IS bases, fighters 'flee to sea'*, 20 januari 2025 (Garowe Online).

⁴⁸³ US Africa Command, *U.S. Forces Conduct Strike Targeting ISIS-Somalia*, 1 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Air strikes hit IS camps in Somalia as Puntland steps up offensive*, 9 januari 2025.

⁴⁸⁴ BBC Monitoring, *Briefing: Militants 'step up use of drones' to counter Somali military offensive*, 16 januari 2025; BBC Monitoring, *Somali forces in Puntland shoot down IS drones*, 15 januari 2025 (Puntland Post website).

Geografie en bevolking

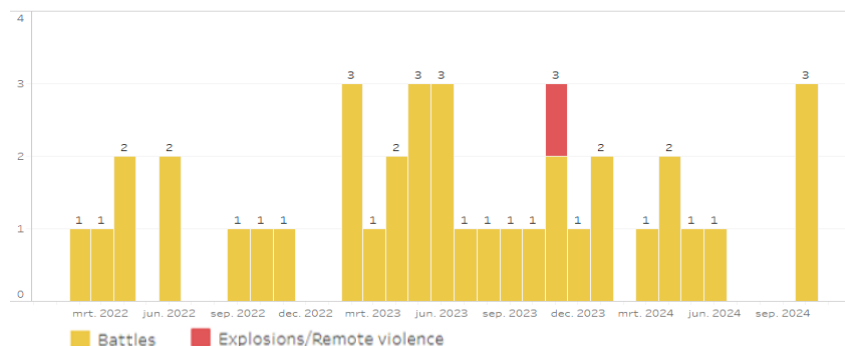
De regio Nugaal grenst in het westen aan buurland Ethiopië en in het oosten aan de Indische oceaan. Verder grenst het in het noorden aan de regio's Bari en Sool, en in het zuiden aan de regio Mudug. Nugaal bestaat uit drie districten: Garowe, Burtinle en Eyl. De hoofdstad van Nugaal is Garowe.⁴⁸⁵

De belangrijkste clans in de regio zijn van de Darood-Harti groep: Issa Mahmud in het zuiden, rondom en ten noorden van Garowe en de Omar Mahmud in het zuiden.⁴⁸⁶

Volgens de cijfers van IPC had Nugaal in januari 2024 een bevolking van 631.810 inwoners.⁴⁸⁷ Volgens OCHA had Nugaal een oppervlakte van 27.568 km².⁴⁸⁸

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Nugaal 64.730 ontheemden.⁴⁸⁹ In 2024 raakten in Nugaal zo'n tienduizend personen ontheemd, waarvan tweehonderd door conflict en onveiligheid.⁴⁹⁰

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 26: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Nugaal in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴⁹¹

⁴⁸⁵ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 154; OCHA, *Somalia administrative map 120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

⁴⁸⁶ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 154.

⁴⁸⁷ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfo.org\)](#), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

⁴⁸⁸ OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

⁴⁸⁹ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Nugal.

⁴⁹⁰ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Nugal; (Reasons = Conflict/Insecurity).

⁴⁹¹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Nugaal; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

Grafiek 27: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Nugaal in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴⁹²

Kaart 13: Spreiding van geweld in Nugaal in de verslagperiode.⁴⁹³

2.2.6.2 Bari

Geografie en bevolking

De regio Bari grenst in het noorden aan de Golf van Aden, en in het oosten aan de Indische Oceaan. Verder wordt het omringd door Sanaag en Sool (SSC-Khatumo) in het westen, en Nugaal (Puntland) in het zuiden. De regio bestaat uit zes districten: Caluula, Qandala, Bossaso, Qardho, Bandarbeyla en Iskushuban. De hoofdstad van Bari is Bossaso, een havenstad die veel ontheemden aantrekt, met name van de Rahanweyn clan. Bari wordt met name bewoond door (sub)clans uit de Darood familie.⁴⁹⁴

Volgens de cijfers van IPC had Bari in januari 2024 een bevolking van 1.232.231 inwoners.⁴⁹⁵ Volgens OCHA had Bari een oppervlakte van 68.077 km².⁴⁹⁶

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Bari 116.560 ontheemden.⁴⁹⁷ In 2024 raakten in Bari zo'n 22 duizend personen ontheemd, waarvan zevenhonderd door conflict en onveiligheid.⁴⁹⁸

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

⁴⁹² ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Nugaal; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

⁴⁹³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Nugaal; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

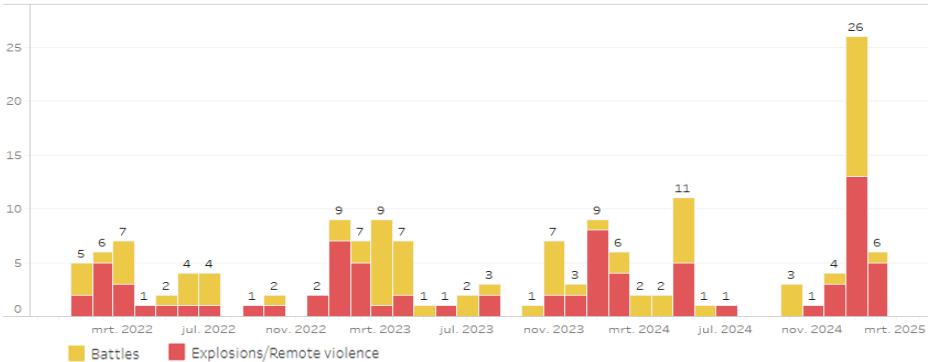
⁴⁹⁴ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 159; OCHA, *Somalia administrative map 120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

⁴⁹⁵ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipinfo.org\)](#), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

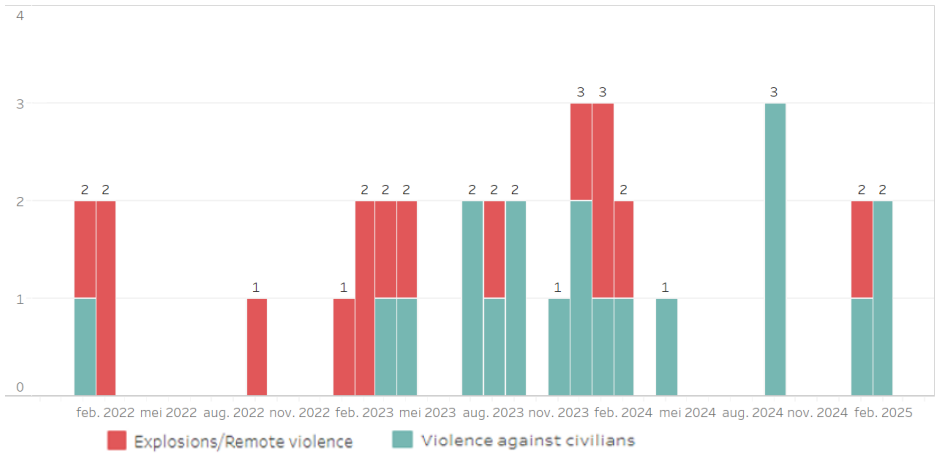
⁴⁹⁶ OCHA, [Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange](#), geupdate op 15 januari 2025.

⁴⁹⁷ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Bari.

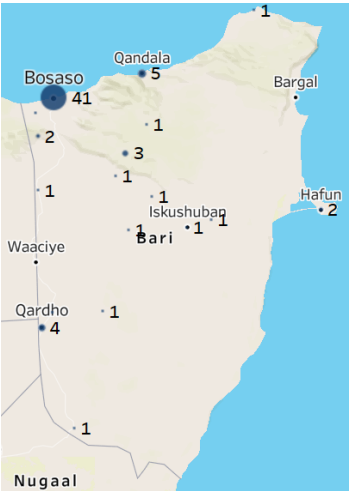
⁴⁹⁸ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Bari; (Reasons = Conflict/Insecurity).

Grafiek 28: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Bari in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁴⁹⁹

Grafiek 29: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Bari in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵⁰⁰

Kaart 14: Spreiding van geweld in Bari in de verslagperiode.⁵⁰¹

⁴⁹⁹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bari; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

⁵⁰⁰ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bari; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

⁵⁰¹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Bari; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

2.2.7 Somaliland en SSC-Khatumo

Somaliland

De deelstaat Somaliland beslaat het noordwestelijke deel van Somalië. Het wordt aan de zuidkant begrensd door Ethiopië, aan de westkant door Djibouti en aan de noordkant door de Golf van Aden, met Jemen aan de overkant van de Golf.⁵⁰² Somaliland riep in 1991 de onafhankelijkheid uit, maar wordt internationaal gezien als een semiautonome deelstaat van Somalië.⁵⁰³

Somaliland bestaat uit verschillende regio's, waarvan Sool, Sanaag en een deel van Togdheer betwist worden door SSC-Khatumo met steun van Puntland.⁵⁰⁴ Andere regio's van Somaliland zijn Awdal en Wogooy Galbeed. Hargeisa is de hoofdstad van Somaliland.⁵⁰⁵ De door Somaliland geclaimde grenzen zijn gebaseerd op die van het vroegere Britse protectoraat Somaliland.⁵⁰⁶

Somaliland wordt bewoond door de Dir en Isaaq clanfamilie. Awdal wordt met name bewoond door de Dir, terwijl in Wogooy Galbeed en Togdheer met name Isaaq-clans wonen.⁵⁰⁷

SSC-Khatumo

Sool Sanaag Cayn - Khatumo (SSC-Khatumo) splitste zich tijdens de verslagperiode in toenemende mate af van Somaliland en beoogde daarmee een deelstaat te worden. De gebieden werden eerder door Puntland geclaimd. De deelstaat in wording ligt op de grens van Somaliland en Puntland. In het noorden grenst het aan de Golf van Aden, en in het zuiden aan Ethiopië.⁵⁰⁸ Zoals de naam van de deelstaat in oprichting zegt, maken de regio's Sool en Sanaag deel uit van SSC-Khatumo. Ook het district Buuhoodle van de regio Togdheer wordt door de deelstaat opgeëist. Dit district was eerder door Puntland opgeëist onder de naam Cayn. De naam SSC Khatumo verwijst dus ook naar die benaming.⁵⁰⁹ Las Anood is de hoofdstad van SSC-Khatumo.⁵¹⁰

De inwoners van deze deelstaat in wording behoren voor het overgrote deel tot de Dhulbahante en Warsangali, clans van de Darood clanfamilie die dominant is in Puntland, terwijl Somaliland gedomineerd wordt door de Dir en Isaaq clanfamilies. In de vorige verslagperiode leidden verschillende moorden op leden van de Dulbahante clan in januari 2023 tot hevige gevechten uitgebroken tussen Dulbahante milities en de Somalilandse veiligheidstroepen. Daarbij raakten grote aantallen mensen ontheemd.⁵¹¹ Op 6 februari 2023 besloten de Dhulbahante

⁵⁰² OCHA, *Somalia administrative map* [120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf](#), geraadpleegd op 24 januari 2025.

⁵⁰³ Council for Foreign Relations, *Somaliland: The Horn of Africa's Breakaway State*, 21 januari 2025; Vertrouwelijke bron, 12 november 2024.

⁵⁰⁴ Somali Dispatch, *Somaliland claims the death of SSC-Khatumo commander with Al Shabab ties – Somali Dispatch*, 3 november 2024; Vertrouwelijke bron, 1 december 2023.

⁵⁰⁵ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, pp. 178, 182, 186.

⁵⁰⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 32.

⁵⁰⁷ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, pp. 178, 182, 186; EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 64.

⁵⁰⁸ OCHA, *Somalia administrative map* [120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf](#), geraadpleegd op 24 januari 2025.

⁵⁰⁹ Somali Dispatch, *Somaliland claims the death of SSC-Khatumo commander with Al Shabab ties*, 3 november 2024.

⁵¹⁰ Somali Dispatch, *The SSC-Khatumo Administration today laid the foundation for the airport in Las Anod*, 25 januari 2025.

⁵¹¹ Somali Digest, *SSC-Khatumo elects leadership and charts course for federal statehood*, 7 augustus 2023; Crisis Group, *Time for Somaliland and the Dhulbahante to Talk*, 19 mei 2023.

clanouderen tot de oprichting van een eigen bestuur.⁵¹² In augustus 2023 werd Abdiqadir Ahmed Aw-Ali, ook wel Firdhiye genoemd, door clanvertegenwoordigers gekozen als president van SSC-Khatumo.⁵¹³

Op 19 oktober 2023 stelde de federale regering van Somalië samen te zullen werken met SSC-Khatumo en zijn interim-regering.⁵¹⁴

Actoren en incidenten

Zoals uit grafiek 3 blijkt, was de veiligheidssituatie in de regio's in de noordelijke deelstaten in verhouding tot andere delen van Somalië over het algemeen rustig. De geregistreerde geweldsincidenten in SSC-Khatumo betroffen gevechten tussen milities van SSC-Khatumo en het Somalilandse veiligheidstroepen als gevolg van het conflict tussen Somaliland en de door zichzelf autonoom verklaarde deelstaat SSC-Khatumo. Hierbij vielen tientallen doden.⁵¹⁵ Volgens een lokale bron⁵¹⁶ raakten in december 2024 zeker 43 duizend personen ontheemd als gevolg van gevechten rondom de stad Ceerigaabo, in handen van Somaliland.⁵¹⁷ Eind januari 2025 kondigden de Dhulbahante en Warsangali clans een gezamenlijke campagne aan om Ceerigaabo in te nemen.⁵¹⁸

2.2.7.1 Sool (betwist door Somaliland en SSC-Khatumo)

Geografie en bevolking

Sool grenst in het zuiden aan buurland Ethiopië en is verder omringd door de regio's Bari en Nugaal (Puntland) in het westen, Sanaag in het noorden, en Togdheer in het westen. Sool bestaat uit vier districten: Taleex (Taleh), Xudun (Hudun), Caynabo (Aynabo/Ainado) en Laas Caanood (Las Anood). De hoofdstad van de regio is Las Anood. De bevolking bestaat uit met name Harti-Darood (Dhulbahante clan), ook in de steden. Alleen de stad Caynabo wordt met name bewoond door Isaaq.⁵¹⁹

Volgens de cijfers van IPC had Sool in januari 2024 een bevolking van 548.975 inwoners.⁵²⁰ Volgens OCHA had Sool een oppervlakte van 37.332 km².⁵²¹

⁵¹² OCHA, *Somalia; Flash Update No. 1; Fighting in Laas Caanood, Sool region*, 9 februari 2023; Al Jazeera, *What's driving conflict in the disputed Somali city of Las Anod?*, 20 februari 2023; Horseed Media, *Somali Federal Government Recognizes New SSC-Khatumo Administration*, 19 oktober 2023; Vertrouwelijke bron, 1 december 2023.

⁵¹³ Somali Digest, *SSC-Khatumo elects leadership and charts course for federal statehood*, 7 augustus 2023.

⁵¹⁴ Horseed Media, *Somali Federal Government Recognizes New SSC-Khatumo Administration*, 19 oktober 2023; BBC Monitoring, *Somalia to work with administration in breakaway region*, 19 oktober 2023 (Universal TV, Londen).

⁵¹⁵ BBC Monitoring, *Five killed in clashes between Somaliland, Khatumo state forces*, 28 augustus 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Restive Somali region seizes villages in disputed territories*, 11 oktober 2024 (Radio Shabelle, Mogadishu); BBC Monitoring, *Somaliland, local militia clashes kill 27 in disputed region*, 2 november 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu); BBC Monitoring, *Seven killed in clashes between Somaliland army, clan militias*, 18 december 2024 (Shabelle Media Network website, Mogadishu); BBC Monitoring, *Fighting between Somaliland army, clan militias displaces over 40,000*, 20 december 2024 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Somaliland troops, militia seize village near restive Erigavo town*, 11 januari 2025 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁵¹⁶ Deze cijfers waren niet (onmiddellijk) zichtbaar in de cijfers van UNHCR.

⁵¹⁷ BBC Monitoring, *Fighting between Somaliland army, clan militias displaces over 40,000*, 20 december 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

⁵¹⁸ Hiiraan Online, *Dhulbahante, Warsangali clans launch joint campaign to seize Erigavo from Somaliland*, 31 januari 2025.

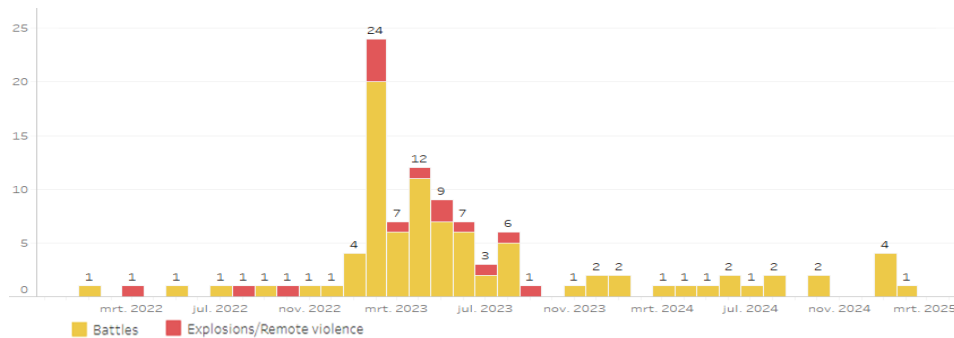
⁵¹⁹ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 167; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

⁵²⁰ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfo.org\)](https://ipcinfo.org/), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

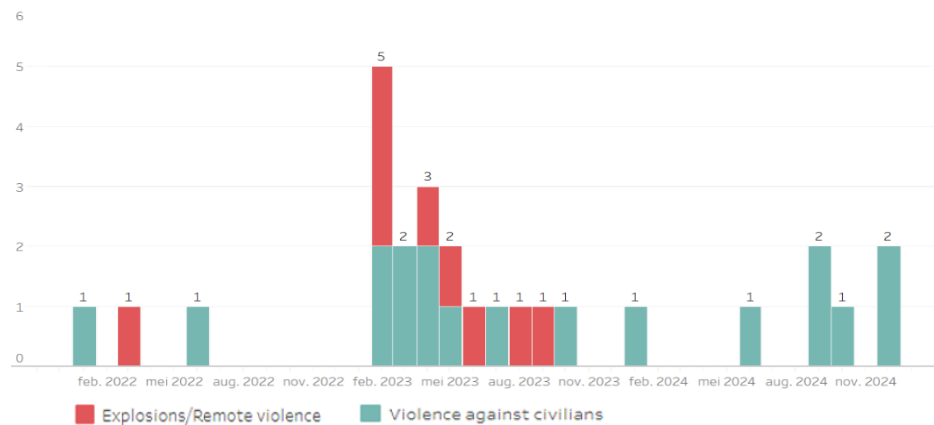
⁵²¹ OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Sool 12.900 ontheemden.⁵²² In 2024 raakten in Sool zo'n zeventuizend personen ontheemd, waarvan zo'n tweeduizend door conflict en onveiligheid.⁵²³

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 30: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Sool in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵²⁴

Grafiek 31: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Sool in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵²⁵

⁵²² IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia – Baseline Assessment 2024 – Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Sool.

⁵²³ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Sool; (Reasons = Conflict/Insecurity).

⁵²⁴ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Sool; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

⁵²⁵ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Sool; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

Kaart 15: Spreiding van geweld in Sool in de verslagperiode.⁵²⁶

2.2.7.2 Sanaag (betwist door Somaliland en SSC-Khatumo)

Geografie en bevolking

Sanaag ligt in het noorden van Somalië, en is aan de noordzijde begrensd door de Golf van Aden. Verder is het omringd door de regio's Woqooy Galbeed in het westen, Sool in het zuiden, en Bari in het oosten. De regio bestaat uit drie districten: Laasqoray, Ceerigaabo (ook bekend als Erigabo of Erigavo) and Ceel Afweyn (ook bekend als El Afweyne). De hoofdstad van Sanaag is Ceerigaabo.⁵²⁷

Het oosten van Sanaag wordt met name bewoond door de Harti-Darood (Warsangali subclan), terwijl de Dhulbahante clan vooral aanwezig is in het zuiden. De Isaaq (Habar Yunis subclan) bewonen met name het westen van de regio. In de stad Ceerigaabo wonen de Habar Yunis, de Gabooye en andere minderheidsgroepen.⁵²⁸

Volgens de cijfers van IPC had Sanaag in januari 2024 een bevolking van 428.699 inwoners.⁵²⁹ Volgens OCHA had Sanaag een oppervlakte van 53.811 km².⁵³⁰

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Sanaag 21.462 ontheemden.⁵³¹ In 2024 raakten in Sanaag zo'n zeventuizend personen ontheemd, waarvan zo'n vijfduizend door conflict en onveiligheid.⁵³²

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

⁵²⁶ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Sool; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

⁵²⁷ EUAA, *Somalia: security situation*, augustus 2023, p. 172; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

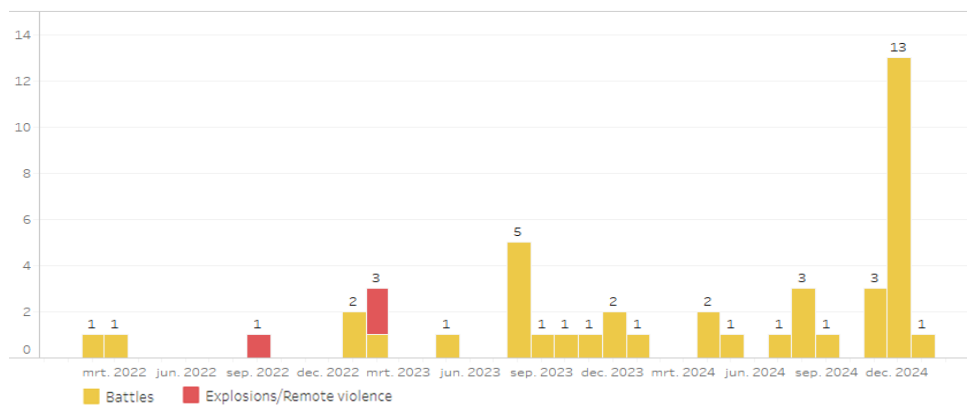
⁵²⁸ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 172.

⁵²⁹ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification](#) (ipcinfo.org), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

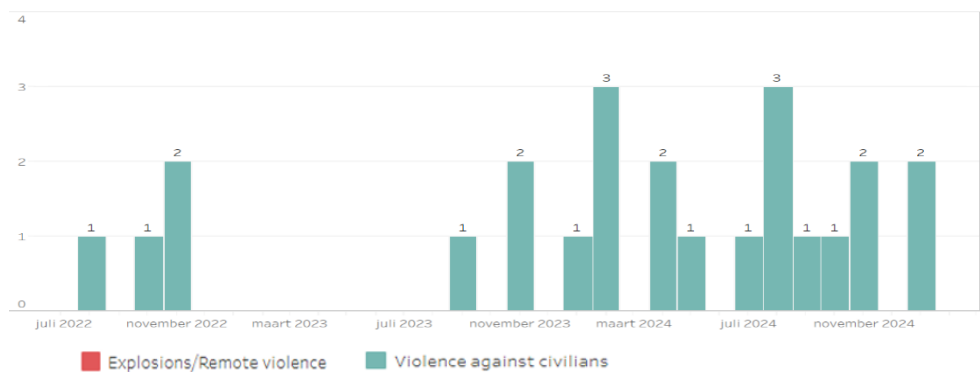
⁵³⁰ OCHA, [Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange](#), geupdate op 15 januari 2025.

⁵³¹ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Sanaag.

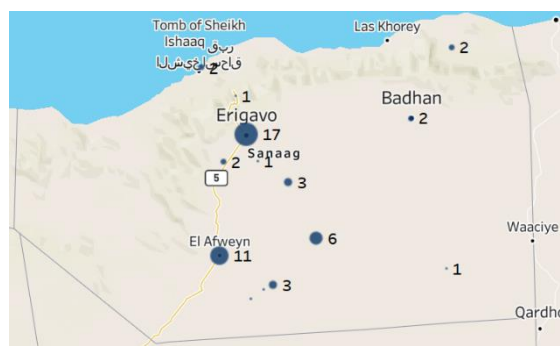
⁵³² UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Sanaag; (Reasons = Conflict/Insecurity).

Grafiek 32: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Sanaag in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵³³

Grafiek 33: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Sanaag in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵³⁴

Kaart 16: Spreiding van geweld in Sanaag in de verslagperiode.⁵³⁵

2.2.7.3 Togdheer (gedeeltelijk betwist tussen Somaliland en SSC-Khatumo)

Geografie en bevolking

⁵³³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Sanaag; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

⁵³⁴ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Sanaag; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

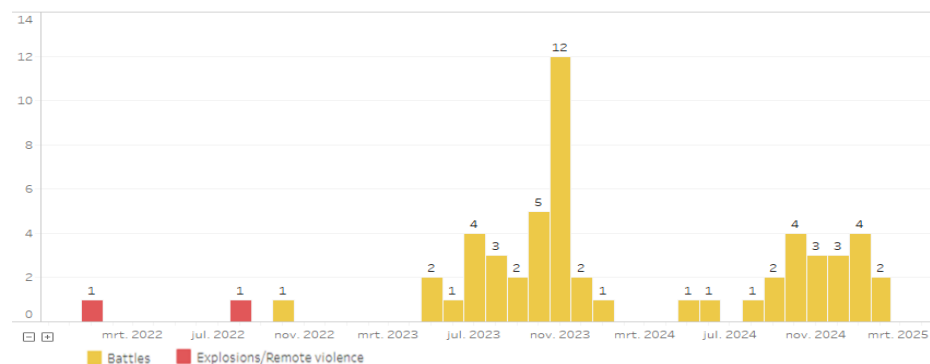
⁵³⁵ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Sanaag; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

De regio Togdheer grenst in het zuiden aan buurland Ethiopië, en verder is het omringd door de regio's Wogooy Galbeed, Sool, en Sanaag. Togdheer bestaat uit vier districten: Sheikh, Owdweyne, Burco (of Burao) en Buuhoodle. De regionale hoofdstad is Burco (of Burao). In Togdheer wonen met name Isaaq-clans, behalve in Buuhoodle, waar de Dulbahante, een Darood clan, in de meerderheid zijn.⁵³⁶

Volgens de cijfers van IPC had Togdheer in januari 2024 een bevolking van 860.684 inwoners.⁵³⁷ Volgens OCHA had Togdheer een oppervlakte van 34.175 km².⁵³⁸

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Togdheer 67.380 ontheemden.⁵³⁹ In 2024 raakten in de regio zo'n 32 duizend personen ontheemd, waarvan zo'n 29 duizend door conflict en onveiligheid. Al deze ontheemden kwamen uit het district Buuhoodle/Cayn⁵⁴⁰, dat SSC-Khatumo claimde van Somaliland.

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 34: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Togdheer in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵⁴¹

⁵³⁶ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 186; OCHA, *Somalia administrative map 120805 ochasom administrative map somalia a0 1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

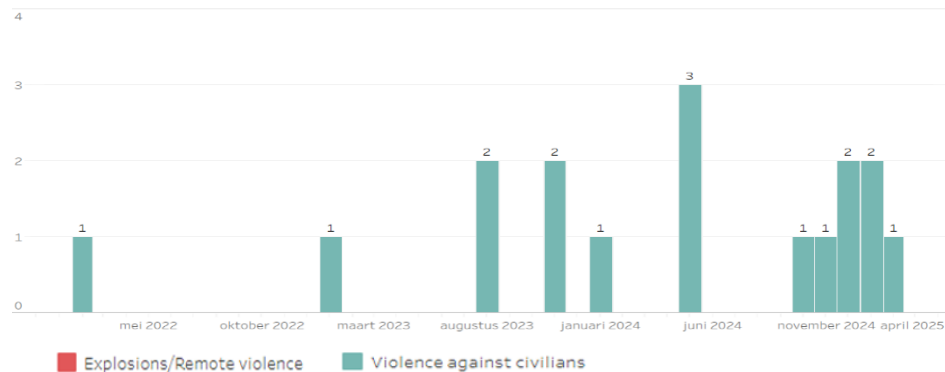
⁵³⁷ IPC, *Population Tracking Tool*, *Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification* (ipcinfo.org), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

⁵³⁸ OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

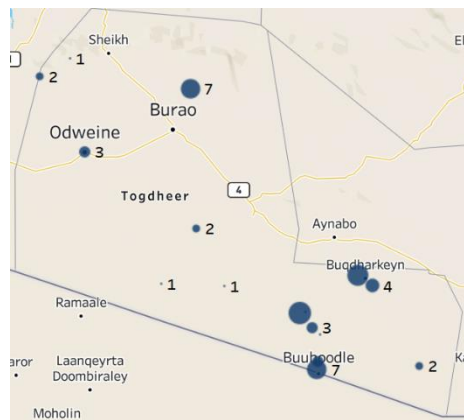
⁵³⁹ IOM, *Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Togdheer.

⁵⁴⁰ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Togdheer; (Reasons = Conflict/Insecurity).

⁵⁴¹ ACLED, *Data - ACLED*, geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Togdheer; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

Grafiek 35: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Togdheer in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵⁴²

Kaart 17: Spreiding van geweld in Togdheer in de verslagperiode.⁵⁴³

2.2.7.4 Wogooy Galbeed (Somaliland)

Geografie en bevolking

De regio Wogooy Galbeed grenst in het zuiden aan buurland Ethiopië en in het noorden aan de Golf van Aden. Ten westen van de regio ligt de regio Awdal, en ten oosten de regio's Sanaag en Togdheer. Wogooy Galbeed bestaat uit drie districten: Gebiley, Hargeisa en Berbera. De regionale hoofdstad is Hargeisa. Hargeisa is ook de hoofdstad van Somaliland. In Wogooy Galbeed wonen met name clans van de Isaaq clanfamilie.⁵⁴⁴

De havenstad Berbera was van groot economisch en politiek-strategisch belang. Somaliland sloot op 1 januari 2024 een overeenkomst met Ethiopië waardoor Ethiopië een legerbasis zou mogen leasen in de havenstad Berbera. Hierdoor zou Ethiopië toegang krijgen tot de zee. In ruil daarvoor zou Ethiopië de onafhankelijkheid van Somaliland erkennen. Dit leidde tot grote interne en internationale spanningen in Somalië (zie ook hoofdstuk 1 Politieke

⁵⁴² ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Togdheer; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

⁵⁴³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Togdheer; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

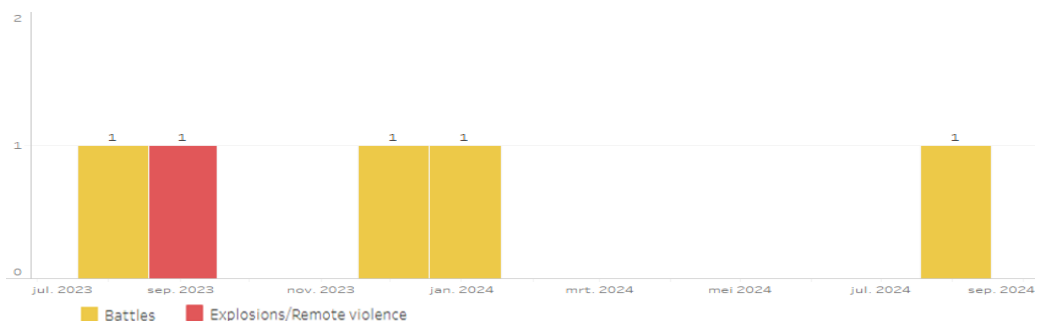
⁵⁴⁴ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 182; OCHA, *Somalia administrative map 120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf*, geraadpleegd op 24 januari 2025.

ontwikkelingen).⁵⁴⁵ Naast Ethiopië toonden ook de Verenigde Arabische Emiraten (VAE) interesse in het bouwen van een militaire basis in Somaliland. Het land begon met de bouw van een basis bij het vliegveld van Berbera. Volgens Africanews zouden de VAE daar gedurende dertig jaar troepen mogen legeren.⁵⁴⁶

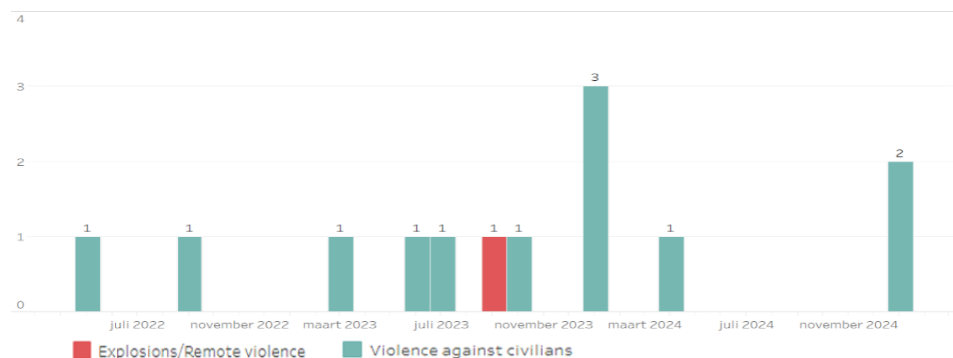
Volgens de cijfers van IPC had Wogooy Galbeed in januari 2024 een bevolking van 1.447.484 inwoners.⁵⁴⁷ Volgens OCHA had de regio een oppervlakte van 28.247 km².⁵⁴⁸

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Wogooy Galbeed 67.380 ontheemden.⁵⁴⁹ In 2024 raakten in Wogooy Galbeed zo'n 32 duizend personen ontheemd, waarvan zo'n 29 duizend door conflict en onveiligheid.⁵⁵⁰

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

Grafiek 36: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Wogooy Galbeed in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵⁵¹

Grafiek 37: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Wogooy Galbeed in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵⁵²

⁵⁴⁵ BBC, *Ethiopia signs agreement with Somaliland paving way to sea access*, 2 januari 2024.

⁵⁴⁶ Africanews, *UAE to train Somaliland forces under military base deal*, 13 augustus, 2024.

⁵⁴⁷ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification](#) ([ipcinfo.org](#)), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

⁵⁴⁸ OCHA, *Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange*, geupdate op 15 januari 2025.

⁵⁴⁹ IOM, *Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024* [Somalia – Baseline Assessment 2024 – Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Wogooy Galbeed.

⁵⁵⁰ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network PRMN Dashboard*, geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Wogooy Galbeed; (Reasons = Conflict/Insecurity).

⁵⁵¹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Wogooy Galbeed; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

⁵⁵² ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Wogooy Galbeed; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

Kaart 18: Spreiding van geweld in Wogooy Galbeed in de verslagperiode.⁵⁵³

2.2.7.5 Awdal (Somaliland)

Geografie en bevolking

De regio Awdal bevindt zich in het meest noordwestelijke punt van Somalië en maakt deel uit van Somaliland. In het westen grenst het aan buurlanden Ethiopië en Djibouti en in het noordoosten aan de Golf van Aden. In het zuidwesten grenst het aan de regio Wogooy Galbeed. De regio bestaat uit vier districten: Zeylac, Lughaye, Baki and Borama. De hoofdstad van de regio is Borama. Awdal wordt met name bewoond door de Dir.⁵⁵⁴

Volgens de cijfers van IPC had Awdal in januari 2024 een bevolking van 636.108 inwoners.⁵⁵⁵ Volgens OCHA had de regio een oppervlakte van 15.885 km².⁵⁵⁶

In september 2024 bevonden zich volgens IOM in Awdal 67.380 ontheemden.⁵⁵⁷ In 2024 raakten in Awdal zo'n 32 duizend personen ontheemd, waarvan zo'n 29 duizend door conflict en onveiligheid.⁵⁵⁸

Aantallen en spreiding geweldsincidenten

⁵⁵³ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Wogooy Galbeed; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

⁵⁵⁴ EUAA, *Somalia: security situation*, februari 2023, p. 178; EUAA, *Country guidance: Somalia*, augustus 2023, p. 64; OCHA, *Somalia administrative map* [120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf](#), geraadpleegd op 24 januari 2025.

⁵⁵⁵ IPC, *Population Tracking Tool*, [Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfo.org\)](#), January 2024, geraadpleegd op 14 juni 2024.

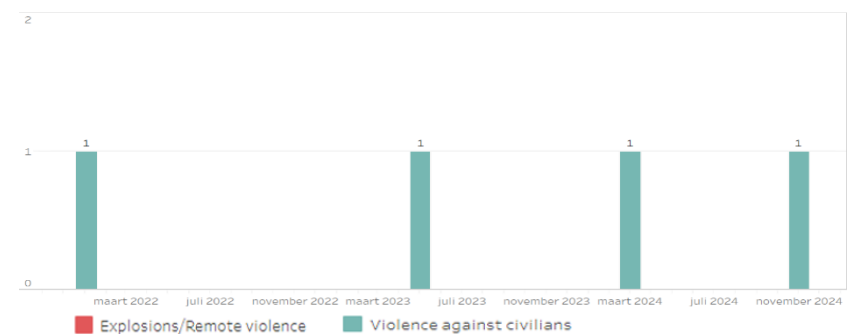
⁵⁵⁶ OCHA, [Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange](#), geupdate op 15 januari 2025.

⁵⁵⁷ IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix, Somalia September 2024 [Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Population info; Population groups = IDP; Region name = Awdal.

⁵⁵⁸ UNHCR, *Protection and Return Monitoring Network* [PRMN Dashboard](#), geraadpleegd op 10 januari 2025. Filters: Year = 2024; Departure Regions = Awdal; (Reasons = Conflict/Insecurity).

Grafiek 38: Trend in aantallen en de aard van de gewapende confrontaties in Awdal in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵⁵⁹

Grafiek 39: Trend in aantallen incidenten waarbij burgers een doel waren in Awdal in de vorige (januari 2022 – juni 2023) en huidige verslagperiode.⁵⁶⁰

Kaart 19: Spreiding van geweld in Awdal in de verslagperiode.⁵⁶¹

2.3 Bewegingsvrijheid

2.3.1 Beperkingen van bewegingsvrijheid

⁵⁵⁹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Awdal; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence.

⁵⁶⁰ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Awdal; Periode = van januari 2022 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians; Civilian targeting = True.

⁵⁶¹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 18 februari 2025. Filters: Land = Somalië; Regio = Awdal; Periode = van juli 2023 t/m februari 2025; Event type = Battles + Remote violence + Violence against civilians.

Bewegingsvrijheid werd binnen Somalië tot op zekere hoogte gerespecteerd, maar het verkeer tussen Somaliland en Puntland werd door de autoriteiten ingeperkt. Somaliland legde eveneens het reizen van en naar Mogadishu aan banden.⁵⁶² Sinds het oplopen van de spanningen tussen de federale regering en met name Jubbaland en South West, waren er verschillende berichten – in september, november en december 2024 – dat het vliegverkeer van en naar die deelstaten door de autoriteiten tijdelijk werd stilgelegd. Op 24 december 2024 schorste de regering tijdelijk alle vluchten naar Kismayo.⁵⁶³

Vertrouwelijke bronnen gaven aan dat de gemiddelde Somaliër over de wegen door het land kon reizen, maar niet zonder risico's (zie paragrafen 2.3.2 en 2.3.3).⁵⁶⁴ Al Shabaab behield namelijk ook in de regio's waar zij uit de stedelijke centra en grotere plaatsen was verdreven, buiten die centra voldoende capaciteit om gewelddadige acties uit te voeren, inclusief in de buurt van Mogadishu.⁵⁶⁵ Volgens verschillende bronnen was de controle over de wegen van Mogadishu naar Lower Shabelle en Bay een strategische doelstelling van Al Shabaab.⁵⁶⁶ Dit valt ook op te maken uit kaarten 20 en 20a, waar een concentratie van aanslagen met explosieven te zien zijn op de uitvalswegen van Mogadishu.

2.3.2

Incidenten met explosieven

Op basis van grafiek 40 kan worden vastgesteld dat in de verslagperiode (juli 2023 – december 2024) sprake was van 100 incidenten met explosieven waarbij burgers doelwit waren. Dat was een stijging ten opzichte van het aantal incidenten met explosieven in de vorige verslagperiode (januari 2022 – juni 2023), toen 98 incidenten geregistreerd werden.

⁵⁶² USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 20 maart 2024, pp. 24-25; Freedom House, *Freedom in the world 2024 – Somalia*, december 2024, G1.

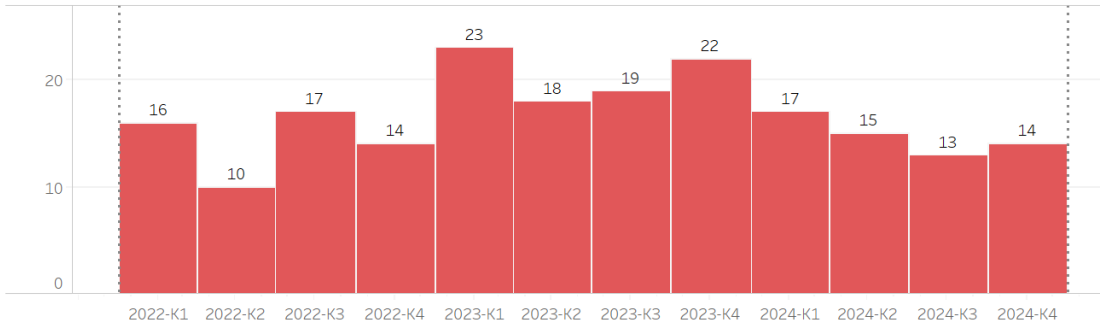
⁵⁶³ BBC Monitoring, *Flights between Somali capital, south-western city 'suspended'*, 17 september 2024; BBC Monitoring, *Somali aviation agency denies suspending flights to Baidoa city*, 17 september 2024; BBC Monitoring, *Somali government lifts ban on flights to towns in Jubbaland*, 26 december 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu); [Baidoa Online on X: "#UPDATE: The Somali government has today suspended civilian flights to Doolow due to an incident involving six government soldiers who recently left Mogadishu and were arrested in Doolow. These soldiers were apprehended by Ethiopian forces in charge of Doolow airport security and" / X](#), 20 november 2024; BBC Monitoring, *Somalia's Jubbaland warns against flights to southern town*, 2 december 2024; [Baidoa Online on X: "#UPDATE: The Federal Government of Somalia \(FGS\) has so far suspended to allow passenger flights to the southern regions of the country. \(Baidoa, kismayo, beladweyne, Dhusamareb \). This decision is linked to airline companies declining to operate flights to the town of Ras https://t.co/ppFQt360Ur" / X](#), 6 december 2024; BBC Monitoring, *Somalia 'suspends flights' to Jubbaland regional state amid tensions*, 24 december 2024.

⁵⁶⁴ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

⁵⁶⁵ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

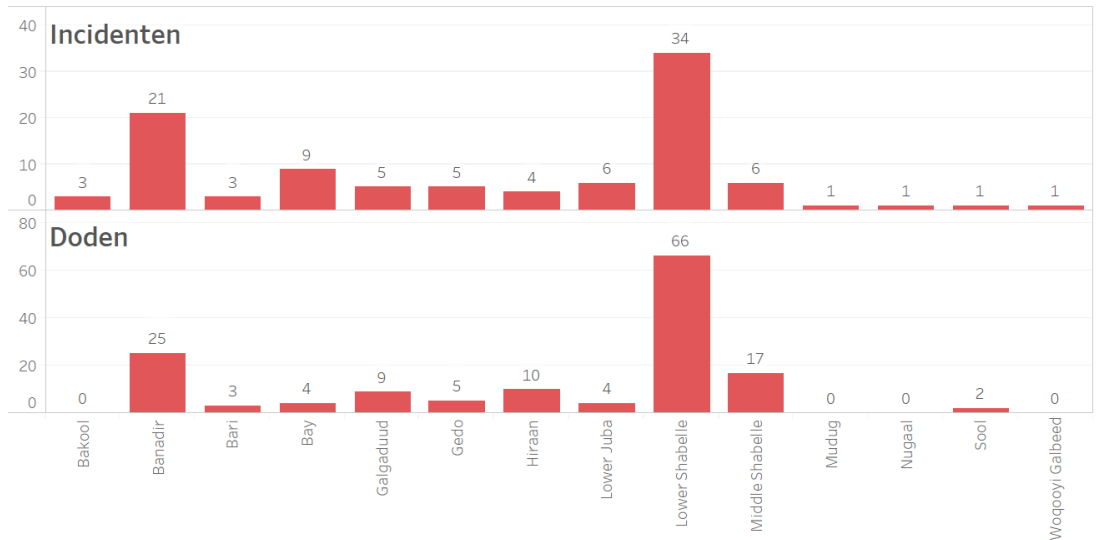
⁵⁶⁶ ACLED, *Somalia: Renewed counter-insurgency operations expected as al-Shabaab regroup*, 31 mei 2024; ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

Aantal incidenten

Grafiek 40: Incidenten met explosieven waarbij burgerslachtoffers vielen.⁵⁶⁷

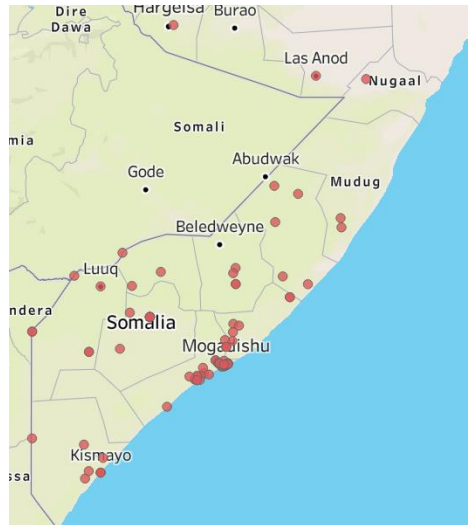
Per Regio

Grafiek 41: Incidenten en dodelijke slachtoffers met explosieven waarbij burgerslachtoffers vielen in de verslagperiode per regio.⁵⁶⁸

⁵⁶⁷ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 23 december 2024. Filters: From: 01/01/2022; To: 31/12/2024; Event type: Explosions/Remote violence; Sub event type: Remote explosive/landmine/IED; Civilian targeting: True; Country: Somalia.

⁵⁶⁸ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 23 december 2024. Filters: From: 01/07/2023; To: 31/12/2024; Event type: Explosions/Remote violence; Sub event type: Remote explosive/landmine/IED; Civilian targeting: True; Country: Somalia.

Kaarten 20 en 20a: Incidenten met explosieven waarbij burgers gedood werden in de verslagperiode.⁵⁶⁹

Uit de grafieken en de kaarten blijkt dat in de verslagperiode veruit de meeste geregistreerde incidenten met explosieven voorkwamen in Lower Shabelle, gevolgd door Mogadishu (Benadir regio). Op kaart 20a valt te zien dat een aantal van deze incidenten zich voordeed op de uitvalswegen van Mogadishu naar het binnenland.

2.3.3

Controleposten

Regionale en federale overheidspartijen, clanmilities, ATMIS-troepen en Al Shabaab bleven op hoofdwegen door geheel Zuid- en Centraal-Somalië gebruik maken van controleposten. Sommige hiervan waren permanent, andere tijdelijk. Bij deze controleposten konden reizigers geconfronteerd worden met diefstal van hun bezittingen, afpersing, intimidatie en geweld. Bij veel van de posten moesten reizigers betalen om hun reis te kunnen vervolgen.⁵⁷⁰ Volgens een rapport van de ngo PeaceRep was er in de regio Hiraan, in gebieden waar de Hawadle clan dominant was, een wildgroei aan controleposten die per dag konden opkomen en verdwijnen. De strijders die deze posten bemanden maakten volgens het rapport

⁵⁶⁹ ACLED, [Data - ACLED](#), geraadpleegd op 12 februari 2025. Geselecteerde criteria: From: 01/07/2023; To: 31/12/2024; Event type: Explosions/Remote violence; Sub event type: Remote explosive/landmine/IED; Civilian targeting: True; Country: Somalia.

⁵⁷⁰ PeaceRep, *Checkpoints in Hiraan – 'Everything is Upside Down'*, 7 januari 2025; USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 20 maart 2024, p. 25; BBC Monitoring, *Somali forces target illegal checkpoints in central region*, 8 januari 2025 (Hiiraan Online, Toronto); Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

gebruik van bedreiging en geweld. Meerdere chauffeurs zouden daarbij om het leven zijn gekomen.⁵⁷¹

Soms traden de veiligheidstroepen op tegen illegale controleposten, met name in de deelstaat South West en in Hiraan, wat tot hevige gevechten kon leiden.⁵⁷²

Al Shabaab bemande controleposten in zowel gebieden onder hun controle als in gebieden waar de controle onduidelijk was.⁵⁷³ Aan het eind van de verslagperiode naderde Al Shabaab Mogadishu tot op een afstand van tien tot enkele tientallen kilometers van Mogadishu.⁵⁷⁴ De internetkrant Somali Guardian maakte melding van berichten dat Al Shabaab in dit gebied controleposten had opgezet en begonnen was auto's te inspecteren.⁵⁷⁵ Personen met bepaalde profielen konden bij deze controleposten te maken krijgen met geweld, inclusief standrechtelijke executies, door Al Shabaab.⁵⁷⁶ De personen die het grootste risico liepen bij controleposten van Al Shabaab waren ambtenaren, politici en militair personeel van het federale leger, ATMIS of andere militaire groeperingen, en personen die ervan verdacht werden samen te werken met de overheid (zoals leden van milities of clanoudsten), of voor de overheid te spioneren.⁵⁷⁷ Zij liepen een groot risico om door Al Shabaab te worden ontvoerd of vermoord.⁵⁷⁸ Veel hoger geplaatste ambtenaren en politici reisden enkel per vliegtuig tussen Somalische steden.

Voor burgers kon een verdenking van spionage ook het gevolg zijn van het feit dat men tijd in het buitenland had doorgebracht, veel telefonisch contact had buiten de regio⁵⁷⁹, gebrekkig Somalisch sprak, niet typisch Somalisch gekleed was of zelfs hoe men gesticuleerde bij het spreken.⁵⁸⁰ Mannen zonder baard waren verdacht, en men werd geacht de Koran te kunnen reciteren.⁵⁸¹ Een verdenking van spionage kwam volgens een vertrouwelijke bron sneller voor in gebieden Al Shabaab meer controle had⁵⁸², maar het wantrouwen van Al Shabaab tegen de bevolking was groter in gebieden waar de controle van Al Shabaab minder duidelijk was (zie ook paragraaf 2.1.5.4). Volgens een bron liepen mannen meer risico dan vrouwen, omdat mannen sneller verdacht werden van spionage.⁵⁸³

Met betrekking tot belastingheffing bij controleposten was er over het algemeen meer uniformiteit tussen de controleposten van Al Shabaab dan tussen controleposten van overheidszijde en clanmilities. Wie bij een controlepost van Al Shabaab belasting betaalde, kreeg daarvan een bewijs waarmee men bij een andere

⁵⁷¹ PeaceRep, *Checkpoints in Hiraan – 'Everything is Upside Down'*, 7 januari 2025.

⁵⁷² ACLED, *State officials in Somalia crack down on clan militia checkpoints*, 30 september 2024; BBC Monitoring, *Somali forces target illegal checkpoints in central region*, 8 januari 2025 (Hiiraan Online, Toronto); BBC Monitoring, *Fifteen killed in clashes between Somali forces, clan militias*, 26 oktober 2024 (Caasimada Online, Mogadishu); BBC Monitoring, *Scores killed in army, militia clashes in south Somali town*, 22 augustus 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁵⁷³ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁵⁷⁴ BBC Monitoring, *Briefing: Al-Shabab intensifies attacks in regions near Somali capital*, 16 maart 2025.

⁵⁷⁵ Somali Guardian, *Ethiopia 'has no plans to deploy its infantry' in Somalia's Middle Shabelle region amid militant advance*, 17 maart 2025.

⁵⁷⁶ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁵⁷⁷ ACLED, *What's next for the fight against al-Shabaab?*, 4 september 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁵⁷⁸ BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills three security officers in southern Somalia*, 21 augustus 2024 (Radio Andalus); Halqabsi News, *Al-Shabaab Executes Seven in Jilib Over Espionage Allegations*, 15 januari 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

⁵⁷⁹ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024

⁵⁸⁰ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

⁵⁸¹ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁵⁸² Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

⁵⁸³ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

Al Shabaab-controlepost vrije doorgang kreeg.⁵⁸⁴ In overheidsgebied was vaak geen samenwerking tussen de verschillende controleposten. Die werden soms bemand door milities, dan weer door veiligheidstroepen van de deelstaat of militairen van het federale leger⁵⁸⁵ die allen ook geld vroegen voor de doorgang.⁵⁸⁶ Volgens het consortium van ngo's PeaceRep was met name in de regio Hiraan in de deelstaat Hirshabelle het aantal illegale controleposten door ma'awiisley milities sinds het offensief tegen Al Shabaab enorm toegenomen. Volgens het consortium waren transporteurs daarom steeds vaker gebruik gaan maken van gewapende begeleiding.⁵⁸⁷

Doordat in overheidsgebied bij iedere doorgang betaald moest worden, werd reizen niet alleen gevaarlijk, maar ook duur.⁵⁸⁸

Al Shabaab bleef commerciële activiteiten en de levering van hulpgoederen belemmeren in de door haar gecontroleerde gebieden. De groepering hief belastingen op het vervoer van commerciële goederen, en blokkeerde in veel gevallen het werk van humanitaire organisaties.⁵⁸⁹ Handelaren mochten over het algemeen vrijelijk bewegen tussen overheidsgebied en Al Shabaabgebied, zolang zij belasting betaalden.⁵⁹⁰ Volgens een vertrouwelijke bron was het voor Al Shabaab aantrekkelijk dat toe te laten, omdat er dan meer geld af te romen viel. Aan overheidszijde kon een verdenking van samenwerking met Al Shabaab echter leiden tot vervolging voor terrorisme.⁵⁹¹ In februari 2024 werden drie zakenmannen door een pro-regering militia gedood vanwege een verdenking van spionage voor Al Shabaab.⁵⁹²

Somalië behoorde tot de landen in de wereld met de slechtste humanitaire toegang (5 op een schaal van 1-5).⁵⁹³

2.3.4

Reizen over land tussen steden

Omdat het niet mogelijk was om een concrete afbakening te geven van de exacte controlegebieden van Al Shabaab, kan ook niet worden aangegeven tussen welke steden over land gereisd kon worden zonder door Al Shabaab gebied te reizen. Zoals in paragraaf 2.1.1 werd aangegeven, verloor Al Shabaab in de vorige verslagperiode weliswaar de controle over steden en dorpen in verschillende regio's maar heeft zij nog voldoende capaciteit om ook in die gebieden in de landelijke regio's en langs de hoofdwegen voor onveiligheid te zorgen.

2.3.5

Vliegverbindingen

Volgens de website Flight Connections konden vanaf de luchthaven van Mogadishu in december 2024 de volgende buitenlandse bestemmingen worden bereikt: Nairobi

⁵⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁵⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁵⁸⁶ ACLED, *State officials in Somalia crack down on clan militia checkpoints*, 30 september 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁵⁸⁷ PeaceRep, *Checkpoints in Hiraan – 'Everything is Upside Down'*, 7 januari 2025.

⁵⁸⁸ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁵⁸⁹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 2024, pp. 17-18; UNSC, *S/2024/698 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 8; UNSC, *S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 7; UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10.

⁵⁹⁰ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

⁵⁹¹ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁵⁹² BBC Monitoring, *Somali militia accused of killing traders over espionage claims*, 18 februari 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu)

⁵⁹³ ACAPS, [Humanitarian access | ACAPS](#), geraadpleegd op 23 december 2024.

(Kenia), Addis Abeba (Ethiopië), Entebbe (Oeganda), Djibouti, Jeddah (Saoedi-Arabië) en Istanboel (Turkije).⁵⁹⁴

De Somalische luchtvaartmaatschappij Jubba Airways bood op haar website in december 2024 binnenlandse vluchten aan van Mogadishu naar Adado, Baidoa, Bosaso, Galkayo, Garowe, Guriel, Hargeisa en Kismayo.⁵⁹⁵ De Djiboutische luchtvaartmaatschappij Daallo Airlines voerde volgens haar website binnenlandse vluchten uit van Mogadishu naar Bosaso, Garowe en Hargeisa.⁵⁹⁶ De Keniaanse luchtvaartmaatschappij Freedom Airline voerde volgens de eigen website binnenlandse vluchten uit van Mogadishu naar Galkayo en Garowe.⁵⁹⁷

2.3.6

Bootverbinding tussen Mogadishu en andere steden

In de vorige verslagperiode stelden twee vertrouwelijke bronnen dat er een bootverbinding voor passagiers bestond tussen Mogadishu en Marka. Voornamelijk ambtenaren en militairen zouden gebruik maken van die bootverbinding.⁵⁹⁸ In de huidige verslagperiode konden verschillende bronnen het bestaan van een soort publieke lijnverbinding niet bevestigen, noch naar Marka, noch naar andere steden.⁵⁹⁹ Volgens twee vertrouwelijke bronnen voeren er wel onregelmatig (vissers)boten tussen Mogadishu en Marka en Barawe, maar moest men op individuele basis onderhandelen om mee te kunnen reizen.⁶⁰⁰

2.4

Leefomstandigheden

In 2024 stond Somalië met nummer 193 op de laatste plaats van de Human Development Index.⁶⁰¹ Ook al verbeterde de situatie licht, in 2024 stond Somalië nummer 1 op de lijst van landen met de meeste honger in 2024.⁶⁰²

De afgelopen jaren had Somalië naast conflict te maken met klimaatgerelateerde problematiek, zoals overstromingen en droogte, in een context waarin de autoriteiten de capaciteit niet hadden om hierop actie te ondernemen.⁶⁰³ Hierdoor was ruim de helft van de bevolking ondervoed (na Noord-Korea het hoogste percentage ter wereld), en met ruim tien procent was de kindersterfte de op twee na hoogste in de wereld.⁶⁰⁴

In 2024 hadden zo'n 6,9 miljoen Somaliërs humanitaire hulp nodig, in vergelijking met 8,25 miljoen in 2023. Deze lichte verbetering had onder andere te maken met het einde aan een lange periode van droogte, die zijn piek had in 2022. Met name in droogtegebieden was sprake van duizenden gevallen van cholera, mede als gevolg van inadequate gezondheidsdiensten, hoge mate van voedselonzeekerheid en ondervoeding.⁶⁰⁵ Daarnaast had de daling van het aantal ook te maken met het feit

⁵⁹⁴ Flight Connections, www.flightconnections.com/flights-from-mogadishu-mqg, geraadpleegd op 23 december 2024.

⁵⁹⁵ Jubba Airways, *Destinations*, :: Jubba Airways ::, geraadpleegd op 23 december 2024.

⁵⁹⁶ Daallo Airlines, *schedules*, geraadpleegd op 23 december 2024.

⁵⁹⁷ Freedom Airline, *Destinations – Freedom Air*, geraadpleegd op 23 december 2024.

⁵⁹⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 48.

⁵⁹⁹ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 16 januari 2025.

⁶⁰⁰ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁶⁰¹ UNDP, *Human Development Index 2024*, 13 maart 2024.

⁶⁰² 2024 *Global Hunger Index*, oktober 2024, p. 5.

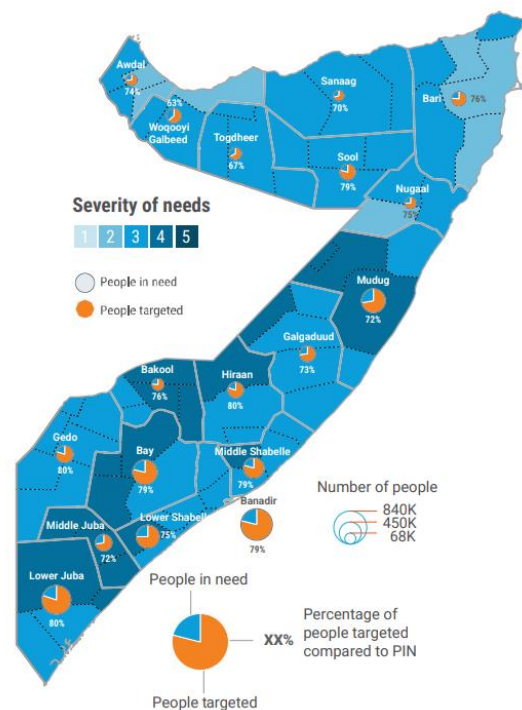
⁶⁰³ Concern worldwide, *Hunger in Somalia, explained: 5 things you need to know in 2024*, 22 oktober 2024; 2024 *Global Hunger Index*, oktober 2024, p. 13; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁶⁰⁴ Concern worldwide, *Hunger in Somalia, explained: 5 things you need to know in 2024*, 22 oktober 2024; 2024 *Global Hunger Index*, oktober 2024, p. 13.

⁶⁰⁵ ACAPS, *Somalia | ACAPS*, geraadpleegd op 23 december 2024.

dat de criteria voor 'mensen in nood' strikter toegepast zijn gaan worden. Dit had tot doel de wereldwijde humanitaire hulpvraag omlaag te brengen vanwege het wegvallen van Amerikaanse financiering van humanitaire hulp.⁶⁰⁶

Kaart 21 biedt inzicht in waar volgens de VN en de Somalische autoriteiten de hoogste humanitaire noden waren in Somalië. De focusgebieden lagen met name in zuid-centraal Somalië.

Kaart 21: Ernst van humanitaire noden per regio in Somalië.⁶⁰⁷

Door onveiligheid was de toegang voor hulpverleners zeer beperkt.⁶⁰⁸ Ontheemden zochten daarom vaak een heenkomen in de buurt van de bases van ATMIS/AUSSOM. Deze bases en de humanitaire organisaties die in de buurt van de bases opereerden vaak een minimum aan diensten zoals toegang tot water en simpele medische diensten. Door de terugtrekking van ATMIS en de overgang van ATMIS naar AUSSOM werden bases gesloten dan wel overgenomen door Somalische federale of deelstatelijke troepen die vaak niet de capaciteit of de middelen hadden om deze diensten continueren.⁶⁰⁹ Er was een redelijk grote overlap tussen gebieden met de hoogste humanitaire noden en de gebieden met de minste humanitaire toegang. Waar conflict zorgde voor humanitaire nood was ook de toegang voor humanitaire actoren beperkt. Dit was een belangrijke oorzaak voor ontheemding.⁶¹⁰

Eind november 2024 zette het *World Food Programme* (WFP) de hulp aan SSC-Khatumo stop vanwege diefstal van 95 ton voedselhulp, bedoeld voor zo'n 52

⁶⁰⁶ Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

⁶⁰⁷ OCHA, *Humanitarian needs and response plan Somalia 2025*, januari 2025, p. 2.

⁶⁰⁸ UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 7; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 6; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, pp. 7-8; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 8.

⁶⁰⁹ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

⁶¹⁰ Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

duizend inwoners van de staat.⁶¹¹ De autoriteiten van SSC-Khatumo ontkenden dat er sprake was van diefstal, en stelden dat de pakketten in beslag genomen waren omdat zij niet op de hoogte waren van de invoer. De pakketten werden een dag later teruggegeven aan WFP.⁶¹²

Somaliland

De zwakke economie van Somaliland en de beperkte kansen voor internationale handel en investeringen beperkten de capaciteit van Somaliland om diensten te verlenen aan de bevolking. Het overgrote deel van het nationale inkomen bestond uit overmakingen van familieleden die in het buitenland woonden. Er was sprake van hoge jeugdwerkloosheid.⁶¹³

⁶¹¹ BBC Monitoring, *WFP suspends aid in Somalia's restive regions over alleged theft*, 30 november 2024 (Caasimada Online).

⁶¹² BBC Monitoring, *Somali region denies WFP's allegations of food aid theft*, 30 november 2024 (Radio Dajir, Galkayo)

⁶¹³ Vertrouwelijke bron, 12 november 2024.

3 Identiteit, nationaliteit en documenten

3.1 Identificatieplicht en identificerende documenten

Volgens de meest recente cijfers van UNICEF en de Wereldbank was slechts 6 procent van kinderen onder de vijf jaar officieel geregistreerd.⁶¹⁴ In vorige ambtsberichten is toegelicht dat het bezit van identificerende documenten geen grote rol speelt in de Somalische samenleving. Veel Somalische burgers waren niet in het bezit van enig identificerend document. Somalië had geen alomvattend nationaal registratiesysteem of burgerlijke stand. Somaliërs moesten daarom vertrouwen op een lappendeken van los van elkaar opererende systemen en documenten om hun identiteit te bewijzen.⁶¹⁵ In de huidige verslagperiode trad hierin geen verandering op.

In de vorige verslagperiode (2022) voerde Hoge Commissaris van de VN voor vluchtelingen (UNHCR) een onderzoek uit onder Somalische asielzoekers en vluchtelingen die na een verblijf in het buitenland waren teruggekeerd naar Somalië. Van de ondervraagden gaf 87 procent aan niet in het bezit te zijn van officiële identiteitsdocumenten. 86 procent van die 87 procent gaf toen aan dat dit hen niet belemmerde in hun dagelijkse activiteiten.⁶¹⁶

3.2 Valse en vervalste documenten

Volgens de Amerikaanse autoriteiten zijn de meeste archieven van de burgerlijke stand in de oorlog sinds 1990 vernietigd.⁶¹⁷ Het verifiëren van de authenticiteit van identiteitsdocumenten bleef onmogelijk omdat er geen betrouwbare persoonsregistratie van overheidswege bestond.⁶¹⁸ Zoals beschreven in vorige ambtsberichten konden burgers met behulp van informele regelaars (fixers) identiteitsdocumenten regelen. Daarbij diende in acht te worden genomen dat er veelal sprake was van corruptie bij Somalische overheidsinstanties.⁶¹⁹ Er zijn geen aanwijzingen dat deze situatie in de huidige verslagperiode wijzigde. In 2023 was Somalië op de *Corruption Perceptions Index* van Transparency International gezakt naar de laatste plaats (van plaats 178 in 2023 naar plaats 180 van de 180 landen in 2024).⁶²⁰

3.3 Nationaliteit

De Somalische nationaliteitswetgeving was geregeld in de *Somali Citizenship Law* van 22 december 1962.⁶²¹ Evenals de Voorlopige Grondwet die sinds 2012 van

⁶¹⁴ UNICEF, *A statistical update of birth registration in Africa*, oktober 2022, p. 29; World Bank, *Data; Completeness of birth registration (%) – Somalia; 2011-2020*, data.worldbank.org, geraadpleegd op 7 juni 2024.

⁶¹⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, 21 december 2021, pp. 40-41; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 49.

⁶¹⁶ UNHCR, *Somalia; Post refugee return monitoring snapshot*, september 2022, p. 4.

⁶¹⁷ USDoS Bureau of Consular Affairs, [Somalia \(state.gov\)](https://state.gov), geraadpleegd op 7 juni 2024.

⁶¹⁸ USDoS Bureau of Consular Affairs, [Somalia \(state.gov\)](https://state.gov), geraadpleegd op 7 juni 2024; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, 21 december 2021, pp. 41-42; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 49.

⁶¹⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, 21 december 2021, pp. 41-42; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 49.

⁶²⁰ Transparency International, *Corruption Perceptions Index*, [2023 Corruption Perceptions Index: Explore the... - Transparency.org](https://www.transparency.org/en/cpi/2023), geraadpleegd op 7 juni 2024.

⁶²¹ Citizenship Rights in Africa Initiative, [Law No. 28 of 22 December 1962 on Somali Citizenship : Citizenship Rights in Africa Initiative \(citizenshiprights4africa.org\)](https://citizenshiprights4africa.org), geraadpleegd op 7 juni 2024.

kracht was geweest⁶²², stelde de federale grondwet van Somalië ook na de amendering van 2024 dat het Somalische burgerschap nooit afgenomen kan worden, ook niet als iemand een andere nationaliteit heeft aangenomen. De nationaliteitswetgeving bepaalde dat iemand een andere nationaliteit op moet geven om Somali te kunnen zijn.⁶²³ In de geamendeerde grondwet bleef staan dat nieuwe nationaliteitswetgeving zal moeten worden aangenomen.⁶²⁴

In juni 2021 lanceerden de Somalische autoriteiten een nationaal actieplan om staatloosheid tegen te gaan. Het plan was erop gericht om enkele tekortkomingen in de nationaliteitswet van 1962 te corrigeren - waaronder de bepaling dat een vrouw haar staatsburgerschap niet kan overdragen aan haar kinderen of buitenlandse echtgenoot, en het ontbreken van een bepaling die dubbele nationaliteit mogelijk maakt.⁶²⁵ Het plan leidde ook tijdens deze verslagperiode echter niet tot nieuwe wetgeving.

⁶²² The Federal Republic of Somalia, *Provisional Constitution*, adopted August 1, 2012

⁶²³ Citizenship Rights in Africa Initiative, [Law No. 28 of 22 December 1962 on Somali Citizenship : Citizenship Rights in Africa Initiative \(citizenshiprights-africa.org\)](#), geraadpleegd op 7 juni 2024, artikel 2.

⁶²⁴ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 8.

⁶²⁵ Somali Women Development Centre (SWDC) et al., *Joint submission to the Human Rights Council; Universal periodic review; 38th session, 3rd cycle, May 2021*, 15 oktober 2020; UNHCR, *Citizenship and statelessness in the Horn of Africa*, pagina 59, december 2021; NRC, "Who are you?"; *Linkages between legal identity and housing, land, and property rights in Somalia*, november 2022, pp. 17-18; UNHCR, *Somalia; Strategy 2022*, [reporting.unhcr.org/somalia](#), geraadpleegd op 4 april 2023.

4 Mensenrechten

4.1 Mensenrechtenschendingen

De mensenrechtensituatie in Somalië bleef in de verslagperiode zorgelijk. De vrijheid van meningsuiting werd ingeperkt, en arbitraire arrestaties en detenties kwamen voor, evenals marteling en mishandeling. Aanhoudende gewapende conflicten, onveiligheid, gebrek aan staatsbescherming en terugkerende humanitaire crises stelden Somalische burgers onverminderd aan ernstig geweld bloot. Over het algemeen bleef straffeloosheid de norm. Velen raakten ontheemd.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op verschillende soorten schendingen. Voor informatie over seksueel en gendergerelateerd geweld wordt verwezen naar paragraaf 4.2.4. Daarnaast wordt de positie van specifieke groepen besproken, evenals de mate van bescherming door de autoriteiten.

4.1.1

Arbitraire arrestaties en detenties door de Somalische autoriteiten

De federale grondwet van Somalië garandeerde de rechten die arbitraire arrestaties en detenties moesten voorkomen.⁶²⁶ Toch kwamen arbitraire arrestaties en detenties door federale, deelstatelijke autoriteiten en milities voor.⁶²⁷ Volgens het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken konden alleen politici en sommige zakenmannen in de praktijk aanspraak maken op hun recht om hun arrestatie of detentie voor de rechter aan te vechten.⁶²⁸

De VN registreerde tussen juni 2023 en september 2024⁶²⁹ twintig gevallen van arbitraire arrestatie en detentie. Het betrof in alle gevallen journalisten of personen die uitingen hadden gedaan op sociale media.⁶³⁰ Volgens de Nationale Vakbond van Somalische Journalisten (National Union of Somali Journalists, NUSOJ) werd in december 2024 een cameraman enige uren ondervraagd door de veiligheidsdienst nadat hij en een collega opnamen hadden gemaakt bij demonstraties tegen de sloop van woningen in Mogadishu.⁶³¹ Tien van deze gevallen van arbitraire arrestatie en detentie gebeurden in Somaliland, zeven in Mogadishu, twee in Jubbaland, een in Galmudug en een in Puntland.⁶³²

⁶²⁶ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 35.

⁶²⁷ UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10; USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 7.

⁶²⁸ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 7.

⁶²⁹ Het laatste rapport van de Secretaris-Generaal van de VN over Somalië, opgesteld door UNSOM in de verslagperiode dateert van september 2024. UNSOM hield in november 2024 op te bestaan. De opvolger van UNSOM, UNTMIS, zal eens in de zes maanden rapporteren.

⁶³⁰ UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10.

⁶³¹ NUSOJ website, *Female Journalist Brutally Assaulted by NISA Officers, Suffers Serious Injuries While Reporting on Mogadishu Protest*, 19 december 2024.

⁶³² UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10; NUSOJ website, *Female Journalist Brutally Assaulted by NISA Officers, Suffers Serious Injuries While Reporting on Mogadishu Protest*, 19 december 2024.

Met name personen die meningen uitten die door de autoriteiten als kritisch werden ervaren, werden vaak lang in voorarrest gehouden, waarna ze in veel gevallen zonder aanklacht werden vrijgelaten.⁶³³ Volgens een vertrouwelijke bron was het doel hiervan deze personen te intimideren opdat ze zelfcensuur zouden gaan toepassen.⁶³⁴ Daarnaast werden ook soms gebruikers van sociale media gearresteerd als de autoriteiten vonden dat de gepubliceerde content niet in overeenstemming was met de sociale, culturele en religieuze normen.⁶³⁵ Niet kon worden vastgesteld of alle personen die gearresteerd werden, wisten waarvoor dat was.

4.1.2

Marteling en mishandeling

De federale grondwet van Somalië verbood marteling en mishandeling⁶³⁶, maar er was geen wettelijke definitie van de termen die strafrechtelijke vervolging mogelijk maakte.⁶³⁷ Volgens verschillende bronnen waren er berichten dat overheidsvertegenwoordigers zich schuldig maakten aan het slaan, het breken van botten – met name om verdachten misdrijven te laten bekennen – en seksueel misbruik.⁶³⁸ Mensenrechtenactivisten en journalisten kregen hiermee te maken, evenals personen die verdacht werden van samenwerking met Al Shabaab.⁶³⁹ Een journalist die in augustus 2023 gearresteerd en arbitrair gedetineerd werd, gaf aan tijdens zijn detentie te zijn geslagen.⁶⁴⁰ In december 2024 werd volgens de NUSOJ een vrouwelijke journalist door leden van de Somalische veiligheidsdienst in elkaar geslagen toen zij verslag deed van demonstraties tegen de sloop van woningen in Mogadishu.⁶⁴¹

Onafhankelijke waarnemers maakten geen melding van maatregelen door de autoriteiten om marteling en mishandeling tegen te gaan of detentieomstandigheden te verbeteren. Door de veiligheidssituatie was het voor waarnemers niet mogelijk detentiefaciliteiten van Al Shabaab en traditionele autoriteiten te bezoeken.⁶⁴²

4.1.3

Verdwijningen en ontvoeringen

Mensenrechtenorganisaties Amnesty International en Human Rights Watch maakten in de verslagperiode geen melding van verdwijningen of ontvoeringen in Somalië.⁶⁴³ De mensenrechtenrapportage van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken stelde dat er geen meldingen waren van gedwongen verdwijningen door de

⁶³³ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 9; UNSC, *S/2023/758 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10; UNSC, *S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, *S/2024/698 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10; Shabelle Media Network, *Startling Attacks on Somali Journalists Revealed in State of the Media Report*, 28 juli 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁶³⁴ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁶³⁵ BBC Monitoring, *Somali state arrests social media users over 'harmful' content*, 14 januari 2025; BBC Monitoring, *Somalia warns against misuse of social media platforms*, 30 mei 2024 (Radio Mogadishu website); BBC Monitoring, *Somalia arrests Tiktok users for spreading 'indecent'*, 19 mei 2024 (Somali National TV, Mogadishu).

⁶³⁶ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 14(2).

⁶³⁷ UN Committee Against Torture, *CAT/C/SOM/CO/1, Concluding observations on the initial report of Somalia*, 2 december 2024, p. 2; USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 4.

⁶³⁸ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 4; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁶³⁹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 4; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

⁶⁴⁰ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, pp. 8-9.

⁶⁴¹ NUSOJ website, *Female Journalist Brutally Assaulted by NISA Officers, Suffers Serious Injuries While Reporting on Mogadishu Protest*, 19 december 2024.

⁶⁴² USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 6.

⁶⁴³ HRW, *World Report 2024: Somalia*, 2023; Amnesty International, *The state of the world's human rights 2024*, april 2024.

autoriteiten van Somalië of Somaliland. Volgens het rapport maakte Al Shabaab zich wel schuldig aan ontvoeringen, inclusief van humanitair personeel.⁶⁴⁴ Volgens een bron maakte Al Shabaab zich vooral schuldig aan ontvoering als ze bepaalde expertise nodig hadden; het zou minder om losgeld gaan.⁶⁴⁵ Op 1 januari 2024 ontvoerde Al Shabaab in Gedo een humanitaire medewerker. Na onderhandelingen door clanoudsten werd hij de volgende dag weer vrijgelaten.⁶⁴⁶ In juni 2024 werden twintig Soefigeestelijken door Al Shabaab ontvoerd in Lower Shabelle.⁶⁴⁷

Piraten maakten zich wel schuldig aan kidnapping voor losgeld.⁶⁴⁸ In december 2024 vroegen piraten in Puntland tien miljoen USD om een Chinese vissersboot met een bemanning van achttien personen vrij te geven. De piraten hadden de aanvankelijke losprijs van vijf miljoen USD verdubbeld toen zij naar eigen zeggen ontdekten dat het schip al jaren illegaal viste in Somalische wateren.⁶⁴⁹

4.1.4

Buitengerechtelijk executies en moorden

Buitengerechtelijke executies en moorden door vertegenwoordigers van de autoriteiten kwamen voor.⁶⁵⁰ Al Shabaab was de belangrijkste dader van burgerslachtoffers, en ook clan militias waren vaak dader. De VN registreerde tussen juni 2023 en oktober 2024 zeker 149 burgerslachtoffers door toedoen van veiligheidstroepen. Bij een flink aantal slachtoffers was onduidelijk wie de daders waren. Burgerslachtoffers waren vaak het gevolg van luchtaanvallen en explosieven.⁶⁵¹

Er waren geregeld berichten over personen die door Al Shabaab waren geëxecuteerd nadat zij door een Al Shabaab rechtbank waren berecht. In juli 2023 werd een man publiekelijk geëxecuteerd voor godslastering.⁶⁵² In de verslagperiode executeerde Al Shabaab volgens eigen zeggen zeker 21 mannen voor spionage.⁶⁵³ Ook werden zeker zeven mannen geëxecuteerd die ervan beschuldigd werden tot het nationale leger te behoren.⁶⁵⁴ In augustus 2024 executeerde Al Shabaab publiekelijk een regionale politieagent die beschuldigd werd van afpersing.⁶⁵⁵ Deze executies vonden plaats in alle drie de regio's van deelstaat

⁶⁴⁴ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, pp. 4-5.

⁶⁴⁵ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁶⁴⁶ UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10.

⁶⁴⁷ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'abducts' 20 Sufi clerics in southern Somalia*, 8 juni (Caasimada Online).

⁶⁴⁸ UNSC, S/2024/748, *Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, p. 3; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁶⁴⁹ BBC Monitoring, *Suspected Somali pirates hijack Chinese vessel off Puntland coast*, 6 december 2024 (Mareeg website); BBC Monitoring, *Somali pirates demand \$5m ransom to release Chinese vessel*, 7 december 2024 (Puntland Post website); BBC Monitoring, *Somali pirates demand \$10m ransom to free Chinese fishing vessel*, 19 december 2024 (Hiiraan Online, Toronto).

⁶⁵⁰ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 3.

⁶⁵¹ UNSC, S/2023/758 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, S/2024/129 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, pp. 9-10; UNSC, S/2024/426 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, S/2024/698 *Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10.

⁶⁵² BBC Monitoring, *Somali militants 'execute' man accused of blasphemy*, 6 juli 2023 (Calamada website).

⁶⁵³ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'executes spy' in central Somali town*, 31 oktober 2023 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Somalia's al-Shabab kills seven over espionage claims*, 15 januari 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab kills four for 'spying' in south-west Somalia*, 3 maart 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab executes three Kenyans accused of spying, paper says*, 20 maart 2024 (Daily Nation website); BBC Monitoring, *Al-Shabab kills five alleged spies in southern Somalia*, 14 juli 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills three security officers in southern Somalia*, 21 augustus 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'beheads three civilians' in southern Somalia*, 17 december 2024 (Hiiraan Online).

⁶⁵⁴ BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills three security officers in southern Somalia*, 21 augustus 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills two soldiers in southern Somalia*, 5 september 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'executes' two security officers in south-west Somalia*, 19 september 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab's 'executes' two Somali soldiers in Lower Shabelle*, 13 november 2024 (Radio Andalus).

⁶⁵⁵ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'beheads three civilians' in southern Somalia*, 17 december 2024 (Hiiraan Online).

Jubbaland; in de regio's Bay en Lower Shabelle van de deelstaat South West; en in de regio Hiraa van de deelstaat Hirshabelle.⁶⁵⁶

4.1.4.1 Doodstraf

In Somalië werd in 2023 door de autoriteiten minstens 31 keer de doodstraf opgelegd. Met meer dan 38 vastgelegde executies was Somalië in 2023 het enige Sub-Sahara Afrikaanse land dat de doodstraf ook uitvoerde.⁶⁵⁷ Tussen oktober 2023 en januari 2024 voerden de autoriteiten veertien executies uit, van negen voormalige leden van veiligheidstroepen en vijf burgers.⁶⁵⁸ De militaire rechtbank veroordeelde ook burgers tot de doodstraf.⁶⁵⁹ Een van de geëxecuteerden was een burger met geestelijke gezondheidsproblemen die zijn moeder had vermoord. Op 10 november 2023 werd een voormalige militair geëxecuteerd op dezelfde dag dat zijn straf werd uitgesproken. Hij kreeg daarmee geen recht op beroep.⁶⁶⁰ In augustus 2024 werden in Puntland vier jonge mannen geëxecuteerd, voor misdrijven die zij als minderjarige hadden gepleegd als leden van Al Shabaab.⁶⁶¹ In september 2024 werd een militair ter dood veroordeeld voor het doodschieten van een burger in Mudug in een conflict over voedseldistributiekaarten.⁶⁶²

4.2 Positie van specifieke groepen

4.2.1 Etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans

Het politieke en sociale systeem van Somalië is van oudsher gebaseerd op clanafkomst. Over het algemeen maakten Somaliërs gebruik van clanrelaties voor bescherming, toegang tot hulpbronnen, banen en gerechtigheid, waardoor etnische minderheden, bepaalde beroepsgroepen en minderheidsclans binnen dit systeem werden gemarginaliseerd.⁶⁶³

Uit de bronnen komt het beeld naar voren dat er tijdens de verslagperiode geen sprake was van de systematische vervolging van minderheden zoals deze in de jaren '90 plaatsvond. Wel konden leden van minderheden te maken krijgen met discriminatie en achterstelling op gebieden als de toegang tot een sociaal vangnet of humanitaire hulp. Anders dan de dominante clans, hadden minderheden voorts niet hun eigen gewapende milities. Hierdoor liepen leden van minderheidsgroepen een verhoogd risico om slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen, ontvoering, landroof en ontheemding. Omdat ook het traditionele gewoonterecht

⁶⁵⁶ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'executes spy' in central Somali town*, 31 oktober 2023 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Somalia's al-Shabab kills seven over espionage claims*, 15 januari 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab kills four for 'spying' in south-west Somalia*, 3 maart 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab executes three Kenyans accused of spying, paper says*, 20 maart 2024 (Daily Nation website); BBC Monitoring, *Al-Shabab kills five alleged spies in southern Somalia*, 14 juli 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills three security officers in southern Somalia*, 21 augustus 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills two soldiers in southern Somalia*, 5 september 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'executes' two security officers in south-west Somalia*, 19 september 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab's 'executes' two Somali soldiers in Lower Shabelle*, 13 november 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'beheads three civilians' in southern Somalia*, 17 december 2024 (Hiraan Online).

⁶⁵⁷ Amnesty International, *Death sentences and executions in 2023, 2024*, pp. 35-36.

⁶⁵⁸ UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10.

⁶⁵⁹ UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

⁶⁶⁰ UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10.

⁶⁶¹ UNSC, *S/2024/698 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10.

⁶⁶² BBC Monitoring, *Somali army court sentences soldier to death for killing civilian*, 19 september 2024.

⁶⁶³ EUAA, *Somalia, Country Guidance*, augustus 2023, p.64; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022; Minority Rights Group, [Somalia - Minority Rights Group](#), geraadpleegd op 30 december 2024; Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024.

(xeer) gedomineerd werd door de grote clangroepen ontbrak het de minderheden aan mogelijkheden om hun rechten af te dwingen, of in geval van geschillen effectief te onderhandelen.⁶⁶⁴

Onderstaande is een beschrijving van enkele etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans, voor een deel gebaseerd op informatie van voor de verslagperiode. Er werd geen informatie aangetroffen die aanleiding gaf aan te nemen dat deze situatie in de verslagperiode significant veranderd was.

4.2.1.1 Benadiri, inclusief Reer Hamar

'Benadiri' is een verzamelnaam voor verschillende minderheden die vooral langs de kustlijn van Benadir leven. Veel Benadiri ontvluchtten begin jaren '90 het land. Geschat werd dat nog circa 10.000 Benadiri in Mogadishu woonden. De Reer Hamar worden gerekend tot de Benadiri. Hamar is de lokale naam voor de wijken in het oude deel van Mogadishu, en 'Reer Hamar' verwijst naar de bevolking van dat stadsdeel.⁶⁶⁵

Sinds juli 2023 werden geen significante veranderingen gerapporteerd in de veiligheidspositie van de Reer Hamar. Discriminatie en sociale uitsluiting blijven bestaan, maar bronnen geven aan dat zij niet systematisch slachtoffer zijn van gericht geweld op basis van hun etniciteit. Hun maatschappelijke positie wordt nog altijd als relatief sterker ingeschat dan die van andere minderheidsgroepen. Het komt nog steeds voor dat leden van de Reer Hamar regeringsposities bekleden of trouwen met leden van dominante clans, wat hun sociale bescherming versterkt. Dergelijke huwelijksverbindingen blijven voor sommige Reer Hamar een strategische manier om hun positie binnen de clanstructuren te verbeteren.⁶⁶⁶

4.2.1.2 Bantu en Bajuni

De Bantu en Bajuni bleven in de verslagperiode tot de meest gemarginaliseerde groepen behoren. Zij ondervonden structurele discriminatie, sociale uitsluiting en stigmatisering. In bepaalde gevallen was sprake van landroof en beperkte toegang tot het rechtssysteem, vooral in geschillen met leden van dominante clans. Ondanks enkele lokale initiatieven voor inclusie, is hun sociaaleconomische positie nauwelijks verbeterd. Leden van de meerderheidsclans beschouwden hen dikwijls als inferieur omdat zij geen Somalische wortels zouden hebben.⁶⁶⁷

4.2.1.3 Beroepsgroepen

In het vorige ambtsbericht werd beschreven dat sommige groepen in Somalië worden gedefinieerd aan de hand van de beroepen die de leden ervan van oudsher uitoefenen. De drie grootste van deze beroepsgroepen waren de Gabooye, Tumaal en Yibir. De Gabooye werkten traditioneel onder meer als jagers, kappers,

⁶⁶⁴ EUAA, *Somalia, Country Guidance*, augustus 2023, p. 64; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022, pp. 69-75; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024.

⁶⁶⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 53; EUAA, *Somalia, Country Guidance*, augustus 2023, pp. 111-112; Minority Rights Group, [Somalia - Minority Rights Group](#), geraadpleegd op 30 december 2024.

⁶⁶⁶ EUAA, *Country Guidance: Somalia*, pagina 102, juni 2022; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, pagina's 70, 73, september 2022; UK Home Office, *Guidance: Country policy and information note: security and humanitarian situation in Mogadishu, Somalia, May 2022 (accessible)*; Updated 17 October 2022, 17 oktober 2022; Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

⁶⁶⁷ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, pp. 110-111; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

schoenmakers, leerlooiers, putgravers, mandenmakers of waterdragers voor hun gastheren van dominante clans. De Tumaal waren vooral werkzaam als ijzersmeders en timmerlieden en de Yibir als leerlooiers en traditionele dokters. Deze groepen vallen buiten de traditionele clanstructuren.⁶⁶⁸ Vertrouwelijke bronnen bevestigden dat deze groepen ook tijdens de huidige verslagperiode te maken kregen met discriminatie en uitsluiting.⁶⁶⁹

4.2.2

Religieuze minderheden

Artikel 2 van de federale grondwet van Somalië bepaalde dat de islam de nationale godsdienst van het land was, dat geen andere godsdienst dan de islam gepropageerd mocht worden en dat alle wetten verenigbaar moesten zijn met de sharia. Artikel 16 van de grondwet stelde weliswaar dat ieder individu vrij is om zijn religie te praktiseren, maar lid 2 herhaalde het verbod op het propageren van andere religies dan de islam.⁶⁷⁰ De afzonderlijke deelstaten hadden eigen grondwetten. Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken geeft aan dat ook de grondwetten van Somaliland, Jubbaland, South West, Hirshabelle en Galmudug de islam als de officiële religie voorschrijven.⁶⁷¹

Het Somalische Wetboek van Strafrecht (WvS) is in alle deelstaten geldig. Het WvS kent geen bepaling die afvalligheid strafbaar stelt. De sharia verbiedt echter afvalligheid. Het WvS kent wel een bepaling die blasfemie strafbaar stelt. Artikel 313 van de wet schrijft een gevangenisstraf van 2 jaar voor aan eenieder die in het openbaar de islam "minacht" of "beledigt."⁶⁷² In de verslagperiode werden geen gevallen aangetroffen van personen die op basis van dit artikel strafrechtelijk vervolgd werden.

Vrijwel de gehele bevolking van Somalië is soennitisch moslim. Andere religieuze groepen vormden tezamen minder dan één procent van de bevolking, inclusief een kleine christelijke gemeenschap. Uit de geraadpleegde bronnen komt het beeld naar voren dat het openbaar belijden van een andere godsdienst dan de islam in Somalië niet werd geaccepteerd. Het vermoeden van afvalligheid of bekering tot een andere godsdienst, of het doen van uitlatingen die als blasfemisch konden worden beschouwd, kon tijdens de huidige verslagperiode leiden tot discriminatie of geweld vanuit de gemeenschap. Niet-moslims praktiseerden in de regel hun geloof niet in het openbaar.⁶⁷³

Gemeenschappen die de soefistische Islam aanhingen hadden vaak normen en gebruiken die verschilden van het salafisme. Soefisme was tot in de jaren zeventig de dominante vorm van Islam in Somalië. Volgens een bron was het tegenwoordig moeilijk precies aan te geven waar deze gemeenschappen zich bevonden.⁶⁷⁴ In juni 2024 werden twintig Soefigeestelijken door Al Shabaab ontvoerd in Lower Shabelle en meegenomen naar Middle Juba; andere aanwezige geestelijken wisten te ontsnappen. De ontvoerde geestelijken zouden afkomstig zijn uit Mogadishu, Bay,

⁶⁶⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 54; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022, pp. 74-75; Minority Rights Group, [Somalia - Minority Rights Group](#), geraadpleegd op 30 december 2024.

⁶⁶⁹ EUSA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, pp. 108-109; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 1 april 2025.

⁶⁷⁰ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikelen 2, 16.

⁶⁷¹ USDoS, *2023 Report on international religious freedom: Somalia*, april 2024, p. 4.

⁶⁷² *Somalia: Penal Code*, 3 April 1964, www.refworld.org/docid/4bc5906e2.html, geraadpleegd op 30 december 2024.

⁶⁷³ Freedom House, *Freedom in the world 2024 – Somalia*, 2024; USDoS, *2023 Report on international religious freedom: Somalia*, april 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024..

⁶⁷⁴ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

en Middle Shabelle en waren op het moment van hun ontvoering aanwezig bij een jaarlijkse religieuze bijeenkomst.⁶⁷⁵

Al Shabaab gebruikte ook tijdens de huidige verslagperiode geweld om haar interpretatie van de islam op te leggen in de gebieden die zij controleerde. De groepering hanteerde een strikte interpretatie van de sharia, en deed bijvoorbeeld televisies, bioscopen, muziek, internet, roken en andere zaken die zij als 'on-islamitisch' beschouwde in de ban. Tegen het niet-naleven van de religieuze regels werd hard opgetreden. Al Shabaab maakte daarbij onder meer gebruik van lijfstraffen en de doodstraf. Er werd melding gemaakt van de executie van personen die werden verdacht van afvalligheid en blasfemie.⁶⁷⁶

Somalië stond op de tweede plaats van de World Watch List 2025 van Open Doors. In deze lijst geeft de ngo aan in welke landen christenen met de meeste beperkingen te maken kregen.⁶⁷⁷

4.2.3 Lhbtq+

In eerdere ambtsberichten is toegelicht dat er over de situatie van lhbtq+-personen in Somalië weinig concrete informatie voorhanden was.⁶⁷⁸ Daar is in de huidige verslagperiode geen significante verandering in opgetreden. Het gebrek aan informatie was volgens meerdere bronnen ook in de huidige verslagperiode toe te schrijven aan het feit dat lhbtq+-thematiek een taboe vormde in Somalië. Dit taboe leidde ertoe dat personen werden blootgesteld aan stigmatisering, isolatie en discriminatie, of mishandeling, met name vanuit de eigen gemeenschap (bijvoorbeeld familie, burens etc).⁶⁷⁹ Volgens een vertrouwelijke bron waren de autoriteiten terughoudend om lhbtq+-personen te vervolgen, om problemen te voorkomen met de internationale gemeenschap. De autoriteiten gaven er volgens die bron de voorkeur aan om de situatie aan de samenleving over te laten. Dit kon ertoe leiden dat iemand in elkaar werd geslagen, mishandeld, of dwang om met iemand van het andere geslacht te trouwen.⁶⁸⁰ Dit alles weerhield in de regel lhbtq+-personen ervan openlijk te spreken over hun seksuele voorkeur of genderidentiteit.⁶⁸¹

4.2.3.1 Wetgeving

Seksueel contact tussen personen van hetzelfde geslacht was in Somalië strafbaar. Vervolging kon plaatsvinden op grond van artikel 409 WvS. Veroordeling op grond van dit artikel kon leiden tot een gevangenisstraf van maximaal 3 jaar.⁶⁸² Somalië kent echter een pluralistisch rechtsstelsel, waarin het gewoonterecht (xeer), het religieuze recht (sharia) en het seculier recht naast elkaar bestaan. Een strikte

⁶⁷⁵ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'abducts' 20 Sufi clerics in southern Somalia*, 8 juni (Caasimada Online).

⁶⁷⁶ Freedom House, *Freedom in the world 2024 – Somalia*, 2024; USDoS, *2023 Report on international religious freedom: Somalia*, april 2024, p. 10; EUAA, *Country Guidance: Somalia*, augustus 2023, pp. 98-99; BBC Monitoring, *Somali militants 'execute' man accused of blasphemy*, 6 juli 2023 (Calamada website); Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁶⁷⁷ Open Doors, *World Watch List 2025*.

⁶⁷⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, maart 2020, p. 41; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, 21 december 2021, pp. 47-49; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 55.

⁶⁷⁹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, pp. 29-30; Human Dignity Trust, *Somalia*, www.humandignitytrust.org/country-profile/somalia/, geraadpleegd op 19 december 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁶⁸⁰ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁶⁸¹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, pp. 29-30; Human Dignity Trust, *Somalia*, www.humandignitytrust.org/country-profile/somalia/, geraadpleegd op 19 december 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁶⁸² *Somalia: Penal Code*, 3 April 1964, www.refworld.org/docid/4bc5906e2.html, geraadpleegd op 17 mei 2024; Freedom House, *Somalia: Freedom in the world, country report 2024*, 2024, F4.

interpretatie van de sharia kon toepassing van de doodstraf in gevallen van seksueel contact tussen personen van hetzelfde geslacht legitimeren.⁶⁸³

Volgens Freedom House stond onder Al Shabaab op seksuele handelingen met iemand van hetzelfde geslacht de doodstraf.⁶⁸⁴

Er zijn geen gevallen bekend van de toepassing van artikel 409 WvS tijdens de verslagperiode. Evenmin is bekend of de doodstraf tijdens de verslagperiode werd toegepast wegens seksueel contact tussen personen van hetzelfde geslacht. Er waren wel voorbeelden van de executies van vermeend homoseksuelen door Al Shabaab die vóór de huidige verslagperiode plaatsvonden.⁶⁸⁵

4.2.4 Vrouwen

De positie van vrouwen in Somalië bleef tijdens de verslagperiode, net als tijdens de voorgaande perioden⁶⁸⁶, zorgelijk. Vrouwen hadden volgens verschillende bronnen te maken met gendergerelateerd geweld en een gebrek aan effectieve juridische en sociale beschermings- en bijstandsmogelijkheden op dat gebied. Daarnaast werd hun situatie gekenmerkt door achterstelling op gebieden als sociale en politieke participatie.⁶⁸⁷ Volgens een vertrouwelijke bron waren de meer stabiele delen van Somalië, namelijk Somaliland en Puntland, het meest conservatief, zeker met betrekking tot de positie van vrouwen.⁶⁸⁸

4.2.4.1 Gendergerelateerd en seksueel geweld

Volgens verschillende bronnen kregen vrouwen in Somalië tijdens de verslagperiode nog steeds in grote mate te maken met gendergerelateerd en seksueel geweld.⁶⁸⁹

Volgens de VN zijn de gerapporteerde cijfers over seksueel geweld verre van representatief. Redenen waarom slachtoffers geen aangifte doen zijn dat slachtoffers vergelding vrezen, dat zij in gebieden leven waar zij geen aangifte kunnen doen, en angst voor stigma.⁶⁹⁰

Gendergerelateerd geweld had ten eerste te maken met de voortdurende van het gewapende conflict. De VN verifieerde in 2023 261 gevallen van conflictgerelateerd seksueel geweld. 49 meisjes werden slachtoffers van seksueel geweld in de context van ontvoeringen. De meeste daders waren ongeïdentificeerde gewapende mannen; met name van Al Shabaab en clanmilities. Ook het Somalische nationale leger en de nationale politie; en de politie van Hirshabelle en Puntland, Jubbaland en regionale Ethiopische troepen (Liyu) werden genoemd als daders.⁶⁹¹ Met name weduwen, gescheiden vrouwen, alleenstaande moeders, vrouwen met een handicap en vrouwen en meisjes van minderheidsclans liepen het risico slachtoffer te worden van conflictgerelateerd seksueel geweld.⁶⁹²

⁶⁸³ USDoS, *2022 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 34; Human Dignity Trust, *Somalia*, www.humandignitytrust.org/country-profile/somalia/, geraadpleegd op 19 december 2024; Vertrouwelijke bron, 12 november 2024.

⁶⁸⁴ Freedom House, *Somalia: Freedom in the world, country report 2024*, 2024, F4.

⁶⁸⁵ Reuters, *Somali Islamists kill man and teenager for gay sex, another man for spying*, 11 januari 2017; CBS, *Al-Shabab militants in Somalia announce public execution of homosexuals*, 10 januari 2017.

⁶⁸⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, 21 december 2021, pp. 49-50; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, pp. 56-59.

⁶⁸⁷ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁶⁸⁸ Vertrouwelijke bron, 6 november 2024.

⁶⁸⁹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 27; HRW, *World Report 2024: Somalia*, 2023, p. 561; Amnesty International, *The state of the world's human rights 2024*, April 2024, p. 336; United Nations Secretary-General, *Conflict-related sexual violence S/2024/292*, 4 april 2024, p. 5.

⁶⁹⁰ OHCHR en UNSOM, *Tackling sexual violence in Somalia: prevention and protection*, 9 mei 2024, pp. 11-12.

⁶⁹¹ OHCHR en UNSOM, *Tackling sexual violence in Somalia: prevention and protection*, 9 mei 2024, pp. 6, 10; United Nations Secretary-General, *Conflict-related sexual violence S/2024/292*, 4 april 2024, p. 5.

⁶⁹² United Nations Secretary-General, *Conflict-related sexual violence S/2024/292*, 4 april 2024, p. 5.

Daarnaast leidden de voortdurende droogte en voedselschaarste als gevolg van klimaatverandering tot grote ontheemdenstromen. Omdat meer vrouwen en meisjes ontheemd raakten, werden zij kwetsbaarder voor gendergerelateerd en seksueel geweld.⁶⁹³ In ontheemdenkampen kregen zij immers te maken met leefruimtes (vaak tenten) die relatief eenvoudig te betreden waren voor onbekenden, dikwijls slechte verlichting en langere afstanden tot latrines, waterpunten, gezondheidscentra, scholen en markten. Mede hierdoor steeg het risico dat meisjes en vrouwen liepen om geconfronteerd te worden met geweld.⁶⁹⁴

4.2.4.2 Mogelijkheden tot bescherming

De mogelijkheden voor vrouwen en meisjes om bescherming te krijgen tegen gendergerelateerd en seksueel geweld bleven tijdens de verslagperiode beperkt.⁶⁹⁵ De wet stelde verkrachting van vrouwen⁶⁹⁶ strafbaar, met straffen van vijf tot vijftien jaar gevangenis. Het militaire strafrecht maakte de doodstraf mogelijk voor verkrachting. In de praktijk werden deze wetten nauwelijks gehandhaafd. Er bestonden geen wetten tegen geweld en/of verkrachting binnen het huwelijk.⁶⁹⁷ Het Bevolkingsfonds van de VN (UNFPA) rapporteerde in 2024 dat de gebrekkige bescherming samenhangt met een combinatie van factoren, zoals het gebrek aan capaciteit bij hulpverleners, inmenging van gemeenschappen en families, de stigmatisering van slachtoffers en een beperkte ondersteuning voor toegang tot juridische diensten.⁶⁹⁸ Daarnaast werden zaken van gendergerelateerd en seksueel geweld vaak afgehandeld door clanouders met gebruik van het traditionele gewoonterecht (xeer). Dit systeem richtte zich meer op de belangen van de clan en de onderlinge verhoudingen, dan op de belangen van het slachtoffer.⁶⁹⁹ Volgens een bron werd in geval van gendergerelateerd geweld meestal een beroep gedaan op de xeer omdat andere vormen van recht minder toegankelijk waren.⁷⁰⁰

4.2.4.3 Wetsvoorstellen

In de huidige verslagperiode werd geen voortgang gemaakt op wetgeving met betrekking tot gendergerelateerd geweld.⁷⁰¹ In 2018 keurde het Somalische kabinet de Sexual Offences Bill inzake seksuele delicten goed. Het wetsvoorstel werd gezien als progressief, en was gericht op het strafbaar stellen van een breed scala aan vormen van gendergerelateerd geweld, waaronder verkrachting en kindhuwelijken. Het wetsvoorstel stelde duidelijke taken voor politie, onderzoekers en openbare aanklagers en bood specifieke bescherming aan kwetsbare groepen zoals kinderen, mensen met een handicap en ontheemden. In reactie hierop dienden religieus-conservatieve volksvertegenwoordigers in 2020 een tegenvoorstel in, bekend als de Sexual Intercourse Bill. Hierin werden veel van de verbeteringen uit de Sexual

⁶⁹³ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 27; Amnesty International, *The state of the world's human rights 2024*, April 2024, p. 336; OHCHR en UNSOM, *Tackling sexual violence in Somalia: prevention and protection*, 9 mei 2024, p. 6; UNFPA, *Gender Based Violence Area of Responsibility Somalia EL Nino Preparedness & Response Plan*, 16 november 2023.

⁶⁹⁴ UNFPA, *Somalia, GBV Brief, July-September 2024*, 25 september 2024, p. 2; Vertrouwelijke bron, 13 november 2024.

⁶⁹⁵ UNOPS website, *Supporting access to justice and increasing stability in Somalia*, 15 april 2024; USAID website, *Expanding access to justice in Somalia*, geraadpleegd 23 mei 2024; UNFPA, *Somalia, GBV Brief, July-September 2024*, 25 september 2024, p. 4.

⁶⁹⁶ Er bestond geen wet die verkrachting van mannen strafbaar stelde.

⁶⁹⁷ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, pp. 34-35; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁶⁹⁸ UNFPA, *Somalia, GBV Brief, July-September 2024*, 25 september 2024, p. 4.

⁶⁹⁹ OHCHR en UNSOM, *Tackling sexual violence in Somalia: prevention and protection*, 9 mei 2024, pp. 21-22; Clayton Boeyink e.a., 'Pathways to care: IDPs seeking health support and justice for sexual and gender-based violence through social connections in Garowe and Kismayo, Somalia and South Kivu, DRC,' in: *Journal of Migration and Health* (6), 2022, p. 8; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁷⁰⁰ OHCHR en UNSOM, *Tackling sexual violence in Somalia: prevention and protection*, 9 mei 2024, pp. 21-22

⁷⁰¹ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

Offences Bill teruggedraaid. In tegenstelling tot de bepalingen van de Sexual Offences Bill, holden de bepalingen van de Sexual Intercourse Bill de bescherming van slachtoffers van gendergerelateerd geweld juist uit.⁷⁰²

In 2023 ontwikkelde de federale overheid een nieuw wetsvoorstel, de Rape and Immorality Bill, met als doel verkrachting en immoraliteit strafbaar te stellen binnen het kader van de sharia. Ook dit wetsvoorstel kreeg veel kritiek, onder andere dat de wet rechtsongelijkheid voor vrouwen zou versterken.⁷⁰³ Geen van de wetsvoorstellen was aan het eind van de verslagperiode aangenomen door het parlement.

Een vergelijkbare dynamiek was zichtbaar in Somaliland. Daar had toenmalig president Bihi Abdi in 2018 de betrekkelijk progressieve Rape and Sexual Offences Act getekend. Religieus-conservatieve krachten kwamen daartegen in opstand, en dwongen af dat de wet werd ingetrokken. Zij kwamen in 2020 met een alternatief wetsvoorstel, bekend als de Rape, Fornication (Zina) and Other Related Offences Bill, die was opgesteld door religieuze leiders, zonder consultatie van vrouwen. Veel van de verbeteringen en beschermingsbepalingen uit de eerdere wet werden hierin tenietgedaan. Aan het einde van de verslagperiode was het wetsvoorstel nog niet door het parlement van Somaliland aangenomen.⁷⁰⁴

In Puntland bestaat er sinds 2016 een wet die alle vormen van seksueel geweld in de deelstaat strafbaar stelt. In de praktijk werd deze wet echter niet gehandhaafd.⁷⁰⁵ In 2023 bleek uit onderzoek dat meer dan 80% van de respondenten geloofde dat een gebrek aan wetshandhaving tegen verkrachters een belangrijke oorzaak was voor verkrachting in Puntland.⁷⁰⁶

4.2.4.4 Alleenstaande vrouwen

Alleenstaande vrouwen bleven in Somalië kwetsbaar, met name wanneer zij leefden in ontheemdenkampen of informele ontheemdenlocaties. Hier liepen zij een verhoogd risico om te maken te krijgen met seksueel en gendergerelateerd geweld. Het risico was nog groter voor vrouwen die geen toegang hadden tot een clannetwerk.⁷⁰⁷ De voornaamste actor van bescherming bleef in Somalië de grootfamilie⁷⁰⁸ van de vrouw. Wanneer een vrouw zich niet in de aanwezigheid van de grootfamilie bevond, nam haar veiligheid af. Vrouwen die behoorden tot een (plaatselijke) meerderheidsclan konden hierdoor wel op enige mate van bescherming rekenen, maar zeker voor vrouwen werd die bescherming beperkt door ongelijke man-vrouw verhoudingen.⁷⁰⁹

⁷⁰² Legal Action Worldwide, *Somalia Sexual Intercourse Bill: A brief*, 8 augustus 2020; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, pagina 51, 21 december 2021; Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *Stop using religion to justify sexual violence against women and girls in Somalia*, 17 januari 2023.

⁷⁰³ Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *Briefing paper. Addressing sexual offences in Somalia and Somaliland – Legal challenges and legislative responses*, augustus 2024, p. 9.

⁷⁰⁴ Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *Briefing paper. Addressing sexual offences in Somalia and Somaliland – Legal challenges and legislative responses*, augustus 2024, p. 12; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁷⁰⁵ UNFPA Somalia, *Puntland passes new law against sexual offences*, 5 september 2016; Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *Briefing paper. Addressing sexual offences in Somalia and Somaliland – Legal challenges and legislative responses*, augustus 2024, p. 10; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁷⁰⁶ Yusuf, M., & Mohamed, A. (2023). 'The Determinants of Rape in Puntland', *East African Journal of Arts and Social Sciences*, 6(2), p. 260.

⁷⁰⁷ OCHA, *Somalia, humanitarian needs and response plan 2025*, 4 december 2024; UNFPA, *Somalia, GBV Brief, July-September 2024*, 25 september 2024, p. 2; Vertrouwelijke bron, 13 november 2024.

⁷⁰⁸ Het uitgebreide gezin waartoe naast vader, moeder en kinderen ook grootouders, ooms, tantes, neven en nichten kunnen behoren (Engelstalige term: 'extended family').

⁷⁰⁹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, pp. 34-35; Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *Briefing paper. Addressing sexual offences in Somalia and Somaliland – Legal challenges and legislative responses*, augustus 2024, p. 6; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

Er waren in Somalië geen formele beperkingen ten aanzien van de toegang van vrouwen tot de arbeidsmarkt. Volgens een bron hingen de mate waarin alleenstaande vrouwen in Somalië zich economisch staande konden houden en de economische bewegingsruimte die zij hadden met name af van enkele individuele factoren. De grootfamilie en (sub)clan speelden hierin een belangrijke rol. Via het familie- of (sub)clannetwerk kon de vrouw bijvoorbeeld werk of toegang tot financiële middelen regelen. Daarnaast was het opleidingsniveau van de vrouw belangrijk. Hoger opgeleide vrouwen hielden zich makkelijker economisch staande. De grootste uitdaging voor vrouwen op de arbeidsmarkt was het gebrek aan opleiding. Scholing werd namelijk in de regel eerder aan jongens aangeboden dan aan meisjes.⁷¹⁰ Volgens een vertrouwelijke bron kregen vrouwen op de arbeidsmarkt en in de politiek vaak te maken met seksuele intimidatie.⁷¹¹

4.2.4.5 Huwelijksdwang

Voor informatie over kindhuwelijken, zie paragraaf 4.2.5.3. Over gedwongen huwelijken van vrouwen van achttien jaar en ouder waren geen cijfers beschikbaar, maar volgens een vertrouwelijke bron kwam dit voor. De bron gaf daarbij aan dat het onderscheid tussen gedwongen en gearrangeerde huwelijken niet altijd helder was.⁷¹²

Al Shabaab bleef tijdens de verslagperiode veelvuldig meisjes en vrouwen dwingen tot een huwelijk. Met name ontheemden en leden van minderheidsclans liepen het risico hiervan slachtoffer te worden. Ook wanneer families of (sub)clans niet konden voldoen aan de financiële eisen van de groepering, kon deze vrouwen en meisjes verkrachten, ontvoeren of dwingen tot een huwelijk.⁷¹³ Het VN Panel of Experts maakte melding van berichten dat Al Shabaab zich ook schuldig maakte aan het verhandelen van Keniaanse vrouwen en meisjes naar Somalië voor seksuele slavernij en gedwongen huwelijken. Hierbij werden onder andere valse voorwendselen, dwang en ontvoering gebruikt.⁷¹⁴

4.2.4.6 Female Genital Mutilation (FGM)

99% van de vrouwen in Somalië had enige vorm van genitale verminking (FGM) ondergaan.⁷¹⁵ Door de vrijwel volledige prevalentie was er geen duidelijk onderscheid te maken tussen verschillende regio's of bevolkingsgroepen.⁷¹⁶ Over het algemeen vond FGM op jonge leeftijd plaats, maar ook op oudere leeftijd kwam FGM voor, bijvoorbeeld voorafgaand aan een huwelijk.⁷¹⁷ Het kwam voor dat meisjes uit de diaspora door hun ouders naar Somalië werden gestuurd om FGM te ondergaan.⁷¹⁸

⁷¹⁰ National Economic Council of Somalia, *Assessment of Women's Economic Participation in Somalia*, maart 2024, p. 17; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juli 2023, p.59; Vertrouwelijke bron, 12 november 2024;

⁷¹¹ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷¹² Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷¹³ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 36; UNSG, *Conflict-related sexual violence (S/2024/292)*, 4 april 2024, p. 19.

⁷¹⁴ UNSC, *S/2024/748, Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab*, 28 oktober 2024, p. 14.

⁷¹⁵ UNFPA, [UNFPA Somalia | Female Genital Mutilation](#), geraadpleegd op 21 mei 2024; FGM/C Research Initiative, [Somalia | FGM/C Research Initiative](#), geraadpleegd op 18 december 2024; Cedoca, *COI Focus, Somalië: Vrouwelijke genitale verminking (VGV) (Update)*, 8 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷¹⁶ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 37; UNFPA website, *Somalia: Female Genital Mutilation*, geraadpleegd op 24 mei 2024; Cedoca, *COI Focus, Somalië: Vrouwelijke genitale verminking (VGV) (Update)*, 8 november 2024, pp. 21-22; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷¹⁷ FGM/C Research Initiative, [Somalia | FGM/C Research Initiative](#), geraadpleegd op 18 december 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁷¹⁸ Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

Er was anekdotische informatie dat er mogelijk een verschuiving zou zijn van de meest ernstige vorm van FGM (type III, faraonic of infibulation genoemd) naar andere types (sunna genoemd), maar er was geen cijfermatige informatie om deze observatie te onderbouwen.⁷¹⁹

Artikel 14 van de federale grondwet van Somalië stelde FGM gelijk aan marteling en verbood het.⁷²⁰ De federale overheid van Somalië kende echter geen wetgeving die FGM strafbaar maakte.⁷²¹ Een wetsvoorstel hiertoe lag in de verslagperiode onder vuur en er werd geen voortgang mee gemaakt.⁷²²

In Puntland werd FGM in 2021 verboden, maar tot het einde van de verslagperiode werd geen wetgeving aangenomen die de praktijk strafbaar stelde.⁷²³ In de deelstaat Galmudug werd in mei 2024 een wet aangenomen die FGM in al zijn vormen strafbaar stelde (een zogenaamde zero tolerance wet).⁷²⁴ Er is geen informatie aangetroffen over de handhaving van deze wet.

Cedoca, de Belgische overheidsinstantie die landeninformatie verzamelt, geeft aan dat onderzoek naar de praktijk op het gebied van FGM in gebieden onder controle van Al Shabaab moeilijk blijft. In het verleden hebben verschillende bronnen aangegeven dat Al Shabaab FGM zou hebben verboden, of alleen de sunna-variant zou toestaan, maar dat type III nog steeds ook in die gebieden voorkwam.⁷²⁵ Volgens bronnen uit de verslagperiode werden in die gebieden echter ook vrijwel alle meisjes besneden en werd een eventueel verbod niet gehandhaafd.⁷²⁶

4.2.5 (Alleenstaande) minderjarigen

4.2.5.1 Meerderjarigheid

Artikel 29 van de voorlopige grondwet van 2012 definieerde een kind als elk individu onder de leeftijd van achttien jaar en bepaalt 'dat elk kind het recht heeft beschermd te worden tegen mishandeling, verwaarlozing, misbruik of vernedering (degradation).'⁷²⁷

In de verslagperiode werd zorg geuit over amendementsvoorstellen voor de federale grondwet van Somalië met betrekking tot de leeftijd voor volwassenheid. Deze zou worden gewijzigd van achttien naar vijftien jaar, terwijl de leeftijd voor strafrechtelijke verantwoordelijkheid achttien jaar bleef. In de voorstellen werd ook de 'lichamelijke ontwikkeling' meegewogen als een factor die volwassenheid bepaalde. Human Rights Watch en Save the Children vreesden dat het verlagen van de leeftijd van volwassenheid het risico op kindhuwelijken volgens de internationale

⁷¹⁹ Cedoca, *COI Focus, Somalië: Vrouwelijke genitale verminking (VGV) (Update)*, 8 november 2024, pp. 13-14; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁷²⁰ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 14(4).

⁷²¹ UNFPA, *Joint declaration against FGM*, 6 februari 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁷²² Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁷²³ Cedoca, *COI Focus, Somalië: Vrouwelijke genitale verminking (VGV) (Update)*, 8 november 2024, p. 32; UNFPA, *Somalia. Community knowledge, attitudes and practices on FGM Puntland*, 14 april 2022; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷²⁴ Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA), *Press statement: Galmudug State of Somalia Outlaws Female Genital Mutilation, Marking a Historic Milestone*, 22 mei 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷²⁵ Cedoca, *COI Focus, Somalië: Vrouwelijke genitale verminking (VGV) (Update)*, 20 februari 2025, p. 15.

⁷²⁶ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁷²⁷ The Federal Republic of Somalia, *Provisional Constitution*, adopted August 1, 2012 <https://www.refworld.org/pdfid/51b6d0c94.pdf> geraadpleegd op 4 juni 2024.

definitie⁷²⁸ zou vergroten (voor meer informatie over huwelijksdwang, zie paragraaf 4.2.4.5).⁷²⁹ Uiteindelijk werd het stemmen over deze wijzigingsvoorstellen uitgesteld naar een latere datum, en bleef achttien vooralsnog de leeftijd van volwassenheid.⁷³⁰

In de praktijk had de federale grondwet weinig betekenis als het ging om het naleven van de wettelijke leeftijdsgrenzen aangezien sharia en de traditionele xeer-wetgeving (die meer naar lichamelijke ontwikkeling keken) leidend waren, vooral in de rurale gebieden.⁷³¹

4.2.5.2 Wettelijk kader

Somalië ondertekende in 2015 de VN Conventie over de Rechten van het Kind, maar maakte het voorbehoud zich niet gebonden te voelen aan artikelen 14, 20 en 21, omdat deze artikelen volgens het land in strijd zouden zijn met de sharia. Artikel 14 van de Conventie betreft gewetensvrijheid en vrijheid van religie voor minderjarigen, en artikelen 20 en 21 gaan over bescherming van kinderen door de staat en adoptie.⁷³²

Het Wetboek van Strafrecht uit 1962 bepaalt dat men strafrechtelijk vervolgd kan worden vanaf de leeftijd van veertien jaar (artikel 70).⁷³³ De Arbeidswet bepaalt dat vijftien jaar de minimumleeftijd is voor het verrichten van arbeid. Echter, die wet bepaalt dat lichte werkzaamheden vanaf twaalf jaar mogen worden verricht zonder duidelijke toelichting om wat voor soort activiteiten het daarbij gaat. Evenmin is duidelijk om hoeveel uur dat per week is toegestaan.⁷³⁴ Volgens het Amerikaanse ministerie van Arbeid worden kinderen in Somalië blootgesteld aan de meest ernstige vormen van kinderarbeid, inclusief deelname aan gewapend conflict.⁷³⁵

Artikel 29 van de geamendeerde grondwet van Somalië stelt dat elke Somalische burger recht heeft op gratis onderwijs tot aan de middelbare school, en dat lager onderwijs verplicht is.⁷³⁶

Over handhaving van voornoemde wetten werd geen informatie gevonden.

4.2.5.3 Kindhuwelijken

De voorlopige grondwet van 2012 stelde dat een huwelijk alleen legaal was als dit tot stand was gekomen met instemming van zowel de man als de vrouw. Ook moesten beiden de leeftijd van volwassenheid hebben bereikt.⁷³⁷ In maart 2024

⁷²⁸ UNGA, *Resolution 44/25 Convention on the rights of a child*, 20 november 1989.

⁷²⁹ Human Rights Watch, *Somalia: constitutional proposals put children at risk*, 29 maart 2024; Save the Children, *Somalia: Children's rights at risk as lawmakers approve constitutional amendments*, 31 maart 2024; VOA, *Somalia's Parliament Approves Historic Constitutional Amendments*, 30 maart 2024..

⁷³⁰ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁷³¹ Peterson, Brenton D., en Manar Zaki, *Reforming Somali customary justice. Pathways to adapting Xeer procedures and practices*, 15 december 2023, p. 4; UNESCO, *The xeer traditional legal system in Somalia*, [Individual case study - intangible heritage - Culture Sector - UNESCO](#), geraadpleegd op 4 juni 2024; OHCHR en UNSOM, *Tackling sexual violence in Somalia: prevention and protection*, 9 mei 2024, pp. 21-22; Vertrouwelijke bron, 12 november 2024.

⁷³² United Nations Treaty Collection, *Convention on the Rights of the Child*, [UNTC](#), geraadpleegd op 18 december 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁷³³ *Somalia Penal Code*, 1964, artikel 59, [Somalia: Penal Code | Refworld](#), geraadpleegd op 4 juni 2024.

⁷³⁴ *Somalia Labour Code*, 1972, artikel 93, [Labour Code - extracts - ILO](#), geraadpleegd op 4 juni 2024.

⁷³⁵ US Department of Labor, *2023 Findings on the worst forms of child labor: Somalia*, 2024, p. 1; Vertrouwelijke bron, 6 november 2024.

⁷³⁶ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 29.

⁷³⁷ The Federal Republic of Somalia, *Constitution*, adopted August 1, 2012, artikel 29, [Somalia 2012 Constitution - Constitute \(constituteproject.org\)](#), geraadpleegd op 4 juni 2024.

werd het artikel over het gezin geamendeerd. De nieuwe formulering van het artikel stelde dat iedere volwassene het recht heeft om uit vrije wil en met instemming te trouwen, in overeenstemming met de sharia.⁷³⁸ De Familie Code van 1975 stelt eveneens dat de wettelijke leeftijd voor het huwelijk achttien jaar is, maar maakt het voor meisjes mogelijk jonger te trouwen, zolang zij hiervoor toestemming hebben van een voogd.⁷³⁹

Kindhuwelijken vonden zowel vóór als tijdens de verslagperiode veelvuldig plaats. Het betrof een cultuurgebonden fenomeen dat in heel Somalië voorkwam, met name in de meer landelijke gebieden.⁷⁴⁰ Volgens de Somali Health and Demographic Survey van 2020 was 16% van de Somalische meisjes getrouwd voor haar vijftiende verjaardag en 34% voor de achttiende verjaardag.⁷⁴¹ Volgens de website van de ngo Girls Not Brides was 8% van de meisjes getrouwd voor haar vijftiende levensjaar, terwijl 45% was getrouwd voor haar achttiende.⁷⁴² Meisjes konden vanaf het bereiken van de puberteit worden uitgehuwelijkt. In landelijke gebieden gebeurde dit vanaf de leeftijd van 11 of 12 jaar, in stedelijke gebieden vaak enkele jaren later - maar dikwijls voor de leeftijd van 18 jaar.⁷⁴³

Onder de wijzigingsvoorstellen voor de federale grondwet (zie ook paragraaf 1.2) bevonden zich ook voorstellen om de leeftijd voor volwassenheid te wijzigen van achttien naar vijftien jaar, terwijl de leeftijd voor strafrechtelijke verantwoordelijkheid achttien jaar bleef.⁷⁴⁴ Human Rights Watch en Save the Children vreesden dat het verlagen van de leeftijd van volwassenheid het risico op kindhuwelijken zou vergroten.⁷⁴⁵ Uiteindelijk werd het stemmen over deze wijzigingsvoorstellen uitgesteld naar een latere datum.⁷⁴⁶ Er waren geen initiatieven bekend van de autoriteiten om kind- en gedwongen huwelijken tegen te gaan.⁷⁴⁷

Volgens UNFPA leidde de voortdurende droogte en voedselschaarste waarmee de Somalische bevolking zich geconfronteerd zag, tot een toename van het aantal kindhuwelijken. Met name ontheemde gezinnen zouden steeds vaker geneigd zijn om hun dochters uit te huwelijken.⁷⁴⁸

4.2.5.4 Toegang tot onderwijs

Officiële cijfers over toegang tot onderwijs waren niet beschikbaar⁷⁴⁹, maar volgens de Amerikaanse overheid was 85% van de Somalische kinderen niet ingeschreven op een school.⁷⁵⁰ Volgens de Somalische overheid werd het lage percentage van

⁷³⁸ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 27.

⁷³⁹ *Somalia Family Law*, 1975, artikel 16, [Family-Law-No.-23-1975.pdf \(muslimfamilylawindex.com\)](#), geraadpleegd op 4 juni 2024.

⁷⁴⁰ Marginalized Inclusion Network, *Comprehensive Gender-Based Violence (GBV) Assessment Report*, augustus 2024, p. 15; USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 37; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁴¹ Somalia, *The Somali Health and Demographic Survey*, 2020, p. 70.

⁷⁴² Girls Not Brides, [Somalia - Girls Not Brides](#), geraadpleegd op 18 december 2024.

⁷⁴³ UNICEF, *A call to action for the future of Somali women and girls*, 6 februari 2024; USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 37; Vertrouwelijke bron, 20 februari 2023

⁷⁴⁴ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁷⁴⁵ Human Rights Watch, *Somalia: constitutional proposals put children at risk*, 29 maart 2024; Save the Children, *Somalia: Children's rights at risk as lawmakers approve constitutional amendments*, 31 maart 2024.

⁷⁴⁶ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁷⁴⁷ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 43; Girls Not Brides, [Somalia - Girls Not Brides](#), geraadpleegd op 18 december 2024.

⁷⁴⁸ UNFPA, *Gender Based Violence Area of Responsibility Somalia EL Nino Preparedness & Response Plan*, 16 november 2023.

⁷⁴⁹ UNICEF data website, Education, [Somalia \(SOM\) - Demographics, Health & Infant Mortality - UNICEF DATA](#), geraadpleegd op 4 juni 2024.

⁷⁵⁰ USAID website, *Education and Health*, [Education and Health | Somalia | U.S. Agency for International Development \(usaid.gov\)](#), geraadpleegd op 4 juni 2024.

schoolinschrijving versterkt door de perceptie van Somalische ouders over de leeftijd waarop kinderen naar school zouden moeten gaan. Daarnaast gaven ouders in de landelijke en nomadische gebieden er de voorkeur aan hun kinderen op informele koranscholen in te schrijven in plaats van op het formele basisonderwijs.⁷⁵¹

4.2.5.5 Opvang van minderjarigen

Artikel 27(4) van de grondwet van Somalië bepaalt dat ieder kind het recht heeft op zorg van zijn ouders, inclusief onderwijs. In gevallen waarin deze zorg niet vanuit de familie beschikbaar is, moet deze door anderen worden verleend.⁷⁵²

In 2018 bracht UNICEF een rapport uit over minderjarigen in Somalië. Er is geen informatie voorhanden waaruit blijkt dat de situatie ten aanzien van minderjarigen sindsdien wezenlijk is veranderd. Somalië had geen wettelijk kader voor kinderrechten; in de verslagperiode werd gewerkt aan een wetsvoorstel, maar daartegen was veel verzet vanuit conservatieve en religieuze hoek.⁷⁵³ De islam kent als uitgangspunt dat rechten van kinderen moeten worden gerespecteerd ongeacht de gezinssituatie. De uitwerking is subjectief en in de praktijk hangt het af van de grootfamilies, de clans en de religieuze leiders.⁷⁵⁴

Het vorige ambtsbericht stelde dat de Somalische overheid geen formeel, georganiseerd systeem voor kinderbescherming had.⁷⁵⁵ Hierin trad in de verslagperiode geen verandering op. Er was geen specifieke autoriteit met het mandaat kinderen in Somalië te beschermen. Diverse ministeries en departementen droegen bij aan het algemene welzijn van kinderen op federaal niveau, evenals hun equivalenten binnen de deelstaten.⁷⁵⁶

De meest voorkomende vorm van alternatieve zorg in Somalië was informele familiezorg, waarbij kinderen werden verzorgd door (groot)familieleden. Veel kinderen werden binnen de clan opgevangen via soortgelijke informele arrangementen.⁷⁵⁷ Vanuit donoren en gemeenschappen was sprake van een regionale en gemeenschapsgerichte benadering waar programma's werden uitgevoerd.⁷⁵⁸ Er was geen officieel systeem voor het traceren van familie, maar door de manier waarop de samenleving was georganiseerd, was het meestal mogelijk met behulp van lokale ngo's familieleden te vinden.⁷⁵⁹

Niet-gereguleerde weeshuizen en door ngo's geleide opvanghuizen (voornamelijk voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld) bestonden in heel Somalië. Het aantal van dergelijke instellingen is onbekend. Er was geen formeel toezicht op deze instellingen, waarvan de meeste particulier werden beheerd. Er wordt gemeld dat misbruik binnen de instellingen wijdverbreid was. Lijfstraffen werden vaak toegepast ondanks het verbod op mishandeling en misbruik van kinderen in de federale

⁷⁵¹ The Ministry of Planning, Investment and Economic Development, *Somalia National Development Plan 2020 to 2024*, 1 januari 2020, p. 261.

⁷⁵² The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 27(4).

⁷⁵³ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁷⁵⁴ UNICEF, *Child Notice Somalia*, 2018, p. 40.

⁷⁵⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 61.

⁷⁵⁶ UNICEF, *Child Notice Somalia*, 2018, p. 40; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁵⁷ UNICEF, *Child Notice Somalia*, 2018, p. 42.

⁷⁵⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 61; UNICEF, *Child Notice Somalia*, 2018, p. 40; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁵⁹ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 13 november 2024.

grondwet.⁷⁶⁰ Uit onderzoek naar de bescherming van kinderen in koranscholen bleek dat slechts 10% van de scholen enige mate van beleid op dit vlak hadden.⁷⁶¹

Opvanghuizen waren bedoeld voor zeer korte transitopvang (twee weken), voldoende om familie op te sporen. Het kwam wel voor dat kinderen langer in de opvang bleven, bijvoorbeeld als zij buiten het huwelijk waren geboren en in de steek waren gelaten, of als kinderen geen nationaliteit hadden omdat hun vader geen Somali was.⁷⁶²

4.2.5.6 Humanitaire situatie

De aanhoudende onveiligheid, gewapende conflicten, droogte en voedselonzekeerheid eisten tijdens de verslagperiode een zware tol van kinderen in Somalië.⁷⁶³ UNICEF gaf in april 2024 aan dat onder de circa 6,9 miljoen mensen die dringend humanitaire hulp nodig hadden, ruim 4,5 miljoen minderjarigen waren.⁷⁶⁴ Volgens data van UNHCR was in januari 2024 69% van het aantal ontheemden minderjarig.⁷⁶⁵

Humanitaire organisaties werkten met de term 'separated children' (gescheiden kinderen). Deze minderjarigen waren niet altijd alleenstaand; soms werden zij begeleid door volwassenen die niet hun eigenlijke ouder of voogd waren. Er waren geen uitgesplitste cijfers bekend. De inschatting was dat er in de verslagperiode zo'n tienduizend gescheiden kinderen waren in Somalië.⁷⁶⁶

4.2.6 Leden van oppositiepartijen/ politieke activisten

Artikel 15 van de Somalische Grondwet voorziet in de vrijheid van vereniging en vergadering.⁷⁶⁷ In de praktijk beperkte de regering dit recht tijdens de verslagperiode echter, net als tijdens de vorige periode. Het algehele gebrek aan veiligheid in het land vormde ook een praktische inperking van het recht op vereniging en vergadering.⁷⁶⁸

Tijdens de verslagperiode werd in de geraadpleegde bronnen niet gerapporteerd over grootschalige onderdrukking van politieke opposanten in Zuid- en Centraal-Somalië door de autoriteiten. Wel was er sprake van incidenten. De spanningen tussen de federale regering en de zuidelijke deelstaten over de electorale hervormingen (zie ook paragrafen 1.3 en 1.4) en de aanwezigheid van Ethiopische troepen in Somalië leidden tot enkele beperkingen van de bewegingsvrijheid en vrijheid van vergadering van politici. Zowel de federale autoriteiten als die van Jubbaland belemmerden enkele keren parlementsleden met het vliegtuig te reizen. In september 2024 werden zeker twee parlementsleden ervan weerhouden van Mogadishu naar Baidoa (deelstaat South West) te vliegen, en in december 2024

⁷⁶⁰ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 28; UNICEF, *Child Notice Somalia*, 2018, p.42; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁶¹ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁶² Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁶³ UNHCR, *Internal displacements monitored by Protection & Return Monitoring Network (PRMN)*, januari 2024; UNICEF, *Somalia Humanitarian Situation Report No. 4*, 1-30 april 2024, p. 2; Amnesty International, *The state of the worlds' human rights 2024*, april 2024, p. 335.

⁷⁶⁴ UNICEF, *Somalia Humanitarian Situation Report No. 4*, 1-30 april 2024.

⁷⁶⁵ UNHCR, *Internal displacements monitored by Protection & Return Monitoring Network (PRMN)*, januari 2024.

⁷⁶⁶ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁶⁷ The Federal Republic of Somalia, *Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4*, 31 maart 2024, artikel 15.

⁷⁶⁸ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 23.

werd een voormalig parlamentslid uit Jubbaland door de autoriteiten van Jubbaland verhinderd om naar Mogadishu te vliegen.⁷⁶⁹

De autoriteiten vaardigden eind november 2024 een internationaal arrestatiebevel uit tegen de president Madobe van Jubbaland omdat zij zijn herverkiezing die maand niet legitiem achtten.⁷⁷⁰ Nadat een groep van 25 federale parlementsleden hun zorg hadden uitgesproken over een eventuele inzet van Egyptische troepen in Somalië, verbood de voorzitter van het parlement in september 2024 alle persconferenties en interviews met parlementsleden.⁷⁷¹ Ook werd een hotelmanager in Mogadishu gearresteerd voor het faciliteren van een pro-Jubbalandbijeenkomst.⁷⁷²

De politie van Somaliland arresteerde in juni 2024 een lid van de Waddani partij omdat hij valse informatie zou verspreiden. Tien dagen later werd hij om medische redenen op borgtocht vrijgelaten.⁷⁷³ Ook in september 2024 arresteerden de autoriteiten van Somaliland om onduidelijke redenen een oppositieparlamentslid van de Waddani partij. Eerder, in juli 2024, had de openbare aanklager van Somaliland het parlement verzocht de parlementaire onschendbaarheid van het parlamentslid op te schorten, zodat hij vervolgd kon worden.⁷⁷⁴ Dit weigerde het parlement.⁷⁷⁵ Op 30 september 2024 gaf het Hooggerechtshof van Somaliland de opdracht het parlamentslid vrij te laten.⁷⁷⁶ In november 2024 won de kandidaat van de Waddani partij de presidentiële verkiezingen (zie ook paragraaf 1.6).

4.2.7 Personen door Al Shabaab gezien als collaborateurs van de regering
Personen die actief waren in de politiek, overheidsfunctionarissen, clanoudsten, rechters en humanitaire medewerkers werden door Al Shabaab gezien als collaborateurs van een regering van afvalligen. Al Shabaab voerde in de verslagperiode geregeld aanslagen uit, zoals op (soms voormalige) federale en deelstatelijke parlementsleden, overheidsfunctionarissen, politieagenten, een rechter en een gevangenisbewaarder. De meeste aanslagen vonden plaats in Mogadishu. Een niet uitputtend aantal incidenten is terug te vinden in deze voetnoot.⁷⁷⁷

4.2.8 Zakenlieden

⁷⁶⁹ BBC Monitoring, *Somalia female MP blocked from traveling to Baidoa*, 19 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Somali MPs reportedly barred from travelling to South West state*, 25 september 2024; BBC Monitoring, *Former Somali regional MP says blocked from travelling to capital*, 23 december 2024.

⁷⁷⁰ BBC Monitoring, *Briefing: Somali court issues arrest warrant for Jubbaland leader amid tensions*, 27 november 2024; BBC Monitoring, *Somalia's cabinet orders legal action against leader of Jubbaland state*, 26 november 2024; Robert Lansing Institute, *Tension Rises Between Somalia And Jubbaland*, 29 november 2024.

⁷⁷¹ BBC Monitoring, *Somalia's parliament bans press conferences amid row with Ethiopia*, 7 september 2024.

⁷⁷² BBC Monitoring, *Somalia arrest hotel staff for hosting pro-Jubbaland meeting*, 3 december 2024.

⁷⁷³ UNSC, *S/2024/698 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10.

⁷⁷⁴ BBC Monitoring, *Somaliland arrests president's critic after return from UAE*, 2 september 2024.

⁷⁷⁵ BBC Monitoring, *Somaliland parliament rejects motion to strip immunity from MP*, 3 september 2024.

⁷⁷⁶ BBC Monitoring, *Somaliland MP freed after apex court declares arrest illegal*, 30 september 2024.

⁷⁷⁷ BBC Monitoring, *Somali lawmakers wounded in central town suicide bombing*, 15 september 2023; BBC Monitoring, *Al-Shabab 'kills electoral delegate' in Somali capital*, 4 oktober 2023; BBC Monitoring, *Mortar attack on Somali MP's home in capital kills son*, 9 oktober 2024; BBC Monitoring, *Suspected militants detonate bomb near Somali MP's home*, 4 november 2023; BBC Monitoring, *Gunmen kill former Somali lawmaker in Mogadishu*, 30 december 2023; BBC Monitoring, *Al-Shabab claims Somali MPs wounded in Mogadishu hotel attack*, 15 maart 2024; BBC Monitoring, *Al-Shabab gunmen kill former Somali regional MP in Mogadishu*, 27 april 2024; BBC Monitoring, *Al-Shabab kills regional MP in Somali capital*, 23 mei 2024; BBC Monitoring, *Ex-Somali prison commander 'wounded' in bomb attack*, 5 januari 2024; BBC Monitoring, *Soldiers killed in al-Shabab attack on residence of Somali official*, 11 januari 2024; BBC Monitoring, *Gunmen kill local official in Somali capital*, 13 januari 2024; BBC Monitoring, *Al-Shabab blast targets police convoy in Somalia's Puntland*, 7 februari 2024; BBC Monitoring, *Al-Shabab kills former police commander in Somali capital*, 4 maart 2024; BBC Monitoring, *Ex-Somali official survives suspected al-Shabab bomb attack*, 22 april 2024; BBC Monitoring, *Al-Shabab claims killing judicial officer in Somali capital*, 12 juli 2024; BBC Monitoring, *Al-Shabab claims responsibility for killing of Somali official*, 23 juli 2024, Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

Zakenlieden konden ook tijdens deze verslagperiode onder bepaalde omstandigheden te maken krijgen met geweld van de zijde van Al Shabaab. Het risico dat zij liepen hing met name samen met hun vermogen en bereidheid om aan de eisen van Al Shabaab te voldoen. Evenals in de vorige periode was het afstaan van zogenaamd belastinggeld een belangrijke eis (zie ook paragraaf 2.1.6). In de verslagperiode kwam daar in Mogadishu de eis bij dat bedrijven geen door de autoriteiten vereiste camera's plaatsten (zie ook paragraaf 2.2.1.3).

Zakenlieden die weigerden te betalen of camera's te verwijderen, konden met sancties van Al Shabaab geconfronteerd worden. De groepering kon bijvoorbeeld hun goederen in beslag nemen of bij hun bedrijf een explosief tot ontploffing laten brengen. In sommige gevallen doodden Al Shabaab zakenlieden die weigerden aan hun eisen te voldoen.⁷⁷⁸

Over het algemeen betaalden zakenlieden de belastingen aan Al Shabaab, niet alleen onder druk van geweld van de groepering maar ook omdat dit de enige manier was om toegang te krijgen tot de vruchtbare en dichtbevolkte (en daarmee economisch lucratieve) gebieden onder controle van de groepering.⁷⁷⁹ Volgens een vertrouwelijke bron was het voor Al Shabaab lucratief om zakenlieden toe te staan tussen de verschillende controlegebieden te bewegen, omdat zakenlieden die meer winst maakten, ook meer belasting konden betalen.⁷⁸⁰

Ook buiten gebieden onder Al Shabaabcontrole lukte het de groepering om tijdens de verslagperiode belastingen te innen. De dreiging van geweld, zoals de executies in verband met de plaatsing van camera's, had een voldoende afschrikwekkend effect om zakenlieden hiertoe te bewegen.⁷⁸¹

Zakenlieden die verdacht werden van samenwerking met Al Shabaab – inclusief belastingafdracht – en/of in Mogadishu geen camera's op hun bedrijven wilden installeren, konden in de problemen komen met de autoriteiten.⁷⁸² In november 2023 sloten de autoriteiten verschillende bedrijven die hadden geweigerd camera's te plaatsen (zie ook paragraaf 2.2.1.3).⁷⁸³ In juni 2024 arresteerde de veiligheidsdienst verschillende zakenlieden omdat zij belasting hadden afgedragen aan Al Shabaab.⁷⁸⁴ In september 2024 dreigde het Somalische leger met vervolging van zakenlieden die naar Al Shabaab gebied reisden en daar zaken deden met Al Shabaab.⁷⁸⁵ Vanwege de druk van beide zijden voelden andere bedrijven zich genoodzaakt zelf de deuren te sluiten.⁷⁸⁶

⁷⁷⁸ EUAA, *Country Guidance: Somalia*, augustus 2023, p. 94; The Hiraal Institute, ODI and Centre on Armed Groups, *Playing the long game Exploring the relationship between Al-Shabab and civilians in areas beyond state control*, augustus 2023, p. 13; BBC Monitoring, *Businesses in Somali capital bombed after installing CCTV cameras*, 2 oktober 2024; BBC Monitoring, *Suspected al-Shabab militants kill businessman in Somali capital*, 5 november 2024; BBC Monitoring, *Suspected al-Shabab blasts destroy mall outside Somali capital*, 31 augustus 2024; BBC Monitoring, *Somalia arrests two for facilitating treatment for militants*, 16 november 2023 (Somali News Agency Website, Mogadishu); Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁷⁹ Bahadur, J., *Terror and taxes; Inside al-Shabaab's revenue-collection machine*, pagina 5, december 2022; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

⁷⁸⁰ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁸¹ Africa Center for Strategic Studies, *Reclaiming Al Shabaab's revenue*, 27 maart 2023, p. 3; Jay Bahadur, *TERROR AND TAXES. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine*, december 2022, p. 1; BBC Monitoring, *TV says businesses in Somali capital closing over al-Shabab fears*, 28 november 2023 (Radio Shabeelle, Mogadishu).

⁷⁸² BBC Monitoring, *Somali army warns traders against working with al-Shabab*, 30 september 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁷⁸³ BBC Monitoring, *TV says businesses in Somali capital closing over al-Shabab fears*, 28 november 2024.

⁷⁸⁴ BBC Monitoring, *Somali traders arrested for paying extortion money to al-Shabab*, 1 juni 2024.

⁷⁸⁵ BBC Monitoring, *Somali army warns traders against working with al-Shabab*, 30 september 2024.

⁷⁸⁶ BBC Monitoring, *TV says businesses in Somali capital closing over al-Shabab fears*, 28 november 2023 (Radio Shabeelle, Mogadishu); Vertrouwelijke bron, 4 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

In februari 2024 werden drie zakenmannen door een pro-regering militie gedood vanwege een verdenking van spionage voor Al Shabaab.⁷⁸⁷

In december 2024 riep de premier van Somalië zakenlieden op zich te bewapenen om zo te ontkomen aan het betalen van belasting aan Al Shabaab.⁷⁸⁸

4.2.9 Militairen van het regeringsleger

Militairen bleven tijdens de verslagperiode tot de voornaamste doelwitten van Al Shabaab behoren. Naast de slachtoffers van aanvallen op het leger werden in de verslagperiode zeker zeven mannen door Al Shabaab geëxecuteerd die ervan beschuldigd werden tot het nationale leger te behoren.⁷⁸⁹

4.2.10 Journalisten en mensenrechtenactivisten

Journalisten bleven tijdens de verslagperiode het risico lopen te maken te krijgen met geweld, zowel van de zijde van de deelstaat- en federale autoriteiten als van Al Shabaab. Op de jaarlijkse *Global Impunity Index* van het *Committee to Protect Journalists* (CPJ) stond het land in 2024 op nummer 3 van de landen met het hoogste aantal onopgeloste moorden op journalisten per hoofd van de bevolking. Dit was na acht jaar lang op nummer 1 te hebben gestaan van de index.⁷⁹⁰ In de *World Press Freedom Index* van *Reporters Without Borders* (RSF) daalde Somalië van plaats 140 in 2022 en plaats 141 in 2023 naar plaats 145 in 2024 (van de 180 landen).⁷⁹¹

In alle delen van Somalië kwamen intimidatie, bedreiging, willekeurige arrestatie en vervolging voor van journalisten en personen die meningen verkondigden die de autoriteiten onwelgevallig waren (zie ook paragraaf 4.1.1). Met name journalisten die onafhankelijk publiceerden over politiek gevoelige onderwerpen⁷⁹², veiligheidsgelateerde onderwerpen, mensenrechten en corruptie liepen risico. Vrouwelijke journalisten liepen naar verluidt extra risico.⁷⁹³ De VN registreerde tussen juni 2023 en begin september 2024⁷⁹⁴ twintig gevallen van arbitraire arrestatie en detentie van leden van de pers. Tien van deze gevallen van arbitraire arrestatie en detentie gebeurden in Somaliland, zeven in Mogadishu, en twee in Jubbaland, een in Galmudug en een in Puntland.⁷⁹⁵ In oktober 2024 werd een radiojournalist gearresteerd⁷⁹⁶, en volgens de Nationale Vakbond van Somalische Journalisten (National Union of Somali Journalists, NUSOJ) werd in december 2024

⁷⁸⁷ BBC Monitoring, *Somali militia accused of killing traders over espionage claims*, 18 februari 2024 (Radio Kulmiye, Mogadishu).

⁷⁸⁸ BBC Monitoring, *Briefing: Somali PM calls on traders to arm against al-Shabab's 'taxation'*, 15 december 2024.

⁷⁸⁹ BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills three security officers in southern Somalia*, 21 augustus 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills two soldiers in southern Somalia*, 5 september 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab 'executes' two security officers in south-west Somalia*, 19 september 2024 (Radio Andalus); BBC Monitoring, *Al-Shabab's 'executes' two Somali soldiers in Lower Shabelle*, 13 november 2024 (Radio Andalus).

⁷⁹⁰ Committee to Protect Journalists (CPJ), *2024 Global Impunity Index*, 30 oktober 2024.

⁷⁹¹ Reporters Without Borders (RSF), *Index: Somalia*, rsf.org/en/index, geraadpleegd op 24 april 2023.

⁷⁹² Politiek gevoelige onderwerpen zijn onderwerpen waardoor een machthebber zich in zijn macht bedreigd kan voelen. Dit is afhankelijk van context, moment en de persoon/institutie die het betreft.

⁷⁹³ EUSA, *Country Guidance: Somalia*, augustus 2023, pp. 96-97; Reporters Without Borders website, (RSF), [Somalia](https://www.rsf.org/somalia), [LRSF](https://www.rsf.org/somalia), geraadpleegd op 2 januari 2025; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022, pp. 76-82; National Union of Somali Journalists (NUSOJ), *State of the media report 2022*, 14 februari 2023; UNDP, *It's dangerous being a female journalist in Somalia. But, one year on, we are still shining our light*, 12 april 2023; Vertrouwelijke bron, 6 november 2024.

⁷⁹⁴ In de verslagperiode dateerde het laatste rapport van de secretaris-generaal van de VN over Somalië van september 2024.

⁷⁹⁵ UNSC, *S/2023/758 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 13 oktober 2023, p. 9; UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10; UNSC, *S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 3 juni 2024, p. 10; UNSC, *S/2024/698 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 27 september 2024, p. 10.

⁷⁹⁶ BBC Monitoring, *Somali forces arrest journalist in Mogadishu after warning by president*, 18 oktober 2024.

een vrouwelijke journalist door de veiligheidsdienst mishandeld toen zij verslag deed van demonstraties tegen de sloop van woningen. Haar cameraman werd daarna enige uren ondervraagd door de veiligheidsdienst.⁷⁹⁷

De autoriteiten, zowel die van Somalië als die van Somaliland, vervolgden geregeld journalisten op basis van bepalingen van het Somalische Wetboek van Strafrecht zoals 'het verspreiden van nepnieuws', 'het bevorderen van sektarisme,' 'opruiming' of 'het ondermijnen van de nationale veiligheid.' Deze bepalingen waren in het WvS dusdanig breed verwoord, dat zij de autoriteiten van brede bevoegdheden voorzagen om journalisten die hen onwelgevallige feiten of meningen publiceerden aan te pakken.⁷⁹⁸ In oktober 2024 waarschuwde president Mohamud dat niemand het recht had om in het openbaar kritiek te uiten op Somalië en er over buitenlanders mee te spreken. Volgens hem zou het een misdaad zijn.⁷⁹⁹

Ook Al Shabaab was tijdens de verslagperiode verantwoordelijk voor aanvallen op journalisten. In de verslagperiode meldde de pers dat een journalist gewond raakte en twee anderen door gerichte aanslagen van Al Shabaab om het leven kwamen. Onder hen bevond zich een voormalige journaliste bekend om haar reportages over Al Shabaab.⁸⁰⁰

4.2.11

Medewerkers van ngo's

Medewerkers van humanitaire organisaties liepen het risico om door Al Shabaab te worden beschuldigd van het samenwerken met westerse machten, en konden daarom doelwit worden van geweld van, of ontvoering door, de groepering. Zo werd op 1 januari 2024 een humanitaire medewerker door Al Shabaab ontvoerd. Na onderhandelingen door clanoudsten werd hij de volgende dag weer vrijgelaten.⁸⁰¹ Ook werden in Gedo twee humanitaire medewerkers gedood als gevolg van clangeweld.⁸⁰²

Al Shabaab bleef voorts tijdens de verslagperiode de levering van hulpgoederen belemmeren in de door haar gecontroleerde gebieden. Zij blokkeerde in veel gevallen de operaties van humanitaire organisaties, bijvoorbeeld door konvoeien met medewerkers en goederen van humanitaire organisaties aan te vallen.⁸⁰³ De meeste aanvallen op konvoeien vonden plaats in Jubbaland, South West en Hirshabelle.⁸⁰⁴ OCHA registreerde in 2023 376 incidenten met betrekking tot hun toegang tot hulpbehoevenden en tussen januari en augustus 2024 124.⁸⁰⁵ Dat was een flinke daling ten opzichte van de 656 toegangsincidenten in 2022.⁸⁰⁶

4.2.12

Religieuze leiders

⁷⁹⁷ NUSOJ website, *Female Journalist Brutally Assaulted by NISA Officers, Suffers Serious Injuries While Reporting on Mogadishu Protest*, 19 december 2024.

⁷⁹⁸ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, p. 97; BBC Monitoring, *Somali police arrest journalist over 'false reporting'*, 22 juli 2024; BBC Monitoring, *Somaliland court jails journalist for one year*, 15 augustus 2024; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022, pp. 76-77.

⁷⁹⁹ BBC Monitoring, *Somali forces arrest journalist in Mogadishu after warning by president*, 18 oktober 2024.

⁸⁰⁰ BBC Monitoring, *Somali TV reporter wounded in militant attack*, 15 september 2023; BBC Monitoring, *Journalist among people killed in Somali capital bombing*, 17 oktober 2023; BBC Monitoring, *Gunmen kill former journalist in southern Somalia*, 22 oktober 2024.

⁸⁰¹ UNSC, *S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia*, 2 februari 2024, p. 10.

⁸⁰² OCHA, *2024 Humanitarian Access Overview*, december 2024, p. 14.

⁸⁰³ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, april 2024, pp. 4, 17; Assessment Capacities Project (ACAPS), *CrisisInSight: Humanitarian access overview*, juli 2024, p. 12; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022, pp. 61-62.

⁸⁰⁴ ACAPS, *Humanitarian Access Overview*, juli 2024.

⁸⁰⁵ OCHA Somalia, *2023 Annual Humanitarian Access Overview*, januari 2024; OCHA, *2024 Humanitarian Access Overview*, december 2024, p. 14.

⁸⁰⁶ OCHA Somalia, *2022 Annual Humanitarian Access Overview*, 19 januari 2023.

In het verleden is het voorgekomen dat Al Shabaab gerichte aanslagen pleegde op religieuze leiders die zich tegen haar keerden of haar strikte interpretatie van het geloof niet aanhingen.⁸⁰⁷ In juni 2024 werden twintig Soefigeestelijken door Al Shabaab ontvoerd in Lower Shabelle en meegenomen naar Jilib in Middle Juba; andere aanwezige geestelijken wisten te ontsnappen. De ontvoerde geestelijken waren op het moment van hun ontvoering aanwezig bij een jaarlijkse religieuze bijeenkomst.⁸⁰⁸

4.2.13 Clanouderen

In de huidige verslagperiode kwam het voor dat clanouderen met gericht geweld van Al Shabaab te maken kregen. In gebieden onder haar directe controle gebruikte Al Shabaab de traditionele clanstructuren om haar grip op de gebieden te consolideren. Clanouderen speelden daarbij een belangrijke rol. Zo werd van clanouderen verwacht dat zij rekruteringsquota van Al Shabaab behaalden en namens de clan belastinggelden afdroegen. Clanouderen die niet of onvoldoende medewerking aan de groepering verleenden, liepen het risico om met geweld te maken te krijgen. Het kwam voor dat Al Shabaab deze ouderen intimideerde, ontvoerde of vermoorde.⁸⁰⁹ Zo werd in maart 2024 in Mogadishu een clanoudste gedood door vermeende Al Shabaabstrijders.⁸¹⁰

Clanouderen speelden van oudsher ook een belangrijke rol in het verkiezingsproces. Zij wijzen de afgevaardigden aan voor kiescolleges, die op hun beurt de leden van het Lager- en Hogerhuis aanwijzen. Al Shabaab beschouwde democratische verkiezingen als on-islamitisch, en alle deelnemers aan verkiezingen als afvalligen.⁸¹¹

4.3 Bescherming

4.3.1 Bescherming tegen geweld

De staat was niet de grootste dader van geweld tegen burgers (zie ook paragraaf 2.1.9), maar had ook nauwelijks de capaciteit om burgers tegen geweld te beschermen⁸¹² of verantwoording af te dwingen voor schendingen van oorlogsrecht of mensenrechten⁸¹³, of het nu ging om geweld door Al Shabaab, geweld door clanmilities of geweld door de internationale bondgenoten.⁸¹⁴

Volgens een vertrouwelijke bron waren de Somalische autoriteiten niet in staat om schadeloosstellingen te vragen voor burgerslachtoffers die door eigen bondgenoten waren veroorzaakt, en stelden de Somalische autoriteiten geen onderzoek in naar

⁸⁰⁷ Tricia Bacon, *Inside the minds of Somalia's ascendant insurgents: An identity, mind, emotions and perceptions analysis of Al-Shabaab*, maart 2022, p. 38; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, pagina's 68-69, september 2022; Africa Center for Strategic Studies, *Reclaiming Al Shabaab's revenue*, 27 maart 2023.

⁸⁰⁸ BBC Monitoring, *Al-Shabab 'abducts' 20 Sufi clerics in southern Somalia*, 8 juni (Caasimada Online).

⁸⁰⁹ UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022, pp. 57-58; Africa Center for Strategic Studies, *Reclaiming Al Shabaab's revenue*, 27 maart 2023; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

⁸¹⁰ BBC Monitoring, *Somali police arrest al-Shabab suspects over killing of elder*, 4 maart 2024.

⁸¹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, 21 december 2021 pp. 60-61; EUAA, *Country Guidance: Somalia*, pagina's 81-82, juni 2022; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, pagina's 57-58, september 2022.

⁸¹² Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁸¹³ Amnesty International, *The state of the world's human rights 2024*, april 2024, p. 336.

⁸¹⁴ Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

incidenten waarbij burgerslachtoffers vielen.⁸¹⁵ burgerslachtoffers vielen.⁸¹⁶ De capaciteit van de Somalische strijdkrachten was beperkt (zie ook paragraaf 2.1.3) en het justitieel apparaat was zwak.⁸¹⁷ Volgens een vertrouwelijke bron was de capaciteit van de veiligheidsdienst in Mogadishu verzwakt sinds het aantreden van een nieuw hoofd in april 2024, aangezien die alle capaciteit van de veiligheidsdienst buiten Mogadishu zou hebben ingezet.⁸¹⁸

4.3.2

Rechtsstaat

Het rechtssysteem en de wetshandhaving verschilden per deelstaat.⁸¹⁹ De vele bestuurlijke lagen communiceerden niet altijd met elkaar en functioneerden volgens een vertrouwelijke bron eerder als eigen koninkrijkes.⁸²⁰ In gebieden onder controle van Al Shabaab was het formele rechtssysteem niet aanwezig.⁸²¹

Somalië kende een pluralistisch rechtssysteem, waarin het gewoonterecht (xeer), het religieuze recht (sharia) en het seculier recht naast elkaar bestonden. Deze verschillende rechtsbronnen waren niet volledig geïntegreerd in één formeel rechtssysteem. Ze werden vaak door elkaar gebruikt en niet altijd op consistente wijze. In alle delen van Somalië werden de meeste zaken door middel van het gewoonterecht afgehandeld.⁸²² Volgens een vertrouwelijke bron ondermijnde Al Shabaab het formele rechtssysteem expliciet door de minst corrupte en meest dappere rechters uit te schakelen.⁸²³

De rechtspraak was daarnaast zeer kwetsbaar voor clandynamieken.⁸²⁴ Vaak bemoeiden politici of clanoudsten zich op basis van de afkomst van een verdachte of een slachtoffer met een rechtszaak. Vaak kwam de dader dan vrij en werd het probleem alsnog 'op zijn Somalisch' opgelost – dat wil zeggen door middel van een onderhandeling door clanoudsten. Dergelijke 'oplossingen' waren vaak niet in lijn met mensenrechtenstandaarden. Zo kwam het voor dat clanoudsten een compromis sloten waarbij het slachtoffer niet geconsulteerd was, of een reparatie afspraken dat het slachtoffer niet ten goede kwam. Zo konden vrouwen gedwongen worden met hun verkrachter te trouwen.⁸²⁵ Een vertrouwelijke bron gaf het voorbeeld van een meisje van twaalf jaar dat verkracht was, waarna de clanoudsten 250 USD aan reparaties onderling hadden verdeeld.⁸²⁶

Wie tot een machtige (sub)clan behoorde, kon daarbinnen soms bescherming mobiliseren. Door middel van hun milities konden de clans enige mate van bescherming bieden tegen geweld, al betrof dit meer clangeweld dan geweld van Al Shabaab.⁸²⁷ Wie bescherming van een clan wilde inroepen moest wel weten hoe daar aanspraak op te maken. Dit vereiste het onderhouden van een netwerk. Hoe langer men weg was uit Somalië, hoe lastiger dit was.⁸²⁸

⁸¹⁵ Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

⁸¹⁶ Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

⁸¹⁷ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁸¹⁸ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁸¹⁹ OHCHR en UNSOM, *Tackling sexual violence in Somalia: prevention and protection*, 9 mei 2024, pp. 21-22.

⁸²⁰ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁸²¹ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 12.

⁸²² OHCHR en UNSOM, *Tackling sexual violence in Somalia: prevention and protection*, 9 mei 2024, pp. 21-22; Vertrouwelijke bron, 12 november 2024.

⁸²³ Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁸²⁴ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁸²⁵ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 12 november 2024.

⁸²⁶ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

⁸²⁷ Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁸²⁸ Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

Daarnaast was de hulp die men van een machtige clan kon verwachten ook afhankelijk van de subclan waar men toe behoorde; binnen machtige clans' bestonden namelijk ook gemarginaliseerde subclans.⁸²⁹ Personen die tot een gemarginaliseerde clan behoorden, waren kwetsbaar. Volgens een vertrouwelijke bron kwam het voor dat zij moesten opdraaien voor misdrijven die zij niet hadden begaan.⁸³⁰

In Somaliland en Puntland was de staat sterker, en had de clan relatief minder belangrijke rol in bescherming.⁸³¹

4.3.3

Rechtbanken van Al Shabaab

De rechtbanken van Al Shabaab spraken recht op basis van een strikte interpretatie van de sharia. Volgens sommige bronnen gebruikten de Al Shabaab rechtbanken ook elementen van xeer.⁸³² Bestrafing door deze rechtbanken kon brutaal zijn. Zo konden rechtbanken lijfstraffen opleggen, amputaties of executie na de veroordeling voor misdrijven als moord, diefstal, afvalligheid en homoseksualiteit.⁸³³

Tijdens de verslagperiode sprak Al Shabaab niet alleen recht binnen de door haar gecontroleerde gebieden, maar ook daarbuiten. Handhaving van opgelegde straffen was in de door Al Shabaab gecontroleerde gebieden over het algemeen in handen van de islamitische politie, de hisbah. In gebieden waar Al Shabaab minder controle had, inclusief Mogadishu, was dit in handen van de veiligheidsdienst van Al Shabaab, de amniyat.⁸³⁴

De rechtbanken van Al Shabaab onder een deel van de Somalische bevolking de reputatie toegankelijker, transparanter, eerlijker, sneller en economischer te zijn dan het formele Somalische rechtssysteem.⁸³⁵ Anders dan de Somalische autoriteiten, was Al Shabaab voorts in staat en bereid om rechterlijke uitspraken daadkrachtig en strikt te handhaven.⁸³⁶

⁸²⁹ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024; Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024.

⁸³⁰ Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 augustus 2024.

⁸³¹ Vertrouwelijke bron, 6 november 2024.

⁸³² Africa Center for Strategy & Policy, *Justice and terror: Al-Shabaab's informal justice mechanism*, 5 januari 2019; Harvard International Review, *No justice, no peace: Al-Shabaab's court system*, 27 maart 2023.

⁸³³ USDoS, *2023 Country report on human rights practices: Somalia*, 22 april 2024, p. 12; Africa Center for Strategy & Policy, *Justice and terror: Al-Shabaab's informal justice mechanism*, 5 januari 2019; EUAA, *Country Guidance: Somalia*, pagina's 34-35, 108, 121, 123, juni 2022; Harvard International Review, *No justice, no peace: Al-Shabaab's court system*, 27 maart 2023.

⁸³⁴ Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024.

⁸³⁵ Africa Center for Strategy & Policy, *Justice and terror: Al-Shabaab's informal justice mechanism*, 5 januari 2019; Expanding access to justice program, *The shari'ah in Somalia*, pagina 25, maart 2020; Anadolu Agency, *Somali government vows to eliminate al-Shabaab terrorists' so-called courts*, 16 augustus 2022; Al Jazeera, *In Somalia, al-Shabab's courts win more converts*, 14 september 2022; Harvard International Review, *No justice, no peace: Al-Shabaab's court system*, 27 maart 2023.

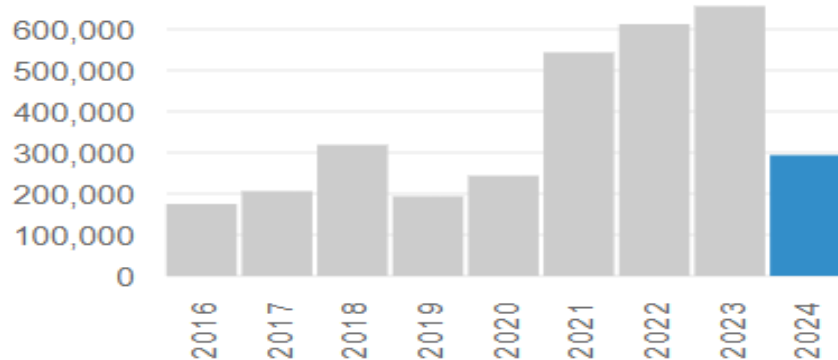
⁸³⁶ Vertrouwelijke bron, 11 juni 2024.

5 Ontheemden en vluchtelingen

5.1 Ontheemden

In september 2024 kende Somalië naar schatting in totaal ruim 3,2 miljoen ontheemden.⁸³⁷ Voor informatie over het aantal ontheemden per regio, zie paragraaf 2.2.

Van juli 2023 tot en met december 2024 raakten 2.151 duizend personen (opnieuw) ontheemd in Somalië, met een piek in november 2023.⁸³⁸ In 2023 waren overstromingen de voornaamste oorzaak voor ontheemding.⁸³⁹ Het aantal nieuwe ontheemden door conflict nam in de verslagperiode af ten opzichte van de vorige verslagperiode, zie grafiek 42 hieronder.

Grafiek 42: Aantallen personen die vanwege conflict ontheemd raakten in Somalië, per jaar.⁸⁴⁰

In 2024 waren de meeste ontheemden als gevolg van conflict afkomstig uit (in volgorde van hoogste aantal) de regio's Gedo, Lower Juba en Middle Juba (Jubbaland); Bay, Lower Shabelle, en Bakool (South West); en Mudug (Galmudug).⁸⁴¹

5.1.1 Ontheemden en nederzettingen

Het grootste deel van de ontheemden leefde in meer dan 2.400 overbevolkte, vaak informele nederzettingen. Driekwart van de nederzettingen bevond zich in stedelijke gebieden en 85% bevond zich op land van particulieren met informele nederzettingsmanagers. Dit betekende dat er in deze nederzettingen geen verantwoording werd afgelegd over minimale opvangstandaarden. Ontruiming

⁸³⁷ UNHCR, *Operational Data Portal; Horn of Africa Somalia Situation/Somalia*, [Situation Horn of Africa Somalia](#), geraadpleegd op 5 januari 2025.

⁸³⁸ UNHCR, *Somalia Protection and Return Monitoring Network* [PRMN Dashboard](#), geraadpleegd op 31 januari 2025. Filters: jul – dec 2023 = 1.599.000 + jan – dec 2024 = 552.000.

⁸³⁹ UNHCR, *Somalia Protection and Return Monitoring Network* [PRMN Dashboard](#), geraadpleegd op 31 januari 2025. Filters: Year = 2023.

⁸⁴⁰ UNHCR, *Somalia Protection and Return Monitoring Network* [PRMN Dashboard](#), geraadpleegd op 31 januari 2025. Filters: Reasons = Conflict.

⁸⁴¹ UNHCR, *Somalia Protection and Return Monitoring Network* [PRMN Dashboard](#), geraadpleegd op 31 januari 2025. Filters: Year = 2024; Reasons = conflict.

kwamen vaak voor, waardoor de ontheemden op zoek moesten naar nieuwe verblijfplaatsen.⁸⁴²

5.2 Vluchtelingen in Somalië

Somalië is partij bij het Vluchtelingenverdrag van 1951, het Protocol betreffende de status van Vluchtelingen, New York, 31 januari 1967 en het Verdrag van 1969 van de Organisatie van Afrikaanse Eenheid (OAU, tegenwoordig de Afrikaanse Unie) betreffende de specifieke aspecten van vluchtelingenproblemen in Afrika.⁸⁴³ In Zuid- en Centraal-Somalië is de National High Commission for Refugees & IDPs (NCRI) verantwoordelijk voor de registratie van asielzoekers. In Puntland ligt deze verantwoordelijkheid bij het Human Protection Department (HPD) van het ministerie van Binnenlandse Zaken. In Somaliland is de National Displacement and Refugee Agency (NDRA) verantwoordelijk. UNHCR coördineert in alle drie de gebieden het aanmeldproces en de gegevensvergaring in het kader van de asielaanvragen, en geeft bewijzen van registratie af aan asielzoekers. De uiteindelijke statusdeterminatie is in handen van UNHCR.⁸⁴⁴

In november 2024 verbleven volgens cijfers van UNHCR ruim 41 duizend vluchtelingen en asielzoekers in Somalië, zo'n zesduizend meer dan in de vorige verslagperiode.⁸⁴⁵ Meer dan de helft was afkomstig uit Ethiopië, en iets meer dan een kwart uit Jemen. Andere herkomstlanden waren onder andere Syrië en Tanzania. Verreweg het grootste deel van deze vluchtelingen en asielzoekers verbleef in Somaliland (zo'n achttienduizend) en Puntland (ruim tienduizend).⁸⁴⁶

5.3 Opvang in de regio

In november 2024 verbleven volgens data van UNHCR de meeste Somalische vluchtelingen en asielzoekers in Kenia (465.631⁸⁴⁷ ten opzichte van 281.000 in maart 2023⁸⁴⁸), Ethiopië (361.691⁸⁴⁹ ten opzichte van 254.000 in 2023⁸⁵⁰), Uganda (50.832⁸⁵¹ ten opzichte van 70.000 in 2023⁸⁵²) en Jemen (38.971⁸⁵³ ten opzichte van 64.000 in 2023⁸⁵⁴).

5.3.1 Kenia

⁸⁴² UNHCR, *Operational Data Portal; IDP Situations*, data.unhcr.org/en/situations/cccsm_somalia, geraadpleegd op 28 januari 2025.

⁸⁴³ UNHCR website [Refugee Treaty and Legislation Dashboard | Rights Mapping and Analysis Platform](https://www.unhcr.org/refugee-treaty-and-legislation), geraadpleegd op 6 januari 2025.

⁸⁴⁴ UNHCR, *Help Somalia*, help.unhcr.org/somalia/en/, geraadpleegd op 6 januari 2025; Afrikaanse Unie website, [36400-sl-OAU Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa.pdf](https://www.oau.int/sites/default/files/36400-sl-OAU%20Convention%20Governing%20the%20Specific%20Aspects%20of%20Refugee%20Problems%20in%20Africa.pdf), geraadpleegd op 6 januari 2025.

⁸⁴⁵ UNHCR, *Somalia operational update*, november 2024, p. 3.

⁸⁴⁶ UNHCR, *Somalia: Refugees and asylum seekers*, 31 maart 2024.

⁸⁴⁷ UNHCR, *Operational Data Portal; Refugee Situations; Kenya*, data.unhcr.org/en/country/ken, geraadpleegd op 6 januari 2025.

⁸⁴⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 75.

⁸⁴⁹ UNHCR, *Operational Data Portal; Refugee Situations; Ethiopia*, data.unhcr.org/en/country/eth, geraadpleegd op 6 januari 2025.

⁸⁵⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 75.

⁸⁵¹ UNHCR, *Operational Data Portal; Refugee Situations; Uganda*, data.unhcr.org/en/country/uga, geraadpleegd op 6 januari 2025.

⁸⁵² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 75.

⁸⁵³ UNHCR, *Operational Data Portal; Refugee Situations; Yemen*, data.unhcr.org/en/country/yem, geraadpleegd op 6 januari 2025.

⁸⁵⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 75.

Sinds 2016 erkennen de Keniaanse autoriteiten gevluchte Somaliërs niet meer automatisch als vluchtelingen. Lange tijd vond geen registratie van Somalische asielzoekers plaats. In maart 2023 namen de Keniaanse autoriteiten de registratie van Somalische asielzoekers op ad hoc basis af en aan weer ter hand.⁸⁵⁵ Volgens een door Refugees International aangehaalde vluchtelingenexpert bestond er een achterstand in de registratie van meer dan honderdduizend asielzoekers en vluchtelingen.⁸⁵⁶

In Kenia bestonden twee documenten voor de registratie als asielzoeker: het door de UNHCR afgegeven mandate certificate en de door de Keniaanse autoriteiten afgegeven alien card. Een mandate certificate betekende dat UNHCR de persoon erkende als vluchteling. Dit certificaat werd over het algemeen aan een gehele familie verleend. Een alien card werd op persoonlijke basis verleend, en betekende dat de Keniaanse autoriteiten de persoon als vluchteling erkende. Volgens een rapport van Refugees International was het moeilijk om aan deze documenten te komen vanwege juridische, bureaucratische en praktische obstakels, zoals de hoge kosten, gebrek aan informatie over de procedures, en discriminatie en wantrouwen door de autoriteiten.⁸⁵⁷ In september 2023 kondigden de Keniaanse autoriteiten zes nieuwe documenten aan die vluchtelingen nodig hadden om in aanmerking te kunnen komen voor overheidsdiensten. Dit betroffen een asielzoekerspas, een bewijs van registratie, een bewegingspas, een erkenningsbrief, een vluchtelingenidentiteitskaart en een conventioneel reisdocument.⁸⁵⁸ Deze vereisten betekenden in de praktijk nog meer bureaucratie, reistijd en uitgaven.⁸⁵⁹ Ook stelde een vertrouwelijke bron dat deze documenten door de private sector niet altijd erkend.⁸⁶⁰

Zonder registratie hadden asielzoekers en vluchtelingen geen toegang tot bescherming en bijstand. Ongeregistreerde asielzoekers en vluchtelingen moesten een beroep doen op geregistreerde asielzoekers en vluchtelingen voor bijvoorbeeld voedsel. Voor toegang tot medische hulp hadden asielzoekers en vluchtelingen een pas nodig; aan ongeregistreerde asielzoekers en vluchtelingen werd een dergelijke pas niet verstrekt. Ook toegang tot onderwijs was afhankelijk van registratie.⁸⁶¹

5.3.2

Ethiopië

Het aantal Somalische asielzoekers en vluchtelingen in Ethiopië steeg gedurende de verslagperiode. Waar het de vorige verslagperiode ging om 254.000 mensen⁸⁶², betrof het begin 2025 ruim 360.000 mensen. Deze bevonden zich voor het overgrote deel in twee groepen kampen in de Ogaden regio van Ethiopië. Het grootste deel van de Somalische asielzoekers en vluchtelingen bevond zich in kampen aan de grens met de regio Gedo; een ander deel in kampen aan de grens

⁸⁵⁵ Refugees International, *Lessons and Recommendations for Implementing Kenya's New Refugee Law*, augustus 2024, pp. 18-19; International Rescue Committee, *Humanitarian needs mount as almost 60,000 refugees from Somalia arrive in Dadaab camp due to impact of climate change, warns IRC*, 7 november 2022; European Commission, *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations: Kenya*, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/africa/kenya_en, geraadpleegd op 6 januari 2025; Vertrouwelijke bron, 3 februari 2025.

⁸⁵⁶ Refugees International, *Lessons and Recommendations for Implementing Kenya's New Refugee Law*, augustus 2024, pp. 18-19.

⁸⁵⁷ Refugees International, *Lessons and Recommendations for Implementing Kenya's New Refugee Law*, augustus 2024, pp. 18-19.

⁸⁵⁸ Republic of Kenya, *Refugees Act, The refugee identification documents, legal notice 143 of 2023, commenced on 19 September 2023, published in Kenya Gazette Vol. CXXV – No 234*, 27 oktober 2023.

⁸⁵⁹ Refugees International, *Lessons and Recommendations for Implementing Kenya's New Refugee Law*, augustus 2024, pp. 18-19.

⁸⁶⁰ Vertrouwelijke bron, 3 februari 2025.

⁸⁶¹ Refugees International, *Lessons and Recommendations for Implementing Kenya's New Refugee Law*, augustus 2024, pp. 18-19.

⁸⁶² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Somalië*, juni 2023, p. 75.

met Somaliland. Een klein deel, ruim duizend, Somalische asielzoekers bevond zich in Addis Abeba.⁸⁶³

Ethiopië's asielbeleid is vastgelegd in *Proclamation 1110/2019*.⁸⁶⁴ Volgens het beleid mogen vluchtelingen zich vrij bewegen buiten vluchtelingenkampen indien zij voldoen aan de voorwaarde dat zij in hun eigen onderhoud kunnen voorzien. In de praktijk wordt dit beleid niet uitgevoerd, waardoor volgens een vertrouwelijke bron 90% van de vluchtelingen zich in vluchtelingenkampen bevinden.⁸⁶⁵

Vluchtelingen en asielzoekers in Ethiopië ontvingen een vluchtelingenidentiteitskaart, een bewijs van *ayda*⁸⁶⁶ registratie (*Proof of Registration, PoR*) en certificaten van de burgerlijke stand, zoals voor geboorte, huwelijk en overlijden. Volgens een vertrouwelijke bron konden personen die voldeden aan bepaalde aanvullende criteria ook aanspraak maken op werkvergunningen, verblijfsvergunningen, bedrijfsvergunningen, vluchtelingenpaspoorten (*Convention Travel Documents*) en exitvergunningen.^{867, 868}

Registratie van nieuwe asielzoekers van en afgifte van documenten aan asielzoekers door de Vluchtelingen- en Terugkeerdienst (*Refugees and Returnees Service, RRS*) werd in 2021 vanwege COVID-19 gestopt en vervolgens werden deze onder andere door een gebrek aan capaciteit verder gehinderd.⁸⁶⁹ Sindsdien is de registratie van individuele asielzoekers niet opnieuw opgestart. Hierop waren alleen enkele uitzonderingen voor bepaalde groepen in urgente situaties. Zo werden in 2023 zo'n 100.000 personen met de Somalische nationaliteit uit Las Anood *prima facie* erkend als vluchteling en geregistreerd.⁸⁷⁰ Volgens een vertrouwelijke bron vond andere registraties van personen met de Somalische nationaliteit in de verslagperiode niet plaats.⁸⁷¹

⁸⁶³ UNHCR, *Operational Data Portal; Horn of Africa Somalia Situation/Ethiopia*, [Situation Horn of Africa Somalia Situation](#), geraadpleegd op 5 januari 2025.

⁸⁶⁴ Ethiopia, *Proclamation 1110/2019* [Ethiopia: Proclamation No. 1110/2019, Refugees Proclamation | Refworld](#)

⁸⁶⁵ Vertrouwelijke bron, 24 februari 2025.

⁸⁶⁶ Voor uitleg over *ayda*, zie Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Ethiopië*, januari 2024, pp. 42-43.

⁸⁶⁷ Zie ook Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Ethiopië*, januari 2024, p. 74.

⁸⁶⁸ Ethiopia, *Proclamation 1110/2019* [Ethiopia: Proclamation No. 1110/2019, Refugees Proclamation | Refworld](#), art. 32 en 36; Vertrouwelijke bron, 24 februari 2025.

⁸⁶⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Ethiopië*, januari 2024, p. 71.

⁸⁷⁰ UNHCR, *Help Ethiopia* [Refugee status determination - UNHCR Ethiopia](#), geraadpleegd op 25 maart 2025.

⁸⁷¹ Vertrouwelijke bron, 24 februari 2025.

6 Terugkeer

6.1 Terugkeer uit de regio

Sinds 2014 kwamen verreweg de meeste Somalische terugkeerders terug uit Jemen en Kenia. Er waren geen cijfers beschikbaar voor de aantallen terugkeerders uit Kenia in 2023 en 2024. Uit Jemen keerden tussen juli 2023 en juni 2024 1737 vluchtelingen terug, met een piek van ruim zeshonderd in november 2023.⁸⁷²

Refugee Returnees | Refugees and Asylum-Seekers | Internal Displacements (PSMN)

Grafiek 43: Aantallen door UNHCR gefaciliteerde terugkerende vluchtelingen naar Somalië. De cijfers voor 2024 lopen van januari t/m oktober 2024.⁸⁷³

Terugkeer uit westerse landen

De druk op de Somalische autoriteiten om uitgeprocedeerde asielzoekers terug te nemen nam in de verslagperiode toe.⁸⁷⁴ Volgens de Europese Commissie ondernamen de Europese lidstaten in 2023 weinig pogingen tot terugkeeroperaties vanwege het gebrek aan medewerking van Somalië gedurende het hele proces. Als gevolg hiervan achtte de Commissie het noodzakelijk nadere maatregelen te treffen.⁸⁷⁵ Wat deze maatregelen waren was nog niet bekend.

De Verenigde Staten verlengden de periode waarin Somaliërs in dat land tijdelijke bescherming kregen tot 17 maart 2026.⁸⁷⁶

6.2 Situatie na terugkeer

⁸⁷² UNHCR, *Somalia; Refugee returnees*, 30 juni 2024.

⁸⁷³ UNHCR, *Somalia Operational Update*, november 2024.

⁸⁷⁴ Europese Commissie, *Voorstel voor een uitvoeringsbesluit van de Raad tot opschorting van een aantal bepalingen van Verordening (EG) nr. 810/2009 van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van Somalië*, 23 juli 2024, pp. 1-2; The Horn Observer, *Finland, Sweden, and Switzerland Pressure Somalia to Accept Mass Deportation of Asylum Seekers*, 4 juli 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁸⁷⁵ Europese Commissie, *Voorstel voor een uitvoeringsbesluit van de Raad tot opschorting van een aantal bepalingen van Verordening (EG) nr. 810/2009 van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van Somalië*, 23 juli 2024, pp. 1-2.

⁸⁷⁶ USCIS, [Temporary Protected Status Designated Country: Somalia | USCIS](#), geraadpleegd op 7 januari 2025.

Er bleek weinig concrete informatie beschikbaar over eventuele problemen die terugkerende asielzoekers en vluchtelingen in Somalië ondervonden. In algemene zin komt uit de bronnen het beeld naar voren dat de mate waarin terugkeerders risico liepen in Somalië sterk samenhang met hun individuele omstandigheden en hun sociale netwerk. Terugkeerders die het zich konden veroorloven om in beveiligde wijken van Mogadishu te wonen, en terugkeerders die terugkeerden naar een gebied waar zij sterke clanbanden of andere sociale banden hadden, liepen in de regel minder gevaar.⁸⁷⁷ Voor de leefomstandigheden in Somalië wordt verwezen naar paragraaf 2.4.

Volgens vertrouwelijke bronnen waren terugkeerders uit westerse landen doorgaans eenvoudig herkenbaar na terugkeer in Somalië.⁸⁷⁸ Terugkeerders uit westerse landen, zeker naarmate ze daar langer hadden gewoond, namen dikwijls gewoonten mee die onbekend waren in Somalië, en in de Somalische samenleving als on-islamitisch of on-Somalisch konden worden gezien.⁸⁷⁹ Zij zouden herkenbaar zijn aan bijvoorbeeld een afwijkend accent, manier van kleden, manier van lopen, gesticuleren of hun houding. Zij konden daarom moeite hebben met het integreren in de Somalische samenleving.⁸⁸⁰

Volgens twee vertrouwelijke bronnen kwam het geregeld voor dat Somalische jongeren in de diaspora door hun ouders naar zogenaamde hervormingsscholen⁸⁸¹ werden gestuurd in Somalië. Dit gebeurde als de ouders vonden dat hun kinderen 'te westers' waren geworden.⁸⁸² Volgens een bron waren deze scholen zeer duur, en kwam het daardoor ook voor dat de jongeren naar familie werden gestuurd.⁸⁸³ Volgens beide bronnen was er geen regulering voor of inspectie van deze scholen, en waren er berichten van mishandeling.⁸⁸⁴

Volgens een vertrouwelijke bron was de perceptie in de Somalische samenleving wijdverbreid dat als personen gedwongen waren teruggekeerd, dit het gevolg moest zijn van 'slecht' gedrag (bijvoorbeeld alcohol- of drugsgebruik, afvalligheid, buitenechtelijke relaties, homoseksualiteit). Dit had gevolgen voor de mate waarin de clan zich over zo iemand zou ontfermen, en vaak konden deze personen geen werk vinden.⁸⁸⁵

6.3 Terugkeer naar gebied onder controle van Al Shabaab

Concrete en verifieerbare informatie over Somaliërs die terugkeren naar Al Shabaab gebied ontbrak ook tijdens de huidige verslagperiode. Volgens vertrouwelijke bronnen liepen personen die als buitenstaanders werden gezien gevaar om als spion te worden gearresteerd en geëxecuteerd (zie ook paragraaf 2.9.2).⁸⁸⁶ Volgens

⁸⁷⁷ EUAA, *Somalia: country guidance*, augustus 2023, pp. 100-102; UNHCR, *International protection considerations with regard to people fleeing Somalia*, september 2022, p. 86; Vertrouwelijke bron, 13 november 2024; Vertrouwelijke bron, 1 december 2024; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024.

⁸⁷⁸ Vertrouwelijke bron, 30 november 2023; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁸⁷⁹ EUAA, *Somalia: targeted profiles*, september 2021, p. 55; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁸⁸⁰ EUAA, *Somalia: targeted profiles*, september 2021, p. 55; Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 5 november 2024.

⁸⁸¹ The Guardian, *Somali 'rehab': re-education camps where children are locked up, beaten and abused*, 12 maart 2023.

⁸⁸² Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁸⁸³ Vertrouwelijke bron, 14 november 2024.

⁸⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024.

⁸⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 14 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

⁸⁸⁶ BBC Monitoring, *Al-Shabab publicly kills three security officers in southern Somalia*, 21 augustus 2024 (Radio Andalus); Halqabsi News, *Al-Shabaab Executes Seven in Jilib Over Espionage Allegations*, 15 januari 2024;

vertrouwelijke bronnen kon over terugkeer naar Al Shabaabgebied eventueel onderhandeld worden door een clanoudste die het vertrouwen had van Al Shabaab, waarna betrokkene loyaliteit zou moeten tonen door zich aan de regels van Al Shabaab te houden.⁸⁸⁷

Vertrouwelijke bron, 19 november 2024; Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 7 november 2024; Vertrouwelijke bron, 30 november 2023.

⁸⁸⁷ Vertrouwelijke bron, 21 augustus 2024; Vertrouwelijke bron, 19 november 2024.

7 Bijlagen

7.1 Afkortingen

Afkortingen	
ACLED	Armed Conflict Location and Events Data Project
AMISOM	African Union Mission in Somalia
ATMIS	African Union Transition Mission in Somalia
AUSSOM	African Union Support and Stabilisation Mission
ASWJ	Ahlu Sunna Wal Jama'a
FOB	Forward Operation Basis
HPD	Human Protection Department (Puntland)
IOM	International Office for Migration
IPC	Integrated Food Security Phase Classification
IS-S	Islamitische Staat-Somalië
NCC	National Consultative Council
NCRI	National High Commission for Refugees & IDPs (Somalië)
NDRA	National Displacement and Refugee Agency (Somaliland)
ngo	niet-gouvernementele organisatie
NISA	National Intelligence and Security Agency
NUSOJ	National Union of Somali Journalists
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
SSC-Khatumo	Sool, Sanaag, Cayn Khatumo
ToR	Terms of Reference
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNSOM	United Nations Assistance Mission in Somalia
UNTMIS	United Nations Transitional Assistance Mission to Somalia
WFP	World Food Programme

7.2 Bronnenlijst

7.2.1 Nieuwsbronnen

AfricaNews	The Somali Digest
Al Jazeera	The Somali Wire
AllAfrica.com	Voice of America (VOA)
Anadolu Agency	Xinhua News
AP News	
BBC News	
CBS	
Deutsche Welle (DW)	
Garowe Online	
Halqabsi News	
Horn Examiner	
Horseed Media	
Mareeg Media	
NBC News	
Reuters	
Somali Dispatch	
Somali Guardian	
The East African	
The Guardian	
The Horn Observer	

BBC Monitoring (lokale
nieuwsbronnen):

Al Naba
Caasimada Online
Calamada website
Daily Nation
Hiiraan Online
Jubbaland TV
Puntland Post

Radio Andalus
Radio Al-Furqaan
Radio Dajir
Radio Kulmiye
Radio Shabelle
Shabelle Media Network
Somali National Army Radio
Somali National TV
Somali News Agency
Universal TV

7.2.2 Rapporten en artikelen

Armed Conflict Location and Event Data (ACLED)

- Fatalities, Uses and limitations of ACLED data, gepubliceerd op 27 februari 2023, voor het laatst bijgewerkt op 7 mei 2024
- Codebook, 2 juni 2023
- Somalia: Al-Shabaab Regains Lost Territories Amid Run-up to State Elections, 28 maart 2024
- Somalia: Dispute Over Constitutional Amendment and Increased al-Shabaab Attacks, 26 april 2024
- Somalia: Renewed counter-insurgency operations expected as al-Shabaab regroup, 31 mei 2024
- The looming threat: A resurgence of Islamic State and inter-clan fighting in Somalia, 31 juli 2024
- What's next for the fight against al-Shabaab?, 4 september 2024
- State officials in Somalia crack down on clan militia checkpoints, 30 september 2024
- Controversy over electoral reform sparks debate in Somalia amid al-Shabaab operation, 28 oktober 2024

Assessment Capacities Project (ACAPS)

- Humanitarian Access Overview, juli 2024

Africa Center for Strategy & Policy

- Justice and terror: Al-Shabaab's informal justice mechanism, 5 januari 2019

Africa Center for Strategic Studies

- Reclaiming Al Shabaab's revenue, 27 maart 2023

Africa Defense Forum (ADF)

- 'Natural Warriors': Somalia's Local Militias Take the Fight to al-Shabaab, 26 september 2023
- Somalia Faces Critical Threat as Islamic State Group Expands in Puntland, 18 juni 2024

Africa File

- Africa Crucial to IS Global Network, 20 juni 2024

African Union Peace and Security Council

- Communiqué (PSC/PR/COMM.1068), 8 maart 2022

Afyare A Elmi

- Engaging Al-Shabaab in Somalia: Military Failures and the Merits of Dialogue, 31 oktober 2024

Amnesty International

- The state of the worlds' human rights 2024, april 2024
- Death sentences and executions in 2023, 2024

ATMIS

- ATMIS ENDF troops commended for securing Southwest State during Ramadan, 12 april 2024
- ATMIS condemns mortar attacks on Halane Base Camp in Mogadishu, 3 november 2024

Bacon, Tricia

- Inside the minds of Somalia's ascendant insurgents: An identity, mind, emotions and perceptions analysis of Al-Shabaab, maart 2022

Bahadur, Jay

- Terror and taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, december 2022

Boeyink, Clayton e.a.

- 'Pathways to care: IDPs seeking health support and justice for sexual and gender-based violence through social connections in Garowe and Kismayo, Somalia and South Kivu, DRC,' in: Journal of Migration and Health (6), 2022

Cedoca

- COI Focus, Somalië: Vrouwelijke genitale verminking (VGV) (Update), 20 februari 2025.

Children in Armed Conflict

- Recommendations to the Security Council, mei 2024

Combating Terrorism Center

- The Somali National Army Versus al-Shabaab: A Net Assessment, Volume 17, Issue 4, april 2024

Committee to Protest Journalists (CPJ)

- 2024 Global Impunity Index, 30 oktober 2024

Concern worldwide

- Hunger in Somalia, explained: 5 things you need to know in 2024, 22 oktober 2024

Datacenterdynamics

- Hormuud Telecom employees killed in bomb attack in Mogadishu, Somalia, 3 mei 2024

European Union Agency for Asylum (EUAA)

- Somalia: security situation, februari 2023
- Somalia: country guidance, augustus 2023

Europese Commissie

- Voorstel voor een uitvoeringsbesluit van de Raad tot opschorting van een aantal bepalingen van Verordening (EG) nr. 810/2009 van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van Somalië, 23 juli 2024

Expanding access to justice program (USAID)

- The shari'ah in Somalia, maart 2020

Felbab-Brown, Vanda

- The problem with militias in Somalia: Almost everyone wants them despite their dangers, 14 april 2020

Freedom House

- Freedom in the world 2022 – Somalia, 24 februari 2022
- Freedom in the world 2024 – Somalia, december 2024

Garda World

- Somalia security report, 4 november 2024

Global Hunger Index

- 2024 Global Hunger Index, oktober 2024

Harvard International Review

- No justice, no peace: Al-Shabaab's court system, 27 maart 2023

Humanitarian Policy Group

- The lives and livelihoods of forcibly displaced people in Mogadishu, Somalia, april 2024

Human Rights Watch (HRW)

- World Report 2024: Somalia, 2023
- Somalia: constitutional proposals put children at risk, 29 maart 2024

Institute for the Study of War

- Africa File: "AUSSOM" New AU Mission in Somalia; Burkina Faso Reaches Boiling Point, 22 augustus 2024

International Crisis Group (ICG)

- Ending the Dangerous Standoff in Southern Somalia, 14 juli 2020
- A welcome chance for a reset in Somalia, 31 mei 2022
- The Stakes in the Ethiopia-Somaliland Deal, 6 maart 2024
- What's next for the fight against al-Shabaab?, 4 september 2024
- Somaliland's Peaceful Handover Withstands Neighbourhood Strains, 11 december 2024

International Rescue Committee

- Humanitarian needs mount as almost 60,000 refugees from Somalia arrive in Dadaab camp due to impact of climate change, warns IRC, 7 november 2022

Landinfo

- Somalia: The security situation in Mogadishu and al-Shabaab's influence in the city, 8 september 2022
- Somalia Female Genital Mutilation, 14 september 2022

Legal Action Worldwide

- Somalia Sexual Intercourse Bill: A brief, 8 augustus 2020

Marginalized Inclusion Network

- Comprehensive Gender-Based Violence (GBV) Assessment Report, augustus 2024

Ministerie van Buitenlandse Zaken

- Algemeen ambtsbericht Somalië, 21 december 2021
- Algemeen ambtsbericht Somalië, juni 2023

Ministry of Planning, Investment and Economic Development (Somalia)

- Somalia National Development Plan 2020 to 2024, 1 januari 2020

Muibu, Daisy

- Somalia's Stalled Offensive Against al-Shabaab: Taking Stock of Obstacles, CTC Sentinel, Volume 17, Issue 2, februari 2024

National Economic Council of Somalia

- Assessment of Women's Economic Participation in Somalia, maart 2024

Norwegian Refugee Council (NRC)

- "Who are you?"; Linkages between legal identity and housing, land, and property rights in Somalia, november 2022

National Union of Somali Journalists (NUSOJ)

- State of the media report 2022, 14 februari 2023
- Female Journalist Brutally Assaulted by NISA Officers, Suffers Serious Injuries While Reporting on Mogadishu Protest, 19 december 2024

Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA)

- Somalia – 2021 population figures and disaggregation, 7 december 2021
- Somalia; Flash Update No. 1; Fighting in Laas Caanood, Sool region, 9 februari 2023
- Somalia: Conflict in Luuq District, Jubaland State Flash Update No.1, 23 oktober 2024
- Somalia, humanitarian needs and response plan 2025, 4 december 2024
- 2024 Humanitarian Access Overview, december 2024

OCHA Somalia

- 2023 Annual Humanitarian Access Overview, januari 2024

PeaceRep

- Checkpoints in Hiraan – 'Everything is Upside Down', 7 januari 2025

Peterson, Brenton D., en Manar Zaki

- Reforming Somali customary justice. Pathways to adapting Xeer procedures and practices, 15 december 2023

Refugees International

- Lessons and Recommendations for Implementing Kenya's New Refugee Law, augustus 2024

Ripamonti, D., Dowd, C., Patel, R., Gleason, K., & Polzin, S. S.

- 'Non-state armed groups as food system actors in Somalia and Haiti', Conflict, Security & Development, 24(4) 2024

Robert Lansing Institute

- Tension Rises Between Somalia And Jubbaland, 29 november 2024

Save the Children

- Somalia: Children's rights at risk as lawmakers approve constitutional amendments, 31 maart 2024

Somali Humanitarian News and Information

- Mothers and children sleep outside as floods wash away homes in Gedo region - Radio Ergo, 2 december 2023

Somali Women Development Centre (SWDC) et al.,

- Joint submission to the Human Rights Council; Universal periodic review; 38th session, 3rd cycle, May 2021, 15 oktober 2020

Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA)

- Stop using religion to justify sexual violence against women and girls in Somalia, 17 januari 2023
- Press statement: Galmudug State of Somalia Outlaws Female Genital Mutilation, Marking a Historic Milestone, 22 mei 2024
- Briefing paper. Addressing sexual offences in Somalia and Somaliland – Legal challenges and legislative responses, augustus 2024

Sudan War Monitor

- New security pact inflames regional tensions, 2 september 2024

The Africa Report

- Renewed tension as Somalia expels Ethiopian ambassador over 'sovereignty', 5 april 2024
- Somalia's threat to expel Ethiopian troops spurs escalating tension, 4 juni 2024

The Arab Wall

- The Benefits and Hazards of Arming Tribal Militias in Somalia, 29 september 2022

The Federal Republic of Somalia

- The Somali Health and Demographic Survey, 2020

The Hill

- The violence in Somalia needs to be addressed, 7 juli 2021

The Hiraal Institute, ODI and Centre on Armed Groups

- Playing the long game Exploring the relationship between Al-Shabab and civilians in areas beyond state control, augustus 2023

The New Humanitarian

- 'There's no future in this IDP camp': Why Somalia's crisis needs a rethink, 17 augustus 2023

United Kingdom Home Office

- Guidance: Country policy and information note: security and humanitarian situation in Mogadishu, Somalia, May 2022 (accessible); Updated 17 October 2022, 17 oktober 2022

United Nations Assistance Mission in Somalia (UNSOM)

- Fact sheet on Somalia's 2016 electoral process, 23 oktober 2016
- Protection of civilians report; Building the foundation for peace, security and human rights in Somalia, 3 november 2019

United Nations Committee Against Torture (UNCAT)

- CAT/C/SOM/CO/1, Concluding observations on the initial report of Somalia, 2 december 2024

United Nations Development Program (UNDP)

- It's dangerous being a female journalist in Somalia. But, one year on, we are still shining our light, 12 april 2023
- Human Development Index 2024, 13 maart 2024

United Nations General Assembly (UNGA)

- Resolution 44/25 Convention on the rights of a child, 20 november 1989

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)

- International protection considerations with regard to people fleeing Somalia, september 2022

- Somalia; Post refugee return monitoring snapshot, september 2022
- Somalia: Refugees and asylum seekers, 31 maart 2024
- Somalia; Refugee returnees, 30 juni 2024
- Somalia operational update, november 2024

United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF)

- Child Notice Somalia, 2018
- A statistical update of birth registration in Africa, oktober 2022
- A call to action for the future of Somali women and girls, 6 februari 2024
- Somalia Humanitarian Situation Report No. 4, 1-30 april 2024

United Nations Office for Project Services (UNOPS)

- Supporting access to justice and increasing stability in Somalia, 15 april 2024

United Nations Population Fund (UNFPA)

- Puntland passes new law against sexual offences, 5 september 2016
- Somalia. Community knowledge, attitudes and practices on FGM Puntland, 14 april 2022
- Gender Based Violence Area of Responsibility Somalia El Nino Preparedness & Response Plan, 16 november 2023
- Joint declaration against FGM, 6 februari 2024
- Somalia, GBV Brief, July-September 2024, 25 september 2024

United Nations Secretary-General (UNSG)

- Conflict-related sexual violence S/2024/292, 4 april 2024

United Nations Security Council (UNSC)

- S/2023/109 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia, 16 februari 2023
- S/2023/758 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia, 13 oktober 2023
- S/2024/129 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia, 2 februari 2024
- S/2024/426 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia, 3 juni 2024
- S/2024/698 Report of the Secretary-General, Situation in Somalia, 27 september 2024
- S/2024/748, Letter dated 17 September 2024 from the Panel of Experts pursuant to resolution 2713 (2023) addressed to the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 2713 (2023) concerning Al-Shabaab, 28 oktober 2024
- Press release: Security Council Lifts Arms Embargo on Federal Government of Somalia, Unanimously Adopting Resolution 2714 (2023), 1 december 2023
- What's in blue: Somalia: Vote on the AU Transition Mission in Somalia (ATMIS), 9 augustus 2024

USAID

- Expanding access to justice in Somalia

United States Africa Command

- U.S. Forces conduct strike targeting ISIS, 31 mei 2024
- U.S. Forces Conduct Strike Targeting ISIS-Somalia, 1 februari 2025

United States Department of Labor

- 2022 Findings on the worst forms of child labor: Somalia, 2023

United States Department of State (USDoS)

- 2023 Country report on human rights practices: Somalia, 22 april 2024

United States Treasury

- Fact Sheet: Countering ISIS Financing, 27 februari 2024

Yusuf, M., & Mohamed, A. (2023)

- 'The Determinants of Rape in Puntland', East African Journal of Arts and Social Sciences, 6(2), p. 260.

7.2.3

Websites

ACAPS

[Humanitarian access | ACAPS](#)

ACLED

[Data - ACLED](#)

African Union

[36400-sl-OAU Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa.pdf](#)

Citizenship Rights in Africa Initiative

[Law No. 28 of 22 December 1962 on Somali Citizenship : Citizenship Rights in Africa Initiative \(citizenshiprightsafrika.org\)](#)

Constitutionnet

[Constitutional History of Somalia | ConstitutionNet](#)

Daallo Airlines

[schedules](#)

European Commission, European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations:
Kenya

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/africa/kenya_en

FGM/C Research Initiative

[Somalia | FGM/C Research Initiative](#)

Flight Connections

www.flightconnections.com/flights-from-mogadishu-mgq

Freedom Airline

[Destinations – Freedom Air](#)

Girls Not Brides

[Somalia - Girls Not Brides](#)

Human Dignity Trust, Somalia

www.humandignitytrust.org/country-profile/somalia/

IOM, Global Data Institute Displacement Tracking Matrix

[Somalia — Baseline Assessment 2024 — Dashboard | Displacement Tracking Matrix](#)

IPC, Population Tracking Tool

[IPC Overview and Classification System | IPC - Integrated Food Security Phase Classification](#)
[Population Tracking Tool | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinform.org\)](#)

Jubba Airways, Destinations

[:: Jubba Airways ::](#)

Minority Rights Group

[Somalia - Minority Rights Group](#)

OCHA, Somalia administrative map

[120805_ochasom_administrative_map_somalia_a0_1.pdf](#)
[Somalia - Subnational Administrative Boundaries - Humanitarian Data Exchange](#), update 15 januari 2025

Open Doors

World Watch List 2025.

Reporters Without Borders (RSF)

rsf.org/en/index

SIPRI

[UN arms embargo on Somalia | SIPRI](#)

Somali National Bureau of Statistics

[SOMALI POPULATION AND HOUSING CENSUS -](#)

Transparency International,

[2023 Corruption Perceptions Index: Explore the... - Transparency.org](#)

UNESCO, The xeer traditional legal system in Somalia

[Individual case study - intangible heritage - Culture Sector - UNESCO](#)

UNICEF

[Somalia \(SOM\) - Demographics, Health & Infant Mortality - UNICEF DATA](#)

UNFPA

[UNFPA Somalia | Female Genital Mutilation](#)

UNHCR, Protection and Return Monitoring Network (PRMN)

[PRMN Dashboard](#)

UNHCR, Refugee Treaty and Legislation Dashboard

[Refugee Treaty and Legislation Dashboard | Rights Mapping and Analysis Platform](#)

UNHCR,

help.unhcr.org/somalia/en/
[Refugee status determination - UNHCR Ethiopia](#)
[Situation Horn of Africa Somalia Situation](#)
data.unhcr.org/en/country/eth
data.unhcr.org/en/country/ken
data.unhcr.org/en/country/uga
data.unhcr.org/en/country/yem

United Nations Treaty Collection, Convention on the Rights of the Child

[UNTC](#)

United States Department of State Bureau of Consular Affairs
[Somalia \(state.gov\)](https://state.gov/somalia)

United States Citizenship and Immigration Services (USCIS)
[Temporary Protected Status Designated Country: Somalia | USCIS](https://uscis.gov/temporary-protected-status-designated-country/somalia)

USAID
[Education and Health | Somalia | U.S. Agency for International Development \(usaid.gov\)](https://www.usaid.gov/our-work/countries/somalia)

World Bank, Data; Completeness of birth registration (%) – Somalia; 2011-2020,
[World Bank Open Data | Data](https://data.worldbank.org/SH.UV.SRVS.CV.SV)

7.2.4 Wetgeving

The Federal Republic of Somalia

- Somalia: Penal Code, 3 april 1964
- Somalia Labour Code, 1972
- Somalia Family Law, 1975
- Provisional Constitution, 1 augustus 2012
- Final version of constitutional amendments to chapters 1, 2, 3 & 4, 31 maart 2024

Republic of Kenya

- Refugees Act, The refugee identification documents, legal notice 143 of 2023, commenced on 19 September 2023, published in Kenya Gazette Vol. CXXV – No 234, 27 oktober 2023.

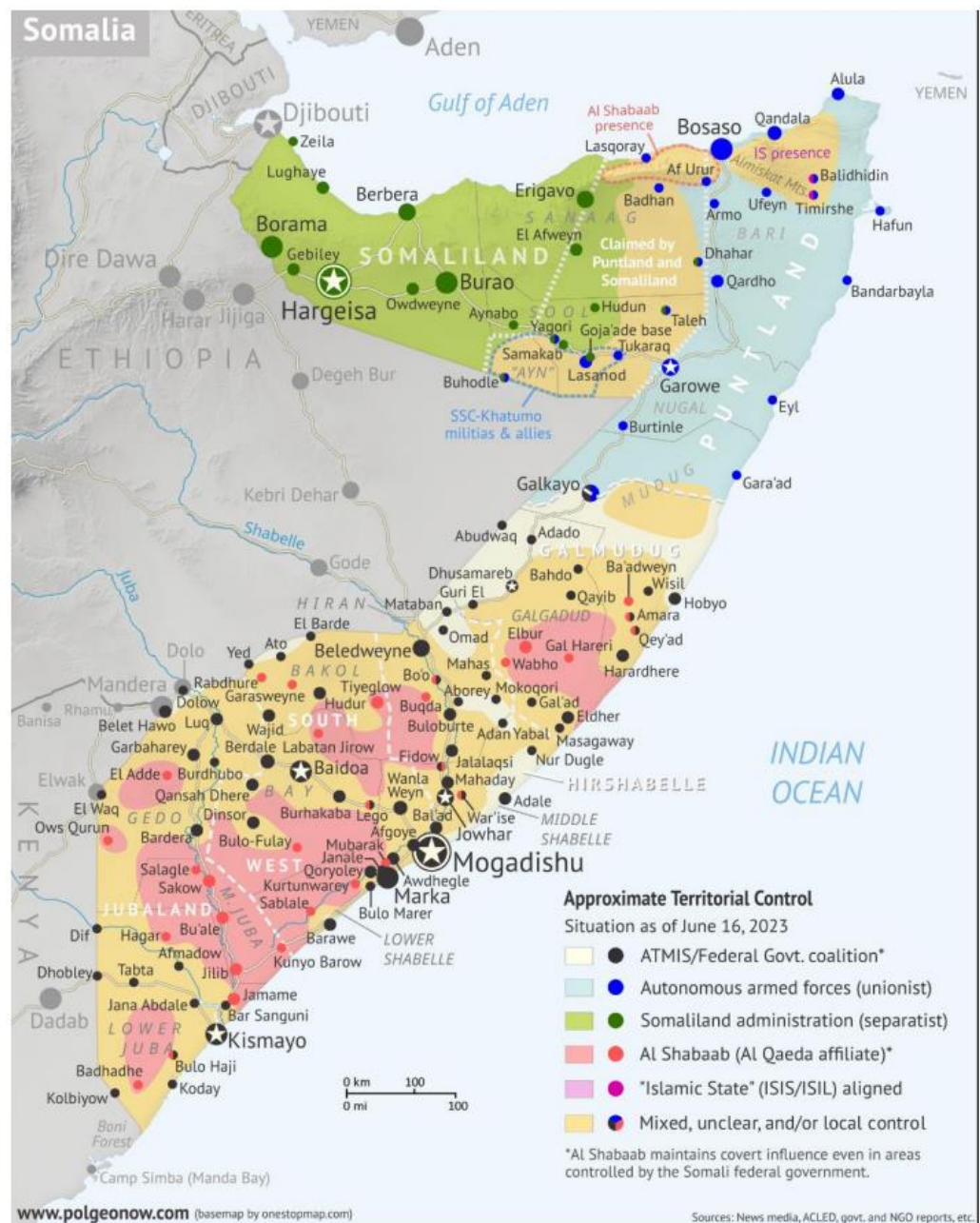
7.2.5 Berichten op X

Abdikhaliq Awil on X, 27 juni 2024, [Abdikhaliq Awil on X: "Within a month, #IS-Somalia has forced more than five major business companies to shut down due to #extortion demands. Today, Towfiq General Trading has also been closed by IS orders. Meanwhile, the #Puntland government remains silent and inactive." / X, geraadpleegd op 15 december 2024.](#)

Baidoa Online on X, 20 november 2024, [Baidoa Online on X: "#UPDATE: The Somali government has today suspended civilian flights to Dolow due to an incident involving six government soldiers who recently left Mogadishu and were arrested in Dolow. These soldiers were apprehended by Ethiopian forces in charge of Doolow airport security and" / X](#)

Baidoa online on X, 6 december 2024, [Baidoa Online on X: "#UPDATE: The Federal Government of Somalia \(FGS\) has so far suspended to allow passenger flights to the southern regions of the country. \(Baidoa, kismayo, beladweyne, Dhusamareb \). This decision is linked to airline companies declining to operate flights to the town of Ras https://t.co/ppFQt360Ur" / X](#)

7.3 Kaart controlegebieden Somalië vorige verslagperiode

Bron: Evan Centanni / Political Geography Now (<https://www.polgeonow.com/>), 16 juni 2023